Karina Fosuma

EVAS acs

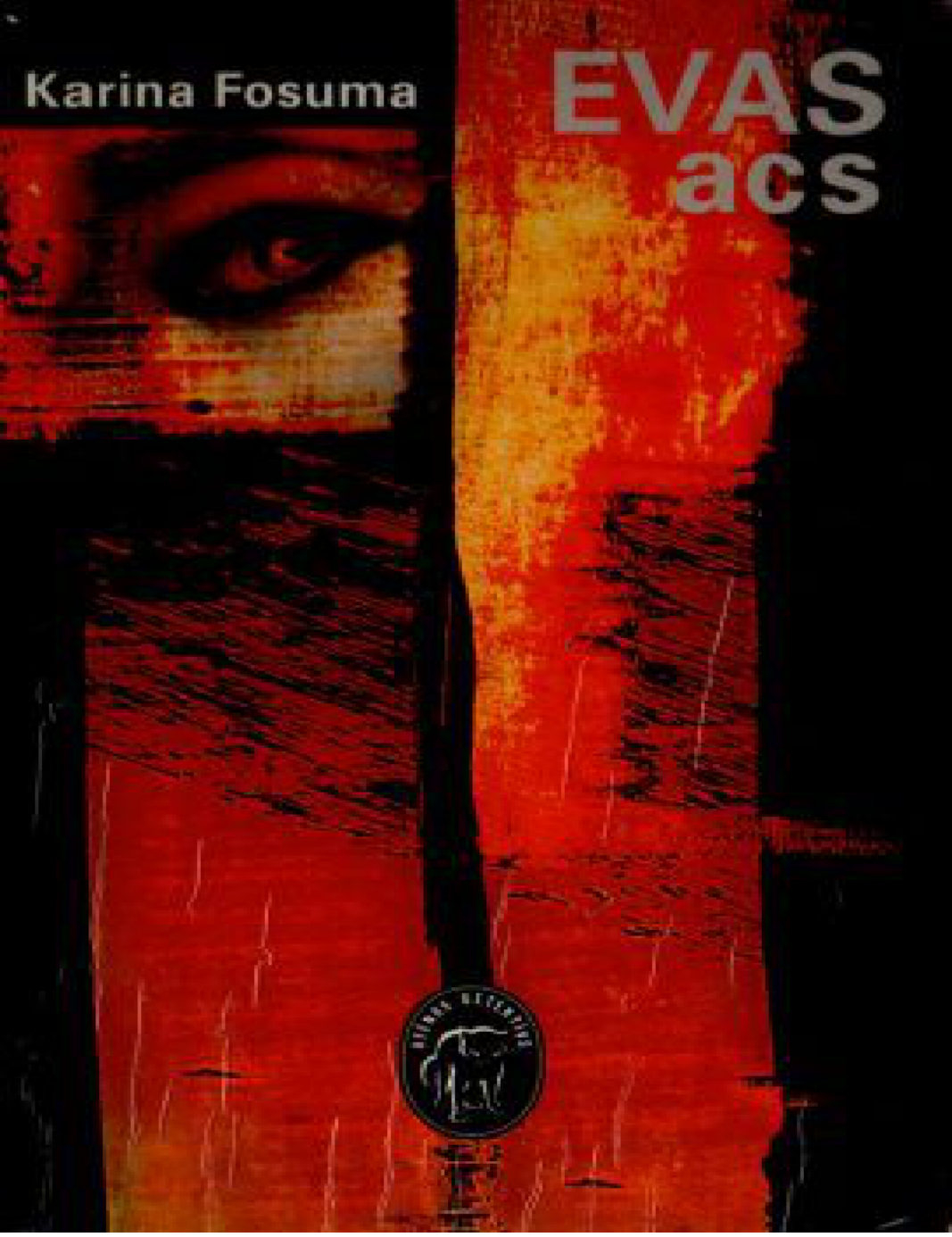

SHOUT
SHARE
IT

Annotation

Karina Fosuma
Evas acs
Atēnas detektīvs

Eva Magnusa gatavojas pārkāpt robežai, kurai nekad agrāk nav uzdrošinājusies pat tuvoties. Sevi viņa ir uzskatījusi par ideālistisku mākslinieci un gādīgu vientuļo māti. Viņa ir domājusi, ka pazīst savas vajadzības un vēlēšanās. Un tad pēkšņi uzrodas Marija Durbana — pēc tik daudziem gadiem. Bērnības draudzene, ar kuru Eva reiz dalījusies visā un kura lietiski un dzīvespriecīgi pastāsta, ka ir kļuvusi par augstas klases prostitūtu un ka naudas viņai netrūkst. Un šī tikšanās notiek tieši tajā dienā, kad Eva stāv pie lielveikala ar tukšu naudasmaku un nesamaksātu rēķinu žūksnīti rokās…

Karina Fosuma ir uzrakstījusi aizraujošu, psiholoģiski blīvu drāmu par jaunu sievieti, kura savas ziņkārības dēļ tiek iejaukta smagā noziegumā.

No norvēģu valodas tulkojis Sandris Briedis

Noskanējis grāmatu un failu izveidojis Imants Ločmelis

"Gaužām reti iespējams izjust tādu spriegumu un šausmas, kas reizē ir tik inteliģenti pasniegtas un ticamas. Ja tam vēl pievienojas prasmīgs personu potretējums un loģiska darbība*.» tad saproti, ka tavās rokās nonākusi īsta vērtība,"

Karina Fosuma dzimusi 1954. gadā Sandefjorda, Norvēģijā. Literatūrā vina ienāca . jau 1974. gadā ar dzejoļu krājumu "Varbūt rīt", par kuru saņēma Tarjeja Vesosa debitantu balvu. 1995. gadā tika izdots viņas pirmais kriminālromāns "Evas acs", kurā izmeklēšanu vada pieredzējušais policijas komisārs Konrāds Sejers. Pēc romānu "Evas acs" un "Neskaties atpakaļ!" motīviem uzņemtas filmas. Karina Fosuma atzīta par augstākās raudzes kriminālromānu rakstnieci Norvēģijā.

Ingvars Ustvets Redaktore Silvija Brice Riharda Bargā makets Māra Simansona vāka dizains

org izd 1995 © Sandis Briedis, tulkojums latviešu valodā, 2001 © Apgāds "Atēna", 2001

Tēvam

•

Karina Fosuma Evas acs

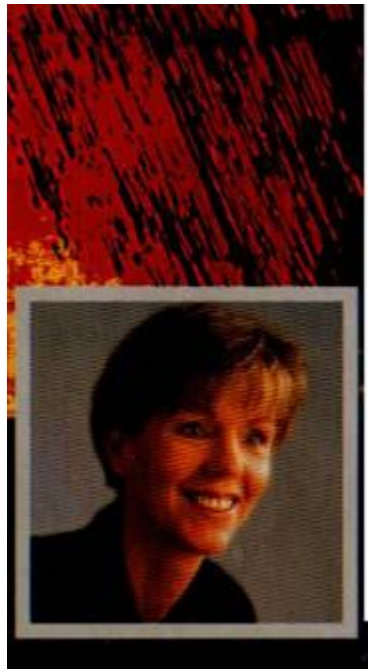

Karina Fosuma
Evas acs
Tā bija leļļu mājiņa.

Mazītiņš namiņš ar sarkaniem logu rāmjiem un mežģīņu aizkariem. Viņš palika stāvam pa gabaliņu no tā, ieklausījās, taču dzirdēja tikai suni, kas elšādams stāvēja viņam blakus, un vārās šalkas vecajās ābelēs. Viņš pastāvēja vēl brīdi, juta, kā kurpēs iesūcas zāles mitrums, kā dārza klusumā medību skrējiena takti vēl arvien dauzās paša sirds. Suns paraudzījās viņā un gaidīja. Tā lielais purns kūpēja, ausis trīsēja, varbūt mājiņā tas saklausīja trokšņus, kurus nespēja uztvert vīrietis. Viņš atskatījās uz savrupmāju, kur logos spīdēja silta, omulīga gaisma. Neviens nebija viņus dzirdējis, pat suni ne, kad tas rēja. Lejā, uz ielas, stāvēja viņa automašīna, ar diviem riteņiem uz ietves, ar vaļējām durvīm.

Viņai bail no suņa, viņš izbrīnījies prātoja. Pieliecās, saņēma suni aiz kaklasiksnas un klusiem soļiem tuvojās durvīm. Tādai mājiņai noteikti nav izejas uz sētu, pat durvis droši vien nav iespējams aizslēgt. Tagad, varbūt mirklī, kad durvis aizcirtās, viņai droši vien jau kļuvis skaidrs, ka viņa ir slazdā. Izejas nav. Viņai nebija nekādu izredžu.

Tiesa atradās sešstāvu betona ēkā, kura gluži kā pelēks valnis pacēlās netālu no pilsētas galvenās ielas un laupīja skaudrāko asumu ledainajam vējam, kas pūta no upes puses. Barakas atradās nama sētā, aizvējā, ziemā tā bija īsta svētība, bet vasarā tās ceptin cepās nekustīgajā gaisā. Fasādi virs ieejas rotāja ļoti moderna Justīcijas

kundze, no tālienes — piemēram, ja vērotājs stāvēja lejā pie Statoil degvielas uzpildes stacijas — drīzāk atgādināja raganu uz slotaskāta. Policijas un apriņķa cietuma rīcībā bija ne tikai barakas, bet ari trīs augšējie nama stāvi.

Durvis, īgni čīkstēdamas, atvērās. Breningena kundze satrūkās un, vēl izlasījusi vārdu "iespējamības potenciāls", ielika grāmatā pirkstu. Vestibilā ienāca policijas priekšnieks Sejers kopā ar kādu sievieti. Sieviete izskatījās pamatīgi cietusi: zods saskrāpēts, mētelis un svārki saplēsti, lūpas asiņoja. Breningena kundze parasti nemēdza vērot svešus cilvēkus. Sēdēdama tiesas nama vestibilā nu jau septiņpadsmit gadu, viņa bija redzējusi nākam un ejam visvisādus ļaudis, tomēr tagad viņa blenza ieplestām acīm. Un aizsita ciet grāmatu, vispirms ielikusi tajā vecu autobusu sarakstu. Sejers ar plaukstu pieskārās sievietes dēliņam un pieveda viņu pie lifta. Viņa gāja noliektu galvu. Tad durvis aizvērās.

Pēc Sejera sejas nebija iespējams noteikt, ko viņš domā. Viņš izskatījās ērcīgs, lai gan patiesībā bija tikai atturīgs un aiz savas stingrās ārienes pat itin laipns. Tomēr viņš nebārstīja sirsnīgus smaidus, savu smaidu viņš izmantoja vienīgi kā caurlaidi, ja gribēja nodibināt sakarus, un uzslavu dāvāja tikai ļoti nedaudziem. Aizvēris durvis, viņš ar galvu pamāja uz krēsla pusi, izvilka pusmetru papīra no salvešu turētāja, kas karajās virs izlietnes, ar siltu ūdeni samitrināja papīru un sniedza to sievietei. Viņa noslaucīja lūpas un paskatījās apkārt. Kabinets bija patukšs, taču viņa nopētīja bērnu zīmējumus pie sienas un mazu sālsnuklas figūriņu uz rakstāmgalda; tas viss liecināja, ka ārpus šim sienām Sejeram ir vel otra dzīve. Figūriņa atainoja policistu, ģērbtu vijolīšu zilā mundierī, vīriņš bija diezgan sašļucis, vēders nokarājas lidz ceļgaliem, kurpes bija par lielām. Tam nebija sevišķas līdzības ar modeli, kurš nopietnam, pelēkām acīm patlaban apsēdās viņai iepretim. Uz rakstāmgalda atradās magnetofons un Compaq dators. Sieviete slepus nopētīja tos abus un iespieda seju mitrajās papīra salvetes. Sejers ļāva viņai sēdēt. Atradis atvilktnē kaseti, viņš uz tās uzrakstīja: "Eva Marija Magnusa."

"Vai jums ir bail no suņiem?" viņš laipni iejautājās.

Viņa pacēla skatienu.

"Agrāk varbūt bija. Tagad vairs nav."

Viņa saņurcīja papīru kamolā.

"Agrāk man bija bail no visa. Tagad es vairs nebaidos ne no kā."

*

Upe plūda pa līdzenumu, pāršķeldama salto pilsētu divās nosalušās, pelēkās pusēs. Bija aprīlis, auksti. Sasniegusi iekšpilsētu apmēram pie Centrālās slimnīcas, upe sāka putot un uzvesties tā, it kā to tracinātu troksnis, ko radīja satiksme un fabrikas tās krastos. Jo tālāk pilsētā upe ielauzās, jo sparīgāk tā plūda un virmoja. Gar veco

teātri un tautas namu, gar dzelzceļa līniju un tirgus laukumu, gar veco biržu, kurā tagad iekārtojies Makdonalds, lejup līdz alus darītavai skaistā, gaiši pelēkā krāsā, turklāt pašai vecākajai alus darītavai valstī, tālāk līdz Cash & Carry, līdz šosejas tiltam un plašam sīko uzņēmēju rajonam ar vairākām auto tirgotavām un visbeidzot līdz vecajam krogam. Tur upe beidzot varēja izdvest pēdējo nopūtu un ieplūst jūrā.

Bija vēla pēcpusdiena, saule rietēja, un alus darītava posās pārvērsties no vientulīga kolosa par pasaku pili ar tūkstošiem gaismiņu, kuras spoguļojas upē. Tikai pēc tumsas iestāšanās šī pilsēta kļuva skaista.

Eva neizlaida no acīm savu mazo meitiņu, kura skrēja gar upes krastu. Attālums starp viņām bija desmit metri, un Eva pūlējās neatpalikt no mazās. Diena bija pelēka, šeit staigāja tikai nedaudzi cilvēki, no putojošās upes vilka ledains vējš. Ieraudzījusi kādu gājēju ar suni, kas skraidīja bez pavadas, Eva parasti uzelpoja tikai tad, kad suns bija viņai garām. Patlaban nevienu neredzēja. Svārki plandīja viņai ap stil biem, vējš pūta cauri puloveram, un tāpēc viņa bija ar abām rokām apskāvusi savu vidukli. Emma apmierināta skrēja arvien tālāk, viņa neizskatījās īpaši gracioza, jo svēra pārlieku daudz. Tukls bērns ar lielu muti un stūrainu seju. Rudie mati pakausī plīvoja, caur ūdens rnigliņu izskatīdamies netīri. Emma itin nemaz nebija skaists un spodrs mazs bērniņš, taču pati to nezināja, tāpēc dancoja uz priekšu visai bezrūpīgi, gan bez elegances, toties ar tādām dzīves alkām, kādas var būt tikai bērnam. Vēl četri mēneši līdz skolas sākumam, Eva prātoja. Kritiskajās sejās skolas pagalmā Emma kādu dienu ieraudzīs savu spoguļattēlu un pirmo reizi apzināsies savu neglīto ārieni. Taču, ja viņa būs stiprs bērns, ja būs atsitusies savā tēvā, kurš atradis citu un aizgājis no ģimenes, tad tam viņas uztverē nebūs lielas nozīmes. Par to Eva Magnusa domāja šajā dienā upes krastā. Par to un vēl par mēteli, kurš karājās uz vadža mājas priekšnamā.

Ceļu Eva pazina ļoti labi, šeit viņas bija klaiņojušas jau neskaitāmas reizes. Emma to pieprasīja atkal un atkal, negribēdama atteikties no vecā paraduma pastaigāties pa upes taku. Evai tas nebija tik svarīgi. Ik pa brīdim mazā nozuda lejā pie ūdens, ieraudzījusi kaut ko tādu, ko noteikti vajadzēja appētīt rūpīgāk. Eva asām vanaga acīm raudzījās viņai nopakaļ. Ja Emma iekristu ūdenī, tad, atskaitot Evu, nebūtu neviena, kas varētu viņu glābt. Straume bija spēcīga, ūdens ledaini auksts, bērns smags. Eva notrīsēja.

Tagad Emma pašā ūdens malā bija uzgājusi plakanu akmeni un sauca māti. Eva piegāja pie viņas. Akmens bija tieši tik liels, lai abas varētu uz tā sasēsties.

"Te mēs nevaram sēdēt, akmens ir slapjš. Dabūsim vēl pūšļa iekaisumu." ,

"Vai tas ir bīstami?"

"Nē, bet sāpīgi. Tad dedzina, un nemitīgi jāskrien čurāt."

Tomēr viņas apsēdās. Un brīnīdamās vēroja straumes sparīgos virpuļus.

"Kā ūdenī rodas straume?" Emma jautāja.

Evai bija mazliet jāpadomā.

"Nē, ak debess, to es tiešām nezinu. Varbūt tam ir kāds sakars ar upes gultni, ir tik daudz kā tāda, ko es nezinu. To visu tu drīz uzzināsi skolā."

"Tā tu saki katru reizi, kad nezini atbildi."

"Jā, bet tā jau arī ir. Katrā gadījumā tu tad varēsi pajautāt savai skolotājai. Skolotāja zina daudz vairāk nekā es."

"Nez vai."

Uz viņu pusi strauja gaitā peldēja tukša plastmasas kanna.

"Es to gribu! Vai tu to izvilksi?"

"Nē, apžēliņ, lai peld, tā tak ir izmesta atkritumos. Man salst, Emma, vai mēs drīz neiesim mājās?"

"Vēl tikai dažas minūtītes."

Emma atglauda matus aiz ausīm un atbalstīja zodu uz ceļgaliem, bet mati bija nepakļāvīgi un spītīgi un atkal krita viņai sejā.

"Vai tur ir ļoti dziļš?" Viņa pamāja uz upes vidu.

"Ne, vispai jau ne," Eva klusu atteica. "Man liekas, astoņi vai deviņi metri."

"Tas tak ir briesmīgi dziļi!"

"Nē, nav vis. Visdziļākā vieta pasaulē ir Klusajā okeānā," Eva domīgi sacīja. "Tāds kā grāvis. Vienpadsmit tūkstošus metru dziļš. Lūk, tas gan ir briesmīgi dziļi."

"Tur nu es negribētu peldēties. Tu tak zini ļoti daudz, mamm, skolotājas to visu nemaz nezina. Es gribu sārtu skolas somu," Emma turpināja.

Eva notrīsēja.

"Mhm," viņa skaļi sacīja. "Tās ir skaistas. Bet tik drīz nosmērējas. Man patīk brūnās, tās brūnās ādas somas, vai esi tās redzējusi? Tādas, kādas ir lielajiem."

"Es neesmu liela. Es jau iešu tikai pirmajā klasē."

"Jā, bet tu taču augsi lielāka un katru gadu vis nevarēsi dabūt jaunu skolas somu."

"Bet tagad mums taču ir vairāk naudas, vai ne?"

Eva neatbildēja, tomēr, dzirdēdama šo jautājumu, aši atskatījās pār plecu; tāda paraduma viņai agrāk nebija. Emma atrada sprungulīti un turēja to ūdenī.

"Kā ūdenī rodas putas?" viņa jautāja. "Tās dzeltenās, riebīgās putas."

Viņa pakulstīja ūdeni ar sprunguli. "Vai man pavaicāt skolotājai?"

Eva joprojām neatbildēja. Arī viņa tagad bija atbalstījusi zodu uz

ceļiem, domas atkal sāka klejot, un Emmu viņa redzēja tikai neskaidri, ar acs maliņu. Upe viņai kaut ko atgādināja. Lejā, melnajā ūdenī, viņa pamanīja mirgojam kādu seju. Apaļu seju ar šaurām acīm un melnām uzacīm.

"Apguliesgultā, Eva."

"Ko? Kāpēc?"

"Vienkārši klausi. Apgulies gultā."

"Vai mēs varam aiziet uz Makdonaldu?"Emma pēkšņi noprasīja.

"Ko? Jā, protams. Iesim uz Makdonaldu, tur vismaz ir silti."

Mazliet apjukusi, viņa piecēlās un paņēma savu bērnu pie elkoņa. Pašūpoja galvu un cieši ieskatījās upē. Seja bija nozudusi, tomēr viņa zināja, ka tā iznirs atkal, varbūt vajās viņu visu atlikušo mūžu. Abas devās augšup uz pastaigas taku un tālāk uz pilsētu. Ceļā negadījās neviens.

Eva manīja, ka viņas domas traucas projām, ka tās iet pašas savus ceļus un nonāk tādās vietās, kuras viņa pati labprātāk aizmirstu. Upes šalkas uzbūra viņas acu priekšā ainas. Viņa gaidīja, kad šīs ainas izzudīs, viņa beidzot gribēja mieru. Bet laiks tikmēr ritēja. Diena pēc dienas, nu jau veseli seši mēneši.

"Vai es dabūšu junioru porciju? Tā maksā trīsdesmit septiņas kronas, un man vēl nav Aladina."

"Jā."

"Un ko gribi tu, mamm? Vistas maknagetus?"

"Vēl nezinu."

Eva atkal stingi raudzījās melnajā ūdenī, doma par ēdienu šķebināja. Viņa vispār nejuta nekādu īpašo patiku pret ēdienu. Nu viņa redzēja, kā zem pelēcīgi dzeltenajām putām ceļas un grimst ūdens virsma.

"Mums taču tagad ir vairāk naudas, mamm, mēs varam ēst, ko gribam, vai ne?"

Eva klusēja. Pēkšņi apstājās un piemiedza acis. Zem pašas ūdens virsmas viņa bija pamanījusi kaut ko pelēkbaltu. Tas ļengani šūpojās šurpu turpu, spēcīgā straume grūda to pie krasta. Evas acis bija tik ļoti aizņemtas ar šo skatu, ka viņa aizmirsa mazo, kura nu arī bija apstājusies un skatījās vēl vērīgāk par māti.

"Tas ir vīrietis!" Emma iesaucās. Viņa iespieda nagus Evas delmā un iepleta acis. Dažas sekundes abas tikai skatījās uz šo uzblīdušo, pa pusei izšķīdušo augumu, kas ar galvu pa priekšu ieslīdēja starp krasta akmeņiem. Vīrietis gulēja uz vēdera. Mati pakausī bija pavisam plāni. Eva nemaz nejuta Emmas nagus, kas urbās caur puloveru, viņa redzēja tikai pelēkbalto līķi ar gaišiem, izspūrušiem matiem, un uzreiz nemaz neaptvēra, ka zina, kas tas par cilvēku. Bet viņa krosenes — zilibalti svītrotas krosenes ar augstu kapi… Evas muti pēkšņi piepildīja stipra asiņu garša.

"Tas ir vīrietis," Emma atkārtoja, šoreiz klusāk.

Evai gribējās kliegt. Kliedziens nosmaka viņai kaklā. "Viņš ir noslīcis. Nabadziņš, viņš ir noslīcis, Emma!"

"Kāpēc viņš izskatās tik riebīgi? Gandrīz kā želeja!"

"Tāpēc," Eva izstomīja, "tāpēc, ka tas noticis tik sen."

Viņa tik stipri iekoda lūpā, ka tā pārsprāga. Sajutusi asiņu garšu, Eva tikko noturējās nesaļimusi.

"Vai mums viņš jāvelk laukā no ūdens?"

"Ne, vai tev prāts! Tas jādara policijai!"

"Vai tu tagad viņiem zvanīsi?"

Eva aplika roku ap meitas plato plecu un kopā ar viņu grīļīgi šķērsoja taku. Un tūdaļ atskatījās, it kā baidītos no uzbrukuma. Pie ceļa atzara, kas veda uz, tiltu, bija telefona būdiņa; Eva, vilkdama meitu sev līdzi, vandījās pa svārku kabatu, meklēdama sīknaudu. Atrada piecinieku. Acu priekšā virmoja pussatrūdējušais līķis — gluži kā ļauns brīdinājums par visu to, kas tagad gaidāms. Nu viņa beidzot bija ieguvusi mieru, laiks līdzīgi putekļiem bija pārklājis visu un licis izbalēt murgiem. Taču sirds zem pulovera tagad sitās kā negudra. Emma klusēja. Izbiedētām pelēkām acīm viņa sekoja mātei un apstājās.

"Pagaidi te. Es piezvanīšu uz policiju un pateikšu, lai brauc viņam pakaļ. Tikai neej prom!"

"Mums viņi droši vien jāsagaida?"

"Nē, nav vis."

Eva iegāja telefona būdiņā un mēģināja valdīt paniku. Prātā brāzmoja domu un ideju lavīna. Tad viņa aši pieņēma lēmumu. Pirksti bija slapji no sviedriem, viņa iemeta piecinieku spraugā un žigli sastādīja numuru. Atbildēja viņas tēvs — gurdi, laikam bija gulējis.

"Tā esmu es, Eva," viņa čukstēja. "Vai es tevi pamodināju?"

"Jā, bet bija arī laiks. Es tak tagad noguļu jau bezmaz pusi dienas. Vai kaut kas atgadījies?" viņš ducināja. "Tu izklausies tik uztraukta. Es tak tevi pazīstu."

Viņa balss bija sausa un trausla, tomēr tai piemita skarbums, ko Eva vienmēr bija mīlējusi. Dzelksnis, kas pienagloja viņu pie realitātes.

"Nē, viss ir kārtībā. Mēs ar Emmu gribējām iet paēst un tieši gājām garām telefona būdiņai."

"Tad iedod viņai klausuli!"

"Ē… tas nav iespējams, viņa ir lejā pie ūdens."

Kva vēroja, kā skaitītājā tikšķ cipari, un uzmeta ašu skatienu Emmai, kura spiedās pret stikla durvīm. Deguns viņai kļuva plakans kā marcipāna kartupelis. Diez, vai viņa dzird, kas te tiek runāts?

"Man vairs nav daudz sīknaudas. Drīz mēs aizbrauksim pie tevis ciemos. Kad tu gribi."

"Kāpēc tu tā čuksti?" tēvs ar aizdomām noprasīja.

"Es čukstu?" Eva pārvaicāja mazliet skaļāk.

"Nobučo savu mazulīti no manis. Man viņai ir kāds pārsteigums."

"Kāds?"

"Skolas soma. Rudenī viņai to vajadzēs, vai ne? Nospriedu, ka varētu aiztaupīt tev izdevumus, tev galu galā nemaz neiet tik viegli!"

Ja viņš zinātu! Skaļi Eva teica:

"Tas ir mīļi, tēt, bet viņa diezgan skaidri zina, ko grib. Vai to skolas somu vēl varēs apmainīt?"

"Protams, bet es nopirku to, kuru man ieteica veikalā. Sārtu ādas somu."

Eva pulējās runāt ikdienišķā toni. "Man jābeidz, tēt, nav vairs naudas. Dzīvo rātni!" Atskanēja klikšķis, tēva balss apklusa. Skaitītājs apstājās.

Viņā saspringti raudzījās Emma.

"Vai viņi atbrauks tūlīt?"

"Jā, atsūtīs mašīnu. Nāc, tagad iesim ēst! Viņi mums piezvanīs, ja gribēs ar mums runāt, bet es nedomāju, ka tas būs nepieciešams, vismaz ne tagad, varbūt vēlāk, un tad viņi zvanīs. Uz mums jau tas viss patiesībā nemaz neattiecas, zini, būtībā ne."

Viņa bēra vārdus drudžaini, gandrīz aizelsdamās.

"Vai tad mēs nevaram pagaidīt un paskatīties, lūdzu!"

Eva papurināja galvu. Vilkdama līdzi meitenīti, viņa šķērsoja ielu pie sarkanās gaismas. Viņas bija nevienāds pāris. Eva gara un kalsna, ar šauriem pleciem un gariem, tumšiem matiem, Emma tukla un plecīga, ar X veida kājām, viegli ļodzīgu gaitu. Abām sala. Un arī pilsēta sala aukstajā vējā. Šai pilsētai trūkst harmonijas, Eva domāja; liekas, tā nekad nespēj būt īsti laimīga, jo ir sašķelta divās daļās. Tagad katra no abām pusēm grib būt tā svarīgākā. Ziemeļu puse ar baznīcu, kinoteātri un dārgākajiem veikaliem, dienvidu puse ar dzelzceļu, lētajiem iepirkšanās centriem, krogiem un dzērienu veikalu. Tas bija svarīgs, jo vilināja pār tiltu vienmērīgu ļaužu un automašīnu straumi.

"Mamm, kāpēc tas vīrietis noslīka?"

Emma cieši skatījās mātē un gaidīja atbildi.

"Nezinu. Varbūt bija piedzēries un iekrita upē."

"Varbūt makšķerējot izvēlās no laivas. Viņam būtu vajadzējis uzvilkt peldvesti. Vai viņš bija vecs, mamm?"

"Ne sevišķi vecs. Varbūt ka tētis."

"Tētis vismaz māk peldēt," Emma atviegloti noteica.

Viņas bija nonākušās pie Makdonalda zaļajām durvīm. Emma ar plecu atgrūda tas vaļa. Viņu un viņas ēstgribu, kura nemūžam nenoplaka, pievilka smaržas šai ēstuvē — hamburgeri un ceptie kartupeļi. Aizmirsts bija slīkonis upē, aizmirsta dzīves nopietnība. Emmai kurkstēja vēders, un Aladins bija vairs tikai rokas stiepiena

attālumā.

"Izvēlies galdiņu," Eva teica. "Es atnesīšu mums ēdamo." lauma «Ievās uz savu iemīļoto stūri. Apsēdās zem ziedošā plastmasas mandeļkoka, bet Eva nostājās rindā. Viņa centās atsvabināties no ainas, kura šūpojās augšup lejup viņas gara acīs, tomēr tā uzmācas aizvien no jauna. Vai Emma to aizmirsīs vai tomēr runās par to? Varbūt viņai naktīs rādīsies murgi. Viņām tas jānoklusē, to vairs nekad nedrīkst pieminēt. Beigu beigās Emma noticēs, ka tas nekad nav noticis.

Rinda drusciņ pavirzījās uz priekšu. Eva izklaidīgi paraudzījās uz jauniešiem aiz. letes, sarkanās naga cepurēs un sarkanos Ispiedurkņu kreklos; viņi strādāja ārprātīgā tempā. Aiz letes gluži kā siena pacēlās ēdiena smārds, Evai degunā iesitās tauku un ceptas gaļas, izkusušā siera un garšvielu smārds. Toties jauniešus šis smagais gaiss it kā neskāra, viņi šaudījās šurpu turpu kā čaklas, sarkanas skudras un, saņemot katru pasūtinājumu, optimistiski smaidīja. Viņa skatījās uz žiglajiem pirkstiem un vieglajām kājām, kas skraidīja šurpu turpu. Tam visam nebija tikpat kā nekādas līdzības ar Evas darba dienu. Lielākoties viņa, sakrustojusi rokas uz krūtīm, stāvēja savas darbnīcas vidū un ar naidīgu vai lūdzošu skatienu urbās uzvilktajā audeklā. Veiksmīgās dienās viņas skatiens bija agresīvs un viņa metās uzbrukumā, pilna autoritātes un pārgalvības. Retu reizi viņa pārdeva kādu gleznu.

"Junioru porciju," viņa ātri nobēra. "Un vistu, un divas kolas. Un vai jūs, lūdzu, varētu iedot vienu Aladinu, tā vienīgā viņai trūkst."

Meitene ķērās pie darba. Viņas rokas grozīja un cepa, tvēra un locīja, un tas viss notika zibenīgi. Emma savā stūrī snaikstīja kaklu un neizlaida no acīm māti, līdz viņa grīļīgā solī beidzot nāca šurp, nesdama paplāti. Evai piepeši ietrīcējās ceļgali. Viņa saļima krēslā un izbrīnījusies noskatījās, kā meita naski pūlas atvērt mazo papes kārbiņu. Viņa meklēja pārsteigumu. Prieka uzplūds bija apdullinoši skaļš.

"Man ir Aladins, mamm!" Emma pacēla figūriņu gaisā, lai parādītu to visiem apkārtējiem. Visi lūkojās uz viņu. Eva aizsedza seju ar plaukstām un iešņukstējās.

"Vai tu esi slima?"

Emma pēkšņi kļuva ļoti nopietna un paslēpa Aladinu pagaldē.

"Nē, jā… ak, es tikai nelāgi jūtos. Drīz atkal pāries."

"Vai tev žēl tā beigtā vērša?"

Eva salēcās.

")ā," tad viņa vienkārši teica. "Man žēl tā beigtā vērša. Bet par viņu mēs vairs nerunāsim. Vairs nekad, dzirdi, Emma? Ne ar vienu! No tā mums tikai kļūs skumji."

"Bet kā tu domā, bērni viņam bija?"

Eva ar rokām noslaucīja asaras. Viņa nejutās pilnīgi droša par nākotni. Viņa stingi skatījās uz vistas gaļas gabaliņiem, brūnajiem, miklā un taukos apceptajiem kunkuļiem» un zināja, ka tos neēdīs. Acu priekšā atkal aizzibēja ainas. Tās viņa redzēja caur mandeļkoka zariem.

"Jā," viņa pēdīgi noteica un vēlreiz noslaucīja seju. "Varbūt viņam bija bērni."

*

Kāda vecāka dāma, izvedusi pastaigā savu suni, piepeši pamanīja starp akmeņiem zilibalto kroseni. Tāpat kā Eva, viņa aizgāja uz telefona būdiņu pie tilta. Kad ieradās policija, viņa mazliet bezpalīdzīgi stāvēja sardzē krastā, ar muguru pret līķi. Policists, vārdā Karlsens, pirmais izkāpa no mašīnas. Ieraudzījis sievieti, viņš pieklājīgi pasmaidīja un ziņkārīgi aplūkoja viņas suni.

"Tas ir ķiniešu kailais suns," sieviete paskaidroja.

Tas tiešām bija fascinējošs mazs lopiņš, ļoti sārts un ļoti krunkains. Uz galvas tam bija kupls, netīri dzeltens spalvu pušķis, citādi, kā pareizi norādījusi sieviete, tas bija gluži kails.

"Kā viņu sauc?" Karlsens laipni apvaicājās.

"Ādams," skanēja atbilde. Karlsens smaidīdams pamāja ar galvu un atnesa no mašīnas koferīti ar piederumiem. Ar līķi kādu laiciņu nācās noņemties, tomēr pēdīgi viņi izvilka to krastā un noguldīja uz brezenta gabala. Mirušais nesvēra necik daudz, tā tikai izskatījās, jo tas ilgi bija sagulējis ūdenī. Sieviete ar suni pagāja kādu gabaliņu nostāk. Policisti strādāja klusi un rūpīgi, fotogrāfs knipsēja, tiesu mediķis notupās pie brezenta un rakstīja piezīmes. Vairumam nāves gadījumu bija triviāli iemesli, policija paredzēja gluži parastu lietu. Varbūt kāds žūpa, kurš iekritis ūdenī, naktīs uz gājēju takām un patiltē tādi gadījās. Šim te bija starp divdesmit un četrdesmit gadiem; slaids, bet ar alus vēderiņu, blonds, ne sevišķi gara auguma. Karlsens uzvilka labajā rokā gumijas cimdu un piesardzīgi pacēla krekla stērbeli.

"Naža dūrieni," viņš īsi noteica. "Vairāki. Apgriezīsim viņu otrādi." Viņi apklusa. Dzirdama bija vienīgi gumijas cimdu šņirkstoņa, tos novelkot un atkal uzvelkot, fotoaparāta klusie klikšķi, lāgiem kāds elpas vilciens un līķim blakus izklātā plastmasas gabala čauksti.

"Es brīnos," Karlsens nomurmināja, "vai mēs beidzot esam atraduši Einarssonu?"

Vīrieša kabatas portfelis bija pazudis. Toties rokaspulkstenis vēl bija vietā — lēts pulkstenis ar daudziem greznuma nieciņiem, tas rādīja Tokijas, Ņujorkas un Londonas laiku. Melnā siksniņa bija iegriezusies uzpampušajā plaukstas locītavā. Līķis diezgan ilgi bija gulējis ūdenī, straume to droši vien atnesusi līdzi no upes augšteces, tāpēc atrašanas vietai nebija lielas nozīmes. Tomēr tika veikta zināma izpēte, viņi meklēja upes krastā pēdas, taču atrada tikai tukšu

plastmasas kannu, kurā bijis antifrīzs, un tukšu cigarešu paciņu. Tikmēr augšā, uz krasta takas, bija ieradušies daži skatītāji, lielākoties jauni cilvēki; viņi staipīja kaklu un lūkoja uzmest vismaz īsu mirkli līķim, kas gulēja uz brezenta. Trūdēšana jau bija pilnā sparā. Ada bija atdalījusies no ķermeņa, sevišķi uz pēdām un plaukstām, izskatījās, ka viņam rokās uzvilkti pārāk lieli cimdi. Un mirušais bija stipri mainījis krāsu. Acis, reiz bijušas zaļas, tagad bija caurspīdīgas un bezkrāsainas, mati krita laukā kumšķiem vien, seja bija tik pietūkuši, ka vaibstus nevarēja izšķirt. Visa upes dzīvība — vēži, zivis un kukaiņi, — bija alkatīgi pamielojušies. Naža dūrieni sānos bija atstājuši pelēkbaltajā miesā platas brūces.

"Agrāk es te vienmēr makšķerēju," sacīja viens no puišiem augšā uz takas, visā savā septiņpadsmit gadu ilgajā mūžā viņš vēl nekad nebija redzējis līķi. Patiesībā viņš neticēja nāvei, tāpat kā neticēja Dievam, jo ne vienu, ne otru nekad nebija redzējis. Ievilcis zodu jakas apkaklē, viņš noskurinājās. Kopš šī brīža bija iespējams viss.

*

Pēc divām nedēļām tika saņemts sekcijas slēdziens. Policijas priekšnieks Konrāds Sejers bija ataicinājis sešus cilvēkus uz apspriežu telpu, kas atradās vienā no barakām aiz. tiesas nama. Tās bija uzbūvētas tikai pirrņs dažiem gadiem vietas trūkuma dēļ — rinda biroju, paslēptu no visu acīm, atskaitot tās nelaimīgās dvēseles, kuras nonāca tuvākā saskarsmē ar policiju. Šis tas jau bija noskaidrots. Viņi zināja, kas ir šis vīrietis, to, starp citu, izdevās uzzināt uzreiz, jo pirkstā viņam bija laulības gredzens ar gravējumu "Joruna". Kādos aktu vākos no pagājušā gada oktobra glabājās visa informācija par pazudušo Egilu Einarssonu, trīsdesmit astoņus gadus vecu, dzīvojošu Rozenkranca ielā 16, pēdējo reizi redzētu 5. oktobrī deviņos vakarā. Viņam palika sieva un sešus gadus vecs dēls. Aktu vāki bija plāni, taču drīzumā to apjomam bija jāaug. To jau papildināja jaunie fotoattēli, un skaisti tie vis nebija. Pēc Einarssona pazušanas bija nopratināti vairāki cilvēki. Viņa sieva, kolēģi un radinieki, kaimiņi un draugi. Nevienam nebija daudz stāstāmā. Viņš nebija tas rātnākais puisis, tomēr arī ienaidnieku viņam nebija, vismaz par tiem nekas nenāca zināms. Viņš strādāja alus darītavā, katru vakaru devās uz mājām pie klāta galda un brīvo laiku galvenokārt pavadīja garāžā, knibinādamies ap savu iemīļoto auto, vai kopā ar draugiem kādā krogā dienvidu krastā. Kroga nosaukums bija Karaliskais ģerbonis. Varbūt Einarssons bija nelaimes putns, varbūt bija kritis par upuri kādam desperado, kuram steigšus bijusi nepieciešama nauda un kurš pratis saskatīt, kādas iespējas piedāvā šī aukstā, vējainā vieta, — heroīns tagad neglābjami turēja pilsētu savās spīlēs. Bet varbūt Einarssonam bija kāds noslēpums. Varbūt viņš bija iekūlies parādos.

Sejers piemiegtām acīm nopētīja sekcijas slēdzienu un pakasīja

skaustu. Viņš nebeidza apbrīnot to, kā tiesu mediķi spēj analizēt pussatrūdējušu putru, ko veido āda un mati, kauli un muskuļi, un izveidot pilnīgu priekšstatu par mirušo. Par viņa vecumu, svaru un auguma izmēriem, par veselības stāvokli, agrāk pārciestām slimībām un operācijām, par zobiem un iedzimtību.

"Kuņģī siera masas, gaļas, paprikas un sīpolu paliekas," viņš skaļi noteica. "Izklausās pēc picas."

"Vai pēc pusgada to vēl iespējams redzēt?"

"Jā, kā nu ne. Ja vien zivis nav bijušas pārlieku rijīgas. Gadās ari ta.

Vīrs ar labskanīgo uzvaras vārdu — Sejers —, bija tēsts no stipra kaula. Viņš bija četrdesmit deviņus gadus vecs; krekla piedurknes viņš patlaban bija uzrotījis, asinsvadi un cīpslas skaidri vīdēja zem ādas, kura tāpēc mazliet atgādināja impregnētu koksni. Seja ar asi iezīmētiem vaibstiem, mazliet stūraina, pleci taisni un plati, patīkamās krāsas radīja iespaidu par kaut ko bieži lietotu, bet izturīgu. Mati nepakļāvīgi un tēraudsirmi, gandrīz metāliski un gandrīz īsi. Acis lielas un dzidras, acu zīlītes slapja šīfera krāsā. Tā reiz, pirms daudziem gadiem, bija teikusi viņa sieva Elīze. Viņam tas bija šķitis skaisti.

Karlsens bija desmit gadu jaunāks un, salīdzinājumā ar Sejeru, smalki veidots. Pirmajā acu uzmetienā viņš varēja atgādināt niekkalbi bez svara vai nozīmes, viņam bija vaskotas ūsas un iespaidīgi kupli, atpakaļ atsukāti mati. Visjaunākais kolēģis gan gadu, gan dienesta ziņā — Jērans Sots — patlaban pulējas bez pārmērīgas čaukstināšanas atvērt paku ar tropisko augļu garšas gumijlācīšiem. Sotam bija biezi, viļņaini mati, drukns augums ar neskaitāmiem muskuļiem un veselīga sejaskrāsa. Katra viņa ķermeņa daļa atsevišķi bija apbrīnošanas vērta, taču visas kopā — tur nu labuma bija gandrīz par daudz. Par šo savādo faktu viņš netika skaidrībā arī pats. Pie durvīm sēdēja nodaļas priekšnieks Holtemans, nerunīgs un sirms, aiz viņa — kāda darbiniece ar gaišiem, īsi apgrieztiem matiem. Pie loga, elkoni atbalstījis uz palodzes, sēdēja Jākobs Skarre.

"Un kā klājas Einarssona kundzei?" Sejers jautāja. Viņš raizējās par šiem ļaudīm, zinādams, ka Einarssoniem ir mazs dēlēns.

Karlsens pašūpoja galvu.

"Viņa izskatījās drusku apjukusi. Pavaicāja, vai tagad beidzot tikšot izmaksāta dzīvības apdrošināšana, un pēc tam sabruka aiz izmisuma par to, ka tūliņ domājusi par naudu."

"Kāpēc viņa vēl neko nav saņēmusi?"

"Mums tak nebija līķa."

"Par to es mazliet aprunāšos, kur pienākas," Sejers noteica. "No kā viņi ir iztikuši pēdējā pusgadā?"

"No sociālā pabalsta."

Sejers nogrozīja galvu un pāršķirstīja ziņojumu. Sots iebāza mutē zaļu gumijlācīti, laukā rēgojās vairs tikai ķepas.

"Automašīna," Sejers turpināja, "tika atrasta izgāztuvē. Dienām ilgi rakņājāmies pa atkritumiem. Patiesībā viņš tātad noslepkavots pavisam citur, varbūt upes krastā. Pēc tam slepkava iesēdies mašīnā un aizbraucis uz izgāztuvi. Neticami, ka Einarssons pusgadu gulējis ūdeni un uzpeldējis tikai tagad. Noziedznieks ir diezgan ilgi cerējis, ka viņš vairs vispār neparādīsies. Nu, tagad viņam būs jāieskatās patiesībai acīs. Jādomā, tā viņu pamatīgi satricinās."

"Vai līķis bija kaut kur aizķēries?" Karlsens brīnījās.

"Nav ne jausmas. Ir jau drusku dīvaini, upes gultnē taču ir tikai oļi, upe nesen iztīrīta. Varbūt viņš bija aizķēries kaut kur piekrastē. Citādi viņš izskatījās gluži atbilstoši apstākļiem."

"Mašīna bija nesen mazgāta, salons iztīrīts ar putekļsūcēju," Karlsens teica. "Instrumentu panelis nospodrināts. Visur pastrādāts ar vasku un gumijas tīrītāju. Viņš bija braucis mašīnu pārdot."

"Un sieva nezināja, kam," Sejers atcerējās.

"Viņa vispār neko nezināja, bet viņiem tā laikam gājis vienmēr."

"Un neviens nebija zvanījis un viņu meklējis?"

"Nē. Viņš pēkšņi paziņojis, ka esot atradis pircēju. Sievai tas licies savādi. Viņš tik ilgi krājis naudu tai mašīnai, mēnešiem ilgi ap to ņēmies, aprūpējis kā tādu kucēnu."

"Varbūt viņam pēkšņi savajadzējās naudu," Sejers noteica, piecēlās un sāka staigāt šurpu turpu. "Mums jāatrod tas pircējs. Es labprāt uzzinātu, kas starp viņiem abiem norisinājies. Sieva stāsta, ka viņam kabatas portfelī bijušas simt kronas. Mums vēlreiz jāpārmeklē mašīna, tajā ir sēdējis kāds cilvēks — slepkava — un nobraucis vairākus kilometrus. Viņš taču būs atstājis kādas pēdas!"

"Mašīna ir pārdota," piezīmēja Karlsens.

"Tā jau es domāju!"

"Deviņos vakarā ir tā kā par vēlu vest kādam rādīt automašīnu," sacīja Skarre — cirtains dienvidnorvēģis ar atklātu seju. "Oktobrī deviņos vakarā jau ir ellīgi tumšs. Ja es gribētu pirkt mašīnu, tad apskatītu to dienas gaismā. Varbūt viss bijis iecerēts tieši tā. Kā lamatas."

"Jā. Un, ja ar mašīnu dodas izmēģinājuma braucienā, tad izvēlas lauku ceļu. Tālāk no burzmas." Sejers ar īsi apgrieztiem nagiem pakasīja sev vaigu.

"Ja viņš nodurts piektajā oktobri, tad ūdenī gulējis sešus mēnešus," viņš noteica. "Vai līķa stāvoklis tam atbilst?"

"Šai ziņā tiesu medicīna ir ietiepīga," Karlsens atbildēja. "Viņi saka, to neesot iespējams noteikt precīzi. Snorrassons stāstīja par kādu sievieti, kas atrasta pēc septiņiem gadiem — pilnīgi neskarta! Kaut kādā Īrijas ezerā. Pēc septiņiem gadiem! Ūdens bijis ledaini auksts,

gatavā saldētava. Bet mēs laikam tomēr varam pieņemt, ka tas tiešām noticis piektajā oktobrī. Slepkava acīmredzot bijis diezgan stiprs, es teiktu, — spriežot pēc līķa izskata."

"Paraudzīsimies uz naža brūcēm."

Sameklējis vākos fotogrāfiju, Sejers piegāja pie tāfeles un iebīdīja attēlu zem spiedņiem. Fotouzņēmumā bija redzama Einarssona mugura un sēžamvieta, āda rūpīgi nomazgāta, dūrienu vietas pietūkušas kā krāteri. "Izskatās jau nu savādi, piecpadsmit dūrienu, puse krustos, pēcpusē un pavēderē, pārējie upura labajos sānos, tieši virs gūžas, durts ļoti spēcīgi, ar labo roku, no augšas uz leju. Nazim bijis garš, Šaurs asmens, tiešām ļoti šaurs. Varbūt zivju nazis. Reizē arī šķietami neparasts uzbrukuma veids. Bet mēs jau zinām, kā izskatījās mašīna, vai ne?"

Pagājis uz priekšu, viņš piecēla no krēsla Sotu. Gumijlācīšu turza nokrita uz grīdas.

"Man vajadzīgs upuris," Sejers noteica. "Nāc šurp!"

Sev pa priekšu aizstūmis policistu pie rakstāmgalda, viņš nostājās Sotam aiz muguras un paņēma plastmasas lineālu.

"Tas var būt noticis apmēram šādi. Šī ir Einarssona mašīna," Sejers sacīja un nolieca jauniņo policistu knūpus uz galda. Zods sniedzās tieši līdz galda malai. "Pārsegs ir atvērts, jo abi pašlaik apskata motoru. Slepkava iegrūž savu upuri iekšā un ar kreiso roku tur ciet, bet ar labo dur piecpadsmit reižu. PIECPADSMIT REIŽU!" Viņš pacēla lineālu un ar to dūra Sotam dibenā, skaļi skaitīdams: "Viens, divi, trīs, četri…" Tad pacēla roku un iedūra Sotam sānos, Sots mazliet sarāvās, it kā viņam kutētu".. .pieci, seši, septiņi… un tad viņš iedur pavēderē.

"Nē!" Sots izbijies uztrūkās stāvus un saspieda kājas kopā.

Sejers mitējās, viegli pagrūda upuri un ļāva tam atgriezties pie krēsla, kamēr pats pūlējās apvaldīt smaidu.

"Tas nozīmē — nazis jāpaceļ ļoti bieži. Piecpadsmit dūrienu un lērums asiņu. Tās būs traki šļakstījušās visapkārt, uz slepkavas drēbēm, sejas un rokām, uz mašīnas un zemē. Gaužām slikti, ka viņš ar to mašīnu aizbraucis prom."

"Jebkurā gadījumā tas ir izdarīts afekta stāvoklī," Karlsens apgalvoja. "Tā nu nav gluži normāla slepkavība. Abi noteikti sastrīdējušies."

"Varbūt nespēja vienoties par cenu," smaidot piezīmēja Skarre.

"Ļaudis, kuri grib kādu nodurt ar nazi, bieži piedzīvo pamatīgu pārsteigumu," Sejers sacīja. "Tas ir daudz grūtāk, nekā liekas. Bet pieņemsim, ka tas tiešām bijis plānots un slepkava piemērotā brīdī izvilcis nazi, piemēram, kad Einarssons noliecies pār motoru un pagriezis viņam muguru."

Viņš piemiedza acis kā cenzdamies iztēloties šo ainu. "Slepkavam nācās durt no mugurpuses, tāpēc viņš kārtīgi netika Einarssonam klāt.

No aizmugures ir daudz grūtāk trāpīt dzīvībai svarīgiem orgāniem. Un Einarssons varbūt pārcieta diezgan daudzus dūrienus, pirms beidzot sabruka. Diezgan baigs piedzīvojums: viņš dur un dur, upuris vēl arvien kliedz, un slepkava krīt panikā un vairs nevar rimties. Tā, lūk, tas notiek. Viņš ir iztēlojies vienu vai divus dūrienus. Bet, kā daudzos mūsu gadījumos, kad slepkavība izdarīta ar nazi, — vai gan slepkava ir ar to aprobežojies? Man uzreiz nāk prātā viens gadījums ar septiņpadsmit un viens ar trīsdesmit trijiem dūrieniem."

"Bet abi ir bijuši pazīstami savā starpā, vai par to mēs esam vienis prātis?"

"Ko nozīmē — pazīstami? Kaut kādas attiecības jau būs bijušas." Sejers apsēdās un ielika lineālu atvilktnē.

"Nu, tad mums atkal jāsāk no sākuma. Jānoskaidro, kas gribējis pirkt to mašīnu. Vadieties pēc oktobra saraksta un sāciet ar pašu pirmo. Tas var būt kāds no viņa kolēģiem."

"Tos pašus cilvēkus?"

Sots jautājoši palūkojās uz Sejeru. "Vai mums vēlreiz uzdot tos pašus jautājumus?"

"Kā tu to domā?" Sejers pacēla uzacis.

"Es domāju — runa ir par to, ka mums jāatrod jauni liecinieki. Pārējie taču noteikti atbildēs tāpat kā pirmajā reizē. Redz, pamatā jau nekas nav mainījies."

"Ak tu domā, ka nav? Varbūt tu nebūsi kārtīgi klausījies, bet mēs tikmēr esam to zelli atraduši. Noslaktēts kā kaujams lops. Un tu saki, ka nekas neesot mainījies?"

Viņš visiem spēkiem centās nerunāt augstprātīgi.

"Es domāju — tāpēc jau mēs nesaņemsim citādas atbildes."

"To," teica Sejers un norija melones lieluma kamolu, kas bija iestrēdzis kaklā, "to mēs vēl redzēsim, vai ne?"

Karlsens ar klusu būkšķi aizcirta aktu vākus.

*

Sejers ielika Einarssona aktu vākus atpakaļ dokumentu skapi. Iestūmis tos blakus Durbanas lietai, viņš nodomāja, ka abi nu varēs kavēt viens otram laiku. Maja Durbana un Egils Einarssons. Abi bija miruši, un neviens nezināja, kāpēc. Tad viņš atlaidās krēslā, nolika garās kājas šķērsām pār rakstāmgaldu un no bikšu kabatas izvilka maku. Starp autovadītāja tiesībām un izpletņlēcēja licenci atradās viņa mazdēla Mateja fotogrāfija. Matejam nupat bija apritējuši četri gadi, viņš pazina lielāko daļu auto marku un bija jau piedalījies savā pirmajā kautiņā, tiesa, ar sāpīgu zaudējumu. Tas tik bija pārsteigums, kad Sejers toreiz aizbrauca uz lidlauku pretī savai meitai Ingridai un znotam Ērikam, kuri trīs gadus bija pavadījuši Somālijā. Viņa bija strādājusi par Sarkanā Krusta medicīnas māsu, viņš — par ārstu. Ingrida stāvēja augšā uz trapa, izbalējušiem matiem, viscauri iedegusi

zeltaini brūna. Vienu neprātīgu mirkli Sejeram bija šķitis, ka viņš redz Elīzi, tolaik, kad abi bija tikko iepazinušies. Uz rokas Ingridai bija mazulis. Četrus mēnešus vecs, brūns kā šokolāde, ar sīkām sprodziņām un tik melnām acīm, kādas Sejers savu mūžu nebija redzējis. Somālieši patiesībā ir skaista tauta, viņš prātoja. Kādu brīdi aplūkojis fotoattēlu, viņš ielika to atpakaļ makā. Barakā tagad valdīja klusums — tāpat kā gandrīz visur lielajā blakus ēka. Iebāzis divus pirkstus piedurknē, Sejers pakasīja elkoni. Āda lobījās. Zem tās vīdēja jauna, sārta āda, un lobījās arī tā. Sejers norāva no krēsla atzveltnes jaku, aizslēdza istabu, tad īsi ieskatījās reģistratūrā pie Breningena kundzes. Viņa nekavējoties nolika malā savu grāmatu. Patlaban viņa bija nonākusi pie daudzsološas mīlas ainas, kuru gribēja pietaupīt vakaram gultā. Abi pārmija dažus vārdus, tad Sejers īsi pamāja ar galvu un devās ceļā uz Rozenkranca ielu pie Egila Einarssona atraitnes.

*

Vispirms viņš iemeta ašu skatienu spogulī un ar pirkstiem izbrauca caur īsi apcirpto matu ērkuli. Mati bija tik īsi, ka pat nepakustējās. Tas vairāk bija rituāls nekā ārišķības pazīme.

Sejers izmantoja katru izdevību, lai pamestu savu kabinetu. Viņš diezgan lēni brauca caur iekšpilsētu, viņš vienmēr brauca lēni, mašīna bija veca un kūtra — liels, zils Peugeot 604, kurš līdz šim nebija devis nekādu iemeslu mašīnas nomaiņai. Ziemā viņš jutās tā, it kā brauktu ar ragavām. Drīz pa labi parādījās košās četrģjmeņu mājas — sārtas, dzeltenas un zaļas, tagad tās apspīdēja saule, likdama tām aicinoši iemirdzēties. Turklāt, celtām piecdesmitajos gados, tām bija sava veida dižciltīgs sūbējums, kāda trūka jaunākiem namiem. Koki bija diezgan lieli, dārzi kupli — vismaz būs tādi, kad kļus siltāk. Taču patlaban vēl arvien bija auksti, pavasaris nesteidzās. Ilgi bija valdījis sausums, un ielas malās gluži kā atkritumi joprojām ņirbēja dažas netīra sniega kaudzes. Meklēdams sešpadsmito numuru, Sejers uzreiz pazina zaļo, labi kopto māju. Ieejas daļu veidoja īsts haoss — visvisādi trīsriteņi, kravas automašīnas un plastmasas ragaviņas, ko bērni bez kādas izšķirības atvazājuši no pagrabiem un bēniņiem. Pēc garas ziemas kailais asfalts vienmēr bija vilinošs. Sejers izkāpa no mašīnas un piezvanīja pie durvīm.

Pēc dažām sekundēm viņa nostājās durvīs, pie svārku stērbeles turējās kalsns puisēns.

"Einarssona kundze," Sejers, viegli paklanīdamies, sacīja. "Vai drīkstu ienākt?" Viņa īsi un negribīgi pamāja, tomēr — nebija daudz tādu, kuri ar šo sievieti sarunātos. Sejers stāvēja viņai diezgan tuvu klāt, vi ņa juta smaržu — jakas ādas un diskrēta parfīma sajaukumu.

"Es zinu tikpat, cik zināju pagājušā rudenī," sieviete nedroši ieru nājās. "Ja nepieskaita faktu, ka viņš ir miris, liet tam jau es biju gatava. Jo — mašīna taču izskatījās tā…"

Viņa aplika roku zēnam ap pleciem kā sargādama gan viņu, gan sevi.

"Bet tagad mēs esam viņu atraduši, Einarssona kundze. Un tad viss tomēr izskatās mazliet citādi, vai jums tā nešķiet?"

Viņš apklusa un gaidīja.

"Tas droši vien bija kāds trakais, kam savajadzējies naudu." Viņa apjukusi nogrozīja galvu. "Kabatas portfelis taču pazudis. Lai gan tur bija tikai simt kronu. Bet tagad jau nogalina vēl mazāku summu dēļ."

"Es apsolu, ka ilgi jūs neaizkavēšu."

Sieviete padevās un atmuguriski atkāpās priekšnamā. Sejers palika stāvam dzīvojamās istabas durvīs un skatījās apkārt. Allaž no jauna viņš ar zināmu izbīli konstatēja, cik cilvēki ir līdzīgi, to viņš redzēja dzīvojamās istabās, secināja pēc tā, ar ko viņi piepilda savus mitekļus. Visur izskatījās vienādi: tā pati simetrija, televizors un video kā sava veida viduspunkts pārējam inventāram. Te ģimene sapulcējās, lai sasildītos. Einarssona kundzei bija atpūtas stūrītis ar sārtām ādas mēbelēm, zem galda balts, pūkains paklājs. Sievišķīga istaba. Jau sešus mēnešus viņa bija viena un šai laikā varbūt bija atsvabinājusies no istabas vīrišķajām iezīmēm, ja tādas vispār bijušas. Tāpat kā agrāk, arī tagad Sejers šeit nemanīja ne pēdu no ilgām vai no mīlestības pret vīrieti, kuru viņi atraduši melnajā upes ūdenī, sadurstītu un pelēku kā vecu sūkli. Ja izmisums ari bijis, tad tas virmojis ap citām lietām, ap praktiskiem jautājumiem. Piemēram, no kā lai viņi tagad iztiek un kā lai viņa atrod citu vīrieti, ja nevar atļauties nolīgt aukli. Šīs pārdomās Sejeru nomāca. Un lika viņam vērīgāk aplūkot kāzu fotogrāfiju virs dīvāna — diezgan dižmanīgu bildi, kurā redzama jauniņā Joruna ir izbalinātiem matiem. Viņai līdzās stāvēja Einarssons ar šauru, bālu seju gluži kā iesvētāmais, zem deguna šauras ūsiņas. Cik vien labi prazdami, abi pozēja viduvējam fotogrāfam, vislielāko uzmanību veltīdami savam izskatam. Un nevis viens otram.

"Man vēl ir mazliet kafijas," viņa nedroši ieminējās.

Sejers to pateikdamies pieņēma. Varbūt būs labi turēt kaut ko rokā, kaut arī tikai tases osiņu. Zēns aiztipināja mātei līdzi uz virtuvi, bet, aizslēpies aiz stenderes, slepus nopētīja Sejeru. Puika bija tievs, ar dažiem vasarraibumiem uz deguna, mati pārāk gari un visu laiku krita pār pieri. Pēc dažiem gadiem viņš izskatīsies tāpat kā vīrietis kazu bildē.

"Man piemirsies, kā tevi sauc." Sejers uzmundrinoši pasmaidīja.

Zēns vēl brīdi paturēja savu vārdu pie sevis, ar krosenes purngalu vilka apļus 11/ linoleja grīdas un mulsi smaidīja.

"Jans Henrijs."

Sejers pamāja. "Jans Henrijs, jā. Vai drīkstu tev ko pajautāt, Jan 1 Iem ij, — vai tu krāj nozīmītes?"

Mazais palocīja galvu. "Man jau ir divdesmit četras. Piespraustas

pie cepures."

"Atnes nu to cepuri." Sejers smaidīja. "Tad dabūsi vēl vienu. Un tādas tev noteikti vēl nav."

Puisēns nozuda un aizskrēja uz savu istabu. Viņš atgriezās, uzlicis galvā platmali, kas viņam bija krietni par lielu. Viņš saudzīgi noņēma to nost.

"Iekšpuse briesmīgi kņudina," viņš paskaidroja. "Tāpēc es to cepuri nevaru valkāt."

"Paskat," Sejers teica. "Policijas nozīmīte. To man iedeva Breningena kundze reģistratūrā. Tā nekas, vai ne?"

Zēns pamāja. Viņš sāka pētīt, kur pie platmales atrastos goda vieta mazajai, zeltainajai piespraudei, tad izšķīries noņēma no cepures nozīmīti, uz kuras bija redzami Kristīna un Hokons ragutiņās, un piesprauda jauno nozīmīti priekšā, pašā vidū. Istabā ienāca māte un pasmaidīja.

"Ej savā istabā," viņa īsi noteica. "Mums ar šo vīru jāparunā."

Zēns uzlika platmali galvā un aizgāja.

Sejers iedzēra malku kafijas un noraudzījās uz Einarssona kundzi, kura iemeta savā tasītē divus cukurgraudiņus, ļoti uzmanīgi, lai kafija neizšļakstītos. Pirkstā vairs nebija laulības gredzena. Mati galvvidū tumši, acis sakrāsotas pārāk uzkrītoši, tāpēc viņa izskatījās diezgan dusmīga. Patiesībā viņa bija glīta — gaišs, akurāts, mazs stāvs. Varbūt viņa to nezina, domāja Sejers. Varbūt ir nemierā ar savu ārieni tāpat kā vairums sieviešu, atskaitot Elīzi.

"Einarssona kundze, mēs vēl arvien meklēj 1 to pircēju. Kaut kāda iemesla dēļ jūsu vīrs pēkšņi nolēma pārdot mašīnu, lai gan jums par to nekad nebija ieminējies. Viņš brauca to kādam parādīt un vairs neatgriezās. Varbūt jūsu vīru kāds uzrunāja uz ielas, ko var zināt. Varbūt kāds meklēja tieši tādu auto un vienkārši pieteicās. Vai varbūt kāds bija nolūkojis jūsu vīru — tieši viņu, nevis automašīnu, un mašīnu izmantoja kā ieganstu, lai izvilinātu jūsu vīru no mājas. Iekārdināja viņu ar auto pārdošanas iespēju, par ēsmu varbūt izmantojot skaidru naudu. Vai jūs zināt, vai viņam bija naudas grūtības?"

Viņa papurināja galvu un ar dzerokļiem košļāja izmirkušo cukuru.

"To jūs man jau esat jautājis. Nē, nekādu naudas grūtību. Tas ir — īpašu ne. Bet naudu jau vajag visiem, un sevišķi daudz mēs nevarējām atļauties. Un tagad ir vēl sliktāk. Un es nevaru atrast vietu bērnudārzā. Un man ir migrēna." Viņa viegli paberzēja deniņus kā norādīdama, lai Sejers viņu saudzē. "Un nemaz nav tik vienkārši atrast darbu — ar tādiem trūkumiem un ar bērnu, un vispār."

Viņš līdzcietīgi pamāja.

"Bet varbūt jūs zināt, vai viņam bija spēļu parādi vai naudas parādi, varbūt kāds privāts aizņēmums, ko viņš nespēja atdot?"

"Nebija vis. Viņš jau nebija nez cik attapīgs, tomēr muļķības nedarīja. Mēs tikām galā. Viņam taču bija darbs. Un naudu viņš tērēja tikai automašīnai un dažreiz kādam alum krogā. Lāgiem jau viņš dikti brauca ar muti, bet nebija tik drosmīgs, lai kaut kur iekultos, tas ir — kādā aizliegtā būšanā, vismaz es tam neticu. Un kā nekā mēs bijām precējušies astoņus gadus, tāpēc es domāju, ka pazīstu viņu labi. Tas ir — pazinu. Un es gluži vienkārši nevaru pateikt neko sliktu par Egilu, kaut arī viņš ir miris."

Beidzot viņa atvilka elpu.

"Vai atceraties, varbūt kāds no viņa draugiem kādreiz gribēja to mašīnu pirkt?"

"Ak, kā tad, to gribēja daudzi. Bet viņš negribēja pārdot. Pat aizdot nebija ar mieru."

"Un jūs atminaties kādus telefona zvanus dienās pirms viņa pazušanas, tādus, kam varētu būt kāds sakars ar mašīnu?"

"Nē."

"Kāds viņš bija tai pēdējā vakarā?"

"To taču es jau esmu stāstījusi. Tāds pats kā allaž. Pusčetros pārnāca no darba. Pēc rīta maiņas. Tad apēda meksikāņu picu, iedzēra kafiju un atlikušo pēcpusdienu nogulšņāja garāžā."

"Nogulšņāja?" ' '

"Knibinādamies zem mašīnas. Ar to mašīnu viņš bija kā apsēsts. Pēc tam viņš to nomazgāja. Man mājā pietika darāmā, es tam vispār nepievērsu uzmanību, līdz viņš pēkšņi sataisījās braukt prom, lai mašīnu kādam parādītu."

"Bet vārdu viņš nenosauca?"

"Nē."

J

"Un arī nepateica, uz kurieni brauks?"

Ne.

"Un jūs nejautājāt, kāpēc viņš grib pārdot mašīnu?"

Joruna atglauda matus un papurināja galvu.

"Tā mašīna man nerūpēja. Man jau pat nav autovadītājas tiesību. Man bija vienalga, kāda mašīna mums ir, ja tikai ir vispār. Un viņš jau ari nepieminēja pārdošanu, sacīja tikai, ka to kādam parādīšot. Un tas vel nenozīmē, ka viņš noteikti runāja par slepkavu. Varbūt bija kādu saticis vai pa ceļam paķēris līdzi kādu stopotāju, kas zina. Šai pilsētā mudžēt mudž trakie, tur vainīgs heroīns, tiešām nesaprotu, kāpēc jūs tur neko nevarat līdzēt. Un Janam Henrijam te jāaug, un viņam nudien nav tas stiprākais raksturs pasaulē, tai ziņā viņš ir atsities tēvā."

"Stiprs raksturs," Sejers smaidot noteica. "Tāds jau izveidojas tikai pakāpeniski. Janam Henrijam vēl ir daži gadi laika. Bet iespējamo pircēju mēs esam meklējuši ar avīžu un televīzijas palīdzību," viņš

atgādināja, "un neviens nav pieteicies. Neviens nav uzdrīkstējies. Vai nu jūsu vīrs ir melojis, kad tovakar brauca prom no mājām, varbūt patiesībā viņam padomā bija kaut kas pavisam cits. Vai arī šis pircējs tiešām ir slepkava."

"Melojis?"

Joruna sašutusi paskatījās uz Sejeru. "Ja jūs domājat, ka viņam bija noslēpumi, tad maldāties. Viņš nebija tāds. Un viņš arī nepinās ar citām sievietēm, tām viņš nemaz nepatika, ja runājam atklāti. Viņš sacīja, ka gribot kādam parādīt mašīnu, un tad tā arī ir patiesība."

To viņa pateica tik vienkārši un raiti, ka Sejers noticēja. Brīdi iegrimis pārdomās, viņš redzēja, ka istabā ielavās puisēns un piesardzīgi nostājas mātei aiz muguras. Viņš īsi pamirkšķināja zēnam ar aci.

"Ja atskatāties pagātnē — vai tur bija kaut kas tāds, kas atšķīrās no parastās dzīves gaitas? Teiksim, sākot ar sešiem mēnešiem pirms viņa pazušanas un līdz tai dienai, kad izgāztuvē tika atrasta viņa mašīna; vai jums prātā nenāk kāda epizode — vai laika posms —, kad viņš likās citāds, varbūt noraizējies vai tamlīdzīgi? Redziet, viss var būt no svara. Telefona zvani? Vēstules? Dienas, kurās viņš varbūt pārnāca no darba vēlāk, naktis, kad slikti gulēja?"

Joruna Einarssone košļāja vēl vienu cukurgraudu, un Sejers manīja, ka viņas domas atgriežas pagātnē. Kaut ko atcerējusies, viņa viegli papurināja galvu, taču atmeta šo domu un prātoja tālāk. Einarssons juniors elpoja bez skaņas un smailēja ausis, kā jau bērni mēdz darīt.

"Kādu vakaru krogā izcēlās tracis. Jā, tas notika itin bieži un nebija arī nekas nopietns, bet šoreiz kāds bija galīgi sadzēries, un kro dzinieks izsauca policiju. Vainīgs bija viens no Egila čomiem, no alus darītavas. Egils aizbrauca nopakaļ policijas mašīnai un lūdzās, lai draugu palaiž vaļā. Apsolījās aizvest viņu uz mājām un apguldīt. Un tas laikam arī izdevās. Tai naktī viņš atgriezās mājās tikai pusčetros un, es vēl atceros, nākamajā rītā aizgulējās."

"Jā? Un vai viņš jums izstāstīja, kas noticis?"

"Nē, pateica tikai, ka viņš bijis pilnā kā mārks. Tas ir — ne jau Egils, bet tas otrs. Egils tak bija pie stūres, un viņam bija jāiet uz rīta maiņu. Bet es arī neprašņāju, tādas lietas mani neinteresē."

"Vai viņš bieži mēdza tā rūpēties par citiem? Tā taču ir ļoti laipna rīcība. Viņš jau varēja vienkārši nospļauties un pamest savu čomu likteņa ziņā."

"Viņš nebija diez cik gādīgs," sacīja Joruna Einarssone. "Ja jau jūs jautājat. Parasti viņš pārāk nerūpējās par citiem. Man jāatzīst arī, es jutos mazliet pārsteigta, ka viņš tā pūlējies. Lai izpestītu otru no atskurbtuves. Jā, es laikam drusku nobrīnījos, bet galu galā abi taču bija draugos. Atklāti sakot, es par to daudz nelauzīju galvu. Apdomāju

to tikai tagad, jo jūs pajautājāt."

"Apmēram kad tas notika?"

"Ak Dievs, es vairs neatceros. Kādu laiciņu pirms viņa pazušanas."

"Nedēļas? Mēnešus?"

"Nē, varbūt pāris dienu."

"Pāris dienu? Vai toreiz, kad sarunājāmies rudenī, jūs atcerējāties šo epizodi? Vai jūs to pieminējāt?"

"Liekas, nē."

"Un tas piedzērušais draugs, Einarssona kundze, vai jūs zināt, kurš tas bija?"

Viņa papurināja galvu, īsi paskatījās apkārt un ieraudzīja savu dēlēnu.

"Jan Uenrij! Tev bija teikts palikt savā istabā!"

Zēns piecēlās un izzagās no istabas kā padzīts suns. Joruna pielēja tasēs kafiju.

"Vārdu, Einarssona kundze," Sejers klusu sacīja.

"Nē, es vairs neatceros," viņa atbildēja. "Tai krogā viņu satiekas tik daudz, vesela banda."

"Bet nākamajā rītā viņš aizgulējās, vai ne?"

"Jā."

"Un alus darītavā ir kontrolpulkstenis, vai ne?"

"Mhm."

Sejers mirkli padomāja.

"Un vai tad, kad saņēmāt no mums savu mašīnu, jūs to pārdevāt?"

"Jā. Es taču nevaru atjauties autovadītājas tiesības, tāpēc pārdevu mašīnu savam brālim. Turklāt man vajadzēja naudu. Pārdevu gan mašīnu, gan instrumentus, kas glabājās garāžā. Uzgriežņu atslēgu un domkratu. Un vel visādus krāmus, nemaz nezinu, ko ar tiem dara. Un kaut ka trūka, tas bija pazudis."

"Kas?"

"Šobrīd neatceros. Mans brālis par to vaicāja, un mēs to meklējām, bet nevarējām atrast. Nekādi nevaru atcerēties, kas tas bija."

"Padomājiet. Tas var būt svarīgi."

"Nē, nedomāju vis, ka tas bija kas svarīgs, bet vairs neatminos. Mēs meklējām ari garāžā."

"Piezvaniet mums, ja vēl kaut ko atcerēsieties. Vai varat pajautāt brālim?"

"Viņš ir ceļojumā. Bet kaut kad jau pārbrauks mājās."

"Einarssona kundze," Sejers pieceldamies teica, "paldies par kafiju!"

Viņa pietrūkās no krēsla, mazliet pietvīkusi un apjukusi par to, ka viņš tik pēkšņi dodas prom, un pavadīja viņu līdz durvīm. Sejers paklanījās un devās uz auto stāvvietu. Iebāzis atslēgu slēdzenē, viņš

ieraudzīja puisēnu. Tas ar abām kājām stāvēja puķu dobē un sparīgi rakņājās pa zemi. Viņa krosenes izskatījās briesmīgas. Sejers pamāja ar roku.

"Hallo! Vai ar tevi neviens negrib spēlēties?"

"Nē." Zēns bikli pasmaidīja. "Kāpēc jūs nebraucat ar patruļmašīnu, jūs taču tagad esat darbā?"

"Labs jautājums. Bet, zini, patiesībā es jau dodos mājās. Dzīvoju pavisam netālu no šīs ielas, un nu man nevajadzēs braukt atpakaļ uz iecirkni, lai apmainītu mašīnu." Viņš mirkli padomāja. "Vai tu kādreiz esi braucis ar patruļmašīnu?"

"Nē."

"Kad nākamreiz apciemošu tavu mammu, atbraukšu ar patruļmašīnu. Un tad, ja gribēsi, varēsi gabaliņu pavizināties kopā ar mani."

Zēns plati pasmaidīja, tomēr ar zināmām šaubām — varbūt rūgtas pieredzes dēļ.

"Norunāts," Sejers apliecināja. "Un drīz es noteikti atbraukšu atkal." Viņš apsēdās pie stūres un lēni sāka braukt. Atpakaļskata spogulī viņš redzēja mājam tievu roķeli.

Viņš vēl arvien domāja par zēnu, kad kreisajā pusē garām aizsli dēja hipodroms, bet labajā — mormoņu baznīca. "Un lai Dievs tev žēlīgs,

Konrād," viņš sev teica, "ja nākamajā reizē tu aizmirsīsi patruļmašīnu."

*

Emma spēlējās dzīvojamā istabā uz grīdas, iekārtodama lauku māju.

Dzīvnieciņi bija salikti kārtīgās rindās: gaišsārtās cūkas, sarkanbalti lāsumotās govis, vistas un aitas. Visu modri vēroja tiranozaurs, galva ar niecīgajām smadzenītēm sniedzās tieši līdz šķūņa ģēvelei.

Ik pa brīdim Emma pieskrēja pie loga un centīgi pētīja, vai nebrauc tēva mašīna. Katru otro nedēļas nogali viņa pavadīja pie tēva un ikreiz gaidīja to ar prieku. Gaidīja arī Eva. Viņa saspringti sēdēja uz dīvāna un gaidīja, mazo vajadzēja aizsūtīt prom no mājas, lai Eva varētu mierīgi padomāt. Parasti šajās brīvajās nedēļas nogalēs viņa strādāja. Tagad viņa nebija spējīga ne uz kādu rīcību. Tagad viss izskatījās citādi. Viņš bija atrasts.

Emma jau vairākas dienas nebija pieminējusi mirušo. Taču tas vēl nenozīmēja, ka viņa ir to aizmirsusi. Pēc mātes izturēšanās Emma noprata, ka par to nedrīkst runāt, un, ja arī neaptvēra iemeslu, tomēr ņēma to vērā.

Darbnīcā uz molberta stāvēja audekls. Jau nogruntēts, melns, bez viena gaiša lāsumiņa. Evai negribējās turp skatīties. Vispirms bija

jāpaveic tik daudz kas cits. Viņa apsēdās uz dīvāna un tikpat modri kā Emma klausījās, vai nedzirdēs dūcam sarkano volvo, kas kuru katru brīdi varēja iebraukt sētā. Emmas lauku saimniecībā valdīja brīnišķīga kārtība — par spīti zaļajam briesmonim, kurš draudīgi slējās aiz šķūņa. Izskatījās ērmoti.

"Tas dinozaurs tur tā kā īsti neiederas, Emma, kā tev šķiet?"

Emma uzmeta lūpu.

"Es tak zinu. Viņš ir tikai atnācis ciemos."

"Ak tā. Man būtu vajadzējis saprast."

Eva pievilka sev klāt kājas un nogludināja pār ceļiem garos svārkus. Mēģināja aizgainīt no prāta visas domas. Emma atkal apsēdās un pa vienam vien bīdīja sivēntiņus pie sivēnmātes vēdera.

"Viena pupa pietrūkst. Šitais neko nedabūs."

Divos pirkstos pacēlusi sivēntiņu, Emma jautājoši skatījās uz māti.

"Hm. Tā gadās. Tādiem sivēniem jānonīkst badā, ja vien tos nebaro no pudelītes, bet tādai barošanai zemniekam lielākoties nav laika."

Par to Emma bridi prātoja.

"To var atdot dinozauram. Tam tak ari kaut kas jāēd."

"Bet vai tad tas nepārliek tikai no zāles un lapām, un tamlīdzīgi?"

"Šitais nē, šitais ir gaļēdājs," Emma paziņoja un iespieda sivēnu starp briesmoņa asajiem zobiem.

Kedzedama šo praktisko atrisinājumu, Eva izbrīnā nogrozīja galvu. Viņa nebeidza brīnīties par bērniem. Un šai mirklī abas ārā saklausīja motora rūkoņu. Emma, ko kājas nes, metās priekšnamā, lai sasveicinātos ar tēvu.

Eva ar pūlēm pacēla galvu, kad viņš nostājās durvīs. Šis vīrietis reiz bija viņas dzīves vadzvaigzne. Stāvēdama viņam blakus, Emma šķita mazāka un smalkāka nekā parasti. Abi bija līdzīgi — ar ierudiem matiem un daudziem liekiem kilogramiem. Abi mīlēja viens otru, un par to Evai bija prieks. Viņa nekad nebija jutusi greizsirdību, pat pret jauno sievieti viņa dzīvē ne. Viņu ļoti skumdināja tas, ka vīrs viņu pametis, bet, kad tas nu reiz bija noticis, Eva tikai vēlēja viņam daudz laimes. Tik vienkārši tas bija.

"Eva!" Viņš pasmaidīja un pamāja ar galvu, gaiši rudais matu ērkulis nošūpojās vien. "Tu izskaties nogurusi."

"Man patlaban tiešām daudz kreņķu."

Viņa nogludināja svārkus.

"Mākslinieku būšanas?" viņš bez kādas ironijas apvaicājās.

"Nē. Konkrēti, ikdienišķi sarežģījumi."

"Ļoti nopietni?"

"Daudz trakāk, nekā tu spēj iedomāties."

īsi apsvēris šo atbildi, viņš sarauca pieri.

"Ja varu tev kaut kā palīdzēt, tu tikai pasaki."

"Var gadīties, ka tev tiešām nāksies man palīdzēt."

Viņš palika stāvam un bažīgi noraudzījās Evā, bet Emma bija apķērusies viņam ap kāju; bērns bija tik smags, ka vīrietis bezmaz zaudēja līdzsvaru. Viņš juta dziļu līdzcietību, tomēr Eva dzīvoja tādā pasaulē, kura viņam bija pilnīgi sveša, — mākslinieču pasaulē. Tajā viņš nekad nebija juties mājīgi. Un tomēr Eva bija svarīga viņa dzīves daļa un tāda paliks vienmēr.

"Paņem savu somu, Emma, un iedod mammai bučiņu."

Emma naski paklausīja. Tad tēvs un meita nozuda. Eva piegāja pie loga un nolūkojās abiem nopakaļ, ieraudzīja, ka automašīna sāk braukt, tad apsēdās atkal. Nolika kājas uz dīvāna un galvu uz atzveltnes. Aizvēra acis. Istabā valdīja patīkama pustumsa un diezgan dziļš klusums.

Viņa elpoja tik vienmērīgi un mierīgi, cik vien spēja, un ļāva klu sumam ienākt sevī. Šo laiku vajadzēja izbaudīt pilniem malkiem, iekalt

to atmiņā un glabāt sevī. Viņa zināja, ka tas neturpināsies ilgi.

*

Sejers bija ielējis sev glāzē dāsnu viskija devu un no atzveltnes krēsla padzinis suni. Tas bija leonbergers, septiņdesmit kilogramu smags un piecus gadus vecs, bet vēl diezgan bērnišķīgs, vārdā Kollbergs. Tas ir — patiesībā Kollbergu sauca pavisam citādi, jo audzētāji paši deva vārdus saviem lolojumiem. Šai gadījumā bija izmantoti bītlu dziesmu nosaukumi. Viņi bija sākuši ar pirmo alfabēta burtu, bet, kad piedzima Kollbergs, nonākuši jau līdz L. Tāpēc viņam tika dots vārds l.ove me do. Viņa māsu nosauca par Lucy in the sky. To atcerēdamies, Sejers novaidējās.

Suns ar smagu nopūtu paklausīja un nogūlās viņam pie kājām. Lielā galva balstījās uz Sejera pēdas pacēluma un bija vainojama pie tā, ka viņam tenisa zeķēs sāka svīst kājas. Tomēr Sejers nespēja saņemties tiktāl, lai atvilktu kājas nost. Turklāt tur netrūka sava jaukuma, vismaz ziemā. Iedzēris malciņu viskija, viņš aizsmēķēja paštītu cigareti. Tas bija viņa netikums šajā dzīvē: viena glāze viskija un viena vienīga paštīta cigarete. Parasti viņš smēķēja maz, tāpēc tūdaļ sajuta, ka sirds iepukstas mazliet straujāk. Bezvēja dienās viņš brauca uz lidlauku lēkt ar izpletni, taču pats neuzskatīja to par netikumu, kā bija uzskatījusi Elīze. Bet nu viņš jau septiņus gadus bija atraitnis, meita pieaugusi un apgādāta. Turklāt Sejers nebija pārgalvis, ar izpletni viņš lēca tikai ideālos laika apstākļos un nekad neizmēģināja tādus manevrus, kuros varētu lauzt kaklu. Viņam gluži vienkārši patika straujais kritiens gaisā, sajūta, ka zuduši visi pieturas punkti, reibinošā perspektīva, pārskats, ko pavēra lēciens, zemnieku mājas un lauki dziļi lejā kā skaisti ornamenti atturīgās krāsās, gaišais, skaistais ceļu tīkls tiem pa vidu, gluži kā milzīga organisma limfvadu

sistēma, akurātās sarkanu, zaļu un baltu māju rindas. Cilvēks patiesi ir tāda būtne, kurai nepieciešamas sistēmas, viņš nodomāja un izpūta dūmus augšup pret lampu.

Arī Egilam Einarssonam bija piederējusi sistēma: noregulēta dzīve, darbs alus darītavā, sieva un dēls, pastāvīgs draugu loks un krodziņš dienvidu krastā. Gadu pēc gada noteikts maršruts: mājas, alus darītava, mājas, krogs, mājas. Automašīna ar daudzajām sīkajām detaļām, kuras jāspodrina, jāieeļļo un jāpievelk ciešāk. Nedēļu pēc nedēļas, mēnesi pēc mēneša, gadu pēc gada. Viņš ne reizi nebija sodīts. Viņa dzīvē nebija atgadījies nekas dramatisks, reiz viņš tāpat kā visi citi bērni bija pabeidzis skolu, nesaceldams nekādu lielu ievērību, tad iesvētīts, divus gadus mācījies Gēteborgā par inženieri, bet vēlāk neatradis, kur šo izglītību izmantot, un beidzot sācis strādāt alus darītavā. Juties labi. Pietiekami daudz pelnījis. Nekad dzīvē nebija iekarojis lielās virsotnes, taču nebija ari pārlieku kāvies ar rūpestiem. Vienkāršs puisis. Sieva viņam bija diezgan skaista un droši vien atviegloja viņam dažu labu nastu. Un tad kāds bija triecis viņam ar nazi. Piecpadsmit reižu, Sejers domāja, kā tāds cilvēks kā Einarssons var modināt tādas kaislības? Viņš iedzēra vēl viskiju un atkal ļāva domām brīvu vaļu. Tas, bez šaubām, bija tiesa, ka sarakstā vajadzīgi jauni vārdi, cilvēki, par kuriem viņi vēl nav iedomājušies, ar kuriem Sejers varētu parunāt, lai pēkšņi parādītos jauns skatpunkts un visa traģēdija atklātos citādā gaismā. Einarssons mūždien bija darbojies ap savu automašīnu. Opel Manta, astoņdesmit astotā gada modelis. Un tad pēkšņi nolēmis to pārdot. Kāds izrādījis par to interesi, tā tas būs bijis. Einarssons nebija licis avīzē sludinājumu, nevienam nebija teicis, ka grib pārdot mašīnu, tas bija pārbaudīts. Sejers ievilka dūmu un dažas sekundes paturēja to mutē. Tad piepeši iedomājās: bet no kā Einarssons to mašīnu ir pircis? Tieši šo jautājumu viņš sev nebija uzdevis vēl ne reizi. Varbūt būtu derējis to uzdot. Sejers piecēlās un piegāja pie telefona. Izdzirdis saukšanas signālu, viņš nodomāja, ka varbūt jau ir pārāk vēls, lai kaut kur zvanītu. Einarssona kundze pacēla klausuli pēc otrā signāla. Viņa klausījās, neko nejautādama, tad mirkli prātoja. "Pirkšanas līgums? Jā, tas noteikti ir pie mājas dokumentiem. Pagaidiet brītiņu!"

Sejers gaidīdams dzirdēja, kā atvilktnes tiek atvērtas un tad skaļi aizcirstas ciet, kā nočaukst papīri.

"Tas ir tikpat kā nesalasāms," viņa sūdzējās.

"Pamēģiniet tomēr. Rit varu aizbraukt tam pakaļ, ja nespēsiet salasīt."

"Katrā ziņā te ir rakstīts — Ērika Berresena iela. Man šķiet — Mikelsens. Vārdu un mājas numuru nevaru saburtot. Ja vien tas nav pieci; varētu būt pieci. Vai seši: Ērika Berresena ielā pieci vai seši."

"Ar to noteikti pietiks. Liels paldies."

Sejers visu pierakstīja bloknotā līdzās telefonam. Bija svarīgi neko nepalaist garām. Ja neizdosies noskaidrot, kas interesējies par uutomašīnu, lad viņš vismaz varēs izdibināt, no kurienes tā nākusi. Ari tas jau bija kaut kas.

*

Nākamā diena jau sliecās uz beigām, kad Karlsens atnāca no ēdnīcas ar divām krabju maizītēm un kolu. Viņš nule bija apsēdies un uzdūris uz dakšiņas krabja gabalu, kad durvīs nostājās Sejers. Visai askētiskais policijas priekšnieks turēja rokās divas siermaizes un pudeli minerālūdens, padusē bija iespiedis avīzi. "Vai drīkstu tev piebiedroties?"

Karlsens piekrītoši pamāja, apmērcēja krabi majonēzē un iebāza to mutē.

Sejers apsēdās, piebīdīja krēslu tuvāk galdam un noņēma no maizes šķēlīti siera. Saritinājis to, nokoda kumosu.

"Izcēlu no atvilktnes Mariju Durbanu," viņš noteica.

"Priekš kam? Tur tak noteikti nav nekāda sakara?"

"Varbūt arī nav. Bet pie mums nenotiek necik daudz slepkavību, un starp šim abām ir tikai dažu dienu atstarpe. Einarssons piestaigāja uz Karalisko ģerboni, Durbana dzīvoja trīssimt metru attālumā no tā. Mums to derētu papētīt sīkāk. Paskaties!"

Viņš piecēlās, piegāja pie pilsētas plāna, kas karājās pie sienas, un izņēma no kārbiņas divas kniepadatas ar sarkanām galviņām. Ļoti precīzi, iepriekš nemaz nemeklējot, viņš iesprauda vienu tai vietā, kur atradās-Tordenskjoldas ielas dzīvojamais kvartāls, un otru — Karaliskajā ģerbonī. Tad apsēdās atkal.

"Paskaties uz karti! Tā ir visa pilsēta, karte ir divreiz trīs metrus liela."

Viņš pasniedzās pie Karlsena lasāmlampas, kuru varēja grozīt visos virzienos. Gaismas staru viņš notēmēja uz karti.

"Maja Durbana tika atrasta noslepkavota pirmajā oktobrī. Piektajā oktobrī tika noslepkavots Einarssons, vismaz mēs varam pieņemt, ka tas noticis tajā dienā. Šis ir kārtīgs miestiņš, tādi notikumi mums vis negadās bez mitas, bet tu paskaties, cik tuvu kopā ir tās abas adatas!"

Karlsens raudzījās uz pilsētas plānu. Melnbaltajā kartē adatas zalgoja kā sarkanas, tuvu kopā izvietotas acis.

"Tas, protams, ir tiesa. Bet, cik mums zināms, abi nemaz nav bijuši pazīstami."

"Mums ir zināms gaužām maz. Vai mēs vispār kaut ko zinām?"

"Tu nu gan esi pesimists! Katrā gadījumā man gan šķiet, ka mums jānoskaidro Einarssona ģenētiskais kods un jāsalīdzina ar Durbanu."

"Tieši tā. Galu galā — nav jau mūsu nauda."

Bridi abi ēda klusēdami. Tas, ka viņi viens otru vērtē ļoti augstu, bija skaidrs, taču nekad netika izteikts skaļi. Par to viņi necēla nekādu

troksni, toties juta viens pret otru dziļas simpātijas un pacietīgi kopa tas. Karlsens bija desmit gadu jaunāks un veltīja daudz laika savai sievai. Tāpēc Sejers atturējās, ģimene viņam bija kaut kas svēts. Durvīs parādijas kāda darbiniece un izrāva viņu no šīm pārdomām.

"Divi ziņojumi," viņa sacīja un sniedza Sejeram papīra lapiņu. "Un zvanīja Andreassens no TV 2, viņš grib zināt, vai tev esot kas sakāms par Einarssona lietu."

Sejers sastinga un novalbīja acis.

"Mm, varbūt tas derētu tev, Karlsen? Tu tak esi drusku fotogēniskāks par mani."

Karlsens pavīpsnāja. Sejeram gluži vienkārši nepatika publiski uzstāties; viņam bija tikai nedaudzas vājās vietās, un šī bija viena no tām.

"Atvaino. Man jābrauc uz semināru, vai tev piemirsies? Atgriezīšos tikai pēc desmit dienām."

"Pajautā Skarrem. Tas noteikti būs sajūsmā. Lai jūsmo mierīgi, ja tik man pašam nav jāsēd zem tās kalnu saules. Pasaki to viņam tūlīt!"

Darbiniece pasmaidīja un nozuda, bet Sejers pētīja lapiņu. Tad iemeta skatienu pulkstenī. "Nākamajā nedēļas nogalē Jarlsbergā notiks senioru sacīkstes izpletņlēkšanā, ja laiks pieturēsies labs." U11: "Piezvanīt Jorunai Einarssonei." Sejers nesteidzās, pabeidza maltīti un tad nolika krēslu atpakaļ vietā. "Man drusku jāiziet."

"Jā, apžēliņ, tu te kverni gandrīz pusstundu! Kurpju purngali jau būs apsūnojuši!"

"Tā tiešām ir liela kļūda, ka ļaudis augu dienu notup telpās," Sejers atteica. "Te, šajā mājā, taču nekas nenotiek, vai ne?"

"Pareizi. Bet tev nudien ir ellīgs talants sagādāt sev uzdevumus, kas veicami svaigā gaisā. Uz to tev patiesi ir nags, Konrād."

"Tas ir tikai fantāzijas jautājums," Sejers sacīja.

"Ei, pagaidi vēl mirklīti!"

Karlsens, izskatīdamies samulsis, iebāza roku krekla kabatā.

"Sieva man iedeva līdzi iepirkumu sarakstu. Vai tev ir sajēga par tādām sieviešu būšanām?"

"Paskatīsimies."

"Te, zem "saru sukas", ir rakstīts "ieliktnīši". Vai tev ir kāda no jausma, kas tie tādi?"

"Vai tu nevari piezvanīt un pajautāt?"

"Viņa neceļ klausuli."

"Tad paprasi Breningena kundzei. Bet man liekas, tas izklausās pēc kaut kādiem polsteriem vai tādā garā. I.abu veiksmi!" Sejers vīpsnādams devās prom.

Viņš nupat bija iesēdies automašīnā un izbraucis ar pirkstiem caur matiem, kad atcerējās. Viņš izkāpa ārā, aizslēdza durtiņas un devās pie patruļmašīnas, to viņš taču bija apsolījis mazajam Einarssonam.

Mikelsens, tāpat kā vairums pārējo, patlaban noteikti bija darbā, tāpēc Sejers vispirms brauca uz Rozenkranca ielu. Joruna Einarssone stāvēja mazajā mauriņā pie mājas un žāva veļu. Vējā jautri plivinājās pidžama ar Toma un Džerija attēlu un T-krekls ar dinozaura bildi virsū. Kad pie mājas parādījās Sejers, viņa nule bija izņēmusi no veļas groza melnas mežģīņu biksītes; tagad viņa turēja tās rokā un īsti nezināja, ko ar tām iesākt.

"Man jau nebija tālu jābrauc," Sejers pieklājīgi paskaidroja, vairīdamies skatīties uz viņas apakšveļu. "Tāpēc pa ceļam iegriezos. Bet, lūdzu, izkariet vien vispirms veļu!"

Joruna steigšus izžāva veļu un paņēma veļas grozu.

"Vai jūsu dēla nav mājās?"

"Viņš ir garāžā."

Viņa parādīja, kur atrodas garāža. "Tur viņš vienmēr kavējās kopā ar tēvu. Agrāk. Vēroja, kā viņš darbojas ap automašīnu. Dažreiz viņš aiziet turp arī tagad, bet tikai sēd un skatās sienā. Un pēc brītiņa atkal nāk laukā."

Sejers paskatījās uz zaļo, divvietīgo garāžu, tādā pašā krāsā kā māja. Tad sekoja Einarssona kundzei dzīvoklī.

"Kas noticis, Einarssona kundze?" viņš bez aplinkiem noprasīja. Abi stāvēja pie dzīvojamās istabas durvīm. Einarssona kundze nolika grozu uz grīdas un atglauda no pieres dažas balinātas matu šķipsnas.

"Es piezvanīju brālim. Viņš ir Stavangerā, dzelzslietu gadatirgū. Tas esot bijis kombinezons. Jūs jau zināt. Tāds zaļš neilona kombinezons ar daudzām kabatām. Mans vīrs vienmēr vilka to mugurā, kad strādāja pie mašīnas, un parasti tas glabājās bagāžniekā. Es to meklēju, atcerējos vēl, ka tas maksājis diezgan dārgi. Un vīrs gribēja, lai tas ir pie rokas, ja pa ceļam nāktos kaut ko salabot, tā viņš teica. Tāpēc kombinezonu gribēja ari brālis. Kad neatradu to mašīnā, es meklēju garāžā. Bet arī tur ta nebija. Tas ir vienkārši pazudis. Kombinezons — un liels kabatas lukturis."

"Vai policijā jūs par tiem jautājāt?"

"Nē, policisti taču noteikti nedrīkst ņemt neko no mašīnas, nepasakot īpašniekam?"

"Protams, nē. Bet drošības labad es to pārbaudīšu. Tātad tas viņam vienmēr bija līdzi?"

"Vienmēr. Attiecībā uz mašīnu viņš bija ļoti kārtīgs. Nekad nebrauca prom bez rezerves kannas. Un viņam allaž bija līdzi arī motoreļļa un logu mazgāšanas šķīdums, un kanna ar ūdeni. Un zaļais kombinezons. Lukturi, starp citu, varētu ievajadzēties arī man pašai, dažreiz te izdeg drošinātāji. Elektrības vadi ir sliktā stāvoklī, tos vajadzētu nomainīt. Bet nama pārvalde nudien nekur neder, reizi gadā viņi palielina īres maksu un apgalvo, ka taupot līdzekļus balkonu ierīkošanai. Bet to es laikam vairs nepiedzīvošu. Jā, jā, kā jau teicu,

tas bija kombinezons."

"Tiešām labi, ka tas noskaidrojies," Sejers viņu uzslavēja. "Labi, ka tas jums ienāca prātā."

Un arī slepkavam tas nāca par labu, viņš prātoja. Kombinezonu viņš varēja uzvilkt virs savām asiņainajām drēbēm.

Joruna pievilcīgi pietvīka un atkal pacēla veļas grozu. Tas bija milzīgs, no tirkīzzilas plastmasas, un, atbalstījusi to pret gūžu, viņa ieguva savādu un diezgan šķību pozu.

"Esmu apsolījis jūsu dēlēnam izbraucienu ar auto. Vai drīkstu atvest viņu no garāžas?"

Viņa pārsteigta uzlūkoja Sejeru.

"Nu, protams! Bet vēlāk mums jāiet prom, tāpēc vizināties nedrīkstēs pārāk ilgi."

"Tikai tāds mazs izbrauciens."

Izgājis no mājas, Sejers devās uz garāžu. Jans Henrijs sēdēja uz darbgalda pie sienas un šūpoja kājas. Krosenes bija notašķītas ar eļļu. Ieraudzījis Sejeru, viņš viegli satrūkās, bet tad sejiņa atplauka.

"Šodien es atbraucu ar patruļmašīnu. Un tava mamma atļāva, lai mēs drusku pavizināmies, ja vēlies. Varēsi izmēģināt sirēnu."

Jans Henrijs nolēca no diezgan augstā galda; vajadzēja pāris soļu, lai viņš atgūtu līdzsvaru.

"Vai tas ir volvo?"

"Nē, fords."

Jans Henrijs skrēja pa priekšu, un Sejers nopētīja viņa stilbus, kuri bija gandrīz nenormāli tievi un balti. Mašīnas priekšējā sēdeklī mazais gandrīz pazuda, bija grūti pēc noteikumiem sasprādzēt drošības jostu, bet Sejers pacentās. Jans Henrijs tikko jaudāja saredzēt pār instrumentu paneli, ja izstiepa kaklu. Tad Sejers iedarbināja auto un sāka braukt. Kādu laiku valdīja klusums, viņi dzirdēja vienīgi motora vienmērīgo dūkoņu un garāmbraucošo mašīnu šalkoņu. Zēns bija iespiedis pirkstus starp ceļgaliem, it kā baidītos, ka aiz tīrās nevērības var kaut kam pieskarties.

"Jan Henrij, vai tev pietrūkst tēta?" Sejers klusu iejautājās.

Zēns paskatījās viņā tik pārsteigts, it kā kādam pirmo reizi būtu ienācis prātā viņam to pavaicāt. Atbilde bija skaidra.

"Ļoti," viņš vienkārši atteica.

Abi atkal apklusa. Sejers stūrēja vērptuves virzienā, tad parādīja labo pagriezienu un brauca augšup uz ūdenskritumu.

"Garāžā ir tik kluss," puisēns pēkšņi ierunājās.

"Jā. Žēl, ka tava mamma neko nesaprot no mašīnām."

"Mhm. Tētis vienmēr strādāja pie mašīnas. Kad bija brīvāks laiks."

"Un tur arī tik jauki smaržo." Sejers pasmaidīja. "Pēc eļļas un benzīna, un tamlīdzīgi."

"Viņš apsolīja man kombinezonu," Jans Henrijs stāstīja. "Tādu

pašu kā viņam. Bet tad viņš pazuda. Kombinezonam bija četrpadsmit kabatu. Savējo es būtu vilcis, kad laboju divriteni. Tās ir melnā darba drēbes."

"Jā, tiesa. Man arī tāds ir, tikai zils, un uz muguras rakstīts FINA. Bet es nezinu, vai tam ir četrpadsmit kabatu. Varbūt tikai astoņas vai desmit."

"Zilie arī ir smuki. Diez vai tādus ražo arī bērniem?" Jans Henrijs prātoja.

"Nezinu, bet noteikti noskaidrošu."

Sejers centās to ielāgot, atkal parādīja labo pagriezienu un apturēja mašīnu. Viņi ieraudzīja Norvēģijas Radio ēkas, kuras atradās visai idilliskā vietā pie upes. Viņš norādīja uz kādu no logiem, kas vizuļoja saulē.

"Varbūt drusciņ izāzēsim viņus? Ar sirēnu?"

Jans Henrijs pamāja.

"Nospied šo." Sejers norādīja uz attiecīgo sviru. "Tad redzēsim, vai viņi tur, lejā, interesējas par jaunām ziņām. Varbūt jozīs šurp ar visiem mikrofoniem!"

Vispirms viegli nopaukšķēja, tad klusumā atskanēja sparīgs kauciens, atbalsojās pretējā nogāzē un gaudojot sviedās atpakaļ. Mašīnā troksnis nebija tik negants, bet, kad simt decibeli bija kādu brīdi plosījušies, vienā no mirdzošajiem logiem iznira pirmā seja. Tad vēl viena. Pēc tam kāds atvēra durvis un izgāja verandā aiz ēkas. Viņi redzēja, ka šis cilvēks paceļ roku, lai sargātu acis no spilgtās gaismas.

"Viņi noteikti domā, ka te notikusi vismaz slepkavība!" zēns iesaucās.

Sejers smaidot vēroja pavasarīgi bālās sejas, kuras raudzījās augšup uz viņiem.

"Tā, tagad pietiks. Pamēģini, vai varēsi izslēgt."

Ar to Jans Henrijs tika galā. Acis viņam sajūsmā staroja, vaigus klāja sarkani plankumi.

"Kā tā darbojas?" viņš satraukts jautāja.

"Nu jā," Sejers novilka, rakņādamies atmiņā, "tas ir tā, vispirms tiek izgatavots elektronisks ģenerators, kurš rada taisnstūra svārstības, pastiprinātājs tās pastiprina un izdzen caur skaļruni."

Jans Henrijs pamāja ar galvu.

"Un tad tas variējas starp astoņsimt un tūkstoš sešsimt herciem. Tātad — skaļums svārstās, lai tu varētu labāk dzirdēt."

"To dara sirēnu fabrikā?"

"Tieši tā. Sirēnu fabrikā. Amerikā vai Spānijā. Bet tagad, Jan Henrij, mēs pirksim saldējumu."

"Jā. To mēs esam pelnījuši, kaut arī neesam noķēruši nevienu noziedznieku."

Viņi atkal izbrauca uz galvenās ielas un nogriezās pa kreisi, uz

pilsētu. Pie hipodroma Sejers apstājās, izkāpa un sev pa priekšu bīdīja zēnu uz kioska pusi. Pēc tam viņam bija jāpalīdz noņemt papīru, kas bija pielipis pie saldējuma. Abi apsēdās saulītē uz soliņa un šmaukstinādami mielojās gardu muti. Puisēns bija izraudzījies sulas saldējumu, sārti dzeltenu, pārlietu ar šokolādi, bet Sejers, kā allaž, ēda zemeņu saldējumu. Viņš neredzēja iemeslu mainīt šo paradumu.

"Vai tagad jums jābrauc atpakaļ uz darbu?"

Ar brīvo roku Jans Henrijs noslaucīja no zoda sulu un cukuru.

"Jā, bet vispirms man kāds jāapmeklē. Ērika Berresena ielā."

"Vai noziedznieks?"

"Kur nu!" Sejcrs pasmaidīja. "Droši vien nē."

"Bet jūs īsti nezināt? Varbūt viņš tomēr ir noziedznieks!"

Sejeram bija jāpadodas. Viņš smaidīja.

"Tev taisnība, varbūt. Tāpēc jau es turp braucu. Bet es justos tikpat apmierināts, ja zinātu, ka viņš nav noziedznieks. Jo tad es varētu izsvītrot viņu no saraksta. Un, redz, tā mēs turpināsim, līdz atliks vairs tikai viens vienīgs vārds."

"Šis droši vien pārbīsies kā nabags, ieraudzījis jūsu patruļmašīnu!"

"Jā, noteikti. Visi pārbīstas. Zini, tas tiešām ir jocīgi — gandrīz visiem cilvēkiem kaut kāda iemesla dēļ ir netīra sirdsapziņa. Un, kad es pēkšņi nostājos pie durvīm, tad skaidri redzu, kā viņi pūlas atcerēties kaut ko tādu, ko, iespējams, zinu es. Mums nevajadzētu par to smieties, bet dažreiz es tomēr nespēju noturēties."

Zēns pamāja ar galvu, priecādamies par šī gudrā policista sabiedrību. Viņi apēda saldējumu un devās atpakaļ uz mašīnu. Sejers kioskā palūdza papīra salveti, noslaucīja puikam muti un palīdzēja piesprādzēt drošības jostu.

"Mēs ar mammu brauksim uz pilsētu pēc videokasetēm. Viena būs viņai, viena man."

Sejers pārslēdza ātrumus un atskatījās pa aizmugures logu.

"Ko tad tu gribi redzēt? Filmu par noziedzniekiem?"

"Jā. Viens mājās, otro daļu. Pirmo esmu redzējis jau divas reizes."

"Tad jums jābrauc ar autobusu. Mašīnas jau jums nav."

"Jā. Tas ir diezgan ilgi, bet nekas, laika mums galu galā pietiek. Agrāk, kad tētis… kad mums vēl bija mašīna, mēs vienā mirklī bijām prom un atpakaļ."

Puika iebāza pirkstu degunā un drusku paurķējās.

"Tētis gribēja BMW. Jau bija vienu aplūkojis. Baltu. Gadījumam, ja tā sieviete būtu ar mieru pirkt opeli."

Sejers gandrīz uzbrauca uz ietves. Sirds pamatīgi salēcās, bet tad viņš savaldījās.

"Ko tu nupat teici, Jan Henrij — es kārtīgi nesadzirdēju."

"Tā sieviete. Kura gribēja pirkt mūsu mašīnu."

"Vai viņš tev to stāstīja?"

"Jā. Garāžā. Tai dienā — pēdējā dienā, kad viņš bija mājās."

"Sieviete?"

Sejers juta, ka pār muguru pārskrien salti šermuļi.

"Vai tētis pateica arī, kā to sievieti sauc?" Viņš ieskatījās spoguli, nomainīja braukšanas joslu un aizturēja elpu.

"Jā, vārds bija rakstīts zīmītē."

"Ko?"

"Bet es to vairs neatceros, tas jau ir tik sen, zini."

"Zīmītē? Tu to redzēji?"

"Protams, to viņš bija ielicis vienā kombinezona kabatā. Viņš uz muguras gulēja zem mašīnas, un es, kā vienmēr, sēdēju uz galda. Nē, patiesība tā nebija zīmīte, tā bija papīra lapa. Vai puslapa."

"liet tu saki, ka to redzēji — vai viņš izņēma to no kabatas?"

"Protams. No krūšu kabatas. Izlasīja vārdu un tad…"

"Tad iebāza papīru atpakaļ kabatā?"

"Nē."

"Aizmeta prom?"

"Es vairs neatceros, ko viņš ar to izdarīja," Jans Henrijs bēdīgi sacīja.

"Kā tev šķiet, ja tu labi padomātu, varbūt atcerētos?"

"Nezinu."

Zēns nopietni raudzījās uz policistu, viņam lēnām atausa, ka šī zīmīte ir svarīga.

"Bet, ja man ienāks prātā, es pateikšu," viņš nočukstēja.

"Jan Henrij," Sejers klusu sacīja, "tas ir ļoti, ļoti svarīgi."

Viņi bija sasnieguši zaļo māju.

"Es zinu."

"Tātad, ja tev kaut kas ienāks prātā par to sievieti, vienalga, kas, tad tev tūliņ jāpasaka mammai, lai viņa piezvana man."

"Protams. Ja ienāks prātā. Bet tas taču bija tik sen."

"Taisnība. Bet, ja stipri papūlas un domā par kādu lietu katru dienu, tad ir iespējams — ka cilvēks atceras to, kas viņam aizmirsies."

"Lai jums labi iet," Jans Henrijs noteica.

"Uz redzēšanos," Sejers atņēma.

Viņš pagriezās un atpakaļskata spogulī redzēja, kā puisēns aizskrien uz māju.

"Man taču vajadzēja iedomāties," viņš sev sacīja, "ka mazais kaut ko zina. Viņš taču allaž bija pie tēva garāžā. Es nudien nekļūstu un nekļūstu gudrāks!"

+

Sieviete.

Par to viņš domāja, atstājis mašīnu pie tiesas nama un mērodams nedaudzos metrus līdz Ērika Berresena ielai. Varbūt viņi bijuši divatā.

Sievietes uzdevums bija izvilināt viņu laukā, bet slēpnī gaidīja

vīrietis un padarīja melno darbu. Bet kāpēc?

lirika Berresena ielā seši atradās sanitāro piederumu veikals, tāpēc Sejers devās uz piekto namu, kur otrajā stāvā atrada kādu J. Mikelsenu. Izrādījās, ka viņš ir bezdarbnieks, tāpēc dzīvo pa māju. Gadus divdesmit piecus vecs vīrietis ar cauriem džinsu ceļgaliem.

"Vai jūs pazīstat Egilu Einarssonu?" Sejers jautāja un gaidīja vīrieša reakciju. Viņi sēdēja viens otram pretim pie virtuves galda. Mikelsens pabīdīja malā kaudzi loto kartīšu, sālnīcu, piparnīcu un kāda kungu žurnāla jaunāko numuru.

"Einarssonu? Izklausās dzirdēts, bet nezinu, kāpēc. Einarssons. Izklausās pēc islandiešu uzvārda."

Mikelsenam laikam nebija daudz slēpjama. Šādi raugoties, tā, bez šaubām, bija tīrā laika tērēšana, ka Sejers dienas vidū sēdēja te pie galda, pārklāta ar rūtainu vaskadrānu, un ošņāja pēdas, kuras veda strupceļā.

"Viņš ir miris. Pirms divām nedēļām atrasts upē."

"Akjāāā!"

Mikelsens paberzēja savu smalciņo zelta auskaru un sparīgi pamāja ar galvu.

"Skaidrs, to es esmu izlasījis avīzē! Nodurts. Jā, tad es zinu, Einarssons, jā. Mums te drīz ies kā Amerikā, un tur vainīgas narkotikas, ja gribat zināt manas domas."

Tās Sejers negribēja zināt. Viņš klusēdams gaidīja, ziņkārīgi vēroja jauneklīgo seju ar taisno matu līniju, kurai pateicoties, vīrietim izcili piestāvēja zirgastē sasietie mati. Tā gadās tikai nedaudziem, Sejers nodomāja; vairumam zirgaste izskatās šausmīgi.

"Jā, bet es viņu nepazinu."

"Tātad jūs nezināt, kāda viņam bija mašīna?"

"Mašīna? Nē, sasodīts, kā es to varu zināt?"

"Viņam bija Opel Manta. Astoņdesmit astotā gada modelis. Gandrīz neparasti labā stāvoklī. Un to viņš pirms diviem gadiem nopirka no jums."

"O, nolādēts! Tad tas ir tas!" Mikelsens māja ar galvu. "Jā, protams, tāpēc tas vārds man likās pazīstams. Ak tu velns!"

Viņš izstiepa roku pēc nikotīna košļenes paciņas, nolika to uz malas, pieskārās tai, apgrieza otrādi.

"Saki viens cilvēks, un kā jūs to zināt?"

"Jūs taču noslēdzāt pārdošanas līgumu, kā pieklājas. Vai jūs bijāt ielicis sludinājumu avīzē?"

"Nē, biju ielicis logā uzrakstu. Lai ietaupītu naudu. Viņš piezvanīja jau pēc divām dienām. Starp citu — jocīgs zellis. Bija krājis veselu mūžību un uzreiz samaksāja skaidrā naudā."

"Kāpēc jūs gribējāt pārdot mašīnu?"

"Es nemaz negribēju. Paliku bez darba, tāpēc mašīnu vairs

nevarēju atļauties."

"Tātad tagad jums nemaz nav auto?"

"Ka nu ne, ir gan. Man ir Escort, nopirku izsolē, vecu. Bet lielākoties tas stāv uz vietas, man nav naudas benzīnam, kamēr iztieku no sociālā pabalsta."

"Jā, droši vien pareizi vien ir."

Sejers piecēlās.

"Nē, nemaz nav pareizi, ja gribat zināt manas domas."

Abi īsi pavīpsnāja.

"Vai no tām ir kāds labums?" Sejers jautāja, pamādams uz košļeņu paciņu. Vīrietis mirkli padomāja. "Nu jā, būtībā ir, bet tās rada atkarību. Un dārgas arī ir. Un garša briesmīga; tas ir apmēram tas pats, kas košļāt nosmēķi."

Sejers devās prom, izsvītroja Mikelsena vārdu saraksta augšgalā un pierakstīja pašā apakšā. Tad šķērsoja ielu, juzdams, kā saule silda viņu caur ādas jaku. Bija pats labākais gada laiks, viņu gaidīja vasara, sapnis par brīvdienu māju Sandejā, par sauli un jūru, un sāļo ūdeni — visu agrāko vasaru, visu izdevušos brīvdienu esence. Lāgiem viņš mazliet bažījās, tam par iemeslu bija rūgta pieredze, gūta aizlijušās, vējainās vasarās, dažas bijušas arī tādas. Bet saulainajās vasarās viņš atrada mieru, tad viņš vairs nebija tik nervozs.

Viņš uzskrēja augšā pa lēzenajām kāpnēm, atgrūda vaļā durvis un īsi pamāja Breningena kundzei reģistratūrā. Breningena kundze būtībā bija glīta sieviete, gaišmataina un laipna. Sejers jau gan neskraidīja pakaļ sievietēm, varbūt pat derētu paskraidīt, bet tam vēl bija laiks. Pagaidām viņš aprobežojās ar skatīšanos.

"Vai aizraujoša?" viņš pajautāja, pamādams uz grāmatu, ko viņa lasīja brīvākos brīžos.

"Nemaz nav slikta." Viņa pasmaidīja. "Intrigas, vara un iekāre."

"Izklausās taisni pēc mūsu pašu branžas."

Viņš izlēma kāpt pa kāpnēm, aizslēdza aiz sevis durvis un atkrita Kiņnarps krēslā, par kuru pats bija samaksājis. Tad atkal piecēlās, izņēma no dokumentu skapja Majas Durbanas lietu, apsēdās un sāka lasīt. Brīdi aplūkoja fotogrāfijas, vispirms to, kurā viņa redzama vēl cl/.īva — glita, mazliet patukla sieviete ar apaļu seju un melnam 11/ acīm. Šauras acis. Diezgan īsi apgriezti mati. Viņai tie labi piestāvēja. Pievilcīga sieviete dzīves saulainajā pusē, smaids mazliet izpauda, kas viņa ir, šķelmīgs, ķircinošs smaids, kurš iebūra viņai vaigos bedrītes. Otrā fotoattēlā viņa gulēja gultā uz muguras un plati ieplestām acīm stingi raudzījās griestos. Sejā nebija manāmas ne bailes, ne pārsteigums. Tajā nebija manāms vispār nekas, tā izskatījās kā bezkrāsaina maska, kuru kāds iesviedis gultā.

Aktu vākos bija ari vairākas dzīvokļa fotogrāfijas. Kārtigas, skaistas istabas ar glītiem priekšmetiem, sievišķīgas, bet bez cakām un

pasteļtoņiem, mēbeles un paklāji spēcīgās krāsās, sarkani, zaļi, dzelteni, tādas krāsas izraugās stipra sieviete, viņš prātoja. Nekas neliecināja par notikušo, neviena manta nebija salauzta vai apgāzusies, viss šķita noritējis bez trokšņa, mierīgi. Un kā pilnīgi negaidīts pārsteigums. Viņa bija viņu pazinusi. Atvērusi viņam durvis un izģērbusies. Vispirms abi bija mīlējušies, un nekas nelika pieņemt, ka tas darīts pret viņas gribu. Un tad kaut kas bija noticis. Sabrukums, īssavienojums. Un spēcīgs vīrietis dažu sekunžu laikā spēja izspiest dzīvību no mazas sievietes, to Sejers zināja, īsa spirināšanās, un viss galā. Neviens nedzird kliedzienu, ja sievietei uz mutes kā skaņas slāpētājs uzspiests dūnu pēlis, viņš prātoja. Spermas atliekas, atrastas upurī, tika pārbaudītas ar DNS testu, bet, tā kā viņiem vēl nebija savas kartotēkas, tad nepalīdzēja arī tas. Prasība par šādu kartotēku bija iesniegta parlamentam un bija jāizskata kaut kad pavasari. Un pēc tam, nodomāja Sejers, ķīviņu laikā būs jāuzmanās visiem cilvēkiem ar veselīgām ķermeņa funkcijām. Visu, ko cilvēks aiz sevis atstājis, var savākt un pārbaudīt ar DNS testu, un kļūdas iespēja ir viens pret septiņpadsmit miljardiem. Kādu laiku viņi bija spēlējušies ar domu izprasīt atļauju, kas dotu tiesības uzaicināt uz pārbaudi visus pilsētas vīriešus vecumā starp astoņpadsmit un piecdesmit gadiem. Taču bija izrādījies, ka tad būtu jāuzaicina tūkstošiem vīriešu. Šī akcija maksātu miljonus un ilgtu gadus divus. Tomēr tieslietu ministre bija izskatījusi šo ierosinājumu ārkārtīgi rūpīgi, līdz saņēma sīkāku informāciju par noziegumu un tā upuri. Marija Durbana nebija tādu summu vērta. Pamatā Sejers spēja to saprast. Lāgiem viņš fantazēja par kādu nākotnes sistēmu, kurā visi Norvēģijas pilsoņi tūdaļ pēc piedzimšanas tiks automātiski testēti, datus ierakstot kartotēkā. Šī iespēja pavēra reibinošas izredzes. Viņš vēl bridi lasīja nopratināšanas protokolus, to diemžēl nebija daudz, trīs kolēģes, pieci kaimiņi no viņas kvartāla un divi paziņas, kuri apgalvoja,

V

ka Mariju pazinuši tikai pavirši. Un visbeidzot šī jaunības draudzene ar savu juceklīgo liecību. Varbūt šo draudzeni viņi bija palaiduši pārāk viegli, varbūt viņa zināja vairāk, nekā bija ar mieru atzīt. Viegli neirotisks tips, tomēr noteikti godīga, vismaz Sejeram nekad nebija radies iemesls izsaukt viņu uz iecirkni. Un kādēļ viņai slepkavot Durbanu? Draudzenes neslepkavo viena otru nost, viņš prātoja. Tomēr kopumā viņa bija atstājusi uz, Sejeru zināmu iespaidu, šī garkājainā gleznotāja

ar skaistajiem matiem, Eva Marija Magnusa.

*

Neviens tehniķis nespēja atcerēties nekādu zaļu kombinezonu.

Viņi nebija redzējuši arī kabatas lukturi un zīmīti, kurā rakstīts kāds vārds un telefona numurs. Cimdu nodalījums bija iztukšots, tā

saturs pārbaudīts, tur bija lietas, ko parasti glabā cimdu nodalījumā: mašīnas dokumenti, remonta rokasgrāmata, pilsētas plāns, cigarešu paciņa, šokolādes papīrs. Divas tukšas vienreizējās lietošanas šķiltavas. Un, lai gan sieva bija apgalvojusi, ka viņš neatstājot nekādu iespaidu uz svešām sievietēm, — arī paciņa Black Jack. Viss bija rūpīgi piereģistrēts.

Pēc tam Sejers piezvanīja uz alus darītavu. Palūdza savienot ar personāla daļas vadītāju; atsaucās pretimnākošs vīrietis ar tikko jaušamu ziemeļnorvēģu akcentu.

"Einarssons? Jā, protams, es viņu atceros. Nudien, šausmīgs notikums, viņam taču bija arī ģimene, cik zinu. Bet viņš bija viens no tiem darbiniekiem, uz kuriem mēs tiešām varam paļauties. Gandrīz nekad nekavēja darbu, es patlaban skatos papīros, visos septiņos gados ne reizi. Un tas taču par kaut ko liecina. Bet es vēl paskatīšos pagājušā gada septembrī, oktobrī." Sejers dzirdēja, ka tiek šķirstīti papīri.

"Tam varbūt vajadzēs kādu brīdi, te galu galā strādā simt piecdesmit cilvēku. Varbūt man jums atzvanīt?"

"Es labāk pagaidīšu."

"Nu, labi."

Balsi nomainīja kāda dzērāju dziesma, kas tagad iedārdējās klausulē. Mans vīrs ir projām sienu pļaut. Būtībā nav slikti, Sejers nodomāja, katrā ziņā labāk par parasto plastmasas mūziku. Tas bija dāņu variants, ar akordeonu, varen bravūrīgs.

"Jā, rokā ir."

Viņš īsi noklepojās.

"Vai jūs vēl klausāties? Es pašlaik skatos, ka vienā oktobra rīta viņš diezgan vēlu apzīmogojis savu kartīti. Otrajā oktobrī. Atnācis likai pusdesmitos. Laikam aizgulējies. Tie zēni taču diezgan daudz sēd pa krogiem."

Sejers ar pirkstiem bungoja pa galdu.

"Liels paldies! Bet, ja jau esmu jūs sazvanījis, tad vēl viens sīkums. Einarssona kundze tagad ir palikusi viena ar savu sešus gadus veco dēlu un no jums laikam vēl nav saņēmusi nekādu naudu, vai tas var būt tiesa?"

"Hm, jā, tā acīmredzot ir."

"Kā tas iespējams? Firma taču bija apdrošinājusi Einarssonu, vai ne?"

"Protams, jā, protams, jā, bet mēs jau nevarējām skaidri zināt, kas noticis. Un noteikumi ir viennozīmīgi. Gadās taču arī, ka cilvēki vienkārši nenāk darbā. Vienalga, kāpēc, nekad jau nevar zināt, mūslaikos ļaudīm nāk prātā visdīvainākās idejas."

"Bet tad viņam vispirms būtu vajadzējis papūlēties un nokaut kādu vistu vai ko tamlīdzīgu," Sejers dzedri sacīja. "Lai notašķītu ar asinīm savu automašīnu. Pieņemu, ka detaļas jūs esat dzirdējis?"

"Jā, ir jau taisnība. Varu solīt, ka gādāšu, lai šis jautājums tiek izskatīts, tagad mums taču ir viss, kas vajadzīgs."

Viņš likās apmulsis. Finmarkas akcents ieskanējās arvien jūtamāk.

"Tad es uz to paļaušos," Sejers noteica.

Un gausi palocīja galvu. Tas nudien bija dīvaini, un tā, bez šaubām, varēja būt arī sagadīšanās. Ka Einarssons aizgulējies tieši tajā dienā. Nākamajā dienā pēc Majas Durbanas noslepkavošanas.

Lai tiktu uz Karalisko ģerboni, viņam vajadzēja šķērsot tiltu. Viņš brauca lēnām, apbrīnodams skulptūras, uzstādītas abās tilta pusēs dažu metru attālumā cita no citas. Tajās bija attēlotas sievietes darbā, sievietes ar krūkām uz galvas, ar zīdaiņiem rokās, dejojošas sievietes. Reibinoši skaista parādība augstu virs netīrā upes ūdens. Tad viņš pie vecās viesnīcas nogriezās pa labi un gausi brauca pa vienvirziena ielu.

Viņš apstājās un aizslēdza mašīnas durtiņas. Krogs bija tumšs un smacīgs; sienas un mēbeles, un visu pārējo inventāru nobeicējuši tabakas dūmi un sviedri, to smārds gluži kā impregnējums iesūcies koksnē un piešķīris krogam tādu sūbējumu, kādu vēlējās redzēt klienti. Un pie sienām, ko klāja džutas audekls, tik tiešām karājās karaliskais ģerbonis vecu zobenu, revolveru un šauteņu veidolā, pat smalkas, vecas bruņas tur bija. Sejers palika stāvam pie letes, lai acis vispirms pierastu pie tumsas. Kroga dziļumā viņš ieraudzīja dubultas virpuļdurvis. Patlaban tas atvērās, un parādījās maza auguma vīrietis baltā pavāra jakā liii sīki rakstainās biksēs.

"Vai iiis esat pārzinis?"

"|ā. Met pie durvīm es neko nepērku."

"Policija," noteica Sejers.

"Tas ii kas tits. Tikai žigli aizvēršu saldētavu."

Vīrietis nozuda. Sejers paskatījās apkārt. Krogā atradās divpadsmit pakavveidā salikti galdiņi, pie katra bija vieta sešiem viesiem. Šobrīd krogā nebija neviena, pelnutrauki tukši, svečturos nebija sveču.

Pavārs, kurš reizē bija arī pārzinis, atkal iznāca pa virpuļdurvīm un pretimnākoši pamāja ar galvu. Pavāra mices vietā viņš izmantoja taukus vai želeju, vai kādu citu fiksējošu masu, melnie, garie mati piegūla galvai tik cieši kā mēslu vaboles bruņas. Varbūt vienīgi viesuļvētra spētu izraut kādu matiņu un iemest to zupā, prātoja Sejers.

"Vai jūs šeit esat katru vakaru?"

Vīrietis atstutēja pēcpusi pie bāra ķebļa.

"Yes, sir, katru mīļu vakaru. Tikai ne pirmdienās, tad krogs ir slēgts."

"Manuprāt, tas ir visai neērts darbalaiks. Katru nakti jāstrādā līdz diviem?"

"Ja ir sieva un bērni, un suns, un auto, un jahta, un brīvdienu namiņš kalnos — tad jā, noteikti. Bet man no tā visa nav nekā." Viņš

plati pasmaidīja. "Man šis darbs ir ideāli piemērots. Un es jūtos apmierināts un labi satieku ar puišiem, kas te dzer. Ziniet, mēs esam viena vienīga liela ģimene!"

Viņš apkampa kubikmetru gaisa un mazliet palēcās, lai uzraustos uz bāra ķebļa.

"Labi."

Sejers neviļus pasmaidīja par mazo vīriņu rūtainajās biksēs. Mazliet pāri četrdesmitiem, baltā jaka mirdzoši spodra, un to pašu varēja teikt par viņa nagiem.

"Jūs taču pazīstat alus darītavas strādniekus, kuri bieži nāk uz šejieni, vai ne?"

"Nāca. Tas bars ir tikpat kā izjucis. īsti nezinu, kāpēc. Bet nav vairs Lauvas, tur laikam tas āķis."

"Lauvas?"

» ' •

"Egila Einarssona. Salonu lauvas. Viņš kaut kādā veidā saturēja viņus visus kopā. Jūs tak noteikti esat ieradies viņa deļ?"

"Vai viņu tiešām tā dēvēja?"

Vīrs pasmaidīja, izzvejoja no trauciņa divus zemesriekstus un pa stūma tos Sejeram. Viņam tie atgādināja mazus, treknus kāpurus, un viņš pameta tos guļam uz letes.

"Bet tā grupa taču bija diezgan liela?"

"Kādi desmit līdz divpadsmit vīri, — kodolu veidoja četri pieci zēni, kuri te sēdēja bezmaz katru dienu. Es nudien biju pārliecināts, ka tie zēni te paliks. Nav ne jausmas, kas noticis, ja neņem vērā to, ka Lauvu kāds nodūris. Un kāpēc nenāk pārējie, to es nespēju aptvert. Skumji. Ar tiem zēniem mēs tiešām labi nopelnījām. Un ar viņiem bija patīkami. Jauki puiši."

"Pastāstiet. Ko viņi te darīja? Par ko sarunājās?"

Vīrietis noglauda matus — pilnīgi lieks labojums.

"Bieži mētāja šautriņas."

Viņš norādīja uz milzīgu mērķa ripuļi kroga dziļumā.

"Rīkoja turnīrus, un tādā garā. Pļāpāja, smējās, diskutēja. Dzēra un smējās, un plēsa jokus. Te viņi varēja vienkārši ļaut sev vaļu, sieviešu nekad nebija līdzi. Šis ir vīru krogs."

"Un par ko viņi runāja?"

"Par mašīnām, sievietēm, futbolu. Un par darbu, ja tur kaut kas bija atgadījies. Un par sievietēm, vai to es jau pieminēju?"

"Vai viņi arī strīdējās?"

"Jā, protams, bet ne nopietni. Tas ir — viņi vienmēr šķīrās pa draugam."

"Vai viņu vārdus jūs zinājāt?"

"Nu jā, ja par vārdiem uzskata Lauvu un Padiku, un Grāfa kungu, — man nav ne jausmas, kā viņus sauc īstenībā. Zinu tikai Arvesenu,

tas bija pats jaunākais, Niko Arvesens."

"Kurš ir Grāfa kungs?"

"Grafiķis. Zīmēja alus darītavai plakātus un reklāmas, starp citu, tiešām skaistas lietas. Nav ne jausmas, kā viņu sauc."

"Vai kāds no viņiem var būt nodūris Einarssonu?"

"Nē, nekādā gadījumā. Tas būs bijis kāds cits. Tie tak visi bija draugos."

"Vai jūs pazināt Maju Durbanu?"

"To tak pazina visi. Jūs nē?"

Šo jautājumu Sejers palaida gar ausīm.

"Tai vakarā, kad tika noslepkavota Durbana, jums te izcēlās tracis, vai ne?"

"Pareizi. Un to es atceros tikai tāpēc, ka atbrauca policija. Parasti mums ar ķīviņiem nav problēmu. Bet tā pavisam no tiem nevar izvairīties."

"Vai kautiņš jau bija sācies, kad atbrauca patruļmašīnas, vai tas notika vēlāk?"

"Oi, tad man vispirms jāpadomā."

Vīrietis gremoja savus zemesriekstus un aplaizīja lūpas. "Man liekas — iepriekš."

"Vai jūs zināt, kāpēc tas izcēlās?"

"Tak jau dzeršanas pēc. Padiks bija iemetis par daudz. Man nācās zvanīt dūžiem, lai gan patiesībā es to nemaz negribu. Man ķeras pie goda, ja pats nespēju nodibināt kārtību, bet tai vakarā tas nu negāja krastā, šitais tips galīgi nojūdzās; es jau neesmu ārsts, bet man šķita, ka tas ir kaut kāds delīrijs."

"Bet vai parasti viņš nemeklēja kašķi?"

"Drusku iekarsīgs bija, tas jau gan. Bet tāds viņš nebija vienīgais. Viņi visi uzvedās diezgan skaļi. Lauva, starp citu, bija no mierīgākiem, reizēm drusku paņurdēja, jūs jau zināt, kā Sanfrancisko zemestrīce, no kuras tikai nošķind glāzes bufetē. Lielāks tracis tur izcēlās reti. Viņš bieži atbrauca ar mašīnu un tādās reizēs dzēra kolu vai Seven Up. Un turnīru laikā vienmēr bija tas, kurš pieraksta punktus."

"Un viņu, to Padiku, tad savāca mūsējie?"

"Tieši tā. Bet vēlāk es uzzināju, ka viņi pēc tam pārdomājuši."

"Viņu aizstāvēja Einarssons."

"Ak tu dieniņ, vai tad tas ir iespējams?"

"Nu jā, sarunāt var arī ar mums. Ziniet, nekas nav vērtīgāks par sociāliem tīkliem, un tādu mums ir daudz par maz. Vai jūs gadījumā neuzķērāt kādu vārdiņu? Pa visu to burzmu?"

"Kā nu ne, to jau nemaz nevarēja nedzirdēt. "Nolādētais sievišķis" un tamlīdzīgi."

"Tātad sieviešu dēļ?"

"Nekādā gadījumā. Tikai daudz promiļu, un tad viņi ķeras pie

tuvākā temata. Laulības dzīvē viņam laikam negāja diez cik spoži, tāpēc jau viņi visi galu galā nāca šurp, vai nav tiesa?"

No trauciņa, kas stāvēja uz letes, vīrietis izvilka zobu bakstāmo un sāka tīrīt nagus. "Vai jums šķiet, ka starp šīm abām slepkavībām ir kāds sakars?"

"Nav ne jausmas," Sejers atteica. "Bet man gluži vienkārši ir jājautā, ja jau es sēžu te, skatos pa logu un varu saredzēt viņu kvartālu. Vismaz gandrīz."

"To es saprotu. Starp citu, forša sieviete. Tā skuķiem vajadzētu i/ skatīties!"

"Vai viņa bieži bija te?"

"Nē. Tai bija smalkāki paradumi. Retu reizi ieskatījās, tikai, lai re kordātrumā izrautu vienu konjaku un atkal nozustu. Droši vien nebija daudz brīva laika. Čakla meitiņa. Strādāja melnās miesās."

"Tie puiši, kas te dzēra, tie tak noteikti runāja par viņas slepkavību?"

"Slepkavība gulēja te, kroga vidū, kā svaigs govs plācenis, un viņi nedēļām ilgi spietoja tam apkārt. Tādi jau cilvēki ir."

Sejers piecēlās.

"Un tagad viņi vairs nenāk uz šejieni?"

"Kā nu ne, reizēm iegriežas, bet ne vairs regulāri. Un ne vairs visi reizē. Izdzer pārīti mazo kausu un iet atkal prom. Atvainojiet," viņš pēkšņi sacīja, "man, bez šaubām, būtu pieklājies piedāvāt jums kādu glāzīti."

"Nu, tad paliksiet parādā. Varbūt kādreiz iegriezīšos ari es un izdzeršu mazo kausu. Vai jūs esat labs pavārs?"

"Atnāciet vien kādu vakaru un nogaršojiet Cordon Bleu."

Sejers izgāja no kroga un spēji apstājās dienas gaismā. Pavārs bija viņam sekojis.

"Pēc Durbanas noslepkavošanas te jau bija viens dūzis. Tāds angļu dendijs, ar ūsiņām."

"Karlsens." Sejers pasmaidīja. "Viņš ir no Hoksundas."

"Jā, jā, bet kas par to, viņš tik un tā var būt lāga cilvēks."

"Vai nepamanījāt, varbūt tā vakara gaitā kāds no puišiem nozuda un pēc tam atgriezās atkal?"

"To jau es gaidīju." Pavārs nosmīnēja. "Tas ir — šo jautājumu. Bet to es tiešām vairs neatceros. Viņi bieži skraidīja iekšā ārā, un galu galā pagājis jau pusgads. Dažreiz viņi septiņos gāja uz kino un pēc tam atgriezās, citreiz paēda Pekinā un uz šejieni nāca piedzerties. F.inarssons lāgiem izgāja nopirkt tabaku, es viņa marku netirgoju. Bet kā bija tovakar, es vairs neatceros. To jūs, cerams, saprotat."

"Liels paldies par ziņām. Pie jums katrā gadījumā ir ļoti jauki."

Mājupceļā Sejers apstājās pie Fina degvielas uzpildes stacijas. Iegājis veikaliņā, izņēma no stenda avīzi. Aiz letes stāvēja glīta, jauna,

cirtaina blondīne. Diezgan pilnīga seja, apaļi, zeltaini vaigi, gluži kā svaigi ceptas rozīņmaizītes. Taču, tā kā viņai nevarēja būt vairāk par septiņpadsmit gadiem, Sejers atļāvās tikai tēvišķīgas jūtas.

"Jums mugurā skaists kombinezons," viņš teica, rādīdams uz to. "Tāds pats man ir mājās, garāžā."

"Jā?" Viņa jautājoši pasmaidīja.

"Vai jūs zināt, vai tādus pārdod ari bērnu izmēros?"

"Ak Dievs, par to nu gan man nav ne jausmas!"

"Vai varat kādam apjautāties?"

"Protams, bet tad man jāpiezvana."

Sejers pamāja un atšķīra vaļā avīzi, kamēr sieviete sastādīja kādu telefona numuru. Viņam patika šī veikaliņa smarža — eļļas un saldas šokolādes, tabakas un benzīna sajukums.

"Mazākais izmērs paredzēts desmit gadu veciem bērniem. Maksā divsimt divdesmit piecas kronas."

"Vai jūs varētu man tādu pasūtināt? Pašu mazāko. Tas gan vēl būs drusku par lielu, bet puika jau galu galā vēl augs."

Viņa palocīja galvu, Sejers nolika uz letes savu kartīti, pateicās, paņēma avīzi un devās prom. Ticis mājās, viņš izņēma no saldētavas paku skābkrējuma putras. Pirkta gatava, tā tomēr garšoja ļoti labi. Sejers nebija diez cik labs pavārs, ēdiena gatavošana bija bijusi Elīzes ziņā. Tagad tas viņam bija visai vienaldzīgi. Agrāk viņš bija uztvēris izsalkumu kā urbjošu sajūtu kuņģī, lāgiem ar interesi prātojis, kas gan Elīzei būs katlā. Tagad izsalkums drīzāk bija kā vaukšķošs suns, un, kad tas sacēla pamatīgu traci, Sejers tam pameta sauju suņu cepumu. Sejera stiprā puse bija trauku mazgāšana. Traukus viņš bija mazgājis katru dienu visu viņu ilgo attiecību laikā — ilgāk par divdesmit gadiem. Viņš apsēdās krēslā pie virtuves galda, lēnām ēda putru un izdzēra glāzi sulas. Viņa domas klīda, līdz nonāca pie Evas Magnusas. Viņš meklēja ieganstu apmeklēt Evu vēlreiz, tomēr nespēja tādu atrast. Viņas meita, iespējams, bija tādā pašā vecumā kā Jans Henrijs. Un vīrs bija viņu pametis, bet Mariju Durbanu droši vien nebija redzējis ne reizi mūžā. Taču tāpēc jau vēl nebija aizliegts ar viņu aprunāties, par Durbanu viņš noteikti būs dzirdējis. Sejers zināja, ka meitenīte katru otro nedēļas nogali pavada pie sava tēva, tātad viņš dzīvo turpat netālu. Sejers pūlējās atcerēties vārdu, tomēr vairs nespēja. Nekas, to varēs noskaidrot. Vienkārši drošības labad, nekad neko nevar zināt. Jauns vārds sarakstā. Un laika viņam pietika.

Sejers paēda, aši nomazgāja šķīvi un aizgāja pie telefona. Piezvanīja -uz klubu un pieteicās uz izpletņlēkšanu nākamajā sestdienā, ja vien vējš nebūs pārāk stiprs, jo vēju viņš nepanesa. Pēc tam viņš sameklēja telefonu grāmatā uzvārdu "Magnuss" un lēnām vilka ar pirkstu pa u/vārdu aili. Lidz nosprieda, ka vienu ir pazinis: Josteins Magnuss, dipi. inž. Adrese: Lillc Fridenlunda. Sejers atgriezās

virtuve, uzvārīja m'v lielu tasi kafijas un apsēdās dzīvojamās istabas atzveltnī. Tūdaļ atnāca Kollbergs un nolika galvu viņam uz pēdām. Sejers atvēra avīzi un, līdz pusei izlasījis dedzīgu aicinājumu stāties Eiropas Savienībā, iemiga.

+

Emma atkal bija mājās, un tas bija atvieglojums. Eva jau kuro reizi nodomāja, ka ir labāk, ja mazā ir viņas tuvumā, tad vismaz ir, ko darīt. Tagad atlika vienīgi gaidīt. Paņēmusi meitu pie rokas — pie mīkstās, apaļās rociņas, — viņa devās uz mašīnu. Sārto skolas somu, kas gaidīja pie Evas tēva, viņa vēl nebija pieminējusi ne ar pušplēstu vārdu, tas bija iecerēts kā pārsteigums. Viņa negribēja liegt tēvam Emmas prieka brēcienus, tādi viņa dzīvē nemaz neskanēja tik bieži. Emma apsēdās aizmugures sēdeklī un piesprādzējās; mugurā viņai bija kastaņbrūns bikšķostīms, kurš piestāvēja visai labi, un Eva bija palīdzējusi viņai sakārtot matus. Evas tēvs dzīvoja gabaliņu tālāk, krietnas pusstundas brauciena attālumā, bet Emma jau pēc piecām minūtēm sāka činkstēt. Eva saskaitās. Nervi bija saspriegti kā stīgas, viņa nespēja paciest neko vairāk.

"Vai nopirksi man saldējumu?"

"Mēs tikko esam sākušas braukt. Varbūt vienu vienīgu reizi mēs varētu aizbraukt pie vectētiņa, pa ceļam neko nepērkot?"

"Tikai sulas saldējumu?"

Tu esi pārāk resna, Eva domāja, tev kādu laiku vispār nevajadzētu ēst.

Taču Emmai viņa to nekad nebija teikusi. Viņa iztēlojās, ka meita pati to neapzinās, un, ja Eva pateiktu to skaļi, tauki pirmo reizi kļūtu par reālu problēmu. Un taptu saredzami Emmai pašai.

■ "Sākumā vismaz izbrauksim no pilsētas," Eva īsi noteica. "Un vectētiņš gaida. Varbūt viņš ir pagatavojis pusdienas, tad mēs nedrīkstam bojāt sev ēstgribu jau iepriekš."

"Ēstgribu tak nemaz nevar sabojāt," Emma neizpratnē noteica. Tādu fenomenu viņa nepazina, viņai ēstgriba bija vienmēr.

Eva neatbildēja. Viņa domāja par to, ka drīz sāksies skola, un tad Emmai būs jāiet pie skolas ārsta. Cerams, viņa nebūs vienīgā, kam ir šī problēma, klasē bija divdesmit seši bērni, tāpēc zināma iespēja pastāvēja vienmēr. Savādi, te nu viņa sēd un domā par nākotni, kuru varbūt nemaz nepiedzīvos. Varbūt Emmu uz skolu vadās Josteins. Ķemmēs viņas nepaklausīgos matus, turēs tulko roķeli.

Satiksme virzījās uz priekšu vienmērīgi, un Eva precīzi ievēroja ātruma ierobežojumu. Ta viņai bija kļuvusi par sava veida apsēstību — neko nepārkāpt, nepievērst sev citu cilvēku uzmanību. Tiklīdz viņas izkļuva no iekšpilsētas, pa kreisi parādījās Esso degvielas uzpildes stacija, atvērta augu diennakti.

"Mamrn, tur tu vari mierīgi apstāties, ja gribam pirkt saldējumu."

"Ne, Emma, tagad izbeidz!"

Viņas balss skanēja asi. Eva to nožēloja un maigāk piebilda:

"Varbūt atceļā."

Tad iestājās klusums. Atpakaļskata spogulī Eva redzēja Emmas seju ar apaļajiem vaigiem un plato, no tēva mantoto zodu. Nopietna seja, kura neko nezina par nākotni un par to, kas Emmai varbūt būs jāpārcieš, ja…

"Es varu saredzēt asfaltu," Emma pēkšņi ierunājās. Viņa noliecās uz priekšu un cieši skatījās mašīnas grīdā.

"To es zinu, tur vainīga rūsa. Mēs nopirksim jaunu mašīnu, vienkārši man vēl nav bijis tam laika."

"Bet to taču mēs varam atļauties, vai ne? Mamm, vai mēs varam to atļauties?"

Eva cieši raudzījās spogulī. Aizmugurē nebija nevienas mašīnas.

"Jā," viņa strupi atteica.

Atlikušo brauciena laiku abas klusēja.

*

Evas tēvs bija atslēdzis durvis. Veco askonu viņš bija pamanījis jau pa gabalu, tāpēc, īsi piezvanījušas pie durvīm, viņas devās iekšā mājā. Tēvam sāpēja kājas, un paiet viņš spēja tikai ļoti lēni. Eva viņu apskāva un piekļāva sev klāt tikpat stipri kā allaž, viņš smaržoja pēc Players cigaretēm un skūšanās losjona. Emmai apskāviens vēl bija jāpagaida.

"Mana mūža sievietes!" viņš aplaimots iesaucās. Un piemetināja: "F.va, nu tu gan vairs nedrīksti zaudēt svaru! Šajā kleitā tu izskaties pēc melna skaliņa."

"Cik jauks kompliments!" Viņa pasmaidīja. "Bet tevi jau arī nevar gluži saukt par resnu. Tā ka tu zini, no kā tas man iedzimts."

"Jā, jā. Labi, ka vismaz vienai šeit pietiek saprāta sevi palutināt," tevs sacīja un aplika kalsno roku Emmai ap vidukli. "Ieej manā darb istabā, tur tevi gaida dāvana."

Emma izrāvās.un metās turp. Drīz pa visu māju atskanēja viņas priecīgās klaigas.

"Sārta!" viņa sauca, auļodama šurp. Patiesībā tā soma itin nemaz nepiestāv pie rudiem matiem, Eva sērīgi nodomāja, brūna izskatītos labāk. Viņa mēģināja atvairīt drūmās domas, kuras iezagās visur.

Tēvs veikalā bija pasūtinājis ceptu vistu, un Eva palīdzēja klāt galdu.

"Tu taču vari pārnakšņot tepat," tēvs lūdzoši ieminējās, "tad mēs iedzertu kādu malciņu sarkanvīna. Kā vecos laikos. Drīz es pavisam aizmirsīšu, kā jāuzvedas sabiedrībā, galu galā tu esi mana vienīgā viešņa."

"Vai tad Josteins nerādās nekad?"

"Kā nu ne, retu reizi iegriežas. Par Josteinu es nudien nevaru sacīt

neviena slikta vārda," tēvs žigli piebilda. "Viņš arī zvana un sūta man kartītes. Josteins man ļoti patīk, būtībā viņš bija pirmklasīgs znots. Arī tava māte vienmēr tā teica."

Emma dzēra ingveralu un svētlaimīgi tiesāja nost ceptās vistas gabalu. Evas tēvam vajadzēja drusku piepalīdzēt, lai viņš spētu sagriezt vistu. Būdams vienatnē, viņš lielākoties ēda putru, taču to viņš neizpauda. Eva sagrieza gaļu viņa šķīvī, izņēma kauliņus un ielēja glāzē vīnu. Tas bija Canepa, citu vīnu nepanesa tēva kuņģis, tāpēc šo viņš izlīdzinājuma labad dzēra daudz. Lāgiem Eva pārlika pa kumosam no savas porcijas uz Emmas šķīvja. To nemaz nedrīkstētu darīt, bet, kamēr Emmai ir kas ēdams, viņa neatcerēsies vīrieti upē.

"Vai tev, bērniņ, šobrīd ir kāds, ar kuru likties gultā?" tēvs negaidot noprasīja.

Eva iepleta acis.

"Nē, iedomājies, nav vis."

"Nē, nē," viņš sacīja, "bet gan jau atradīsies."

"Var dzīvot arī bešā," viņa īgni noteica.

"To tu vari man nestāstīt," tēvs attrauca. "Es jau četrpadsmit gadu esmu atraitnis."

"Nestāsti man, ka pagājuši četrpadsmit gadi!" viņa iebilda. "Es tevi pazīstu."

Tēvs šķelmīgi pavīpsnāja un iedzēra malciņu vīna.

"Bet, zini, tas nav veselīgi."

"Es tak nevaru savākt kādu no ielas," Eva noteica un iekodās kraukšķīgā vistas stilbiņā.

"Vari gan. Vienkārši ielūdz viņu uz maltīti. Vairums piekristu, par to es esmu drošs. Tu taču esi skaista sieviete, Eva. Mazliet patieva, bet skaista. Līdzīga savai mātei."

"Nē, tev."

"Vai tu pārdod gleznas? Vai daudz strādā?"

"Atbilde ir — nē. Un jā."

"Pasaki, ja vajag naudu."

"Nevajag. Tas ir — mēs esam iemācījušās iztikt ar mazumiņu."

"Agrāk mums nekad nepietika naudas Makdonaldam," skaļi ierunājās l'mma. "Tagad mēs to varam atļauties."

Eva juta, ka nosarkst. Un tas bija nepatīkami, tēvs viņu pazina un arī nebija no muļķu mājām.

"Vai tev no manis ir noslēpumi?"

"Man ir gandrīz četrdesmit gadu; dabīgi, ka man no tevis ir noslēpumi."

"Nu labi, tad es stāvēšu klusu. Bet lai Dievs tev žēlīgs, ja tev no manis ko vajadzēs un tu man to neteiksi! Tad es sadusmošos, ņem vērā."

"Es to ņemu vērā." Eva pasmaidīja.

Viņi klusēdami pabeidza maltīti. Tad Eva salēja atlikušo vīnu tēvam glāzē un noridāja galdu. Viņa rīkojās lēnām. Un domāja, ka varbūt pēdējo reizi kaut ko dara sava tēva mājā. Turpmāk tā būs jādomā vienmēr.

"Atlaidies drusku uz dīvāna! Es uzvārīšu kafiju."

"Man ir arī liķieris," tēvs neskanīgi ieminējās.

"Jā, jā, to es noteikti atradīšu. Tagad atgulies, es nomazgāšu traukus un tad palasīšu Emmai priekšā. Un pēc tam mēs izdzersim vēl vienu pudeli vīna."

Tēvs ar lielām pūlēm piecēlās, un Eva paņēma viņu zem rokas. Emma gribēja viņam kaut ko nodziedāt, lai viņš drīzāk iemiegot, un viņš bija ar mieru. Eva izgāja virtuvē, ielika dažas naudaszīmes tukšā burkā tēva trauku skapī un ielaida izlietnē ūdeni. Drīz pa visu māju skanēja Emmas balss. Viņa dziedāja: "Vislabāk jūtos es pie bāra letes," — un Eva nolīka pār izlietni, smieklu un bēdu asaras sajaucās ar putām.

Vēlāk šajvakarā Eva sasedza tēvu un atbalstīja viņu spilvenos. Nodzēsuši gandrīz visas lampas, viņi sēdēja pustumsā. Emma gulēja istabā ar vaļējām durvīm, abi dzirdēja, kā viņa klusām krāc.

"Vai tev pietrūkst mammas?" Eva iejautājās un noglāstīja tēvam roku.

"Katru mīļu stundu, katru mīļu dienu."

"Man šķiet, viņa pašlaik ir šeit."

"Protams, ir, kaut kādā veidā. Bet es īsti nezinu, kādā tieši; gluži vienkārši nemāku to noskaidrot."

Viņš taustījās pa galdu, meklēdams cigaretes, un Eva vienu viņam aizsmēķēja.

"Kā tu domā, kāpēc viņa jutās nelaimīga?"

"Nezinu. Vai tu tici Dievam?" Eva atjautāja.

"Nerunā muļķības!"

Viņi atkal klusēja, ilgi. Tēvs gausi un vienmērīgi dzēra savu sarkanvīnu, un Eva zināja, ka viņš iemigs turpat uz dīvāna un pamodīsies ar sāpošu muguru, tā notika ikreiz.

"Kad izaugšu liela, es ar tevi precēšos," viņa gurdi sacīja. Tad aizvēra acis un saprata, ka iemigs arī pati, šeit, uz dīvāna, galvu nokārusi pār atzveltni. Negribējās tam pretoties. Sēdēdama šeit, sava tēva dzīvojamā istabā, viņa jutās drošībā. Kā toreiz, kad bija maza un tēvs spēja

viņu pasargāt. Tagad viņš to vairs nespēja, tomēr sajūta bija laba.

*

Sejers pamodās ar stīvu skaustu. Kā allaž, pēc maltītes viņš bija aizmidzis atzveltnes krēslā, kājas bija slapjas. Suns tās bija nosiekalojis. Sejers iegāja vannas istabā. Neskatīdamies spoguli, lēnām izģērbās, tad noliecās zem dušas šalts un ikreiz novaibstījās, uzmetis acis sienas flīzēm. Tās bija no vinila, un tām bija jāattēlo marmors, ļa tā padomāja, šausmīgāku segumu vannas istabas sienai bija grūti iztēloties. Laika gaitā flīzes bija nodzeltējušas. Elīze gadiem ilgi bija činkstējusi, lūgusies, lai viņš nomaina flīzes, šīs viņai šķita vienkārši briesmīgas. Jā, noteikti, viņš bija atbildējis, tikai pacietību, tikai pacietību. Pavasarī mēs to izdarīsim, Elīze. Un tā bija aizritējuši gadi. Un vēlāk, kad viņa gulēja gultā slima, novājējusi un plikpauraina kā vecs večuks un viņš savā izmisumā gribēja ķerties pie nolādētās vannas istabas remonta, viņa purināja galvu. Tagad lai viņš labāk sēžot pie viņas gultas. "Vannas istabai tev pietiks laika vēlāk, Konrād," viņa bija sacījusi izdzisušā balsī.

Sejeru pārņēma šausmīgas skumjas, un nācās cieši samiegt acis, lai šīs skumjas viņu nepieveiktu. Tam nebija laika, vismaz patlaban ne. Noslaucījies un apģērbies viņš iegāja dzīvojamā istabā un piezvanīja savai meitai Ingridai, viņu vienīgajam bērnam. Brīdi abi tērzēja par visu ko, un pirms sarunas beigām Sejers vēl novēlēja labunakti Matejam. Nu viņš jutās labāk. I'irms promiešanas viņš apstājās pie Elīzes fotogrāfijas, kura karājās pie sienas virs dīvāna, Elīze veltīja viņam starojošu smaidu, vizēja nevainojami zobi, likās, viņai nav nekādu rūpju. Tolaik jau nebija arī. Šis portrets viņam vienmēr bija paticis. Taču pēdējā laikā tas traucēja, tagad viņš vēlējās citu sejas izteiksmi, varbūt tādu fotogrāfiju, kurā Elīze izskatītos nopietna, kas drīzāk atbilstu viņa paša noskaņojumam. Tādu fotogrāfiju, kāda Ingridas mājā karājas pie sienas virs klavierēm. Varbūt viņi varētu apmainīties. Sejers to īsi apsvēra, ļaudams Kollbergam uzlēkt uz pakaļējā sēdekļa un sākdams braukt Fridenlundas virzienā. Viņš vēl īsti nezināja, ko teiks, nonācis tur, taču, kā allaž, paļāvās uz improvizācijas mākslu, kuru pārvaldīja ļoti labi. Cilvēki bieži sajuta pienākumu aizpildīt sarunas pauzes, klusums viņiem nereti šķita mokošs. Un Sejeram bija svarīga šī drudžainā runāšana, tās laikā viņi

reizumis izpļāpāja kaut ko tādu, kas varēja viņam noderēt. Un Josteins Magnuss jau negaidīja viņa apciemojumu. Iepriekš nevarēja apspriesties ar bijušo sievu. Viņš gan varēja vispār atteikties runāt, bet tā patiesībā nenotika nekad. To iedomājoties, Sejers neviļus pasmaidīja.

Magnuss bija atstājis Evai veco māju Engelstadā un pats pārvācies uz dzīvokli Fridenlundā. Sejers bija redzējis arī neglītākus dzīvojamos kvartālus, piemēram, to, kura mita pats. Fridenlundas kvartāli atradās plaša zāliena vidū, katrai mājai seši stāvi, tās veidoja pusloku, līdzīgas ačgārniem domino kauliņiem — baltas ar melnām acīm. Ja apgāztos malējais nams, sabruktu visa rinda. Šejienes iemītniekiem netrūka radošas izdomas. Pie mājām un to ieejām bija daudz puķudobju un krūmu, drīz viss ziedēs. Te valdīja kārtība, no asfalta durvju priekšā bija aizskaloti visi akmentiņi un putekļi. Katras durvis atturīgi greznoja skaista plāksnīte ar uzvārdiem vai kaltētu ziedu pušķis.

Durvis viņam atvēra sieviete, kas dzīvoja kopā ar Josteinu Magnusu. Sejers viņu ziņkārīgi nopētīja, vēlēdamies izveidot viedokli par šo sievieti, kura pārspējusi Evu Magnusu. Kupls, sievišķīgs tips ar tik raženām formām, ka Sejers gandrīz nezināja, kur skatīties. Evai Marijai ar savu tumšo, kalsno nopietnību nudien nebija nekādu izredžu pārtrumpot šo apaļīgo eņģelīti.

"Sejers" viņš laipni teica. "Policija."

Sieviete tūdaļ ļāva viņam ienākt. Tā kā viņš tik plati smaidīja, viņa nejautāja, vai kas noticis, kā nereti darīja citi, kad viņš uzlika nopietnības masku, un tas gadījās jo bieži. Tomēr sieviete raudzījās viņā jaulajo ši. "Patiesībā es gribēju tikai mazliet aprunāties," Sejers teica. "Ar Magnusu."

"Ak tā. Viņš sēd dzīvojamā istabā."

Viņa aizveda Sejeru turp. No dīvāna piecēlās rudmatains milzis. Viņa priekšā uz galda, uz paklātas avīzes, gulēja aizvēsturiska, no koka darināta ķirzaka un līmes tūbiņa. Ķirzaka bija zaudējusi vienu kāju.

Viņi sarokojās, milzis nejaudāja valdīt savus spēkus vai varbūt neuzskatīja to par vajadzīgu, ja runa bija par Sejeru. Katrā ziņā policists viņam līdzās izskatījās izstīdzējis, un roka viņam tika saspiesta pamatīgi.

"Sēdieties," sacīja Magnuss. "Sofij, vai mums ir kas dzerams?"

"Šis ir tikai neoficiāls apmeklējums," Sejers paskaidroja. "Aiz tīras ziņkārības."

Apsēdies ērtāk, viņš piemetināja:

"Es gluži vienkārši esmu atbraucis tāpēc, ka jūs bijāt precējies ar Evu Magnusu un noteikti atceraties Marijas Durbanas slepkavību."

Magnuss pamāja ar galvu. "Jā, to es, protams, atceros. Tas tiešām bija baigs notikums. Vai jūs vēl arvien neesat notvēruši slepkavu?

Pagājis jau tik daudz laika. Jā, es neesmu sekojis izmeklēšanas gaitai, un Eva to vairs nepiemin, tāpēc… bet es nodomāju, ka jūs esat ieradies kāda cita iemesla dēļ, Durbanas lietu jau gandrīz biju aizmirsis. Nu, tad vienkārši jautājiet! Ja zināšu atbildi, tad pateikšu."

Viņš izpleta rokas. Simpātisks puisis, laipns un sirsnīgs.

"Un ko tad jūs nodomājāt, kāpēc es esmu atbraucis?" Sejers ziņkārīgi vaicāja.

" Ēē… vai par to mēs nevarētu parunāt vēlāk?"

"Viss skaidrs."

Sejers saņēma glāzi limonādes un pateicās.

"Vai jūs pazināt Mariju Durbanu?" viņš jautāja.

"Nē, nemaz. Bet biju par viņu dzirdējis. Evas un Majas ceļi bija šķīrušies, kad abas vēl bija ļoti jauniņas. Bet pirms tam viņas bija īstas sirdsdraudzenes. Jūs jau zināt, kādas tās meičas ir, viņām tas ir dzīvības un nāves jautājums. Par to, ka Maja noslepkavota, Eva aiz tīrās nejaušības izlasīja avīzē. Viņas nebija redzējušās kopš sešdesmit devītā gada. Vai varbūt kopš septiņdesmitā?"

"Ja neņem vērā to dienu, kad Durbana tika noslepkavota."

"Nē, tas bija dienu iepriekš."

"Tad viņas sastapās pilsētā," Sejers teica. "Nākamajā dienā Kva apciemoja Maju viņas dzīvokli."

Magnuss pacēla acis.

"Vai jūs to nezinājāt?" Sejers jautāja.

"Nē," Magnuss gausi atbildēja. "Viņa… nu jā. Nē, viņa noteikti negribēja man to stāstīt," viņš noteica, saraucis pieri.

Sejers mazliet sastomījās.

"Vai vārds "Egils Einarssons" jums kaut ko izsaka?" viņš vaicāja. Viņš dzēra limonādi un jutās viegls un brīvs, šī galu galā bija nevainīgo māja, un tas deva ievērojamu brīvības izjūtu.

"Ne, nedomāju vis. Ja vien tā nesauca to vīrieti, kuru pirms pāris nedēļām izvilka no upes."

"Tieši tā viņu sauca."

"Ak tā? Re, kā. Jā, par to es, protams, esmu dzirdējis."

Viņš izņēma no krekla kabatas pīpi sarkankoka krāsā un meklēja pa galdu sērkociņus.

Apkārt rosījās kuplā Sofija, tagad viņa turēja vienā rokā zemesriekstu turzu, bet ar otru meklēja skapī trauciņu. Zemesriekstus Sejers nevarēja ciest.

"Bet man nav ne jausmas, kas viņš tāds bijis. Avīzē tak bija fotogrāfija." Magnuss uzrāva sērkociņu, divreiz spēcīgi pasūca pīpi un tad izpūta dūmus. "Bet, lai gan mēs dzīvojam mazā pilsētiņā, es viņu nepazinu. Starp citu, arī Eva ne."

"Eva?"

"Savā ziņā Eva taču redzēja viņu pavisam tuvu. Kaut gan tad viņš

vairs sevišķi neizskatījās pēc sevis, jā, es nodomāju, ka jūs esat atbraucis tieši tāpēc. Jo līķi atrada viņas — Eva un Emma. Emmai tas droši vien bija diezgan liels trieciens, bet mēs par to aprunājāmies — mana meita un es, viņa katru otro nedēļas nogali brauc uz šejieni. Man liekas, tagad viņa beidzot ir to aizmirsusi. Bet ar bērniem jau nekad nevar zināt. Dažreiz viņi vienkārši tur muti, lai saudzētu mūs, pieaugušos."

Pēdīgi pīpe dega, kā nākas. Sejers stingi skatījās dzirkstošajā limonādē un šoreiz izņēmuma kārtā meklēja vārdus.

"Jūsu bijusī sieva — viņa atrada Einarssona līķi?"

"Jā. Biju domājis, ka jums tas zināms. Eva taču paziņoja policijai. Vai tad jūs neesat atbraucis tāpēc?" Magnuss pārsteigts jautāja.

"Nē," Sejers atbildēja. "Mums piezvanīja kāda vecāka dāma. Viņas uzvārds, šķiet, ir Markestada. Erna Markestada."

"Ak tā? Tad pa to burzmu laikam būs zvanījuši vairāki. Bet I va un Emma atrada viņu pirmās. Un no telefona būdiņas piezvanīja uz poli ciju, Emma man visu izstāstīja. Viņas tobrīd pastaigājās gar upi. Tur viņas staigā bieži, Emmai tas tik ļoti patīk."

"To jums izstāstīja Emma — nevis Eva?"

Ēē… jā. Un Emma arī nestāstīja uzreiz. Bet vēlāk mēs par to izrunājāmies."

"Vai tas nav mazliet dīvaini? Tas ir — es gan nezinu, cik bieži jūs sarunājaties, bet…"

"Ir jau gan," Magnuss klusu sacīja. "Tas tiešām ir dīvaini. Ka viņa to neizstāstīja pati. Mēs sarunājamies diezgan bieži. Emma to man izstāstīja pa ceļam uz šejieni. Ka abas pastaigājušās pie upes, kad tas nabags izskalots krastā. Pēc tam viņas aizskrējušas un piezvanījušas no telefona būdiņas. Un tad bijušas Makdonaldā. Tas, starp citu, iemieso Emmas priekšstatu par paradīzi zemes virsū," viņš vīpsnādams piebilda.

"Vai viņas nesagaidīja policiju?"

"Nē, acīmredzot ne. Bet…"

Abi apklusa, un šķita, ka Josteinam Magnusam pirmo reizi uzmācas kādas domas.

"Bet es nerīkojos pareizi, ka šādi nododu Evu. Apspriežu, ko viņa saka un ko ne. Viņai noteikti bijuši savi iemesli. Un uz policiju noteikti zvanīja vairāki cilvēki, bet reģistrēts ir tikai viens zvans. Vai ne?"

Sejers pamāja ar galvu. Viņam bija atlicis laiciņš īsās pārdomām, un sejā bija atgriezusies parastā izteiksme.

"Nu, protams, galu galā viņš taču peldēja upē pašā pilsētas vidū. Viņu noteikti redzēja vairāki cilvēki. Un pie mums dažreiz valda pamatīgas jukas, sevišķi pirms pašas nedēļas nogales, tas man jāatzīst."

Viņš meloja, cik vien labi mācēdams, un brīnījās par šo savādo sakritību. Bet vai tā tiešām ir sakritība?

Ar Magnusu viņš vēl patērzēja tik ilgi, cik bija nepieciešams. Lāgiem iedzēra malciņu limonādes, bet zemesriekstiem nepieskārās.

"Un tagad jums tātad ir divas neatklātas slepkavības?"

Magnuss uzpūta līmes pilienam un pasniedzās pēc ceļgala locītavas, darinātas no plāna finiera.

"Jā, tā ir. Reizēm sagadās, ka neviens tiešām nav neko dzirdējis vai redzējis. Vai nav uzskatījis to par svarīgu. Viens no diviem: vai nu pie mums bariem vien nāk ļaudis, kuri traki kāro nonākt avīzēs, un stāsta visvisādus aizdomīgus novērojumus, vai arī viņi tā baidās no izgāšanās, ka vispār tur muti. Nopietnais slānītis starp šīm abām iespējām ir gaužām plāns. Diemžēl."

"Tas ir anatozaurs." Magnuss pēkšņi pasmaidīja. "Divpadsmit metru garš. Divi tūkstoši zobu, apelsīna lieluma smadzenes. Pratis arī peldēt. Iedomājieties — sastapt tādu ķēmu mežā!"

Pasmaidīja arī Sejers.

"Vai zināt," Magnuss teica, "šie aizvēsturiskie briesmoņi tik lielā mērā ir ielauzušies mūsu sabiedrības apziņā, ka es nebrīnītos, ja šitāds pēkšņi norautu nojumta skursteni."

"Saprotu, ko jūs domājat. Man ir četrus gadus vecs mazdēls."

"Nu jā," Magnuss noslēdza sarunu, "es pieņemu, ka Eva ir palīdzējusi, cik spējusi. Viņas abas taču bija tuvas draudzenes. Un viena otras dēj noteikti būtu gatavas iet pār līķiem."

Jā, varbūt, nodomāja Sejers. Varbūt tieši tas ari ir noticis.

*

Kad viņš atkal sēdēja automašīnā un Kollberga varenais atkalredzēšanās prieks bija mazliet noplacis, — viņš uzvedās tā, it kā kopš abu pēdējās tikšanās Sejers būtu pabijis vismaz Dienvidpolā, — Sejers zināja, ka Magnuss patlaban zvana savai bijušajai sievai. Patiesībā žēl, viņš nodomāja. Viņš labprāt būtu ieradies negaidīts. Bet daudz laika Evai nebūs, viņam vajag tikai piecpadsmit minūtes, lai no Fridenlundas aizbrauktu uz Engelstadu. Vispirms vajadzētu pārbaudīt dežūrdaļā, vai Eva varbūt tomēr zvanījusi un šis zvans kaut kāda iemesla dēļ nav reģistrēts. Tomēr tfflu kļūdu Sejers neuzskatīja par iespējamu. Visi daudzmaz pieskaitāmie policijas darbinieki taču zināja, ka nereti noziedznieks piezvana pats, tāpēc vienmēr prasīja vārdu un adresi. Un, ja zvanītājs to negribēja nosaukt, tad zvans tika ierakstīts protokolā kā "anonīms", uzrādot datumu, laiku un zvanītāja dzimumu. Sejers brauca vienmērīgā ātrumā un ne sekundi neļāvās kārdinājumam piedot gāzi. Varbūt tomēr vēl izdosies pieķert Evu sarunā ar Josteinu Magnusu, kamēr viņa vēl mokās un lauza galvu, meklēdama ticamu aizbildinājumu. Jo kurš tad, atradis upē līķi, parausta plecus un iet ēst uz Makdonaldu?

Joka pēc viņš paņēma radiotelefonu un piezvanīja uz to māju, kuru nulebija atstājis. Telefons tur bija aizņemts.

Nogriezies viņas ielā, Sejers ieraudzīja tumšo māju un tukšo pagalmu. Evas mašīna bija nozudusi. Viņš brīdi palika stāvam un norija savu vilšanos. Nu, labi. Aizkari vēl savā vietā, tātad viņa nav izvāku sies, Sejers sevi mierināja. Tad viņš atkal iedarbināja motoru un sāka braukt, ieskatījās pulkstenī un nolēma aši apmeklēt kapsētu. Tur viņš iegriezās bieži, noraudzījās, kā rūk sniega lāsumi, un plānoja, ko te iestādīt šajā pavasarī. Varbūt prīmulas, viņš prātoja, tās labi piestāvētu pie zili violetajiem krokusiem, kuri uzziedēs kuru katru brīdi, tiklīdz laiks beidzot, beidzot kļūs mazliet siltāks.

Baznīca — liela, iespaidīga un ķieģeļsarkana — pašapzinīgi pacēlās pakalnā pār pilsētu. Sejeram tā nekad nebija īpaši patikusi, viņa gaumei mazliet par uzkrītošu, tomēr Flīzi viņš bija varējis apglabāt tikai šeit. Viņas kapakmens bija no sarkana tulīta, tajā iekalts vienīgi viņas vārds — Elīze. Ar diezgan prāviem burtiem. Bez dzimšanas un miršanas datuma. Jo Sejeram šķita, ka visi šie uzraksti kaut kādā veidā padarītu viņu tikai par vienu no daudziem, un tāda viņa nudien nebija. Ar pirkstu parušinājis zemi, viņš ieraudzīja pirmos dzeltenbrūnos asnus un nopriecājās. īsu brīdi viņš stingi vērās tukšumā; tagad Elīzei vismaz bija sabiedrība. Pēkšņi viņam ienāca prātā: tas noteikti ir pats vientulīgākais pasaulē — kapsēta ar vienu vienīgu kapakmeni.

"Kollberg, diez, kāda ir sajūta, te guļot? Kā tev liekas, vai te ir auksti?"

Suns raudzījās viņā ar melnām acīm un sasmailēja ausis.

"Tagad ir kapsētas arī suņiem. Agrāk es par to smējos, bet tagad mans viedoklis ir mainījies. Jo tagad man esi palicis tikai tu."

Sejers noglāstīja suņa lielo galvu un dziļi nopūtās.

Tad viņš devās atpakaļ uz mašīnu. Pa ceļam pagāja garām Durbanas kapam, tas bija pilnīgi kails, ja neņem vērā vienu sakaltušu, brūnu viršu zariņu. Viņš žigli pieliecās, paņēma zariņu un pie kapakmens uzirdināja zemi tā, ka parādījās tumša, valga augsne. Viršus viņš iesvieda komposta kaudzē pie akas. Tad iesēdās automašīnā un, ļaudamies pēkšņai iedvesmai, stūrēja uz dežūrdaļas pusi.

*

Tobrīd dežurēja Skarre. Salicis kājas uz galda, viņš lasīja grāmatiņu mīkstos vākos, ar asiņainu zīmējumu virsū.

"Nakts uz otro oktobri," Sejers īsi noteica. "Tonakt Karaliskajā ģerbonī izcēlās kautiņš, un mēs gandrīz iespundējām vienu vīru atskurbtuvē."

"Gandrīz?"

"Jā, pēdējā sekundē tas viņam lika aiztaupīts. Es labprāt uzzinātu viņa vārdu."

"Ja tas ir atzīmēts, tad lūdzu."

"Viņu izpestīja viens čoms. Precīzāk — Egils Einarssons. Bet varbūt protokola ir minēts arī tas. Viņu sauca par Padiku. Paskaties."

"Es viņu atceros," Skarre sacīja. Apsēdies pie datora, viņš sāka meklēt, kamēr Sejers gaidīja. Nu beidzot bija vakars, nu aizsniedzamā attāluma gaidīja viņa viskijs, un aiz logiem lejup slīga tumsa, it kā tiesas nams būtu liels papagaiļu būris, kuru kāds pārklājis ar segu. Valdīja klusums. Skarre klikšķināja un klikšķināja, viņa skatiens slīdēja par laupīšanām un ķīviņiem, un zagtiem divriteņiem, taustiņus viņš klabināja ar visiem desmit pirkstiem.

"Vai tu esi mācījies kursos?" Sejers pajautāja.

"Arons," sacīja Skarre. "Pēters Fredriks Arons. Tollbū ielā četri."

Sejers pierakstīja šo vārdu, ar kurpes purngalu atvēra rakstāmgalda apakšējo atvilktni un atbalstīja uz tās malas kāju.

"Nu, protams. Ar viņu mēs runājām, kad tika pieteikta Einarssona pazušana. Pēters Fredriks. Tev tak bija ar viņu darīšana, vai varbūt es maldos?"

"Bija gan. Es runāju ar vairākiem no viņiem. Vienu, man liekas, sauca par Arvesenu."

"Vai tu kaut ko atceries? Par Aronu?"

"Kā tad. Atminos, ka viņš man šķita nesimpātisks. Un bija visai nervozs. Atminos, ka drusku nobrīnījos, viņš acīmredzot bija nikni sastrīdējies ar Einarssonu, to es uzzināju vēlāk, no Arvesena, bet precīzākai izmeklēšanai ar to nepietika. Par Einarssonu viņš sacīja tikai labu. Teica, ka viņš pat mušai nevarētu nodarīt pāri, un, ja ar viņu kaut kas noticis, tad tikai milzīga pārpratuma dēļ."

"Vai esi pārbaudījis iepriekšējās sodāmības?"

"Jā. Arvesens vienu reizi sodīts par ātruma pārsniegšanu. Einarssonam nekā, Aronam sods par promilēm."

"Tev ir ellīgi laba atmiņa, Skarre."

"Tiesa gan."

"Ko tu tur lasi?"

"Krimiķi."

Sejers pacēla uzacis.

,"Vai tad tu, Konrād, nelasi krimiķus?"

"Nē, Dieva dēļ, vismaz tagad vairs ne. Agrāk gan. Kad biju jaunāks."

"Sitais," Skarrc teica un pavicināja grāmatiņu, "ir baigi labs. kaut kas pavisam citāds, vienkārši nav iespējams nolikt malā."

"Nevaru iedomāties."

"Tad to vajadzētu izlasīt arī tev, varu aizdot, kad būšu pabeidzis."

"Nē, paldies. Bet mājās man vēl ir vesela kaudze, baigi labie krimiķi, vari aizņemties. Ja tev tiešām patīk tādus lasīt."

"Ēē… vai tie ir ļoti veci?"

"Apmēram tikpat veci kā tu." Sejers pasmaidīja un viegli iespēra

pa atvilktni. Tā ar blīkšķi aizvērās.

*

Un tad pienāca sestdiena, skaidra, bez vēja. Tuvodamies Jarlsbergas lidlaukam, Sejers nopētīja vēja rādītājus; būtībā tāds vēja rādītājs, ļengani plivinādamies pret savu kārti, atgādināja milzīgu, lietotu prezervatīvu, ko no debesīm nometis kāds dievs. Sejers apturēja mašīnu, aizslēdza to un izņēma no bagāžnieka izpletni; tērps bija ielikts plastmasas maisiņā. Diena ir izcili laba, varbūt lēkšu divreiz, viņš prātoja un tad pamanīja vairākus no jaunākās gvardes, tie kārtoja savus piederumus. Viņu violetie, sarkanie un tirkīzzilie tērpi bija tik apspīlēti kā slidotāju triko, salocītie izpletņi izskatījās pēc mazām piknika mugursomām.

"Vai šitādus tērpus pārdod aerosola baloniņos?" Sejers apvaicājās, vērodams slaidos, zēniskos augumus; katrs muskulis — vai šī muskuļa trūkums — skaidri iezīmējās zem plānā auduma.

"Tieši tā," atbildēja kāds gaišmatis. "Ar savu sešvietīgo telti tu nemaz nevarēsi uzņemt ātrumu!" Viņš runāja par Sejera kombinezonu. "Bet tev jau tāds darbs, ka ātruma varbūt pietiek tāpat."

"Tā var teikt. Un šitais tīri labi bremzē."

Sejers nometa tērpu un izpletni zemē, pielika virs acīm plaukstu un paskatījās debesīs.

"Ar ko mēs šodien lidosim?"

"Ar Cessna. Pieci vienā reizē, vecie lēks pirmie. Haugers un Bjernebergs ieradīsies vēlāk, ar tiem tu varbūt varēsi saveidot mazu trijnieka figūru. Jūs visi noteikti esat vienā svara kategorijā. Citādi vēl zaudēsi iemaņas."

"Es padomāšu," Sejers dzedri atteica. "Bet turēties rociņās es varu arī tepat uz zemes. Viena no lietām, kas man patīk tur, augšā," viņš pamāja uz debesīm, "ir vientulība. Un tur, augšā, tā tiešām ir varena. To sapratīsi arī tu, kad būsi vecāks."

Par lēkšanu grupā Sejers jūsmoja apmēram tikpat maz kā par sinhrono peldēšanu. Pie automāta nopircis kolu, viņš apsēdās uz brezenta gabala. Viņš dzēra lēnām, gādāja, lai neizlītu ne lāse, un noraudzījās uz lēcējiem. Pirmā lēca mācekļu grupiņa. Viņi izskatījās pēc aizšautām vārnām, kad ar ērmīgām kustībām nostājās uz zemes. Pirmais ar zodu pa priekšu nolaidās laukā, otrs trāpīja uz nesējvirsmas dārgam lidmodelim, kurš dūca pa zāli. Lidlauks viņiem bija jādala ar lidmodelistu klubu, tas bija mūžīgs konflikts, kurš lāgiem draudēja pāraugt kara. Tagad atskanēja lāsti un apsaukāšanās. Nebija ieraugāms neviens nevainojams piezemēšanās apvēliens. Lēkt no virtuves ķebļa jau ir sasodīti viegli, prātoja Sejers; tā viņi vingrinājās — desmit vai piecpadsmit reižu lēca no ķebļa, apvēlās un viens divi bija kājās. Īstenība bija pavisam kas cits. Viņš pats pirmajā reizē bija salauzis potīti, un, kad ar ģipsi ap kāju iekliboja virtuvē, Flīze bija

pasmaidījusi — bez mazākā ļaunuma, tomēr iepriekš viņa nu reiz bija Sejeru brīdinājusi. Vispār jau viņš bija viegli ticis cauri, gandrīz pat pārāk viegli. Divtūkstoš septiņpadsmit lēcienos viņam nevienu vienīgu reizi nebija nācies vilkt rezerves auklu, un tieši tas viņu uztrauca. Jo šī nepieciešamība piemeklēja visus, un agrāk vai vēlāk pienāks arī viņa kārta. Varbūt šodien, viņš domāja katru reizi, gatavodamies pirmajam lēcienam. Gluži vienkārši nedrīkstēja aizmirst, ka agrāk vai vēlāk viņš paraus auklu, paskatīsies zilajās debesīs un ieraudzīs, ka virs viņa nekarājas izpletnis. Ka nav šī zilganzaļā izpletņa, kuru viņš lietoja jau piecpadsmit gadu, neredzēdams nekādu iemeslu nomainīt to ar jaunu.

Sejers piecēlās un ielika pudeli automašīnā. Pārlaida acis kūtrajai ainavai, kura šeit, uz zemes, likās garlaicīga un plakana, bet, raugoties no desmittūkstoš pēdu augstuma, pārvērtās skaistā pasteļtoņu ainā. Gaiss bija dzidrs kā kristāls, saulē mirdzēja mašīnas logi. Viņš uzvilka zilo kombinezonu, piesprādzēja uz muguras izpletni un lēnām soļoja uz sarkanbaltās lidmašīnas pusi, tā patlaban lēnām laidās lejup. Pirmie tajā iekāpa divi puiši un meitene, gadu sešpadsmit veci. Viņš pats palika sēžam pie durvīm, jaunieši saspiedās kopā kā siļķes mucā, pievilka pie zoda ceļgalus un sakrustoja ap tiem pirkstus. Sejers ciešāk sašņorēja zābakus, uzlika ādas ķiveri un pamāja piektajam lēcējam, kurš iespraucās pa durvīm un nometās viņam iepretim. Pilots atskatījās, pacēla īkšķi un piestartēja. Troksnis nebija īpaši skaļš, bet lidmašīna diezgan stipri līgojās, sākdama ripot. Sai brīdī Sejers vienmēr centās atbrīvot prātu no visām domām, viņš redzēja, kā garām aizzib stāvošās automašīnas, un juta, kā riteņi zaudē saskarsmi ar zemi. Viņš paturēja acīs altimetra šautriņu, lai pārliecinātos, ka tas darbojas, ka nākas. Nu jau gandrīz pieci tūkstoši pēdu. Viņš redzēja zilo, vizuļo jošo fjordu, redzēja automašīnas uz šosejas, šādā augstumā šķita, ka tas kustas lēni, pagausināti, lai gan patiesībā varbūt brauca ar deviņdesmit vai simt kilometriem stundā. Kāds ieklepojās, trīs jaunieši snaikstīja rokas, izmēģinādami figūras satvērienu, viņi izskatījās kā bērni košās rotaļu drānās, iedziļinājušies kādā dziedāšanas spēlē. Sejers dzirdēja, ka sarūk apgriezienu skaits, ciešāk savilka zoda siksnu, uzmeta vēl vienu skatienu zābaku auklām un altimetra šautriņai, kura kāpa arvien augstāk, un īsi pasmaidīja par uzlīmi uz lidmašīnas durvīm, tur bija redzami balti mākoņi ar dažādiem uzrakstiem: Blue sky forever. Chickens, turn back. Un: Give my regards to mama. Nu viņi bija augšā, un Sejers vēlreiz pamāja savam pretimsēdētājam Trondsenam, dodams zīmi, ka grib lēkt pirmais. Tad viņš uzgrieza durvīm muguru un nekustīgi skatījās jaunajās sejās, kuras bija savādi gludas, viņi tiešām izskatījās kā mazi bērni, Sejers nespēja atcerēties, ka pats kādreiz būtu bijis tik gluds, taču tas jau arī bija tik sen, vairāk nekā trīsdesmit gadu, viņš domāja un redzēja, kā Trondsens atver durvis, troksnis un vēja spiediens pagrūda Sejeru atpakaļ mazajā

lidmašīnā, neļaujot izkrist ārā, pirms viņš nebija tam pilnīgi gatavs. Nav teikts, Konrād, ka izpletnis atvērsies, viņš sev sacīja. To viņš šajā mirklī sacīja vienmēr, lai nepiemirstu. Viņš pacēla gaisā īkšķi, pēdējo reizi bez smaida ieskatījās jaunajās sejās, un tās arī nesmaidīja pretim. Un tad viņš atmuguriski izkrita no lidmašīnas.

*

Nākamajā dienā Sejers atkal ielaida Kollbergu mašīnā un brauca uz invalīdu pansionātu, kur jau trīs gadus atradās viņa māte. Mašīnu viņš nolika viesiem paredzētajā stāvvietā, steigšus piekodināja sunim uzvesties rātni un devās uz galveno ieeju. Pirms šurpbraukšanas Sejeram ikreiz vajadzēja saņemt drosmi. Patlaban tās viņam trūka, taču viņš nebija šeit bijis jau četrpadsmit dienu. Viņš izslējās staltāk un pamāja nama meistaram, kurš gāja garām ar aizkaru stangu pār plecu, viņam bija nevērīga, līgana gaita un apmierināts smaids platajā sejā, vīrietis, kurš mīl savu darbu, kuram dzīvē netrūkst nekā un kurš varbūt neaptver, kāpēc visi citi nemitīgi gaužas. Neticami. Tādas sejas mēs neredzam tik bieži, Sejers nodomāja; un pēkšņi kādās stikla durvīs, pa kurām bija jāiet, viņš pamanīja pats sava drūmā ģīmja atspulgu. Diez cik laimīgs es acīmredzot neesmu, viņš negaidot nodomāja, bet tas mani nekad nav īpaši interesējis. Viņš uzkāpa otrajā stāvā, īsi pamāja diviem pansionāta darbiniekiem un devās pie durvīm, kas veda mātes istabā. Viņai bija vienvietīga istaba. Sejers trīsreiz pieklauvēja un atvēra durvis. Tad mirkli pagaidīja, lai skaņas pagūtu sasniegt māti, tam vienmēr bija vajadzīgs savs laiciņš. Nu viņa pagrieza galvu. Viņš pasmaidīja, piegāja pie gultas, pievilka tuvāk krēslu un saņēma mātes kalsno roku savējā.

"Sveika, māt," viņš ierunājās. Viņas acis bija kļuvušas mazliet blāvākās un šķila ļoti tukšas. "Tas esmu es. Gribējās paskatīties, kā tev iet." Viņš saspieda mātes roku, bet viņa nereaģēja.

"Gadījos tepat tuvumā," viņš meloja.

Sirdsapziņa Sejeru nemocīja. Par kaut ko viņiem galu galā bija jārunā, un tas ne vienmēr bija viegli.

"Ceru, tu te saņem visu, kas tev vajadzīgs."

Viņš kā pārbaudīdams paskatījās apkārt.

"Cerams, viņi reizēm te iegriežas un mazliet pasēd pie tevis, tas ir — darbinieki. Man viņi tā stāstīja. Es ceru, tā ir taisnība."

Māte klusēja un stingi lūkojās viņā ar savām gaišajām acīm, it kā gaidīdama ko vairāk.

"Es tev neko neatvedu. Tas nav tik viegli, personāls saka — puķes tev nenākot par labu, un tad jau neatliek nekāda lielā izvēle. Tāpēc es atvedu tikai pats sevi. Kollbergs sēd mašīnā," viņš piemetināja.

Mātes skatiens aizslīdēja prom no viņa un meklēja logu.

"Arā ir apmācies," viņš teica. "Patīkama gaisma. Nav pārāk auksti. Cerams, tu drīkstēsi reizēm pagulēt verandā, kad pienāks vasara.

Agrāk tu izmantoji katru izdevību, lai izskrietu svaigā gaisā, tieši tāpat kā es."

Viņš saņēma arī otru mātes roku, un viņas plaukstas pazuda Sejera plaukstās.

"Tev ir pārāk gari nagi," viņš pēkšņi sacīja. "Jāapgriež."

Viņš aptaustīja mātes nagus, tie bija biezi un dzelteni.

"Vajadzēs jau tikai dažas minūtes, un to varētu izdarīt es pats, bet baidos, ka esmu pārāk neveikls. Vai tad te neviens par to nerūpējas?"

Māte pavērtu muti atkal palūkojās viņā. Zobu protēze nebija ielikta, tā viņai acīmredzot tikai traucēja. Tāpēc viņa izskatījās vecāka nekā patiesībā. Taču mati bija saķemmēti, un viņa bija tīra, gultasveļa tīra, istaba tīra. Sejers klusu nopūtās. Atkal paraudzījās uz māti un meklēja kaut vai mazāko apliecinājumu tam, ka ir pazīts, taču nespēja tādu atrast. Viņas skatiens klida tālāk. Kad Sejers pēdīgi piecēlās un devas 11/ durvīm, viņa joprojām nekustīgi lūkojās uz logu un šķita viņu jau aizmirsusi. Gaitenī viņš sastapa medicīnas māsu. Viņa veltīja Sejera garajam augumam aicinošu smaidu, viņš īsi atsmaidīja pretī.

"Viņai ir pārāk gari nagi," Sejers klusu sacīja. "Vai jūs nevarētu par tiem parūpēties?"

Tad viņš devās prom, cīnīdamies ar grūtsirdību, kas viņu pārņēma pēc katra mātes apciemojuma. Tas ilga divas stundas un tad pārgāja.

Vēlāk Sejers aizbrauca uz Engelstadu, bet vispirms divreiz piezvanīja pa telefonu. Pa galvu jaucās viens jautājums, un atbildes, kuras viņš saņēma, deva vielu pārdomām. Pat vissīkākās cilvēku kustības rada apļus ūdenī, viņš prātoja, un mazu akmentiņu var atrast pavisam tālu prom, tādā vietā, kura mums nemūžam neienāktu prātā.

Eva Magnusa atvēra durvis, viņai mugurā bija milzīgs krekls, izraibināts ar baltiem un melniem krāsas traipiem. Rokā viņa turēja koka kluci ar smilšpapīra malu. Pēc Evas sejas viņš noprata, ka Eva viņu gaidījusi un jau zina, ko sacīt. Tas viņu neizturami kaitināja.

"Te nu es atkal esmu, Magnusa kundze. Mēs sen neesam redzējušies."

Eva īsi pamāja, šis apmeklējums viņu nepārsteidza.

"Pagājušā reizē runa bija par Mariju Durbanu — un tagad runa ir par Einarssonu. Jocīgi, vai ne?"

Dzirdot šo piezīmi, viņa dziļi ievilka elpu.

"Man ir tikai viens mazs jautājums."

Sejers izturējās pieklājīgi, bet ne pazemīgi. Viņš nekad neizturējās pazemīgi. Viņš izstaroja autoritāti, un tas lāgiem lika citiem mazliet nervozēt, īpaši, ja tāds bija Sejera nolūks, un tieši tāds nolūks viņam šobrīd bija.

"Jā, to es jau esmu dzirdējusi," viņa teica un pakāpās soli atpakaļ. Atsvieda aiz pleciem garos matus un aizslēdza aiz Sejera durvis. "Man piezvanīja Josteins. Bet neko daudz es jums nevaru pastāstīt. Tikai to,

ka ieraudzīju ūdenī to nabadziņu un tad piezvanīju jums. Tā ap pieciem pēcpusdienā. Emma bija klāt. Vairs neatceros, ar ko es runāju, ja jūs gribat uzzināt to, bet, ja jūsu kolēģi aizmirst atzīmēt zvanus, tad tā nav mana vaina. Es katrā ziņā izpildīju savu pienākumu, ja šis ir jautājums par pienākumu. Nekas vairāk man nav sakāms."

Savu runājamo viņa nu bija beigusi. Galu galā — viņai bija pieticis laika, lai pavingrinātos.

"Vai jūs atceraties balsi? Tad es varēšu noskaidrot, kam gadījusies tāda kļūme. Tiešām slikti, ka tā notiek. Visi ienākošie zvani ir jāreģistrē. Un tāpēc mums jāizpēta šis jautājums, to jūs noteikti saprotat."

Eva stāvēja ar muguru pret dzīvojamās istabas durvīm, un Sejers pamanīja lielās, melnbaltas gleznas, kuras bija atstājušas uz viņu tik lielu iespaidu pirmā apmeklējuma laikā. Evas seju viņš neredzēja, taču viņa nepārprotami bija sabozusi visas adatas. Viņa zināja, ka Sejers blefo, taču nevarēja teikt to klaji.

"Ne, ak debess, tā bija pilnīgi parasta balss. Es nepievērsu īpašu uzmanību."

"Austrumnorvēģu akcents?"

"Eē… jā, vai nē, es vairs neatceros, vai viņam bija kāds īpašs akcents, tādas lietas es nekad neievēroju. Emmas dēļ es biju diezgan nogurusi, un vispār. Un skats uz Einarssonu tiešām nebija sevišķi patīkams."

Nu viņa gāja uz dzīvojamo istabu, vēl arvien atmuguriski. Sejers sekoja.

"Vecs vai jauns?"

"Nav ne jausmas."

"Tai pēcpusdienā gan dežurēja kolēģe," viņš meloja.

Eva apstājās.

"Ak tā? Tad viņa droši vien bija aizgājusi uz tualeti vai tamlīdzīgi," viņa steigšus nobēra. "Es runāju ar vīrieti, to nu es zinu skaidri."

"Vai viņam bija dienvidnorvēģu akcents?"

"Ak Dievs, es tiešām neatceros! Tas bija vīrietis, neko citu es nezinu. Es piezvanīju, un tur vairāk nekas nav sakāms."

"Un — ko viņš teica?"

"Ko viņš teica? Ak, neko daudz, gribēja zināt, no kurienes es zvanu."

"Un pēc tam?"

"Patiesībā — vairāk neko."

"Bet vai viņš nelūdza, lai jūs gaidāt notikuma vietā?"

"Nē. Man vajadzēja tikai precīzi pateikt, kur atrodas līķis."

"Ko?"

"Jā. Es pateicu, ka apmēram pie tautas nama. Pie plostnieku

pieminekļa."

"Un tad jūs gājāt prom?"

"Jā. Mēs aizgājām paēst. Emma bija izsalkusi."

"Mīļā Magnusa kundze," Sejers lēnām sacīja. "Vai jūs tiešām gribat man iestāstīt, ka paziņojāt par līķa atrašanu un policists pat nepalūdza, lai pagaidāt?"

"Bet, žēlīgais Dievs, es taču neatbildu par kļūdām, ko darbā pie ļauj jūsu kolēģi! Varbūt viņš bija jauns un nepieredzējis, vai es zinu, bet mana vaina tā nav nekādā gadījumā."

"Tātad viņš jums šķita jauns?"

"Nē, es nezinu, tādām lietām es nepievēršu uzmanību."

"Tādām lietām mākslinieki vienmēr pievērš uzmanību," Sejers īsi noteica. "Viņi ir vērīgi, viņi pamana visu, visas detaļas. Vai tā nav?"

Eva klusēja. Lūpas sakniebās šaurā svītrā.

"Es jums kaut ko izpaudīšu," viņš klusu sacīja. "Es jums neticu."

"Tad tā ir jūsu problēma."

"Vai izpaust, kāpēc?"

"Tas mani neinteresē."

"Tāpēc," Sejers turpināja vēl klusāk, "ka visi sapņot sapņo par tādiem zvaniem. Garajā, garlaicīgajā pēcpusdienas dežūrā. Nekas neuzpurina, neuzmundrina policistu tik ļoti kā ziņa par slīkoni upē, viemuļā pēcpusdienā, pa starpu kaimiņu ķildām, auto zādzībām un atskurbtuves tračiem. Vai saprotat?"

"Tad tas vīrs laikam būs bijis izņēmums."

"Savā dienestā es šo to esmu piedzīvojis," viņš atzinās, un atceroties pār kauliem pārskrēja šermuļi, "bet kaut ko tādu gan ne."

Nu viņa pilnīgi ierāvās sevī un tikai spītīgi skatījās uz Sejeru.

"Vai jūs patlaban strādājat pie kādas gleznas?" viņš pēkšņi ievaicājās.

"Jā, protams. Galu galā — ar to es pelnu iztiku, kā jums zināms."

Eva vēl arvien stāvēja kājās, tāpēc nedrīkstēja apsēsties arī viņš.

"Tas droši vien nav viegli. Tas ir — pelnīt ar to iztiku."

"Nē, kā jau sacīts, tas nav viegli. Bet mēs tiekam galā."

Pamazām viņa kļuva nemierīga, tomēr neuzdrošinājās izlikt Sejeru aiz durvīm. To neuzdrošinājās neviens. Viņa gaidīja, šauriem pleciem, cerēja, ka Sejers aizies, lai viņa atkal varētu brīvi elpot, tik brīvi, cik vien iespējams, zinot to, ko zina viņa.

"Bada laikā velns mušas ēd," Sejers asi noteica. "Savus rēķinus jūs patlaban apmaksājat ārkārtīgi precīzi. Salīdzinot ar laiku pirms Durbanas nāves. Toreiz jums visur bija parādi. Man nudien jāsaka — tas ir apbrīnas vērts."

"Pasaulīt, kas tad jums par to zināms?"

"Pietiek ar vienu zvanu. Uz namu pārvaldi, uz elektrības pārvaldi, uz pastu. Ir jau jocīgi, kad zvana no policijas. Tad informācija plūst ar

straumi"

Viņa mirkli sagrīļojās, taču tad saņēmās un atbildēja uz Sejera skatienu. Viņas acis lāsmoja kā lāpas stiprā vējā.

"Vai telefona būdiņā bija ari jūsu meita?" viņš kā starp citu pajautāja.

"Ne, viņa gaidīja ārā pie durvīm. Būdiņā bija tāda šaurība. Un Emmai vajag diezgan daudz vietas."

Viņš palocīja galvu. Eva atkal bija pagriezusies, prom no viņa.

"Bet jus zinājāt, ka Durbana un Einarssons bijuši pazīstami, vai ne?"

Sis jautajums bija tēmēts uz labu laimi un palika karājamies tumšaja priekšnamā. Eva pavēra muti atbildei, atkal aizvēra to, vēlreiz pavēra, un viņš pacietīgi gaidīja, ar skatienu urbdamies viņas zeltainajās acīs. Viņš jutās kā bende. Bet Eva kaut ko zināja, un tas viņam bija jānoskaidro.

Vēl mirkli piepūlējusi smadzenes, viņa nomurmināja:

"Par to man tiešām nav ne jausmas."

"Meli," Sejers lēnām ierunājās, "ir kā sniega pikas, vai par to jūs kādreiz esat domājusi? Vispirms mazas mazītiņas, bet agrāk vai vēlāk jums tās jāripina tālāk, un tad tās aug arvien lielākas. Un beigās ir tik smagas, ka jūs tās vairs nejaudājat panest."

Viņa klusēja. Acis iespīdējās, un viņa divreiz strauji samirkšķināja plakstus. Un tad Sejers pasmaidīja. Eva apjukusi paraudzījās viņā; smaidot viņš izskatījās pavisam citāds.

"Vai jūs nekad negleznosiet krāsās?"

"Kāpēc lai es to darītu?"

"Tāpēc, ka īstenība nav melnbalta."

"Tad es laikam negleznoju īstenību," Eva īgni atteica.

"Bet ko tad?"

"Ak, būtībā nezinu. Varbūt jūtas."

"Vai tad jūtas nav īstenība?"

Atbildes nebija. Eva stāvēja durvīs un vēl ilgi nolūkojās, kā Sejers iet uz mašīnu, it kā gribēdama apturēt viņu ar skatieniem. Un patiesībā viņš labprāt būtu griezies atpakaļ.

Pēc tam viņš aizbrauca uz savas meitas māju. Ieradās tieši tobrīd, kad Matejs bija nomazgāts vannā. Slapjš un silts, ar tūkstoš mazām, zaigojošām lāsītēm cirtainajos matos. Mazais tika ieģērbts dzeltenā pidžamā un nu atgādināja zelta papīrā ietītu šokolādi.

Viņš smaržoja pēc ziepēm un zobu pastas, vannā vēl peldēja haizivs, krokodils, zobenvalis un mazgājamais sūklis, kurš izskatījās pēc melones.

"Bija jau arī laiks." Sejera meita pasmaidīja un apskāva tēvu mazliet mulsi, jo abi redzējās tik reti.

"Man ir tik daudz darba. Bet tagad nu es esmu šeit. Nepūlies, In

grid, būšu mierā ar sviestmaizi, ja var. Un ar kafiju. Vai Ēriks nav mājās?"

"Aizgāja spēlēt bridžu. Man saldētavā ir pica un auksts alus."

"Man ārā ir mašīna." Viņš pasmaidīja.

"Un man ir taksometru centrāles numurs," viņa atņēma.

"Tu nu gan esi viena maza ērce!"

"Nē," viņa smējās, "ērces dara šitā!"

Un ieknieba viņam degunā.

Sejers apsēdās dzīvojamā istabā, apņēma klēpi Mateju un atvēra spilgti krāsainu bilžu grāmatu, pilnu ar dinozauriem un ķirzakām. Mazais, svaigi nomazgātais resgalis tā sildīja Sejeram ceļgalus, ka viņam nosvīda piere. Viņš skaļi izlasīja dažas rindiņas un izbrauca ar roku caur puisēna ogļmeinajiem matiem, allaž no jauna brīnīdamies, cik tie cirtaini, cik neticami maza ir katra sprodziņa un kā tās kutina plaukstu. Nevis mīkstas un lokanas kā norvēģu bērniem, bet raupjas, gandrīz kā metāla skaidas.

"Opītis gulēs te," zēns cerīgi ieteicās.

"Gulēšu gan, ja tava mamma atļaus," Sejers apsolīja. "Un es nopirkšu tev kombinezonu, to tu varēsi uzvilkt, kad skrūvēsi savu trīsriteni."

Pēc tam viņš vēl brīdi pasēdēja uz gultas malas, un meita saklausīja viņa neskaidro murmināšanu, viņš rūca un ducināja, tas laikam bija domāts kā bērnu dziesmiņa. Ar muzikalitāti Sejers nevarēja dižoties, tomēr iespaids neizpalika. Drīz Matejs jau gulēja ar pavērtu muti, zobiņi tajā vizēja kā krītbaltas pērles. Sejers nopūtās, piecēlās un apsēdās pie galda kopā ar meitu, kura tagad tiešām kļuva pieaugusi un bija gandrīz tikpat skaista kā savulaik viņas māte — bet tikai gandrīz. Viņš lēnām ēda, dzēra alu un prātoja par to, ka šeit, pie meitas, smaržo tieši tāpat kā mājās, kad Elīze vēl bija dzīva. Tas tāpēc, ka Ingrida lietoja tādus pašus mazgājamos līdzekļus un tualetes piederumus, tos viņš bija redzējis vannas istabas plauktā. Ēdienam viņa pievienoja tādas pašas garšvielas kā māte. Un, kad viņa piecēlās, lai atnestu vel vienu alu, Sejers slepus vēroja viņas kustības, ieraudzīja ka abām ir vienāda gaita, vienādi mazas pēdas un vienāda mīmika runājot un smejoties. Par to viņš domāja vēl tad, kad jau sen gulēja aukstajā viesu istabā, kas patiesībā bija mazītiņa bērnistaba, kuru viņi vēl nebija izmantojuši. Sejcrs jutās kā mājās. It kā būtu apstājies laiks. Un, kad viņš aizvēra acis un vairs neredzēja svešos aizkarus, tad viss bija gandrīz tāpat kā senāk. Un varbūt nākamajā rītā viņu pamodinās Elīze.

*

Ilva Magnusa sala savā plānajā naktskreklā. Viņa gribēja tikt gultā, bet gluži vienkārši nespēja piecelties no atzveltnes krēsla. Kļuva arvien grūtāk izdarīt to, kas jādara, viņa visu laiku itin kā domāja par

to, ka tās ir veltas pūles. Kad iezvanījās telefons, viņa satrūkās, ieskatījās pulkstenī, tas noteikti ir tēvs, neviens cits tik vēlu nezvanītu.

"Jā?"

Eva apsēdās ērtāk. Sarunas ar tēvu viņai bija svarīgas un bieži izvērtās ļoti garas.

"Eva Marija Magnusa?"

"Jā?"

Sveša balss. Šo balsi viņa nekad nebija dzirdējusi, tā viņai vismaz šķita. Kas tas par svešinieku, kas zvana tik vēlu naktī?

Viņa izdzirda klusu klikšķi. Viņš bija nolicis klausuli. Pēkšņi Evu sagrāba stipri drebuļi, viņa bailīgi skatījās ārā pa logu un ieklausījās. Viss bija klusu.

*

No Ingridas viņš bija saņēmis tūbiņu darvas ziedes. Nu viņš to piesardzīgi paostīja, sarauca degunu un ielika tūbiņu atvilktnē. Tad aplūkoja fotogrāfijas uz sava rakstāmgalda, tajās bija redzama skaistā Marija Durbana un prastais Einarssons, kurš savu spēku un vīrišķību bija zaudējis gluži tāpat kā Maja nevainību. Sejcrs nespēja iztēloties, ka abiem vispār bijušas kādas savstarpējas darīšanas. Arī kopīgi paziņas bija grūti iedomājami. Taču saikni starp viņiem veidoja Eva Magnusa. Viņa bija atradusi Einarssonu upē un kaut kāda iemesla pēc izvairījusies par to ziņot. Viņa bija draudzējusies ar Durbanu un kā viena no pēdējām redzējusi viņu dzīvu. Abas slepkavības bija notikušas ar dažu dienu atstarpi, un abi nelaiķi bija dzīvojuši dienvidu krastā, taču tas vēl neko nenozīmēja, pilsēta galu galā nebija sevišķi liela.

Divas neatklātas slepkavības nespēja izsist Sejeru no līdzsvara, un to dēļ viņš nejuta arī spriedzi. Drīzāk viņš iespītējās, saņēmās vēl vairāk, reizē izkārtodams domas loģiskās virknēs, izmēģinādams aiz vien jaunas kombinācijas un kā īsus filmu fragmentus izskatīdams dažādās iespējas. Šim nolūkam viņš arvien dāsnāk izmantoja savu brīvo laiku, bet tā jau viņam pietika atliku likām. Patlaban intuīcija viņam teica, ka starp abiem mirušajiem pastāv kāds sakars, kaut arī šim pieņēmumam tikpat kā nebija pieturas punktu. Varbūt Einarssons tomēr ir pārkāpis laulību, kaut arī viņa sieva neuzskata to par iespējamu? Laulātas sievas galu galā nebūt nezina visu. Tas gan neattiecas uz Elīzi, Sejers nodomāja un pēkšņi juta, ka no šīs domas nosarkst. Viņam vajadzētu izsaukt Evu Magnusu uz šejieni un pamatīgi nopratināt, bet bez pamatota iemesla viņš to nedrīkstēja. Toties Evai tagad būtu jāsēd viņa rakstāmgalda pretējā pusē, pārspētai un nedrošai, nevis kā savās mājās, bet gan vienai un baiļpilnai šajā milzu ēkā, šajā pelēkajā milzī, kurš spēja pieveikt kuru katru. Palikt pie sava teiktā pašai savā mājā — tas jau nebija grūti. Mans nams ir mana pils. Sejeram gribējās dabūt rokā veclaicīgu veļas rulli, caur

kuru izlaist Evu un tad paskatīties, kas izpilēs no viņas laukā. Varbūt melna un balta krāsa, viņš nodomāja. Tomēr viņam nebija iemesla izsaukt Evu uz šejieni, tur jau tas āķis. Viņa nebija izdarījusi neko aizliegtu, pēc Durbanas slepkavības bija sniegusi liecību, un Sejers bija viņai ticējis. Eva dzīvoja tāpat kā vairums cilvēku, veda meitu uz bērnudārzu, gleznoja, pirka pārtiku, iztika tikpat kā bez paziņām, nesatikās pat ar citiem māksliniekiem. Un nebija taču aizliegts nomaksāt rēķinus laikus. Sejers dusmojās, ka sākumā ļāvis viņai izsprukt tik lēti. Viņš bija noticējis, ka Eva tiešām neko nezina. Un Durbanu varbūt tiešām sastapusi gluži nejauši. Tas, ka tai pašā vakarā Maja noslepkavota, droši vien būs bijis šoks. Ar to bija izskaidrojama Evas nervozitāte Sejera pirmā apmeklējuma laikā. No spriedzes un nervozitātes viņa bija gandrīz drebējusi. Tomēr Sejers sev jautāja: kurš gan, atradis upē līķi, parausta plecus un iet uz Makdonaldu ēst? Un tagad Evai bija vairāk naudas nekā agrāk. Kur viņa šo naudu ņēmusi?

Viņš lauzīja galvu un ik pa brīdim paskatījās pa logu, taču redzēja tikai jumtus un augstāko koku galotnes, šī aina neizteica neko, tomēr viņš vismaz redzēja mazu gabaliņu debesu, un tas bija svarīgi. Uz to raugās cietumnieki, sēdēdami kamerā, viņš nodomāja. Tā viņiem pietrūkst. Dažādo krāsu toņu, mainīgās gaismas. Mākoņu mūžīgā klejojuma. Sejers ieņurdējās, atvēra rakstāmgalda atvilktni un sameklēja turziņu ar Fisherman's Friends pastilām. Kad viņš ar diviem pirkstiem vandījās pa turziņu, iezvanījās telefons. Tā bija Breningena kundze no

reģistratūras; viņa sacīja, ka lejā stāvot kāds mazs knauķis, kurš noteikti gribot ar viņu runāt.

"Pasteidzies," viņa teica. "Viņam vajag uz tualeti."

"Mazs knauķis?"

"Mazs un tievs, ļans Henrijs."

Sejers pielēca kājās un metās uz liftu. Tas laidās lejup gandrīz bez skaņas. Sejeram nepatika tas, ka neskan nekāds troksnis, lifts atstātu drošāku iespaidu, ja darbotos skaļāk. Nē, viņu nemocīja bailes no liftiem, tas bija tikai tādas pārdomas.

Jans Henrijs nekustīgi stāvēja lielajā vestibilā un skatījās, vai nenāk Sejers. Sejers jutās aizkustināts, ieraudzījis viņa tievo augumiņu; šeit, vestibilā, puisēns izskatījās gluži kā pazudis. Saņēmis zēnu pie rokas, Sejers aizveda viņu uz tualeti. Pagaidīja, līdz Jans Henrijs nokārtojās. Pēc tam puika izskatījās varen atvieglots.

"Mamma ir pie friziera," viņš paskaidroja.

"Ak tā? Un vai viņa zina, ka tu esi šeit?"

"Nē, viņa nezina, ka šeit, bet teica, ka es varot iet pastaigāties. Tas ' būs ilgi, viņai liek lokās."

"Ilgviļņus? Jā, tas nav nekāds joks, stundas divas paies," Sejers lietpratīgi sacīja. "Nāc līdz uz manu kabinetu, apskatīsies, kur es

strādāju."

Saņēmis puisēnu pie rokas, viņš devās uz liftu, un Breningena kundze apveltīja viņu ar garu, atzinīgu skatienu. Ar vairumu intrigu un gandrīz ar visu varu viņa jau bija tikusi galā. Vēl bija jātiek skaidrībā ar iekāri.

"Minerālūdens tev noteikti negaršo, Jan Henrij," Sejers noteica, meklēdams kaut ko tādu, ko varētu piedāvāt. Minerālūdens un Fisherman's Friend droši vien neinteresēs mazu zēnu, kam garšas kārpiņas vēl svaigas un nesabojātas.

"Nē, minerālūdens garšo gan. To man vienmēr deva tētis," Jans Henrijs apmierināts sacīja.

"Tad jau man ir paveicies."

Izņēmis vienu plastmasas glāzīti no vesela rituļa, kas atradās virs izlietnes, Sejers ielēja ūdeni un nolika glāzīti uz galda. Zēns ilgi dzēra un tad piesardzīgi atraugājās.

"Kā tad tev klājas?" Sejers draudzīgi ievaicājās un pamanīja, ka Janam Henrijam uzradušics jauni vasarraibumi.

"Tīri labi," viņš nomurmināja. Un tad, kā paskaidrodams sava nāciena iemeslu, piemetināja: "Mammai tagad ir draugs."

"O, nolādēts!" Sejeram izspruka. "Tad tāpēc tās lokās!"

"Nezinu. Bet viņam ir motocikls."

"Ak tā? Japāņu?"

"BMW."

"Oho! Un tevi arī kādreiz pavizina?"

"Tikai šurpu turpu pa veļas žaujamo laukumu."

"Arī nav slikti, un varbūt kādreiz jūs dosieties arī garākos izbraucienos. Ķiveri tak tu neaizmirsti uzlikt?"

"Skaidrs, ka ne."

"Un mamma, viņa arī brauc līdzi?"

"Nē, viņa negrib. Bet viņš mēģina pierunāt."

Sejers iedzēra no pudeles un pasmaidīja. "Jauki, ka atnāci ciemos, viesi te nemaz tik bieži nenāk."

"Ei nu ei!"

"Nē, es domāju — tādi viesi kā tu. Patīkami viesi. Kuriem nav nekāda sakara ar manu darbu, saproti."

"Ak tā. Bet vispār jau es atnācu atnest zīmīti," Jans Henrijs ātri noteica. "Jūs likāt, lai es pasaku, ja kaut ko atcerēšos. Par to tēta zīmīti."

Sejers pārsteigumā salēcās.

"Zīmīti?" viņš izstomīja.

"Es to atradu garāžā. Dienām ilgi sēdēju uz galda un domāju, kā jūs teicāt. Un, kad aizvēru acis, varēju iztēloties tēti tajā dienā — tajā dienā, kad viņš vairs nepārnāca. Un to zīmīti viņš izvilka no kabatas. Un pēkšņi es visu atcerējos atkal, viņš gulēja zem mašīnas uz grīdas un

vilka zīmīti laukā no kabatas. Izlasīja, tad drusku parāpās ārā no mašīnas apakšas, un tad pastiepa roku, šitā…"

Zēns pacēla roku virs galvas un it kā nolika kaut ko tukšā gaisā.

"Un tad viņš to uzlika uz līstītes zem galda, pie pašas grīdas. Es nolēcu no galda, sāku meklēt un atradu arī."

Sejers juta, kā viņam ceļas asinsspiediens, bet, tā kā parasti tas bija zems, tad viņa trenētajā ķermenī neradīja tikpat kā nekādas fiziskas pārmaiņas. Zēns bija iebāzis kabatā roku. Nu viņš vilka to ārā, un pirkstos bija saņurcīta zīmīte.

Sejeram drebēja rokas, kad viņš atlocīja un izlasīja zīmīti.

Tur bija vārds "Lilanda" un telefona numurs. Puse zīmītes bija noplēsta, varbūt tur bijis vēl kas vairāk. Lilanda?

"Lieliski pastrādāts, manu zēn!" viņš noteica un ielēja vēl minerālūdeni. Tas bija Oslo numurs, kurš varbūt nenozīmēja pilnīgi neko. Nostrādājis policijā gandrīz trīsdesmit gadu, viņš to zināja no pieredzes. Vairums ļaužu tomēr nav noziedznieki, un nevienam nav aizliegts interesēties par kādu automašīnu. Kur nu vēl par Opel Manta, tas ir pievilcīgs auto, ja reiz kādam labāk patīk braukt ar vācu mašīnām, Sejers prātoja. Un ja Kinarssons tiešām gribējis to pārdot. Tomēr Sejers apmierināts pamāja, un viņam niezēja pirksti tūdaļ ķerties pie telefona, viņš labprāt būtu arī uzsmēķējis, bet darbā viņam nekad nebija līdzi uztinamās tabakas, bija tikai draņķīgas, sausas cigaretes, ar kurām cienāt citus. Jans Henrijs bija pelnījis mazu ekskursiju pa namu, varbūt īsu ieskatu izmeklēšanas kamerā un pratināšanas telpā. Einarssona slepkava jau vairāk nekā sešus mēnešus bija uz brīvām kājām, viena stunda vairs nebija no svara. Saņēmis zēnu pie rokas, Sejers veda viņu pa gaiteņiem. Jana Henrija rociņa bija kalsnāka par Mateja spēcīgo, apaļīgo dūrīti. Es nedrīkstu piemirst kombinezonu, Sejers nodomāja, pūlēdamies iet maziem soļiem. Pie pēdējās kameras viņš apstājās un atslēdza durvis. Jans Henrijs ieskatījās iekšā.

"Vai tā ir tualete?" viņš jautāja, rādīdams uz caurumu grīdā.

"Jā."

"Te nu gan es negribētu nakšņot."

"Tas tev arī nav jādara. Tikai vienmēr klausi mammu."

"Bet grīda ir silta."

Viņš pakustināja kāju pirkstus savās krosenēs.

"Jā, tiesa. Arestētos jau nevajag saldēt nost."

"Vai pa to lodziņu durvīs jūs viņus redzat?"

"Jā, redzam gan. Nāc, iesim ārā! Es tevi pacelšu, redzēsi pats."

Sejera rokās zēns uzlidoja gaisā.

"Taisni tā es biju iedomājies," viņš vienkārši noteica.

"Droši vien. Izskatās pēc cietuma, vai ne?"

"Vai jums te ir daudz cietumnieku?"

"Pašlaik tikai nedaudzi. Mums ir vieta trīsdesmit deviņiem, bet šobrīd ir tikai divdesmit astoņi. Lielākoties vīrieši, bet arī pāris sieviešu."

"Arī sievietes?"

"Jā."

"Nemaz nezināju, ka arī sievietes var nonākt cietumā."

"Ak tā? Tu laikam domāji, ka viņas ir lādzīgākas par mums?"

"Jā."

"Tad es tev kaut ko izpaudīšu," Sejers pačukstēja. "Tādas viņas tiešām ir."

"Bet viņi drīkst klausīties radio. Re, kur vienam skan mūzika!"

"Tā nāk no turienes."

Sejers norādīja uz pelēkām durvīm. "Tur ir kino. Un pašlaik viņi skatās filmu Šindlera saraksts."

"Kino?"

"Mums te ir viss, kas viņiem vajadzīgs. Bibliotēka, skola, ārsts, darbnīca. Vairums te strādā, pašlaik montē kabeli motora sildītājam. Un drēbes visiem jāmazgā pašiem, un ēst viņi gatavo virtuvē, stāvu augstāk. Un mums ir vingrošanas zāle un atpūtas telpa. Un, ja viņi grib paelpot svaigu gaisu, tad mēs izvedam viņus uz jumta, tur viņi var pastaigāties."

"Tad jau viņiem vispār nekā netrūkst!"

"Nu jā, par to nu es neesmu tik drošs. Skaistā laikā viņi nevar iet uz pilsētu un nopirkt saldējumu. Mēs to varam."

"Vai viņi kādreiz arī izbēg?"

"Jā, bet tas negadās bieži."

"Vai tad viņi šauj uz sargiem un nozog atslēgas?"

"Nē, tik traki parasti neiet. Viņi izsit logu un virvē nolaižas pa mājas ārpusi, un tur parasti gaida kāds ar iedarbinātu motoru. Tāpēc te ir pieredzētas arī lauztas kājas un pa kādam smadzeņu satricinājumam. Augstums diezgan liels."

"Vai viņi saplēš palagus, kā filmās?"

"Nē, darbnīcā nozog neilona auklu. Zini, kamerās viņi nemaz tik daudz nesēd, lielākoties staigā kaut kur pa māju."

Atkal paņēmis zēnu pie rokas, Sejers aizgāja uz drošības centrāli un monitorā parādīja Janam Henrijam viņa paša attēlu. Jans Henrijs apstājās un pamāja videokamerai. Tad viņi devās uz liftu. Pēc tam Sejers vēl pavadīja viņu uz frizētavu un ieveda iekšā. Jans Henrijs apsēdās uz puķaina dīvāniņa. Atceļā Sejers cilpoja milzu soļiem.

Ticis savā kabinetā, viņš tūdaļ paķēra telefonu grāmatu. Tajā bija seši Lilandi, tā saucās arī viena firma. Sejers vilka ar pirkstu pa numuriem, tomēr neatrada to, kurš bija rakstīts zīmītē. Tas bija savādi. Un uzvārdi piederēja tikai vīriešiem. Mirkli vilcinājies, viņš noņēma klausuli un sastādīja to numuru, kurš bija rakstīts zīmītē.

Viens signāls, divi, trīs, viņš īsi ieskatījās pulkstenī un skaitīja signālus, pēc sestā kāds beidzot pacēla klausuli. Vīrietis.

"Larsgords," viņš teica.

"Larsgords?"

Mirkli valdīja klusums, kamēr Sejers prātoja, vai kādreiz ir dzirdējis tādu uzvārdu. Diezin vai. Viņš paskatījās pa logu uz laukumu pie ēkas, domīgi raudzījās uz lielo strūklaku, kurā vēl nebija ūdens, tā gaidīja pavasari tāpat kā viņi visi.

"Iā. Larsgords."

"Vai pie jums dzīvo kāda Lilanda?" Sejers saspringti jautāja.

"Lilanda?"

Vīrietis mirkli klusēja, tad noklepojās.

"Ne, mīļo cilvēk. Nedzīvo. Tagad vairs ne."

"Vairs ne? Vai Lilanda ir pārcēlusies uz citurieni?"

"Nu jā, tā varbūt varētu sacīt. Pat diezgan tālu — proti, uz mūžību. Jā, viņa ir mirusi. Viņa bija mana sieva. Meitas uzvārdā Lilanda. Kristīne Lilanda."

"Man tiešām ļoti žēl."

"Ticu, bet tas man nav nekāds mierinājums."

"Vai viņa nomira nesen?"

"Nē, apžēliņ, viņa nomira jau pirms vairākiem gadiem."

"Ak tā? Un neviena cita ar tādu uzvārdu pie jums nedzīvo?"

"Nē, es te dzīvoju pilnīgi viens. Kopš viņas nāves es dzīvoju viens. Ar ko es īsti runāju? Ko jūs vēlaties?"

"Policija. Runa ir par slepkavību, un šai lietā ir kāda detaļa, kas man ir jāpārbauda. Vai es drīkstu iegriezties pie jums un visu paskaidrot?"

"Jā, protams, brauciet vien šurp. Ciemiņi pie manis nāk reti."

Sejers pierakstīja adresi un apsvēra, ka brauciens droši vien aizņems pusstundu. Uz tāfeles, kurā tika reģistrēti darbinieki, viņš pārbīdīja savu magnētiņu, dodams sev divas stundas laika, tad paķēra aiz apkakles jaku un izgāja no kabineta. Nu es bakstu ar pirkstu debesīs, viņš nodomāja. Tomēr tādējādi viņš vismaz tika laukā no telpām. Viņam nepatika sēdēt uz vietas un caur noputējušu stiklu noskatīties uz jumtiem un koku lapotnēm.

Tad viņš lēni, kā allaž, brauca pa pilsētu, kura beidzot sāka iegūt krāsas. Parka pārvalde jau bija ķērusies pie darba, visur iedēstītas petūnijas un samtenes, viss droši vien nosals. Viņš pats vienmēr nogaidīja līdz valsts dibināšanas svētkiem septiņpadsmitajā maijā. Viņam bija vajadzējis divdesmit gadus, lai atvērtu savu sirdi šai pilsētai, taču tagad sirds bija iekarota pilnīgi, pamazām viņš bija iemīļojis atsevišķas vietas, vispirms veco ugunsdzēsēju torni, tad pakalnus augstu virs pilsētas, šai pusē apbūvētus ar savrupmājām, vairākos no šiem vecajiem kungu namiem tagad bija ierīkotas smalkas

galerijas un biroji, turpretī pakalni dienvidu pusē lielākoties bija apbūvēti ar augstceltnēm, kurās mita pilsētas ieceļotāji un patvēruma prasītāji, radot visus at tiecīgos muļķīgos aizspriedumus un no tiem izrietošās nepatikšanas. Šai pilsētas daļai tagad bija arī sava policija, un tā strādāja labi. Se jēram patika arī tilts ar skaistajām skulptūrām un lielo tirgus laukumu, pilsētas lepnumu, bruģakmeņi tur bija izlikti sarežģītā rakstā. Vasarā šis laukums pārvērtās par īstu pilnības ragu, dāsni piedāvājot augļus, dārzeņus un ziedus. Patlaban tur pukšķinādams braukāja mazais bānltis — kā aizvien, kad tuvojās vasara, reiz viņi ar Mateju bija ar to vizinājušies, bet Sejeram nebija viegli ielocīt savas garās kājas mazītiņā vagona sēdeklī. Šobrīd vilcieniņš bija pilns ar sasvīdušām mātēm un sārtām sejiņām ar knupīšiem un cakainām cepurītēm; diezgan stipri kratīja, braucot pa nelīdzeno pamatu. Atstājis aiz muguras pilsētas centru, Sejers vispirms aizbrauca uz savu dzīvokli. Kollbergam derēs maza ekskursija, viņš nodomāja; suns jau tāpat pārāk bieži palika viens. Viņš paņēma pavadu, pieāķēja to Kollbergam pie kaklasiksnas un skrēja lejup pa kāpnēm. Larsgords bija izklausījies pēc veca večuka. Kāpēc uzvārds nesaskan ar telefona numuru? Par to Sejers lauzīja galvu, vienā mierā braukdams gar spēkstaciju un kempinga preču centru uz dienvidiem, atpakaļskata spogulī vērodams nopakaļ braucošās automašīnas un palaizdams garām nepacietīgos; visi, kas brauca aiz Sejera, kļuva nepacietīgi, taču tas viņu neuztrauca. Pie maizes ceptuves viņš nogriezās pa kreisi, brauca tālāk gar tīrumiem un pļavām un beidzot sasniedza četru piecu māju puduri. Šī mazā ciematiņa malā vēl atradās zemnieku viensēta. Larsgords dzīvoja dzeltenajā mājā, tā bija visai skaista, maza mazītiņa, ar ķieģeļsarkaniem slēģiem un nelielu šķūnīti pie sāniem. Apturējis mašīnu, Sejers devās uz lieveni. Taču, pirms viņš to sasniedza, durvis atvērās un tajās parādījās kalsns vīrietis. Viņam mugurā bija adīta jaka, kājās rūtainas čības, viņš turējās pie durvju stenderes. Rokā viņam bija spieķītis. Sejers rakņājās savā atmiņā, kaut kas šai vecajā vīrā viņam šķita pazīstams. Taču viņš nesaprata, kas tieši.

"Jums nebija pārāk ilgi jāmeklē?" večuks ierunājās.

"Nē, atradu uzreiz. Te jau nav gluži Čikāga, un ir jau vēl pilsētas plāns."

Abi sarokojās. Sejers piesardzīgi paspieda izdēdējušo roku, varbūt šim vīram bija locītavu reimatisms vai kāda cita liga, lielā vecumā tādas neliek uz sevi gaidīt. Tad viņš sekoja saimniekam nopakaļ mājā. Tur valdīja reizē nekārtība un omulība, un patīkama puskrēsla. Gaiss bija svaigs, te nu kaktos nekrājās veci putekļi.

"Tātad jūs te dzīvojat viens?" Sejers pajautāja un apsēdās vecā atzveltnī, kas bija saglabājies vēl no piecdesmitajiem gadiem, tādā bija varen ērta sēdēšana.

"Viens kā pirksts."

Vecais vīrs ar lielām pūlēm apsēdās uz dīvāna. "Un tas ne vienmēr ir viegli. Kājas pamazītēm trūd kopā. Pildās ar ūdeni, vai varat iedomāties ko šausmīgāku? Un sirds man ir aplamajā pusē, tomēr vēl pukst. Jāpieklaudzina pie koka," viņš pēkšņi noteica un pieklauvēja ari.

"Ak tā? Vai tas ir iespējams? Ka sirds ir aplamajā pusē?"

"Ka nu ne! Redzu, ka jūs man neticat. Taisāt tieši tādu pašu seju kā visi, kam es to stāstu. Bet pirms daudziem gadiem man izoperēja kreiso plaušu. Man bija tuberkuloze, divus gadus nogulēju sanatorijā. Tur man patika labi, nebija ne vainas, bet, kad man izoperēja to plaušu, tad krūtīs palika tik sasodīti daudz vietas, ka visa tā draņķa grabaža sāka lēnītēm šļūkt uz labo pusi. Bet visviens, kā jau teicu, tā vēl pukst, un es tieku galā. Reizi nedēļā atnāk izpalīdze. Iztīra māju, nomazgā traukus, izmet laukā atkritumus un visu to, kas ledusskapī sapelējis kopš viņas pagājušā apciemojuma, aplaista puķes. Un katrreiz atnes man trīs vai četras pudeles sarkanvīna. Patiesībā to viņa nemaz nedrīkstētu darīt. Tas ir — pirkt man sarkanvīnu; augstākais, viņa drīkstētu pavadīt mani uz veikalu. Un tāpēc viņa ir piekodinājusi, lai nevienam to nestāstu. Bet jūs jau neizpļāpāsieties, vai ne?"

"Protams, ne." Sejers pasmaidīja. "Vakaros pirms gulētiešanas es vienmēr iedzeru vienu viskiju, jau daudzus gadus. Un tās izpalīdzēs, kura reiz liegsies manā vietā aiziet uz dzērienu veikalu, — tās man jau tagad ir žēl. Biju domājis, ka tieši tādēļ viņas tiek nolīgtas," viņš nevainīgi piemetināja.

"Vienu viskiju?"

"Tikai vienu. Bet diezgan krietnu."

"Jā, tas ir pareizi. Vai zināt, vienā glāzē satilpst četri normāli sīvā mēriņi. Esmu izrēķinājis. Ballantines?"

"Famous Grouse. Tas ar balto irbi uz etiķetes."

"Nekad neesmu par tādu dzirdējis. Bet, sakiet, ko es varu jums palīdzēt? Vai manai sievai bijuši baismi noslēpumi?"

"Nekādā gadījumā, bet man jums kaut kas jāparāda."

Iebāzis roku jakas kabatā, Sejers izņēma zīmīti.

"Vai jūs pazīstat šo rokrakstu?"

Larsgords pacēla zīmīti pie pašām acīm, drebošajos pirkstos papīrs stipri kustējās šurpu turpu.

"Nē," viņš nedroši atbildēja. "Vai man būtu jāpazīst?"

"Nezinu. Varbūt. Ir ļoti daudz kā tāda, ko es nezinu. Es izmeklēju slepkavību, upuris ir trīsdesmit astoņus gadus vecs vīrietis, kurš .it rasts noslīcis upē. Un ūdenī nav iekritis gluži makšķerējot. Tas notika pirms sešiem mēnešiem. Tai vakarā, kad viņš pazuda, viņš bija teicis savai sievai, ka braukšot parādīt kādam savu automašīnu. Tātad kādam cilvēkam, kurš par to interesējies. Šī cilvēka uzvārds un

telefona numurs ir ierakstīts zīmītē. Šajā zīmītē. Uzvārds ir "Lilanda", bet telefona numurs ir jūsējais, Larsgord. Vai jūs varat to izskaidrot?"

Večuks papurināja galvu, Sejers redzēja, ka viņš sarauc pieri.

"To es nemaz nemēģināšu," Larsgords paasā tonī noteica. "Jo no tā es neaptveru nenieka."

Kaut kur, kādā prāta stūrīti, Larsgordam atausa atmiņas par kādu, kurš bija piezvanījis uz aplamo numuru. Un runa bija bijusi par automašīnu. Kad tas bija noticis? Iespējams, pirms kāda pusgada; varbūt vajadzētu to pieminēt. Viņš to nepieminēja.

"Bet varbūt jūsu sievai bija radinieki ar uzvārdu Lilandi?"

"Nē. Viņa bija vienīgais bērns ģimenē. Šis uzvārds dzimtas robežās vairs nepastāv."

"Bet kāds ir to izmantojis. Sieviete."

"Sieviete? Lilands ir bieži sastopams uzvārds."

"Nē. Šajā pilsētā tāds ir tikai četriem cilvēkiem. Un šis telefona numurs nav nevienam."

No paciņas, kas gulēja uz galda, vecais vīrs izņēma cigareti, un Sejers pasniedza viņam uguni.

"Neko vairāk es jums nevaru pateikt. Tā laikam būs kāda kļūda. Un mirušie nepērk lietotas mašīnas. Turklāt viņa pat neprata braukt. Tas ir — mana sieva. Viņš jau nemaz nebūs varējis pārdot to savu mašīnu, ja atrasts miris? Droši vien tāpēc, ka telefona numurs bija aplams."

Sejers klusēja. Kamēr večuks runāja, Sejers nolūkojās viņā, tad domīgi pārlaida skatienu sienām; pēkšņi viņš ciešāk satvēra atzveltņa paroci un juta, ka mati uz skausta saslienas stāvus. Pie sienas virs večuka galvas karājās maza glezniņa. Melnbalta, ar dažiem pelēkiem toņiem, abstrakta glezna, stils viņam šķita savādi pazīstams. Mirkli aizvēris acis, viņš atvēra tās atkal.

"Tur, virs dīvāna, jums ir ļoti neparasta glezna," viņš klusu ierunājās.

"Jūs kaut ko saprotat no mākslas?" Larsgords dedzīgi noprasīja. "Tā glezna jums liekas laba? Vienmēr esmu teicis savai mazajai, lai glezno ar krāsām, tad varbūt varēs savas bildes pārdot. Viņa — mana meita — mēģina ar to pelnīt iztiku. No mākslas es necik daudz nesaprotu un tāpēc nevaru pateikt, vai viņas bildes kaut kam der, bet viņa glezno jau gadiem ilgi un pie bagātības vēl nav tikusi."

"Eva Marija," Sejers klusām noteica.

"Eva, ja. Ka tā? Jūs pazīstat manu Evu? Vai tas ir iespējams?"

I .arsgords sagrozījās dīvānā, -šķita, ka viņš nez kāpēc satraucies.

"Ja, mazliet, nejauši. Viņas gleznas ir labas," Sejers steigšus sacīja. "(ilveki tikai tā pagausi aptver. Pagaidiet vien, gan jau viņa gūs panākumus." Viņš neticīgi pakasīja vaigu. "Tātad jūs esat Evas Magnusas tēvs?"

"Vai jums ir kādi iebildumi?"

"Ne, nē, kur nu," Sejers atbildēja. "Sakiet, vai viņas otrais uzvārds gadījumā nav Lilanda?"

"Nē. Viņa ir tikai Magnusa. Un nekādā ziņā nevar atļauties jaunu mašīnu. Tagad viņa ir šķīrusies, dzīvo viena ar savu meitiņu Emmu. Ar manu vienīgo mazbērniņu."

Sejers piecēlās un, nelikdamies zinis par večuka pārsteigto seju, piegāja tuvu klāt gleznai, kas karājās pie sienas. Viņš aplūkoja parakstu. E. M. Magnusa. Burti bija smaili un slīpi, viņaprāt, tie mazliet atgādināja rūnas, un viņš vēlreiz aplūkoja zīmīti. LILANDA. Tieši tādi paši burti. Nevajadzēja nemaz būt grafologam, lai to saredzētu. Viņš ievilka elpu.

"Jums ir pilnīgs pamats lepoties ar savu meitu. Es tiešām gribēju tikai apvaicāties par šo zīmīti. Tātad šo rokrakstu jūs nepazīstat?"

Vecais vīrs neatbildēja. Viņš bija sakniebis lūpas un pēkšņi izskatījās nobijies.

Sejers ielika zīmīti kabatā.

"Vairāk jūs netraucēšu. Tagad taču es zinu, ka tā noteikti ir kāda kļūda."

"Kāda tur traucēšana? Vai jums prāts! Kā jums šķiet, cik bieži mani kāds apmeklē?"

"Varbūt iegriezīšos vēl kādreiz," Sejers noteica, cik bezrūpīgi vien spēdams. Uz durvju pusi viņš gāja tik lēni, lai Larsgords spētu viņu pavadīt. Uz lieveņa viņš apstājās un pārlaida skatienu laukiem. Gandrīz vai nespēja aptvert, kā atkal uzdūries šim vārdam. Eva Magnusa. Itin kā viņa būtu iejaukta visur. Savādi.

"Jūsu uzvārds ir Sejers," večuks piepeši sacīja. "Tas ir dāņu uzvārds, vai ne?"

"Jā."

"Vai jūs gadījumā neesat audzis Haukervikā?"

"Jā gan," Sejers pārsteigts atbildēja.

"Man šķiet, es jūs atceros. Mazs, tievs knauķis, kurš nemitīgi kasījās."

"Es kasos vēl arvien. Kur tad jūs dzīvojāt?"

"Zaļajā vārnu pili aiz sporta laukuma. Eva to māju mīlēja. Bet jūs kopš tā laika esat izaudzis."

Sejers gausi pamāja. "Jā, esmu jau gan."

"Ak, un kas tad jums tur tāds!"

I.arsgords bija palūkojies uz mašīnas pakaļējo sēdekli un pamanījis suni.

"Mans suns."

"Liels gan!"

"Jā, pamatīgs zvērs."

"Kā tad viņu sauc?"

"Par Kollbergu."

"Ko? Ērmots vārds. Jā, jā, tam noteikti būs bijuši savi iemesli. Bet, man liekas, jūs būtu varējis vest viņu līdzi mājā."

"Tā es nekad nedaru. Ne visiem patīk suņi."

"Man gan. Pirms daudziem gadiem man pašam bija suns. Dobermanis. Vai, pareizāk sakot, dobermaņu dāma. Saucu viņu par Dibu. Patiesībā viņas vārds bija Kirkjebakenas Fara Diba. Vai trakāku vārdu vispār var iedomāties?"

"Jā."

Sejers iekāpa savā Peugeot un iedarbināja motoru. Nu tev zeme degs zem kājām, Eva, viņš nodomāja, jo pēc divām minūtēm tavs vecais tēvs pacels klausuli, un tad tev būs par ko palauzīt galvu. Tīrais negals, ka tuvumā vienmēr ir kāds, kurš var piezvanīt Evai un brīdināt viņu!

"Pa laukiem brauciet lēnām," Larsgords stingri noteica. "Pār ceļu bieži skrien dzīvnieki."

"Es vienmēr braucu lēnām. Mašīna jau veca."

"Ne tik veca kā es."

Sejers brauca prom, un Larsgords māja viņam ar roku.

*

Eva palika stāvam ar klausuli rokā.

Viņš bija atradis zīmīti. Pēc sešiem mēnešiem viņš bija atradis zīmīti.

Policijā strādāja grafologi, kuri spēja noteikt, kurš rakstījis zīmīti, taču vispirms viņiem vajadzēja materiālu salīdzināšanai, un tad viņi varēja pārbaudīt katru cilpiņu, visus savienojumus un lokus, punktus un svītriņas, pilnīgi personisku modeli, kas atmaskotu rakstītāju ar visām viņas rakstura īpašībām un neirotiskām nosliecēm, varbūt izpaustu pat viņas garumu un vecumu, to viņi bija iemācījušies labi, to viņi galu galā bija studējuši.

Sejcram nevajadzēs ilgi, lai no tēva atbrauktu pie viņas. Evai nebija daudz laika. Nometusi klausuli, viņa mirkli atbalstījās pret sienu. Tad gluži ka mēnessērdzīga metās caur istabu uz priekšnamu, kur nor.iva no pakaramā mēteli. To viņa kopā ar rokassomu un cigarešu paciņu nolika uz ēdamgalda. Tad ieskrēja vannas istabā, lai paņemtu tualetes piederumus, ielika somā zobu pastu un zobu suku, nopakaļ iemeta vēl matu suku un paciņu aspirīna. Iesteidzās guļamistabā, izrāva no skapja drēbes — biksītes, T-kreklus, īsās zeķes. Tad ieskatījās pulkstenī, aizskrēja uz virtuvi, atvēra saldētavu, izņēma paciņu ar uzrakstu Speķis, iebāza to rokassomiņā, metās uz dzīvojamo istabu, nodzēsa lampas un pārliecinājās, vai visi logi ciet. Tas bija prasījis tikai dažas minūtes, viņa palika stāvam istabas vidū un pēdējo reizi paskatījās apkārt, viņa nezināja, kurp doties, zināja tikai, ka jātiek prom. Emma varēs palikt pie Josteina. Tur viņai patīk, varbūt

viņa pati labprātāk gribētu dzīvot tur. To atskārtusi, Eva sajutās kā nolēmēta. Taču tagad nedrīkstēja vaimanāt, viņa izgāja priekšnamā, uzvilka mēteli, uzlika plecā somu un atvēra durvis. Uz lieveņa kāpnēm stāvēja kāds vīrietis un raudzījās viņai tieši acīs. Eva vēl nekad nebija viņu redzējusi.

*

Sejers, stipri saraucis pieri, izbrauca no tuneļa.

"Kollberg," viņš ierunājās, "tas tiešām ir dīvaini."

Viņš uzlika saulesbrilles. "Kāpēc mēs mūžīgi atduramies pret šo sievieti? Kas viņu īsti dzen?"

Viņš noraudzījās lejup uz pilsētu, kura pēc ziemas izskatījās netīra un pelēka. "Tam večukam ar visu šo notikumu katrā ziņā nav nekāda sakara, viņam tak ir vismaz astoņdesmit gadu, ja ne vēl vairāk. Bet, saki viens cilvēks, kas gan kopīgs tādai elegantai mākslinieceī kā viņa un apresnējušam alus darītavas strādniekam? Vismaz naudas viņam nebija. Starp citu, vai tev negribas ēst?"

"Vau!"

"Man arī. Bet vispirms mums jāaizbrauc uz Engelstadu. Pēc tam mēs uzdzīvosim, mājupceļā varam apstāties pie Seven Eleven. Man cūkas karbonādi, bet tev sauso barību."

Kollbergs iesmilkstējās.

"Es tikai pajokoju. Divas karbonādes un katram pa aliņam."

Suns laimīgs nogūlās. Viņš nebija sapratis ne vārda, taču saimnieka tonis pēdējā teikumā bija viņam paticis.

*

Eva pārsteigta raudzījās uz svešo. Viņam aiz muguras bija atstāts zils Saab, un arī to viņa nekad nebija redzējusi.

"Piedošanu," viņa izstomīja. "Es domāju, ka atnācis kāds cits."

"Ak tā? Un kāpēc tu tā domāji, Eva?"

Viņa nedroši samirkšķināja acis. Un tad viņā pamodās drausmīgas aizdomas. Šīs aizdomas ietriecās smadzenēs kā zibens spēriens, Evas seja sastinga, āda šķita pārvēršamies biezā papīrā. Pēc sešiem mēnešiem bija uzpeldējusi zīmīte, viņa nebija ne jausmas, kā. Pēc sešiem mēnešiem pie viņas durvīm stāvēja vīrietis, kuru viņa bija gaidījusi. Viņa bija nospriedusi, ka viņš atmetis visam ar roku. Vīrietis uzkāpa divus pakāpienus augstāk un ar roku atbalstījās pret durvju stenderi. Eva juta viņa elpu.

"Vai tu zini, ko es nesen atradu bēniņos? Kad vācu kopā Majas mantas? Es atradu gleznu. Starp citu, diezgan interesantu gleznu, un apakšējā stūrī bija tavs vārds. To es nebiju iedomājies. Viņa pieminēja tevi tajā vakarā, kad piezvanīja man, un teica, ka jūs esot satikušās pilsētā. Tas bija tajā vakarā, tu jau zini — vakarā pirms viņas nāves. Veca jaunības draudzene, viņa teica. No tādām, kurām var stāstīt visu."

Likās, šī balss pieder kādam rāpulim, zvīņaina un ierūsējusi.

"Tev nevajadzētu visur izmētāt savas gleznas, turklāt vēl ar parakstu. Gribēju paņemt pārdošanai dažas mēbeles, un tur bija tā glezna. Biju tevi meklējis, es meklēju tevi jau sešus mēnešus. Nebija viegli, Evu ir tik daudz. Kā tad ir, Eva, kārdinājums bija pārāk liels? Viņa tev izstāstīja par naudu, vai ne, un tad tu viņu nogalināji?"

Evai bija jāatspiežas pret sienu.

"Es neesmu viņu nogalinājusi!"

Vīrietis pavērās viņā piemiegtām acīm.

"Man par to nospļauties! Tā nauda pieder man!"

Eva atkāpās priekšnamā un aizcirta durvis. Tām bija aizkritņa slēdzene. Eva iegrīļojās dzīvojamā istabā, dzirdēdama, kā viņš knibinās ap slēdzeni, sākuma pavisam klusu, varbūt viņam bija mūķīzeris. Viņa netērēja laiku. Noskrēja lejā pa pagraba kāpnēm, metās tālāk, aizspraucās garām vecajam ēvelsolam un atrada galveno elektrības slēdzi. Viss satumsa melns. Nu viņš bija ķēries pie smagāka darbarīka, durvis dunēja un klakšķēja. Eva aiztaustījās līdz pagraba durvīm, deniņos drudžaini pulsēja, šīs durvis nebija virinātas gadiem ilgi, varbūt tās bija aizslēgtas, varbūt ar piekaramo slēdzeni, to viņa vairs nezināja, taču durvis veda aizaugušā dārzā, un aiz dzīvžoga bija kaimiņu dārzs un sānielā, pa to viņa varēja aizbēgt. Augšā viņa dzirdēja arvien niknāku troksni, metāls triecās cauri kokam, varbūt viņam bija cirvis. Eva atrada aizbīdni, kurš bija piestiprināts šķērsām pāri durvīm, cerēja, ka durvis nav aizslēgtas, nespēja sameklēt slēdzeni, taču aizšaujamais nekustējās, tas bija pamatīgi pierūsējis. Eva žigli noāva kurpi un ar tās papēdi sita pa durvīm, sita un sita, kamēr vīrietis augšā uzlauza durvis un ieskrēja dzīvojamā istabā, un aizšaujamais beidzot sakustējās. Viņa bīdīja to uzmanīgi, jo tagad vīrietis bija apstājies, laikam ieklausījās, kuru katru mirkli viņš varēja ieraudzīt pagraba kāpnes un iedomāties, ka Eva stāv tur lejā, tumsā, ka tur varbūt ir durvis uz dārzu, viņa nevarēja bīdīt aizšaujamo, kamēr vīrietis stāvēja tik klusu. Eva nogaidīja, līdz viņš atkal paspers dažus soļus, un to viņš arī darīja, viņš tuvojās kāpnēm, zoles šļūkāja pa parketu, Eva atkal apāva kurpi un grūda durvis ar plecu, cerēdama, ka tās nečīkstēs, taču tās čīkstēja gan, pagrabā atbalsojās ņirkstošs, kaucošs troksnis. Tagad Evai ceļā bija vairs tikai pagraba lūka, un tā droši vien bija vaļā, vismaz viņa nekad nemēdza vērt to ciet, un viņa uzkāpa četrus pakāpienus līdz lūkai un pagrūda to ar plecu, dzirdēdama kāpnēs viņa soļus, viņš bija aptvēris, ka Eva meklē šo bēgšanas ceļu, tāpēc tagad skrēja ātrāk, kamēr Eva izmantoja plecu kā taranu, vēl un vēlreiz triekdamās pret pagraba lūku, un tā mazliet pavērās, taču tūdaļ aizkrita ciet, pa spraugu viņa pamanīja, ka ārpusē, tērauda cemmēs, kāds iebāzis nūju, varbūt Josteins, viņš vienmēr bija tik praktisks. Bet, ja tā bija nūja, tad pārlūzis, agrāk vai vēlāk tā

pārlūzis, tāpēc viņa neatlaidīgi triecās ar plecu pret lūku, sprauga kļuva platāka, plecs draudēja salūzt agrāk par nūju, Eva kļuva kurla, gandrīz nejūtīga un tāpēc turpināja, un tad uz apakšējā pakāpiena pēkšņi ieraudzīja viņa kāju, gaišu mokasīnu, un tumsā saredzēja baltus zobus. Viņš spēra pāris soļu un izstiepa roku, un Eva no visa spēka grūda lūku ar plecu, šai mirklī nūja pārlūza un lūka ar skaļu brīkšķi atvērās. Eva uz kāpnēm zaudēja līdzsvaru, tomēr paguva pietrausties kājās, kā raķete izšāvās pa spraugu un metās uz dzīvžoga pusi, bet tad sajuta ap potīti viņa rokas, viņš sagrāba to, viņš rāva un vilka Evu sev klāt, zods viņai atsitās pret pakāpieniem. Cementa grīda bija auksta ka ledus. Viņa vairs nejuta savu plecu, un tagad mutē bija asiņu garša. Vīrietis palaida viņas kāju vaļā.

Eva palika guļam uz vēdera. Vīrietis ieplestām kājām stāvēja blakus, Eva saoda viņa skūšanās losjonu, savādi svešu smaržu smacīgajā pagrabā. Domas plaiksnīja šurpu turpu, viņa domāja: viņš nav sevišķi liela auguma, slaids un tievs, un lūka ir vaļā. Man ir garākas kājas nekā viņam, varbūt man izdotos viņu pārsteigt, varbūt man izdotos viņu pārsteigt…

"Paliec zemē!" viņš nošņāca.

Eva mēģināja izdomāt kādu plānu. Bija kaut kas jāizdomā, bija jānovērš vīrieša uzmanība, jāliek viņam apjukt. Kāpnēm, kas veda uz dārzu, bija četri pakāpieni, ja pa tiem mestos augšup vienā paņēmienā…

"Pasaki, kur paslēpta nauda, tad tev nekas nenotiks!"

Balss skanēja gandrīz mierinoši. "Bet, ja nepateiksi, tad tev zeme degs zem kājām. Pirmajā raundā. Pēc tam tiks sasildītas arī citas vietiņas."

Viņš uzrāva sērkociņu. Eva norija rīklē kāpjošo nelabumu un lūkoja aplēst, cik sekunžu vajadzīgs, lai pietrūktos kājās, izspruktu no pagraba, tiktu cauri dzīvžogam un pārskrietu pār kaimiņu zālienu. Domās viņa izmēģināja kustības: pievilkt klāt rokas un kājas, pielēkt augšā, divi pakāpieni, iekšā dzīvžogā, pāri zālienam, pa ielu, satiksme, cilvēki…

"Es neko nedzirdu," viņš aizsmakušā balsī noteica.

"Nauda, saprotams, nav šeit," viņa izdvesa. "Vai tu tiešām domāji, ka šeit?"

Viņš klusu iesmējās. "Man vienalga, kur ir nauda. Ja tikai tu mani turp aizvedīsi."

Kas gan varētu viņu pārsteigt, Eva prātoja, kaut kas negaidīts, varbūt spalgs kliedziens, kliedziens, kurš nemūžam netiek laukā no tavas rīkles, ja tu ciet nāves bailes, tas paliek iestrēdzis kaklā un laupa tev elpu. Kliedziens. Varbūt tas apdullinātu vīrieti uz divām sekundēm, tieši tik ilgi, cik vajadzīgs, lai es pagūtu paslieties sēdus.

Viņa pacēla galvu.

"Jā?" viņš jautāja.

Ievilka elpu, piepildīja plaušas, ieskrējās.

"Nu, kas būs?"

Sērkociņš nodzisa. Un Eva iekliedzās. Pagraba sienas svieda viņas spalgo kliedzienu no telpas telpā, viņa pielēca kājās, atkal ievilka krūtīs gaisu, iekliedzās vēlreiz, un tad viņš sarāvās, metās Evai pakaļ, kad viņa, divos lēcienos bija pieveikusi četrus pakāpienus, izskrēja caur dārzu, spraucās cauri dzīvžogam, juta, kā tas plēš matus un skrāpē ādu, dzirdēja, ka ieplīst mētelis, dzirdēja sev aiz muguras vīrieša elsošanu, spraucās tālāk un pēkšņi bija otrā pusē, skrēja ātrāk, apjoņoja ap kaimiņu māju, laukā pa vārtiem, pāri ielai, kura patlaban bija tukša un klusa, iekšā pa vēl vieniem vārtiem, garās kājas zibēja, sāpes un bailes deva jaunus spēkus, gabalu aiz muguras viņa dzirdēja soļus, apskrēja ap māju, ieraudz.īja vēl vienu dzīvžogu, varēja izsprauktie tam cauri un šķērsot vēl vienu dārzu, bet pārdomāja, vēlreiz apskrēja ap māju un palika stāvam tai otrā pusē, tieši laikā, lai redzētu, kā viņš metas pie dzīvžoga, nospriedis, ka Eva jau ir tam cauri, bet viņa tagad izskrēja uz ielas, turējās tās malā, lai papēži neklaudzētu uz asfalta, tālumā ieraudzīja galveno ielu un pirmos mašīnu starmešus, vairs neatskatījās, tikai joņoja tālāk, elpai sēcot un plaušām smeldzot, un beidzot ieraudzīja kādu mašīnu, tā brauca lēnām, viņa izlēca uz ielas un dzirdēja iekaucamies bremzes. Gluži kā maiss Eva saļima uz motora pārsega. Caur vējstiklu viņā iztrūcies raudzījās Sejers. Viņu Eva pazina tikai pēc dažām sekundēm. Tad viņa apcirtās, metās prom pa ielu, pretējā pusē uzskrēja uz uzbrauktuves, dzirdēja, kā viņš strauji apgriež mašīnu, kā tā apstājas, kā atveras auto durtiņas, dzirdēja viņa soļus uz ietves. Evai zuda spēki, viņa vēl arvien skrēja, svārki plandījās ap kājām. Sejers dzinās viņai pakaļ, šķērsoja grantēto celiņu, Eva to skaidri dzirdēja par spīti dunoņai ausīs, pēc tam atskanēja cits troksnis, pazīstams troksnis, kuru dzirdot, viņai aizžņaudzās rīkle. Suns. Kollbergs gribēja piedalīties spēlē. Viņš sajūsmināts noskatījās, kā saimnieks joņo prom, lielajam sunim vajadzēja tikai pāris sekunžu, lai panāktu Sejeru, Kollbergs moži vicināja asti, palēcās gaisā un paraustīja Sejeru aiz jakas, tad pēkšņi pamanīja sievieti, kura gabaliņu tālāk plandošiem svārkiem skrēja pa pustumšo dārzu; suns aizmirsa Sejeru un auļoja pakaļ Evai. Eva atskatījusies ieraudzīja lielo suni ar sarkano mēli, kas šūpojās šurpu turpu, kamēr tas lēkšoja šurp pa dārzu. Eva vairs nedomāja par Sejeru, viņa bēga no suņa, no šiem dzeltenajiem zobiem un milzīgajām ķetnām, kuras garos lēcienos plēsās caur slapjo zāli, alkatīgi aprīdamas attālumu starp viņiem. Starp vecajām ābelēm pacēlās mazs rotaļu namiņš. Eva metās tālāk, spēki bija gandrīz galā, viņa at rāva vaļā durvis un aizcirta tās sev aiz muguras. Te viņa bija pasargāta no suņa. Te viņa bija pasargāta vismaz no suņa.

Sejers atvilka elpu un lēnām devās uz namiņu. Viņš noglaudīja suni, kurš vilies atrikšoja atpakaļ, un Kollbergs atguva mundrumu, apdancoja Sejeram riņķi un viņam pa priekšu skrēja uz durvju pusi. Sejers tās piesardzīgi atvēra. Eva tupēja uz grīdas, pie klāta galda. Uz baltā galdauta stāvēja mazītiņa kafijkanniņa un divas porcelāna tasītes. Evai līdzās uz grīdas gulēja aizmirsta lelle ar īsi apcirptiem matiem.

"Eva Magnusa," Sejers klusu ierunājās. "Jums, lūdzu, jābrauc man līdzi uz policiju."

*

Eva atgriezās realitātē.

Viņa izbrīnījusies pacēla acis uz Sejeru, jo viņš vēl arvien sēdēja tepat.

Tagad viņš varbūt varētu palūgt, lai Eva atgriežas pie sarunas temata, tomēr viņš to nedarīja. Gaidīšanas laiku viņš varēs pierēķināt sev kā virsstundas, Evai tādas laimes nebūs. Viņai mugurā joprojām bija mētelis, nu viņa iebāza roku kabatā un tur kaut ko meklēja.

"Cigareti?" Sejers pajautāja un sameklēja savējās — tās, kurām pats nekad nepieskārās.

Viņš pasniedza Evai uguni, turpināja klusēt, redzēja, ka viņa pūlas sakopot domas, atrast kādu sākumu, kādu labu izejas pozīciju. Asinis ap viņas muti lēnām recēja, apakšlūpa bija pietūkuši. Mājās viņa nevarēja atgriezties. Tāpēc beidzot sāka no paša sākuma. Ar to dienu, kurā Emma bija devusies brīvdienās un kurā Eva ar autobusu bija aizbraukusi uz iekšpilsētu. Viņa nosalusi stāvēja Nedrestorgātē, uzgriezusi muguru veikalam Glassmagasinet, makā viņai bija trīsdesmit deviņas kronas, rokā — plastikāta maisiņš. Ar otru roku viņa turēja ciet mēteļa stūrus pie kakla. Bija septembra pēdējā diena, auksti.

Bija vienpadsmit priekšpusdienā, patiesībā Evai vajadzētu būt mājās un strādāt, bet no mājas viņa bija aizbēgusi. Vispirms piezvanījusi uz elektrības pārvaldi un uz pastu, lūgusies žēlastību, vēl tikai pāris dienu, tad viņa samaksās. Tad nu strāvas padeve netika slēgta, galu galā viņai bija mazgadīgs bērns, toties viņa saņēma brīdinājumu, ka telefons tiks atvienots jau tai pašā pēcpusdienā. Ja māja nodegtu, viņām būtu jādzīvo krāsmatās, jo Eva nebija nomaksājusi arī apdrošināšanu.

Katru nedēļu viņas pastkastē iekrita jauna nomaksas prasība. Valsts Mākslas padomes stipendija kavējās. Ledusskapis bija tukšs. Šīs trīsdesmit deviņas kronas bija viss, kas viņai piederēja. Darbnīcā krājās gleznas, vairāku gadu darbs, ko neviens negribēja pirkt. Eva paskatījās pa kreisi, laukuma virzienā, tur gailēja krājkases izkārtne. Pirms dažiem mēnešiem krājkase tika aplaupīta. Treniņtērpā ģērbies vīrietis bija nozudis pēc nepilnām divām minūtēm, aiznesdams līdzi

četrsimt tūkstošus kronu. Tātad apmēram pēc simt sekundēm, Eva prātoja. Nekādās pēdas nepalika. Viņa rezignēti nogrozīja galvu un palūkojās uz krāsu veikalu, tad ieskatījās plastikāta maisiņā, kur atradās aerosola flakons ar fiksatīvu. Tas bija maksājis simt divas kronas un nedarbojas. Kaut kas nebija kārtībā ar ventili, nekas nenāca ārā vai, vēl sliktāk, flakona saturs piepeši izšļācās uz gleznas un sabojāja to. Piemēram, viņas tēva skici, kas bija izdevusies tik labi. Eva nevarēja atļauties jaunu fiksatīvu, tāpēc vajadzēja apmainīt bojāto flakonu pret citu. Par nedaudzajām pārpalikušajām kronām viņa nopirka tikai pienu, maizi un kafiju, tas arī viss. Nelaime tikai tā, ka Emma ēda kā zirgs, maize ilgi neturējās. Eva bija piezvanījusi uz Mākslas padomi, stipendija tikšot pārskaitīta "tuvākajās dienās", tātad tas varēja ilgt vēl nedēļu. Par to, kā iztikt rīt, Evai nebija ne mazākās jausmas. Šī apziņa gluži nelaupīja viņai elpu, viņa nekrita ari panikā, bija pieradusi dzīvot no rokas mutē, tā viņas darīja jau gadiem ilgi. Kopš viņa bija palikusi viena ar Emmu, bez vīra, kurš pelna naudu. Gan jau kaut kas atradīsies, tā taču notika vienmēr. Tomēr raizes dūrās viņai krūtīs kā ciets ērkšķis, gadu gaitā Eva bija sevi iekšēji izmocījusi. Lāgiem šķita, ka realitāte sašķobās un iedārdas kā tuva zemestrīce. Vienīgais, kas Evai vēl ļāva noturēties, bija visu aizēnojošais uzdevums pabarot Emmu. Kamēr viņai bija Emma, tikmēr bija arī enkurs. Šai dienā Emma bija pie sava tēva, un Eva meklēja kaut ko tādu, pie kā pieturēties. Bet viņai bija vienīgi plastikāta maisiņš.

Eva bija reizē liela un spītīga, bāla un iebiedēta, taču daudzajos trūkuma gados bija iemācījusies izmantot savu fantāziju. Varbūt es varētu pieprasīt naudu, nevis jaunu flakonu, viņa prātoja, tad viņai būtu vēl simt divas kronas, par ko nopirkt pārtiku. Bija tikai mazliet neveikli to lūgt. Galu galā viņa bija māksliniece, viņai vajadzēja fiksatīvu, un to zināja arī veikalvedis. Varbūt vajadzētu ieskriet veikalā un sarīkot traci, tēlot neapmierinātu klienti, draudēt ar Patērētāju centru, klaigāt un plosīties, un veikalvedis tad varbūt apjēgtu, kas par lietu, ka patiesībā viņa ir galīgi tukšā un izmisusi, un atdotu viņai naudu. Viņš bija laipns cilvēks. Tāds kā tēvs Tangī, kurš samaksai bija i/griezis no van Goga gleznas sārtu krabi. Ja neņem vērā to, ka pēc tam viņš bija nopircis krāsas tūbiņu; viņš drīzāk bija ar mieru atteik ties no ēdiena. Arī Evai tas patiktu labāk, taču viņai bija bērns ar milzīgu ēstgribu, tam niderlandietim tāda vis nebija. Viņa saņēmās, šķērsoja ielu un iegāja veikalā. Tur bija patīkami silti un smaržoja kā mājās, darbnīcā. Parfimērijas nodaļā aiz letes stāvēja jauna sieviete, šķirstīdama albumu ar matu krāsas paraugiem. Pats veikalvedis nebija redzams.

"Es atnesu atdot šo te," Eva enerģiski teica. "Nedarbojas ventilis. Es gribu saņemt atpakaļ naudu."

Sieviete ar noraidošu sejas izteiksmi paņēma plastikāta maisiņu.

"To jūs noteikti neesat pirkusi šeit," viņa īgni sacīja. "Tādas matu lakas mums nav."

Eva pārbolīja acis. "Tā ir nevis matu laka, bet gan fiksatīvs," viņa izmisusi teica. "Šī flakona dēļ es sabojāju diezgan labu skici."

Sieviete nosarka, paņēma flakonu un mēģināja kaut ko izsmidzināt pār Evas galvu. Nekas nenāca ārā.

"Es iedošu jums citu," viņa īsi paziņoja.

"Naudu," Eva spītīgi pieprasīja. "Es pazīstu jūsu šefu. Viņš atdotu man naudu."

"Kāpēc?" pārdevēja jautāja.

"Tāpēc, ka es to lūdzu. To sauc par servisu," Eva strupi attrauca.

Sieviete nopūtās, viņa vēl necik ilgi nestrādāja veikalā un turklāt bija divdesmit gadu jaunāka par Evu. Atvērusi kasi, viņa izņēma simtnieku un divas kronas.

"Parakstieties šeit!"

Eva uzrakstīja savu vārdu, paņēma naudu un izgāja no veikala. Viņa mēģināja nomierināties. Tagad varbūt varēs izturēt vēl divas dienas. Domās saskaitot naudu, iznāca simt četrdesmit viena krona, gandrīz pietiekami, lai lielveikalā atļautos izdzert tasi kafijas. Ja vien tur obligāti nav jāpērk arī kas ēdams. Šķērsojusi ielu, Eva iegāja pa stikla durvīm, kas aicinoši atdarījās. Uzmetusi ašu skatienu grāmatu un rakstāmlietu nodaļai, viņa jau grasījās doties uz eskalatoru, kad pamanīja kādu sievieti, kura stāvēja pie plauktiem, pagriezusi Evai muguru. Apaļīga brunete ar īsi apcirptiem matiem. Viņa mierīgi stāvēja un šķirstīja grāmatu. Nu viņa mazliet pagriezās šurp. Bija pagājis daudz gadu, tomēr šo seju nevarēja nepazīt. Eva pakāpās soli atpakaļ, neticēdama pati savām acīm. Pēkšņi viņa bija atgriezusies par vairākiem gadiem pagātnē, tajā dienā, kad piecpadsmit gadu vecumā bija sēdējusi mājas priekšā uz akmens pakāpieniem. Visa viņas mantība bija sakravāta kartona kārbās un salikta mēbeļu furgonā. Eva stingi noraudzījās uz furgonu, nespēdama aptvert, ka visam pieticis vietas šai nelielajā mašīnā; māja, garāža un pagrabs taču bija bijuši pilni ar mantām. Viņi pārcēlās uz jaunu dzīvesvietu. Patlaban viņi itin kā nedzīvoja nekur, tas bija šausmīgi. Eva negribēja pārcelties. Tēvs staigāja apkārt ar nemierīgu skatienu, it kā baidīdamies, ka viņi varētu kaut ko aizmirst. Beidzot viņš bija atradis darbu. Taču viņš vairījās no Evas acīm.

Tad nočirkstēja grants, un ap stūri iegriezās pazīstams stāvs.

"Man taču vajadzēja atvadīties," viņa sacīja.

Eva palocīja galvu.

"Mēs varēsim sarakstīties, vai ne? Vēl nekad neesmu nevienam rakstījusi vēstules. Vai vasaras brīvlaikā tu atbrauksi ciemos?"

"Nav ne jausmas," Eva nomurmināja.

Viņa vairs nekad neatradīs citu draudzeni, par to viņa bija droša. Abas bija kopā augušas, dalījušās it visā. Neviena cita nesapratīs, kā Eva jūtas. Nākotne bija nožēlojama, pelēka ainava, Evai gribējās raudāt. Draudzene viņu mulsi apskāva un tad aizgāja. Kopš tā laika bija aizritējuši gandrīz divdesmit pieci gadi, un abas ne reizi nebija satikušās. Līdz šai dienai.

"Maja?" Eva vilcinādamās iejautājās un saspringti gaidīja. Sieviete pagriezās, mēģināja ieraudzīt jautātāju un tad pamanīja Evu. Viņas acis iepletās.

"Ak tu mīļā stundiņ, nudien nespēju noticēt! Eva Marija! Mīļā stundiņ, tu nu gan esi izaugusi liela!"

"Un tu esi vēl mazāka, nekā es atceros."

Abas brītiņu klusēja, piepeši samulsušas, nopētīja viena otru, lai nepalaistu garām itin neko, nevienu pārmaiņu, pagājušie gadi bija atstājuši savas pēdas, otras krunciņās un grumbiņās katra redzēja pati savu sabrukumu, un pēc tam viņas meklēja visu to, ko tik labi pazina, to, kas vēl saglabājies. Maja teica: "Tagad iesim uz kafejnīcu. Nāc, mums kārtīgi jāpapļāpā, Eva. Tātad tu vēl arvien dzīvo šeit? Tu tiešām vēl arvien dzīvo šeit?"

Aplikusi roku Evai ap vidukli, Maja bīdīja viņu uz kāpņu pusi, vēl arvien izbrīnījusies, tomēr citādi tā pati agrākā, tāda pati kā Evas atmiņā, dzīvīga, runīga, sparīga un vienmēr dzirkstošas enerģijas pilna, citiem vārdiem sakot: pilnīgs pretstats Evai. Ak debess, cik nepieciešamas viņas bijušas viena otrai!

"Es gluži vienkārši neesmu tikusi tālāk," Eva sacīja. "Šī ir kļūmīga dzīvesvieta, man toreiz nevajadzēja braukt vecākiem līdzi uz šejieni."

"Tu esi tieši tāda pati kā agrāk," Maja smiedamās noteica. "Vien mēr noliedzoša. Nāc, iesim tur galā, pie loga!"

Viņas aizsteidzās pie galdiņa un atkrita krēslos. Maja tūdaļ pielēca kājās.

"Tu pasargā manu vietu, un es kaut ko atnesīšu. Ko tu vēlētos?"

"Tikai kafiju."

"Tev vajag gabalu krējuma tortes," Maja iebilda. "Tu esi tievāka nekā jebkad."

"Man nav naudas."

Tas bija izsprucis, pirms Eva paguva apdomāties.

"Ak tā? Toties man ir."

Maja bija prom, un Eva redzēja, kā viņa kāri rosās pie kafejnīcas letes. Evai bija kauns atzīties, ka viņa nevar atļauties gabaliņu kūkas, taču viņa nebija pieradusi melot Majai. Patiesība nudien bija izskanējusi pati no sevis. Eva tikpat kā nespēja noticēt, ka tur, pie letes, stāv Maja un lej tasē kafiju. Visi divdesmit pieci gadi bija kā izdzēsti, un no attāluma Maja vēl arvien izskatījās pēc jaunas meitenes. Nedaudz apaļīgiem cilvēkiem ir gludāka āda, Eva skaudīgi

nodomāja un novilka mēteli, viņai ēšana nebija tik svarīga. Viņa ēda tikai tad, kad izsalkums pārvērtās fiziskā nelabumā un traucēja koncentrēties. Citādi viņa pārtika no kafijas, cigaretēm un sarkanvīna.

Maja atgriezās. Nolika paplāti uz galda un piebīdīja Evai klāt šķīvi. Kopenhāgenas kūka un krējuma kūka.

"To visu es tak nejaudāšu apēst!" Eva vaimanāja.

"Tev jāpacenšas," Maja enerģiski noteica. "Tas ir tikai treniņa jautājums. Jo vairāk tu ēd, jo vairāk tev izplešas kuņģis un jo vairāk ēdiena tam vajadzīgs, lai būtu pilns. To var sasniegt divās dienās. Zini ko, tev vairs nav divdesmit, un, kad virsū nāk četrdesmit, vajag drusciņ vairāk apvelties. Žēlīgais Dievs, mums drīz būs četrdesmit!"

Viņa iedūra dakšiņu krēma kūkā, pa malām ārā izspiedās putukrējums. Eva nenovērsdamās raudzījās viņā, manīja, kā Maja pārņem vadību, lai Eva varētu nomierināties, atpūsties un vienkārši darīt tā, kā viņai likts. Tāpat kā senāk. Reizē viņa ievēroja Majas pirkstus ar daudzajiem zelta gredzeniem un rokasprādzes, kuras šķindēja ap plaukstu locītavām. Viņa laikam dzīvoja pārticībā.

"Es te dzīvoju pusotru gadu," Maja teica. "Kaut kas traks, ka tikai tagad esam satikušās!"

"Es gandrīz nekad nebraucu uz pilsētu. Te man patiesībā nav ko meklēt. Es dzīvoju Engelstadā."

"Precējusies?" Maja piesardzīgi vaicāja.

"Biju. Man ir maza meitiņa, Emma. Vispār jau nav vairs tik maza. Pašlaik viņa ir pie sava tēva."

"Tātad vientuļā māte."

Maja saucas lietas īstajos vārdos. Eva iekšēji sarāvās. Majas mutē tas izklausijas tik nožēlojami. Un pēc Evas ārienes droši vien varēja nomanīt, ka laiki ir grūti. Viņa vienmēr pirka lietotas drēbes, turpretī Maja izskatījās visai eleganti. Ādas jaka, ādas zābaki, Levi's. Tādas drānas maksāja veselu bagātību.

"Vai tev bērnu nav?" Eva jautāja, pacēlusi plaukstu zem Kopenhāgenas kūkas, no kuras bira drusciņas.

"Nē. Kam man tie?"

"Viņi par tevi rūpēsies, kad būsi veca," Eva vienkārši atbildēja, "un būs tavs mierinājums un prieks, kad tuvosies gals."

"Eva Marija, tu nudien neesi mainījusies. Un runā kā tāda večiņa. Nē, nudien, vai tāpēc cilvēkiem ir bērni?"

Evai bija jāsmejas. Viņa atkal jutās jauna, atgriezusies atpakaļ tai laikā, kad viņas bija tikušās katru dienu, katrā brīvā stundā. Atskaitot vasaras brīvlaiku, kad viņu sūtīja pie tēvoča uz laukiem. Tie brīvlaiki bija nepanesami, viņa prātoja, nepanesami bez Majas.

"To tu vēl nožēlosi. Pagaidi vien."

"Es nekad nenožēloju."

"Jā, to es varu iedomāties. Es nožēloju gandrīz visu."

"Tas tev jāizbeidz, Eva Marija. Tas ir neveselīgi."

"Bet to, ka man ir Emma, es nenožēloju."

"Nē, to, ka mums ir bērni, mēs droši vien nenožēlojam vis. Kāpēc tu vairs neesi precējusies?"

"Viņš atrada citu un aizgāja no mājām."

Maja pašūpoja galvu.

"Un, cik es tevi pazīstu, tu droši vien palīdzēji viņam sakravāt mantas?"

"Jā, tiešām. Viņš ir tik nemākulīgs. Un tā bija labāk nekā salikt rokas klēpī un noskatīties, kā nozūd mēbeles."

"Es būtu aizgājusi pie draudzenes un atkorķējusi kādu pudeli."

"Man nav draudzeņu."

Viņas klusēdamas ēda kūku. Lāgu lāgiem nogrozīja galvu, katra savā nodabā, it kā vēl arvien nespētu aptvert, ka liktenis tiešām atkal savedis viņas kopā. Stāstāmā bija tik daudz, ka viņas nezināja, ar ko sākt. Domās Eva joprojām sēdēja uz aukstajiem akmens pakāpieniem un skatījās uz zaļo furgonu.

"Tu ne reizi neatbildēji uz manām vēstulēm," Maja pēkšņi ierunā jās. Aizvainota.

"Jā. Tēvs mūždien lūkoja mani pierunāt, lai rakstu atbildi, taču es liedzos. Biju īgna un sarūgtināta par to, ka esam pārvākušies. Es gribēju viņam atriebties."

"Bet jācieš bija man."

"Jā, tai ziņā es neesmu sevišķi veikla. Vai tu vēl smēķē?" Eva vandījās pa somiņu, meklēdama cigaretes.

"Kā skurstenis. Bet ne šito tabaku."

Maja izņēma no jakas kabatas paciņu Rod Mix un uztina cigareti.

"Ar ko tu īsti pelni iztiku?"

Evai no izmisuma iekvēlojās vaigi. Jautājums bija nevainīgs, tomēr viņa to ienīda. Viņa juta kārdinājumu ķerties pie glābjošiem meliem, bet Maju nebija tik viegli vazāt aiz deguna. Vismaz Evai tas vēl nekad nebija izdevies.

"To es sev dažreiz jautāju pati. Es gleznoju."

Maja pacēla uzacis.

"Tātad tu esi māksliniece?"

"Laikam gan, kaut arī vairums nav ar mani vienisprātis. Tas ir — es pārdodu maz, taču uzskatu to par pārejošu stāvokli. Citādi es droši vien neturpinātu."

"Bet vai tad nekāda darba tev nav?"

"Darba?"

Eva raudzījās viņā ieplestām acīm.

"Varbūt tu domā, ka gleznas rodas pašas no sevis? Skaidrs, ka man ir darbs. Un ne tikai astoņas stundas dienā, to es tev varu sacīt. Mans darbs vakaros seko man līdzi uz gultu. Neliek mani mierā. Un

tad man vairāk par visu gribas celties atkal augšā un kaut ko mainīt gleznā."

Maja apveltīja viņu ar greizu smaidiņu.

"Piedod par neveiklo formulējumu. Es tikai gribēju zināt, vai tev nav vēl kāds mazs blakusdarbs ar cietu algu."

"Tad jau man neatliktu laika gleznošanai," Eva ērcigi atteica.

"Jā, saprotu. Lai uzgleznotu tādu bildi, laikam vajag krietnu laiku?"

"Apmēram pusgadu."

"Ko? Vai tad tavas gleznas ir tik lielas vai tik sarežģītas, vai kā?"

Eva nopūtās un aizsmēķēja cigareti. Majai bija asinssarkana nagu laka un koptas rokas, Evas pirksti salīdzinājumā izskatījās gluži traģiski.

"Neviens neapjēdz, cik tas ir grūti," viņa rezignēti sacīja. "Visi domā, ka mēs plūcam gatavus augļus kādā slepenā dārzā."

"Ko lai dara, no mākslas es neko nesaprotu," Maja klusu noteica. "Tikai brīnos, ka cilvēks izvēlas tādu dzīvi, ja jau tā ir tik grūta. Ja tev ir bērns, un vispār."

"Ari es to neizvēlējos."

"Kā tad ne!"

"Ne, patiesībā ne. Man vienkārši bija jākļūst par mākslinieci. Alternatīvas nebija."

"To es nevaru aptvert. Alternatīvas taču ir vienmēr?"

Eva atteicās no izskaidrošanas mēģinājumiem. Majai par prieku viņa bija apēdusi abus kūkas gabaliņus, un tagad viņai bija slikti.

"Pastāsti labāk, ko tu pati dari. Lai kas tas arī būtu, tu katrā ziņā nopelni vairāk nekā es."

Maja aizsmēķēja.

"Šaubu nav. Tieši tāpat kā tu, arī es esmu patstāvīga darījumu sieviete. Man ir maza, vienpersoniska firma. Es strādāju čakli un mērķtiecīgi, lai sakrātu pietiekami daudz naudas; jo gada beigās es gribu šo darbu pamest. Tad es braukšu uz Francijas ziemeļiem un atvēršu mazu viesnīciņu. Varbūt Normandijā. Tas man tāds sens sapnis."

"Nu saki viens cilvēks!"

Eva smēķēja un gaidīja turpinājumu.

"Darbs ir smags un prasa diezgan lielu pašdisciplīnu, tomēr ir to vērts. Tas gluži vienkārši ir līdzeklis, lai sasniegtu mērķi, un es mitēšos tikai tad, kad būšu ieguvusi to, ko gribu."

"Jā, to es labi varu iedomāties."

"Ja tu būtu citāds cilvēks, Eva, es aicinātu tevi par partneri." Maja paliecās uz priekšu. "Bez sava kapitāla. Ar sīku iepriekšēju apmācību. Un tu rekordlaikā varētu nopelnīt veselu bagātību. Tā tev arī vajadzētu rīkoties! Tad tu varētu sakrāt naudu mazai galerijai. Un to

tu spētu paveikt diezgan ātri, teiksim, divos gados. Visi citi ceļi uz mērķi ir apvedceļi, ja gribi zināt manas domas."

"Bet — ko tad tu īsti dari?"

Eva izbrīnījusies raudzījās uz draudzeni. Runādama Maja bija saņurcījusi salveti cietā kamolā; tagad viņa ieskatījās Evai tieši acīs.

"Dēvēsim to par klientu apkalpošanas paveidu. Cilvēki piezvana un lūdz tikšanos, un tad es viņus pieņemu. Zini, cilvēkiem ir tik daudz vajadzību, un tieši šī tirgus niša ir ļoti dziļa. Apmēram tikpat dziļa ka Mariānu dziļvaga Klusajā okeānā, tā es to iztēlojos. Bet, izsakoties vienkāršāk, es laikam esmu priekameita. Vai, ja vēlies, laba, vecmo dīga prostitūta."

Eva tumši nosarka.

Viņa laikam bija pārklausījusies. Vai varbūt Maja jokoja, viņai vienmēr bija paticis jokot.

"Kas?…"

Maja pavīpsnāja un notrauca no cigaretes pelnus.

Un Eva nespēja novērst no viņas skatienu, tagad viņa redzēja Maju gluži citām acīm, redzēja zelta rotaslietas, dārgās drānas, rokaspulksteni un biezi piebāzto naudasmaku, kas gulēja uz galda līdzās kafijas tasei. Un tad viņa atkal ielūkojās Majas sejā, kura pēkšņi šķita ļoti sveša.

"Tevi šokēt vienmēr ir bijis ļoti viegli," Maja sausi noteica.

"Jā, atklāti sakot, tu atvaino, bet es tiešām jūtos satriekta."

Eva mēģināja atgūt savaldīšanos. Saruna veda nepazīstamā apvidū, un viņa centās tajā orientēties.

"Jā, bet tu taču noteikti neej uz ielas, tas ir — tā tu neizskaties."

Viņa jutās bezpalīdzīga.

"Nē, Eva Marij, neeju vis. Un neesmu arī atkarīga no narkotikām. Es smagi strādāju, tieši tāpat kā citi cilvēki. Tikai nemaksāju nodokļus."

"Vai tu… vai daudzi zina, ka tu to dari?"

"Tikai mani klienti, un to man ir daudz. Vairums — pastāvīgie. Pamatā veicas diezgan labi, darbojas baumu telegrāfs, un veikals zeļ un plaukst. Pārmēru es ar to nelepojos, taču arī nekaunos."

Brīdi viņas klusēja. "Nu, kā tad ir, Eva?" Maja pēdīgi noprasīja un ievilka dūmu. "Vai tev šķiet, ka man vajadzētu kaunēties?"

Eva papurināja galvu. Tomēr jau doma vien, jau pirmās tramīgās, mirgojošās ainas, kuras pazibēja acu priekšā, kad Eva domāja par Maju un viņas nodaibošanos vai par sevi pašu tādā situācijā, izraisīja nelabumu.

"Nē, ak debess, es nezinu. Tas tikai bija tik — negaidīti. Neaptveru, kāpēc tas tev vajadzīgs."

"Nav jau arī. Es tikai esmu to izvēlējusies."

"Bet kā var izvēlēties kaut ko tādu?"

"Pavisam vienkārši. Daudz naudas iespējami īsākajā laikā. Bez nodokļiem."

"Bet — tava veselība! Es domāju — kas notiek ar tavu pašapziņu? Ja tu pamet sevi Dieva un pasaules ziņā?"

"Es neko nepametu, es pārdodu. Darbs mums visiem jānošķir no privātās dzīves, un tas man nesagādā grūtības."

Viņa pasmaidīja, un Eva redzēja, ka gadu gaitā smieklu bedrītes vaigos ir kļuvušas dziļākas.

"Bet ko teiktu vīrietis, to uzzinājis?"

"Vai nu viņš to pieņem, vai ne," Maja īsi atbildēja.

"Bet vai ta tev nav diezgan smaga nasta, ko nest gadu no gada? Noteikti ir taču daudz tādu, kuriem tu to nevari stāstīt."

"Vai tad tev nav noslēpumu? Tie ir mums visiem. Starp citu, tu nemaz neesi mainījusies," Maja piemetināja, "tu visu tā sarežģī, uzdod pārāk daudz jautājumu. Es gribu mazu pansiju, vislabāk piekrastē, varbūt Normandijā. Vislabāk kādā vecā mājā, kuru pati varēšu izremontēt. Man vajag divus miljonus, gada beigās tie man būs, un tad tik sāksies!"

"Divus miljonus?" Eva pilnīgi apstulba.

"Un es esmu ļoti daudz iemācījusies."

"Ko tad tā var iemācīties?"

"Ak, visu ko. Ja tu zinātu! Jāteic, daudz vairāk, nekā tu iemācies gleznojot. Un, ja tā tu vispār kaut ko uzzini, tad vienīgi par sevi pašu. Mākslinieku dzīve man liekas tāda kā drusku egoistiska. Tu pēti pati sevi. Un nevis cilvēkus, kuri tev apkārt."

"Tagad tu runā kā mans tēvs."

"Kā tad iet viņam?"

"Ne sevišķi labi. Viņš tagad dzīvo viens."

"Ak tā? To es nezināju. Kas notika ar tavu māti?"

"To es tev pastāstīšu citreiz."

Abas klusēja, ļaudamas domām brīvu vaļu. Raugoties no malas, viņas nemaz nesaderēja kopā, tikai ļoti vērīga acs būtu saskatījusi viņās draudzenes.

"Nodarbošanās ziņā mēs abas laikam esam baltie zvirbuļi," ierunājās Maja. "Tomēr es vismaz pelnu naudu, un, lai vai kā, naudas dēļ jau mēs strādājam. Ja es nevarētu atļauties nopirkt kafejnīcā kūku, tad neizdzīvotu vispār. Un, man liekas, tas jau arī kaitē pašapziņai!"

Par šo piezīmi Evai bija jāpasmejas.

"Man iet draņķīgi," viņa pēkšņi noteica.

Viņai vairs negribējās izlikties.

"Makā man ir simt četrdesmit kronu, bet atvilktnē neapmaksāti rēķini par desmit tūkstošiem kronu. Šodien man atslēdz telefonu, un es neesmu samaksājusi apdrošināšanu par māju. Bet tagad es gaidu naudu, tai jāpienāk tuvākajās dienās. Es saņemšu stipendiju," viņa

lepni teica. "No Valsts Mākslas padomes."

"Tātad tu iztiec no pabalstiem?"

"Nē, apžēliņ, taču nē!" Eva zaudēja savaldīšanos. "To naudu es saņemšu tāpēc, ka mans darbs tiek vērtēts kā svarīgs un daudzsološs, un tāpēc, ka šādā veidā es varēšu turpināt darbu un attīstīties, lai reiz mākslinieciskā ziņā nostātos pati uzšāvām kājām!"

Tas bija trāpīts.

"Piedošanu," sašļukusi sacīja Maja. "Man nav īstas skaidrības par visiem tiem apzīmējumiem. Tātad tas ir kaut kas pozitīvs — saņemt stipendiju?"

"Pats par sevi saprotams. Uz to taču cer visi."

"Jā, mani valsts tik tiešām neatbalsta."

"Tas jau būtu vēl skaistāk!" Eva pasmaidīja.

"Es atnesīšu vēl kafiju."

Eva izvilka no paciņas vēl vienu cigareti un noraudzījās pakaļ apaļīgajam stāvam. Viņa nespēja aptvert, ka Maja kļuvusi tāda. Tā Maja, kuru viņa domājusies tik labi pazīstam. Bet nopelnīt divus miljonus, tas nudien nebija nekāds sīkums, — vai tas tiešām var būt tiesa? Vai tas ir tik viegli? Eva apsvēra, ko varētu iesākt ar diviem miljoniem. Viņa varētu nomaksāt visus parādus. Nopirkt mazu galeriju. Nē, tas nevar būt, divi miljoni, varbūt Maja ir drusku pārspīlējusi. Lai gan patiesībā viņa nebija mele. Viņas taču nekad nebija viena otrai melojušas!

"Lūdzu! Cerams, tu neaizrīsies ar kafiju — tagad, kad zini, kur ņemta nauda."

Evai bija jāsmejas. "Nē, tā joprojām garšo tikpat labi," viņa smaidot sacīja.

"Tā jau es domāju! Vai tas nav savādi? Tieši tā tas viss ari ir: tas, kas mums vajadzīgs un ko mēs vēlamies, ari dod mums sparu. Un, sasnieguši mērķi, mēs kādu laiku esam mierā, bet tad atrodam jaunus mērķus. Vismaz es tā daru. U11 tādējādi jūtu, ka dzīvoju, ka viss notiek, ka es virzos uz priekšu. Paklau, cik ilgi tu jau stāvi uz vietas? Māksliniecisku un finansiāli?"

"Ak, diezgan ilgi. Vismaz desmit gadu."

"Un jaunāka tu arī nekļūsti. Manuprāt, tas viss nemaz neizklausās labi. Ko tad tu īsti glezno? Ainavas?"

Eva dzēra kafiju un gatavojās garai aizstāvības runai.

"Abstraktas gleznas. Melnbaltas, ar starptoņiem."

Maja pacietīgi māja ar galvu.

"Gadu gaita esmu attīstījusi pati savu tehniku," Eva teica. "Es nostiprinu audeklu, nogruntēju baltu un uzklāju gaišpelēku kārtu, diezgan biezu, un, kad tā izžūst, nāk vēl tumšāka kārta, un tā es turpinu, līdz nonāku pie vistumšākās melnās. Un tad es ļauju visam žūt. Ilgi. Beidzot es stāvu pie lielas, melnas plaknes, un tajā man

jāieiet, lai iznestu laukā gaismu."

Maja klausījās ar pieklājīgu sejas izteiksmi.

"Un tad es sāku strādāt," Eva turpināja arvien dedzīgāk, jo tikai reti kāds tik uzmanīgi klausījās, un tas bija brīnišķīgi, šo izdevību vajadzēja izmantot.

"Es izskrāpēju laukā gleznu. Es strādāju ar vecmodīgu špakteli un tērauda suku, un dažreiz arī ar smilšpapīru un nazi. Viegli skrāpējot, es iegūstu pelēkos toņus, ja stiprāk, tad nonāku līdz baltajam un varu iznest daudz gaismas."

"Bet kas tavās gleznās ir attēlots?"

"Ak, nezinu, kā lai uz to atbild. Tam, kurš aplūko gleznu, pašam jāizšķir, kas tajā redzams. Tas kaut kādā veidā izaug pats no sevis. Ir tikai gaisma un ēna, gaisma un ēna. Man manas gleznas patīk, tās man šķiet labas. Es zinu, ka esmu liela māksliniece," viņa spītīgi nobeidza.

"Tas nu nebija īpaši pieticīgi."

"Jā. Tas ir sīkstums, kas nepieciešams produktīvam egoistam. Šarla Morisa citāts."

"Tur es vairs īsti nespēju sekot līdzi. Izklausās aizraujoši, bet tas taču neko nedod, ja neviens tavas gleznas nepērk."

"Es nevaru gleznot tādas, kādas cilvēki grib pirkt," Eva rezignēti sacīja. "Man jāglezno tādas, kādas gribu es. Citādi jau tā nebūtu māksla. Tie būtu pasūtinājumi. Ilustrācijas, ko cilvēki grib pakarināt mājās virs dīvāna."

"Man dzīvoklī ir dažas gleznas," Maja smaidot ieminējās. "Es labprāt uzzinātu, ko tu par tām domā."

"Mhm. Cik es tevi pazīstu, tās ir skaistas, krāsainas bildes ar putniem un ziediem, un tādā garā."

"Tieši tā. Vai man tagad vajadzētu justies neveikli, kā tev šķiet?"

"Iespējams, galvenokārt tad, ja esi par tām daudz samaksājusi."

"Esmu gan." Eva pasmīnēja.

"Biju domājusi, ka gleznotāji glezno ar otu," Maja piepeši sacīja. "Vai tu nekad neizmanto otu?"

"Nekad. Lietojot manu tehniku, viss jau ir sagatavots, kad es sāku skrāpēt. Visa gaisma un visa tumsa. Tās man tikai jāatsedz, jāizceļ laukā. Tas ir aizraujoši, es nekad nezinu, ko atradīšu. Esmu mēģina jusi gleznot ar otu, bet nekas neiznāca, ota man šķita kā mākslīgs rokas pagarinājums, es netiku pietiekami tuvu klāt. Katrs atrod pats savu tehniku, un es esmu atradusi savējo. Un manas gleznas atšķiras no citu gleznām. Man jāturpina tāpat. Agrāk vai vēlāk es trāpīšu desmitniekā. Pie kāda gleznu tirgotāja, kuram iepatiksies tieši mani darbi un kurš dos man izdevību. Un sarīkos man izstādi. Man vajag divas labas kritikas avīzēs un varbūt vienu interviju, tad maisam būs gals vaļā. Es jūtos pilnīgi pārliecināta un nepadošos. Nekādā gadījumā!"

Runājot viņas neatlaidība auga, un tā bija laba sajūta.

"Vai tu nevarētu drusku pastrādāt, es domāju — kādā normālā darbā, lai tev būtu ienākumi, un tad vakaros gleznot, vai kaut kā tā?"

"Divi darbi? Ja es viena audzinu Emmu? Man vienkārši nav tik daudz enerģijas, Maja."

"Man arī ir divi darbi. Kaut kas taču jāieraksta nodokļu deklarācijā."

"Un ko tu dari?"

"Strādāju krīzes centrā, runāju pa telefonu ar izvarotām sievietēm."

Par šo paradoksu Evai sanāca smiekli.

"Tur nav nekādas pretrunas. Es daru labu darbu," Maja sparīgi noteica.

"To jau es nemaz neapšaubu. Varu derēt, ka tev tas ir tieši īstais darbs. Taču tavas kolēģes noteikti nezina, ar ko vēl tu nodarbojies!"

"Skaidrs, ka nezina. Bet šim darbam es esmu sagatavota labāk nekā vairums sieviešu. Es pazīstu vīriešus, un es pazīstu viņu motīvus."

Viņas dzēra kafiju un nepievērsa uzmanību tam, kas notiek pie citiem galdiņiem, cilvēki nāca un gāja, galdiņi tika novākti un atkal aizņemti, ārā plūda satiksmes straume. Tā bija bijis vienmēr, kad viņas abas bija kopā; tad viņas aizmirsa visu citu.

"Vai tu vēl atceries, kā mēs iegāzām vaļu mednieku piemineklī kartupeļu miltus, lai tie izskatītos pēc medūzām?" Eva smiedamās jautāja.

"Un vai tu atceries, kā mēs iepūtām matu laku Standes bišu stropos?" Maja vaicāja. "Un kā tevi sadzēla septiņpadsmit reižu?"

"Jā, paldies." Eva pasmaidīja. "Un tu vedi mani mājās ar ķerru un visu laiku lamājies, jo es briesmīgi pinkšķēju. Tie tik bija laiki! Man bija drudzis, četrdesmit viens grāds. Tēvs toreiz apsvēra, vai mums neaizliegt satikties. Starp citu, es nesaprotu, kā tu to izturēji, kā tev neapnika visur vazāt mani līdzi. Es jau pat puikas nemācēju pievilināt."

"Nē, tu aprobežojies ar tiem, kurus līdzi atvilku es. Un tie jau visi nebija vienlīdz labi."

"Skaidrs, ka ne. Tu sev paturēji smuko, bet es dabūju viņa čomu. Bet, ja nebūtu tevis, es droši vien vēl tagad būtu jaunava."

Maja iesāņus paraudzījās viņā.

"Vispār, Eva, tu diezgan labi izskaties. Varbūt tev vajadzētu pozēt kādam gleznotajam, nevis gleznot pašai?"

"Hal Vai tu zini, cik modeļi pelna?"

"Tie vismaz būtu stabili ienākumi. Un tev nudien nebūtu grūti atrast klientus, ja tu ļautos kārdinājumam un samestos kopā ar mani. Neesmu redzējusi nevienu citu sievieti ar tik garām kājām. Vai tu vispār vari nopirkt pietiekami garas bikses?"

"Es valkāju tikai svārkus."

Eva piepeši sāka histēriski ķiķināt.

"Kas tev lēcies?"

"Vai tu atceries Skollenborga kundzi?"

"Nepiemini to vārdu!"

Viņas apklusa.

"Vai tev tiešām jāatver viesnīca Normandijā?"

"Jā, šajā mietpilsoņu zemē par to nevar būt ne runas."

"Tātad es tevi atkal zaudēšu. Tagad, kad tikko esmu atradusi!"

"Tad vienkārši brauc man līdzi. Tādai mākslinieciei kā tu Francija būtu īstā vieta, vai tev tā neliekas?"

"Tu zini, ka tas nav iespējams."

"Nē, neko tādu es nezinu."

"Man taču ir Emma. Viņai ir seši gadi, drīz būs septiņi. Viņa vēl iet bērnudārzā."

"Vai tu domā, ka Francijā bērni nevar izaugt?"

"Var jau gan, bet viņai ir arī tēvs."

"Bet aizbildnes tiesības taču ir tev?"

"Tas gan." Eva klusu nopūtās.

"Tu visu tā sarežģī," Maja mierīgi noteica. "Tāpat kā vienmēr. Skaidrs, ka tu vari braukt man līdzi uz Franciju, ja vien gribi. Tu varēsi strādāt viesnīcā. Piecas minūtes naktī, ģērbusies naktskreklā, ar pieežuburu svečturi rokā pastaigāsi pa gaiteņiem. Es gribu savu personisko spoku. Un visu pārējo laiku tu varēsi gleznot."

Eva izdzēra atlikušo kafiju. īsu mirkli viņa bija aizmirsusi ikdienu, bet nu tā atkal nogruva pār viņu.

"Vai tu jau esi padomājusi par vakariņām?"

"Vakaros es nemēdzu daudz ēst. Es pārtieku no siera un maizes, ēdiens man nav sevišķi svarīgs."

"Kādas blēņas tu tur runā! Nav brīnums, ka esi tik kalsna. Kā tu vari radīt īstu mākslu, ja neēd to, kas vajadzīgs? Tev vajag gaļu! Un tāpēc mēs tagad iesim paēst, mēs iesim uz Hannas kkcn."

"Tas ir pats dārgākais restorāns pilsētā!"

"Nu un tad? Tādām lietām man nav jāpievērš uzmanība, es zinu tikai, ka tur ir visgaršīgākās maltītes."

"Un es jau esmu tā saēdusies kūkas."

"Līdz tam brīdim, kad ēdiens būs galdā, kūkas jau sen būs aizmirsušās."

Eva meta mieru un padevās. Tā bija bijis vienmēr. Majai radās idejas, Maja visu izšķīra un vadīja, bet Eva tipināja nopakaļ.

*

Viņas atstāja veikalu un rokrokā soļoja pa bruģēto laukumu, juzdamas viena otras siltumu, juzdamas, ka otra ir tāda pati kā senāk. Eva bieži bija nopētījusi šī restorāna durvis, taču tā apmeklējums tālu pārsniedza viņas iespējas. Tagad durvis tika atvērtas viņām, un Maja ar pašapzinīgu smaidu devās iekšā, kamēr Evai vēl bija jāsameklē piemēroti pašpārliecināta sejas izteiksme. Zāles pārzinis pazina Maju un veltīja viņai pieklājīgu smaidu, la viņš arī zināja, kādā veidā Maja pelna naudu, ar kuru nomaksā savus rēķinus, tad neizrādīja to ne ar vaibstu. Uzmanīgi pieskāries Majas delmam, viņš pavadīja abas pie brīva galdiņa. Garderobē Evai bija jāatstāj mētelis, zem tā viņai mugurā bija noplucis sinepjkrāsas T-krekls, un tāpēc viņa it nemaz nejutās omulīgi.

"Kā parasti, Robert," Maja teica. "Divām personām."

Roberts pamāja ar galvu un nozuda.

Eva atslīga krēslā un lielām acīm skatījās apkārt. Restorānā valdīja ekskluzīvs klusums, kādu viņa vēl nekad nebija piedzīvojusi. Maja ērti iekārtojās pie galdiņa; šķita, ka tas viss neatstāj uz viņu nekādu iespaidu.

"Pastāsti man drusciņ, kā tas ir," Eva ziņkārīgi lūdza, "strādāt tā, kā tu."

Maja piešķieba galvu.

"Ak gribas gan zināt? Tā jau es domāju! Cilvēki visi ir tādi."

Eva rādīja aizvainotu seju.

"Pamatā tas ir diezgan nenozīmīgi. Es gribu sacīt — viss kļūst par rutīnu."

Maja stingi vērās galdautā un likās pēkšņi samulsusi.

"Es nevaru beigt brīnīties par vīriešu dziņām. Cik tās neticami stipras, cik šausmīgi svarīgi ir tās apmierināt un cik ātri viņi to padara. Varbūt, viņuprāt, tas ir pats labākais sekss," Maja domīgi teica. "Brutāls, rupjš akts bez priekšspēles un citiem smalkumiem. Bez kādiem "ja" un "bet". Tas ilgst desmit minūtes un tad ir cauri. Nepietiek ne laika padomāt. Es pat cenšos nedomāt vispār. Vienkārši smaidu, cik tik jauki spēju, kad viņi maksā rēķinu. Bet patiesībā…"

"lā?"

"Es drīz izbeigšu. Nu jau pamazām pietiek."

Viņa strauji iedzēra vīnu.

"Un rēķins?"

"Tūkstoš kronu, plus mīnus. Vispirms nauda, tad prece. Es guļu rātni, aizveru acis un laipni smaidu, un nelaižu pār lūpām ne mazāko kunkstu. Nekādas bučošanās un maigošanās, man nemaz nekārojas ņemties ar viņiem kā ar zīdaiņiem. Lupatas nost un kondomu virsū. Taisni kā pie spēļu automāta, piķis birst šķindēdams."

"Tūkstoš kronu? Un cik daudzi tad atnāk vienā dienā?"

"Četri vai pieci, dažreiz arī vairāk. Piecreiz nedēļā. Tu jau vari izrēķināt pati."

"Un tas viss notiek tavā dzīvoklī?"

"Jā."

Viesmīlis nolika uz galda garneļu kokteiļus un jaunu baltvīnu.

"Kur tad tu īsti dzīvo?"

"Tordensķjolda ielā, daudzdzīvokļu mājā."

"Un taviem kaimiņiem nerodas aizdomas?"

"Viņiem nav aizdomu, viņi zina. Vairāki no viņiem ir pastāvīgie klienti."

Eva pārguruši nopūtās un bijīgi košļāja garneli. Garneles bija tik lielas kā vēžu astes.

"Man ir viena lieka guļamistaba," Maja pēkšņi noteica.

Eva iespurdzās.

"Varu sevi iedomāties! Pārbijusies kā divpadsmit gadu veca jaunava!"

"Tikai pirmajā nedēļā, pēc tam tas ir tāds pats darbs kā jebkurš cits. Tu varētu pāris stundu pastrādāt, kamēr Emma ir bērnudārzā. Padomā, cik daudz labu ēdamlietu tu varētu aiznest viņai mājās!"

"Viņa jau tā ir daucļz par resnu."

"Nu, tad svaigus augļus, ceptu vistiņu un salātus," Maja sacīja.

"Varbūt izklausās neticami, taču tas tik tiešām ir vilinoši," Eva atzinās. "Es tikai esmu par gļēvu. Gluži vienkārši — neesmu tam radīta."

Mirkli tas viņu kaitināja.

"Dzīvosim, redzēsim."

Viesmīlis novāca traukus un tūdaļ pēc tam atnesa filejas steikus, mazus burkāniņus, brokoļus un ceptus kartupeļus. Tad ielēja sarkanvīnu.

"Bet šovakar tu nestrādāsi?"

"Šodien man ir brīvs, rīt atkal jāķeras pie darba. Prozīt!" Eva juta, kā maigā gaļa kūst uz mēles. Sarkanvīns bija precīzi vajadzīgajā temperatūrā, un tam nebija sevišķi daudz līdzības ar Evas tēva Canepa. Pirmā pudele drīz bija tukša, un Maja pasūtināja vēl vienu.

"Bet patiesībā es tomēr netieku pāri tam," Eva izbrīnījusies ieminējās, "ka tu pārdod savu miesu."

"Tas ir labāk nekā pārdot dvēseli," Maja sausi attrauca. "Vai tad jūs, mākslinieki, nepārdodat dvēseli? Ja es kaut ko gribu paturēt pie sevis un slēpt no citiem, tad tieši dvēseli. Miesa ir tikai čaula, kuru mēs vazājam sev līdzi, tajā es nespēju saskatīt neko svētu. Kāpēc lai es tajā nedalītos un nebūtu devīga, ja kādam par to prieks? Bet izstādīt galerijā dvēseli — savus sapņus un ilgas, savas bailes un izmisumu Dieva un pasaules priekšā — un vēl ņemt par to naudu, — lūk, to es saucu par prostitūciju."

Eva sastinga. Viņai starp lūpām rēgojās burkāna gabaliņš.

"Gluži tā jau tomēr nav!"

"Ak nav? Vai tad to neapgalvo visi mākslinieki? Ka esot jāuzdrošinās izģērbties pilnīgi kailam?"

"Kā tas tev ienācis prātā?"

"Ja esmu prostitūta, tas vēl nenozīmē, ka es esmu idiote. Tas ir ļoti izplatīts malds."

Maja ar salveti noslaucīja lūpu kaktiņus.

"Un malds ir ari tas, ka visas prostitūtas esot nelaimīgas sievietes, kuras zaudējušas pašcieņu un salst ielas malā savās plānajās zeķēs, un par pūlēm dabū tikai kāvienu no kaut kāda brutāla sutenera, kurš visu dienu pavadījis narkotiku skurbulī. Tas," viņa sacīja, košļādama steika kumosu, "attiecas tikai uz mazu ainas daļu. Tās prostitūtas, kuras es pazīstu, ir sievietes ar attīstītu intelektu, viņas smagi strādā un zina, ko grib. Zini," Maja valsirdīgi teica, "prostitūtas, manuprāt, ir lieliskas. Visgodīgākās sievietes, kādas vispār ir."

Viņa deva viesmīlim zirni piepildīt glāzes no jauna. Eva bija iereibuši.

"Noteikti es lik un tā neesmu tam piemerota," viņa murmināja. "Tu pati saki, ka es esmu par tievu."

"Ha! Tu esi super! Varbūt mazliet citāda, gandrīz tāds kā retums. Bet tas, kas tev ir starp kājām, Eva, tā ir zelta bedre. Un tur viņi grib tikt. Šai ziņa vīrieši ir reālisti, vismaz tie, kas nāk pie manis."

Beidzot tika atnests deserts. Ledusaukstas zemenes un kazenes karstas vaniļas mērces spogulī. Eva izlasīja laukā zaļās lapiņas. "Deserta ir nezāles," viņa šļupstēja. "Nesaprotu, ko tas nozīmē. Vīriešus es patiesībā vēl nekad neesmu izpratusi," viņa piebilda. "Paklau, ko viņi īsti grib?"

"Mundras, mollīgas sievietes ar kāri pēc dzīves. Un tādu patiesi nav daudz. Pēc manām domām, sievietēm ir pilnīgi neiespējami ideāli, es viņas gluži vienkārši nesaprotu. Viņas nezin kāpēc negrib jautri dzīvot. Nesen pa televīziju redzēju Parīzes rudens modes, pašas izcilākās modeles demonstrēja pēdējo modes kliedzienu. Naomi Kempbelai — tu jau zini, kas tā tāda, — mugurā bija supermini, un viņa grīļojās pa mēli ar tik šaušalīgi tievām kājām, kādas es vēl nekad nebiju redzējusi. Viņa izskatījās kā taisīta no polivinilhlorīda. Redzot tās meičas, es sev jautāju, vai tās arī sēd tualetē uz poda un kakā tāpat kā citi cilvēki."

Eva iespurdzās, izsprauslādama vaniļas mērci pa visu galdu.

"Tev nevajadzētu uztvert sevi tik nopietni," Maja ar uzsvaru teica. "Mums taču visiem jāmirst. Pēc simt gadiem viss būs aizmirsts. Kāda druska naudas piešķirtu tev apgriezienus. Tu sapņo kļūt par lielu mākslinieci, vai ne?"

"Es esmu liela," Eva šļupstēja. "Tikai es esmu vienīgā, kas to zina."

Viņa nošņaukājās, tagad viņa jau bija stipri piedzērusies.

"Un turklāt es esmu pilnā."

"Bija jau arī laiks. Tūdaļ atnesīs kafiju un konjaku. Un izbeidz činkstēt, tev pienācis laiks kļūt pieaugušai."

"Vai tu tici Dievam?" Eva noprasīja.

"Nerunā muļķības." Maja noslaucīja no lūpām vaniļas mērci. "Bet reizi pa reizei es paglābju kādu no izmisuma un izdaru labu darbu, tā man patīk to uztvert. Ne jau visi vīrieši atrod sievieti. Reiz mani apmeklēja kāds zēns, kurš par visu vari gribēja rotāt savu ķermeni ar gredzeniem un pērlēm. Tie viņam bija visur, visneiedomājamākās vietās, viņš mirdzēja un vizuļoja kā amerikāņu Ziemassvētku eglīte. Meitenes vairs negribēja ar viņu ielaisties."

"Un ko tu darīji?"

"Apkalpoju viņu, kā nākas, un uzrēķināju mazliet pa virsu."

Eva iedzēra malciņu konjaka un aizdedzināja cigaretei aplamo galu.

"Nāc tak man līdzi un apskati manu dzīvokli," Maja teica. "Izmanto iespēju tikt laukā no mēsliem. Tas taču ir tikai uz īsu laiciņu. Uzlūko to kā jaunu pieredzi!"

Eva klusēja. Likās, viņu ir nolēmējis kaut kas pilnīgi nereāls, kaut kas tāds, kas iedzen briesmīgas bailes. Taču nebija nekādu šaubu: Majas priekšlikums jau sen bija iesakņojies viņai prātā un patlaban tika nopietni apdomāts.

*

Viņas gulēja Majas divvietīgajā gultā, un Evai bija piemetušās šausmīgas žagas.

"Ei," viņa teica, "kas vispār ir tā Mariānu dziļvaga?"

"Visdziļākā jūras ieplaka pasaulē. Vienpadsmit tūkstošus metru dziļa. Pamēģini iedomāties — vienpadsmit tūkstoši metru."

"Kā tu kaut ko tādu zini?"

"Nav ne jausmas. Droši vien kaut kur izlasīju. Toties tā piecūkotā upe, kas tek caur šo pilsētu, zem tilta sasniedz tieši astoņus, komats, astoņus metrus."

"Ak debess, ko tik tu nezini!"

"Savā trūcīgajā brīvajā laikā es tiešām nelasu pornožurnālus, ja varbūt esi tā iedomājusies."

"Agrāk tu tos lasīji."

_ "Tas bija pirms divdesmit pieciem gadiem, un tevi tie arī interesēja itin stipri."

Abas ieirgājās.

"Tavas gleznas," teica Eva, "tiešām ir baismīgas. Gleznot pārdošanai — tā nu ir īsta prostitūcija, to es tev saku. Gleznot, domājot tikai par pārdošanu."

"Vai cilvēkam ir jāēd vai nav?"

"Mazliet, patiesībā ne sevišķi daudz."

"Bet elektrībai un telefonam ari nav ne vainas, vai ne?"

"Mjā."

"Es tev iedošu līdzi desmit tūkstošus."

"Ko?"

Eva atbalstījās uz elkoņa un iztrūkusies līgojās šurpu turpu.

"Un par to tu rit atnesīsi vienu gleznu. Labu, tādu, par kuru tu ņemtu desmit tūkstošus. Es pirkšu no tevis gleznu. Mani moka ziņkārība. Varbūt vienā jaukā dienā tu kļūsi slavena, un es būšu nopelnījusi veselu žūksni!"

"Cerēsim!"

Maja apmierināta iesmējās. "Gan mēs panāksim, lai tu uzņem apgriezienus, Eva, pagaidi tik! Kad Emma brauc mājās?"

"Es vēl nezinu. Viņa vienmēr piezvana, kad viņai apnicis."

Tad tu vari sākt jau rīt. Tikai izmēģinājuma kārtā, protams. Sākuma es tev palīdzēšu, tev jāzina daži sīkumi. Aizsūtīšu pēc tevis taksometru, teiksim, sešos? Rītvakar? Apģērbu un visu pārējo sagādāšu es."

"Apģērbu?"

"Tādās parpalās jau tu nevari rādīties. Atvaino, bet tu vis neģērbies necik seksīgi."

"Un kāpēc lai es staigātu apkārt, ģērbusies seksīgi?"

Maja piecēlās sēdus un pārsteigta paskatījās Evā.

"Tu tomēr pārāk neatšķiries no citām sievietēm. Tu laikam arī gribi vīru, vai ne?"

"Jā," Eva gurdi atbildēja, "droši vien."

"Tad tev jāizbeidz ģērbties kā melnai nāvei."

"Tu tiešām bārsti burvīgus komplimentus."

"Patiesībā man ir skaudība. Tu esi eleganta, bet es esmu tikai resns sievišķis ar krunkām uz vēdera un dubultzodu."

"Nē, tu esi mundra, mollīga meitene ar kāri pēc dzīves. Vai pašcieņa tev ir?" Eva piepeši noprasīja.

"Es teiktu — apmēram divtik vairāk nekā tev."

"Tas bija tikai jautājums."

"Es jau varu iztēloties. Vēsts par garkājaino mākslinieci izplatīsies vēja ātrumā. Varbūt tu nocelsi man klientus, varbūt es patlaban atdāvinu tev visu savu eksistences pamatu."

"Ja tev ir gandrīz divi miljoni, tad man tevis tiešām nav žēl."

*

Eva par Majas naudu aizbrauca mājās ar taksometru. Vienlaikus viņa pasūtināja taksometru nākamajam vakaram, pulksten sešos. Ar lielām pūlēm atslēgusi durvis, viņa iestreipuļoja darbnīcā un kritiski nopētīja savas gleznas. Šai pamatīgajā skurbulī gleznas atstāja uz viņu varenu iespaidu, un Eva apmierināta apguļas uz dīvana un neiz

ģērbusies aizmiga.

*

Pamostoties, sekundi pirms tam, kad iestājās paģiras, viņa atcerējās, ko redzējusi sapnī. Viņa bija sapņojusi par Maju. Tikai, atvērusi acis, Eva atkal aptvēra visu skaidri un izbijusies uztrūkās sēdus. Sev par lielu izbrīnu viņa atklāja, ka, pilnīgi apģērbusies, ir gulējusi darbnīcā.

Grīļīgiem soļiem iegājusi vannas istabā, viņa ar zināmām bažām tuvojās spogulim. Skropstu tuša bija ūdensdroša, tā nebija notecējusi, bet skropstas rēgojās ap viņas sarkanajām acīm kā apsvilināti salmi. Ādas poras bija izpletušās un drīzāk atgādināja pūtītes. To redzot, Eva novaidējās un atgrieza aukstā ūdens krānu. Par ko viņas bija runājušas? Lēnām atausa atmiņas, un, jo skaidrāk viņa atcerējās sarunu, jo straujāk sitās sirds. Maja, viņas bērnības Maja, labākā draudzene, kuru viņa nebija redzējusi divdesmit piecus gadus, tagad bija prostitūta. Bagāta prostitūta, Eva šausmās nodomāja, miglaini atminēdamās, kā abas pārrunājušas viņas, Evas, izredzes tikt ārā no finansiālā strupceļa. Tas bija neticami! Ka viņa vispār apsvērusi tādu iespēju! Eva iešļakstīja sejā aukstu ūdeni un novaidējās, atvēra medikamentu skapīti un sameklēja aspirīna paciņu. Iebēra saujā dažas tabletes, uzdzēra virsū ūdeni un novilka svārkus un T-kreklu. Varbūt man ledusskapī ir kāds alus, viņa iedomājās. Viņa jutās pārāk nožēlojami, lai strādātu, tātad arī šodien netiks tālāk. Eva iegāja dušā un berza ādu ar sūkli, cik vien ilgi spēja izturēt, pēc brīža ievēroja, ka tabletes iedarbojušās, un ietinās peldmētelī. Tas bija melns, ar ķīniešu pūķiem uz muguras. Tad viņa iegāja dzīvojamā istabā un meklēja rokassomiņu, kurā bija cigaretes. Atvērusi somiņu, viņa pārsteigta ieraudzīja žūksni naudaszīmju. Mirkli viņa apstulbusi skatījās uz tām, tad beidzot visu atcerējās. Saskaitīja naudu. Desmit tūkstoši kronu. Pietiekami, lai apmaksātu visus rēķinus, kas gulēja atvilktnē. Eva neticīgi pašūpoja galvu, tad iegāja darbnīcā un atkal nopētīja gleznas. Viena bija atbalstīta pret sienu nomaļus no citām, kad gan viņa to izdarījusi?

Tomēr varbūt šī glezna bija viena no viņas labākajām. Gandrīz melna, ar spilgtu, gaišu strēli, kas stiepās šķērsām pār audeklu. Tā, it kā glezna tai vietā būtu pārplēsta. Evai bija jāpasmaida, iztēlojoties, kādu seju rādīs Maja, kad viņa atvedīs šo gleznu. Tad viņa turpināja rakņāties pa somiņu, atrada cigarešu paciņu ar vienu vienīgu cigareti iekšā, aizsmēķēja to un atvēra ledusskapi. Tas bija tukšs. Tikai sviests, kečups un pudele sojas mērces. Eva nopūtās, tad prātā pēkšņi ienāca naudaszīmju žūksnis, un viņa atkal pasmaidīja. Patlaban tiešām noderētu ledusauksts alus. Tāpēc viņa aši saģērbās, uzmeta plecos mēteli un mērķtiecīgi devās uz mazo stūra veikaliņu. Omāra veikals strādāja jau no astoņiem rita, lai I)ievs svētī Omāru! Un viņš arī

nesatraucās par to, ka alu kails pērk jau tad, kad citi vēl nemaz nav piecēlušies. Veikaliņš tupēja cienīgajā, vecajā savrupmāju kvartālā gluži kā svešāds putns. I)audzi par to dusmojās. Evai tas likās labi.

Kad viņa parādījās durvīs, Omārs sajūsmā nozibināja sniegbaltus zobus. Eva izņēma no kastes divas pudeles alus, paķēra vēl avīzi un divas paciņas vieglo Prince.

"Novēlu jums jauku dienu!" Viņš uzmundrinoši smaidīja.

"Varbūt, ka vēlāk būs jauki," Eva novaidējās. "Pagaidām gan vēl nav."

"Ak, es zinu, ka diena būs jauka! Bet sliktai dienai ar divām pudelēm ir par maz."

"Tur jums pamatā taisnība," Eva noteica. Paņēma vēl vienu pudeli un samaksāja.

"Starp citu, man pie jums laikam vēl ir parāds," viņa ieminējās. "To es tūdaļ varētu nomaksāt."

"Ak, tad šī diena būs jauka arī man!"

Omārs pavandījās pa kartona kārbu, kurā glabāja rēķinus. "Septiņi simti piecdesmit divas."

Eva jutās aizkustināta. Šo naudu viņš ne reizi nebija pieminējis. Iedevusi Omāram tūkstoš kronu banknoti, viņa iemeta acis preču katalogā, kuru viņš nule bija šķirstījis.

"Vai ir kas interesants?" viņa apvaicājās.

"Jā, jā, lūk, šis, to es pirkšu sievai. Tiks piegādāts pēc četrpadsmit dienām pa pastu."

Eva piemiedza acis. "Kas tas ir?"

"Auduma savēlumu savācējs. Ļoti noderīgs puloveriem, dīvāna spilventiņiem un mēbelēm. Manā zemē nekādu savēlumu nav. Jums te ir jocīgi audumi."

"Man patīk savēlumi," Eva teica. "Tie man vienmēr atgādina vecus spēļu lācīšus. Tas, kurš man bija bērnībā, bija vienos savēlumos."

"Jā, jā." Atkal pazibēja viņa zobi. "Skaistas atmiņas. Bet manā zemē uav arī spēļu lācīšu."

Alus bija remdens. Eva palika vienu pudeli zem aukstā ūdens strūklas un sameklēja telefonu grāmatā Majas numuru. Tikai, lai pateiktu, ka Majai jāaizmirst viss, kas samuldēts pagājušā vakarā, jo Eva gluži vienkārši nav bijusi pieskaitāma. Telefons klusēja. Nu, pro tams, tas taču atvienots. Eva klusu nolamājās, iegāja vannas istabā, apsēdās uz poda un satina ap vēderu svārkus. Šodien es tomēr izskatos pēc ielenes, viņa nodomāja, un varbūt tāda arī esmu, varbūt šodien ir laba diena sākumam. Viņa piecēlās, ļāva svārkiem nokrist zemē un atkal ietinās peldmētelī. Izgāja priekšnamā un nostājās pie lielā spoguļa, kurā varēja aplūkot sevi no galvas līdz kājām. Vienkārši tāpat, viņa nodomāja.

Evas augums bija metrs astoņdesmit trīs, un pats garākais tajā bija

kājas. Seja šaura un bāla, acis zeltainas, ne tik tumšas, lai tās varētu dēvēt par brūnām. Pleci šauri; viņai bija neparasti garš kakls un garas rokas ar tievām plaukstu locītavām. Pēdas lielas, kurpju izmērs četrdesmit pirmais, tas nu gan bija neciešami. Augums kalsns, nedaudz stūrains un ne sevišķi sievišķīgs, toties viņai bija skaistas acis, vismaz tā allaž bija teicis Josteins. Lielas, ieslīpas, izvietotas patālu viena no otras. Mazliet laba grima noteikti darītu brīnumus, taču ar kosmētiku Eva nekad nebija pratusi veikli rīkoties. Mati vienkārši karājās lejup, gari un tumši, ar vieglu sarkanīgu vizmu. Viņa paliecās uz priekšu. Matiņu virs lūpas kļuvis vairāk. Varbūt samazinās estrogēna līmenis, viņa prātoja. Peldmētelis pavērās, Eva pavilka tā malas sānis, lai redzētu mazās krūtis, garo, slaido vidukli un augšstilbus, kuri bija tikpat balti kā seja. Viņa mazliet pašūpoja gurnus un sparīgi sapurināja galvu tā, ka mati noplandīja. Ja Maja ar savu mazo, tuklo augumiņu spēj kļūt par miljonāri, tad es ar savējo spēju to pašu, Eva pārdrošības uzplūdā nodomāja. Un iztēlē atkal ieraudzīja naudaszīmju žūksni, apdomāja, kā tā iegūta, un nogrozīja galvu. It kā īsti neaptvertu, kas noticis — vienā vienīgā naktī. Sajozusi peldmēteli, viņa izņēma no izlietnes pudeli. Viņai vispār vairs negribējās domāt, gribējās vienkārši rīkoties. Nevienam tas nav jāuzzina. Tas būs tikai uz laiku, varbūt līdz Ziemassvētkiem, līdz viņa būs kaut cik tikusi uz kājām. Eva dzēra alu un manīja, kā nomierinās nervi. Patiesībā es neesmu mainījusies, viņa prātoja, esmu tikai atklājusi sevī jaunu šķautni. Viņa dzēra, smēķēja un aizsapņojās līdz savai mazajai galerijai; tai būtu jāatrodas lejā pie upes, vislabāk ziemeļu krastā. Magnusas galerija. Neizklausījās slikti. Pēkšņs impulss lika viņai rotaļāties ar domu, ka gleznas varbūt vajadzētu veidot mazliet krāsainākas. Pirmajā gleznā pavisam smalcina sarkana svītriņa, tikko saredzama, katrā nākamajā drusciņ vairāk. Eva juta milzīgu iedvesmu. Pēc tam viņa atkorķēja vēl vienu pudeli un nosprieda, ka tieši tā viņas dzīvē trūcis. Trūcis Majas! Bet nu Maja bija atgriezusies. Viss nokārtosies, Eva apmierināta domāja, šis ir pagrieziena punkts. Iztukšojusi visas pudeles, viņa iemiga atkal.

Pulksten sešos pie mājas notaurēja taksometrs.

Eva bija ietinusi gleznu vecā segā, un šoferis to rūpīgi ielika bagāžnieka. "Brauciet uzmanīgi," viņa palūdza, "tā ir desmittūkstoš kronu vērta."

Eva nosauca adresi Tordenskjolda ielā, un viņa piepeši radās sajuta, ka šoferis vēro viņu atpakaļskata spogulī. Varbūt viņš pazina Maju. Varbūt katrs otrais vīrišķis, kas te klimta pa ielām, bija gulējis Majas gultā. Eva notrauca no svārkiem pūciņas un manīja, ka sāk nervozēt; alus skurbulis bija izkūpējis, atgriezās īstenība. Tomēr dīvaini: kad Emmas tik ilgi nebija mājās, Eva itin kā nobāza savu mātes lomu kādā atvilktnē un bija vairs vienīgi Eva. Tā es esmu tagad,

viņa domāja, es esmu Eva. Man vienalga, ko domā citi, es daru, ko gribu. Viņa pasmaidīja. Šoferis to ievēroja atpakaļskata spogulī un pasmaidīja pretī. Tikai neiedomājies nez ko, Eva klusībā noteica. Arī tu nedabūsi mani par velti.

*

Maja iesmējās un ievilka Evu dzīvoklī. Pagājušās nakts pārmērības nebija atstājušas Majas apaļajā sejā nekādas pēdas.

"Nāc iekšā, Eva! Tu esi atvedusi gleznu!"

"Tu paģībsi."

"Es nekad neģībstu."

Viņas izsaiņoja gleznu un atslēja to pret sienu.

"Ak debess!"

Maja apklusa un uzmanīgi aplūkoja gleznu.

"Nav vārdam vietas. Tu tiešām esi kaut kas pavisam īpašs. Vai tai ir nosaukums?"

"Nē, vai tev prāts!"

"Kāpēc nav?"

"Tāpēc, ka tādā gadījumā es izlemtu, kas tev jāredz, un to es negribu. Tu pati vari skatīties gleznā un pateikt man, ko redzi. Un tad tu saņemsi manu atbildi."

Maja ilgi domāja un beidzot sacīja: "Tas ir zibens spēriens. Jā, tieši tā."

"Jā, aplam tas nav. Es saprotu, ko tu domā, bet pati redzu vēl vairāk. Zemi, kura plaisā zemestrīcē. Vai upi, kura tek caur pilsētu nakti, mēnesnīcā. Vai kvēlošu lavu, kas plūst pa pārogļojušos līdzenumu. Rit tu varbūt ieraudzīsi vēl ko citu. Tas ir — vismaz tā es esmu iedomājusies. Ja runa ir par mākslu, tev jāmēģina atbrīvoties no veciem priekšstatiem, Maja."

"Es palikšu pie zibens spēriena. Man nepatīk, ja lietas mainās un kļūst par kaut ko citu. Un tā, kurai jāatbrīvojas, šeit esi tu, sirsniņ. Esmu sagatavojusi otro istabu, tev to vajag apskatīt. Vai ēdusi jau esi?"

"Tikai dzērusi."

"Trakāk nekā ar zīdaini, tevi laikam vajag barot! Vai varēsi sakošļāt pati, ja iedošu tev sviestmaizi?"

Viņa veda Evu sev līdzi pa dzīvokli. Brīvā istaba bija tumša telpa, visur sarkans plīšs un samts, smagi, aizvilkti aizkari. Gulta bija milzīga. Uz tās uzklāta sega ar zeltainām bārkstīm. Grīdu apslēpa biezi, sarkanmelni paklāji, ejot tajos grima kājas.

"Tās ir tavas krāsas," enerģiski noteica Maja. "Un esmu sameklējusi tev sarkanus rītasvārkus, kuri viegli atveras. No plāna samta. Te, iekšā," viņa šķērsoja istabu un atvilka kādu aizkaru, "ir maza vannas istaba ar izlietni un dušu."

Eva tur ieskatījās.

"Te tu varēsi strādāt, kad es būšu krīzes centrā. Liku izgatavot tev

otras atslēgas. Nāc, tagad tev jāpaēd."

"Vai tu to visu izdarīji šodien?"

"Jā. Un ko darīji tu?"

"Gulēju."

"Tad jau šonakt varēsi pastrādāt mazliet ilgāk."

"Nē, ak debess, es īsti nezinu — ja es vispār uzdrošināšos, tad tak pietiks ar vienu — pirmajai reizei. Paklau," viņa nervozi piemetināja, "vai nāk daudzi pretīgi tipi?"

"Nu nē tak!"

"Bet noteikti gadās taču, ka reizēm kāds pasaka ko derdzīgu vai izturas nekrietni…"

"Nē."

"Bet vai tev nav bail? Tā — vakaru pēc vakara — vienai ar svešiem vīriešiem?"

"Bail ir vīriešiem, viņus moka sirdsapziņa. Vispirms viņi ir nekrietni samelojuši sievai un pēc tam vēl pievāc daļu saimniecības naudas, lai samaksātu man. Mūsdienās tas nav nekas labs, ja kāds iet pie prostitūtas. Vecos laikos tu nemaz nebiji kārtīgs vīrietis, ja negāji uz bordeli. Nē, es nebaidos nekad. Es taču esmu profesionāle."

Eva nokoda kumosu maizes un lēnām košļāja. Tuncis ar citronu un majonēzi.

"Bet vai tad viņi nekad nelūdz tev kādus papildu pakalpojumus?"

"Nē, tas gadās pavisam reti. Pastāv taču baumu telefons, viņi uzzina visu nepieciešamo, pirms ierodas pie manis pirmo reizi."

Maja atvēra kolas pudeli un ilgi dzēra.

"Viņi zina, ka es esmu pieklājīga prostitūta un ka šeit nevar būt ne runas par seksuālām izvirtībām. Man ir gandrīz tikai pastāvīgi klienti, un tie mani pazīst. Viņi zina, kas ir atļauts un kur ir robeža. Ja viņi izdara kādas muļķības, tad vairs nedrīkst nākt, un ar to viņi negrib riskēt."

To teikusi, Maja klusu atraugājās.

"Vai viņi ir sadzērušies?"

"Jā, daudzi, bet ne jau galīgi pilnā. Vieglā skurbulī ir diezgan bieži. Daudzi nāk taisnā ceļā no tuvējā kroga — no Karaliskā ģerboņa. Citi ierodas pusdienlaikā — uzvalkā, ar portfeli."

"Vai viņi kādreiz atsakās maksāt?"

"Man vēl nekad nav gadījies."

"Vai kāds tev kādreiz ir iesitis?"

"Nē."

"Nezinu, vai man pietiks dūšas."

"Kādu dūšu tev tur vajag?"

"Nē, es nezinu — esmu dzirdējusi tik daudz visādu runu."

"Ka vīrieši apskaišas, ja nedabū to, ko grib, vai tā?"

"Jā."

"Viņi nāk šurp, lai nopirktu to, kas viņiem vajadzīgs, un to viņi arī saņem. Viņiem nav nekāda pamata celt traci. Vai tad tas ir kas slikts, ja cilvēki pārguļ viens ar otru?"

"Protams, nē. Bet daudzi taču noteikti ir precējušies, viņiem ir bērni un tā tālāk."

"Skaidrs, un tieši tādi jau ari nāk, tieši tādi nav dabūjuši, cik grib. Precēti pāri diezgan reti nodarbojas ar seksu."

"Mēs ar Josteinu gan…"

"Jā, varbūt sākumā. Bet kā bija pēc desmit gadiem?"

Nu Eva nosarka.

"Vai varbūt tu domā," Maja noprasīja, "ka mums, sievietēm, vajadzētu sevi kaut kam glabāt, teiksim, lielajai mīlai? Vai tu tici lielajai mīlai, Eva?"

i

"Protams, nē."

Viņa iedzēra malciņu kolas.

"Vai viņi kādreiz iemīlas tevī?"

"Nu, zināms! Galvenokārt pavisam jauniņie. Bet tas man šķiet ļoli skaisti, un pret viņiem es izturos īpaši mīļi. Pavasarī šeit, piemēram, bija kāds pavisam jauns vīrietis, viņam bija pilnīgi fantastisks vārds, dzimtā sajaukušās franču un spāņu asinis. Žans Lūkass Kordoba. Vai tu

■

esi dzirdējusi tik satriecošu vārdu? Iedomājies, kādu cilvēku tā sauc,"

Maja domīgi sacīja. "Gandrīz vai varētu apprecēties, lai iemantotu tādu vārdu, vai ne? Un tad vēl bija Jērans, to es nekad neaizmirsīšu. Tas vēl bija nevainīgs, un man vispirms vajadzēja visu paskaidrot. Pēc tam viņš bija aizkustināts un pateicīgs. Nav viegli būt nevainīgam, ja tev ir jau divdesmit pieci gadi un piedevām tu esi policists. Laikam jau viņam vajadzēja pamatīgi sadūšoties, lai atnāktu šurp."

Eva bija apēdusi sviestmaizi. Viņa iztukšoja glāzi un atglauda no sejas matus.

"Vai jūs arī sarunājaties?"

"Pārmijam dažus vārdus. Vienmēr vienas un tās pašas frāzes, man šķiet — apmēram to, ko viņi grib dzirdēt. Viņi tiešām neprasa daudz, Eva, to tu drīz redzēsi pati."

Maja nolika pudeli ledusskapī.

"Tagad ir bez desmit septiņi, un pirmais nāks astoņos. Viņš te jau ir bijis, vispār diezgan ērcīgs zellis, bet viņš drīz tiek galā. Viņu ņemšu es un pateikšu arī, ka klientus mēs tagad dalām ar tevi. Un ka stils mums ir vienāds. Tad viņi zinās, kas gaidāms, un pie tevis nāks tādi paši klienti kā pie manis."

"Es labprāt paslēptos drēbju skapī un pa kluso noskatītos uz jums," Eva ar nopūtu teica. "Lai redzētu, kā tu to dari. Un es gluži vienkārši

nezinu, ko viņiem sacīt."

"Skapī ir drusku par šauru. Pa durvju spraugu tu redzēsi vairāk."

"Ko?"

"Nu, gultasgalā jau tu nevari stāvēt. Bet vari skatīties no otras istabas. Mēs nodzēsīsim gaismu un pievērsim durvis, un tu tur sēdēsi un visu vērosi. Tad tev radīsies tāds neliels priekšstats. Tu jau mani pazīsti, no tādām lietām es nekad neesmu kaunējusies."

"Jēziņ, man derētu kaut ko iedzert, es drebu pie visām miesām!"

Maja pacēla divus pirkstus kā pistoles stobru un tēmēja Evai pierē.

"Nevar būt ne runas! Dzeršana darbā ir stingri aizliegta. Tad viss saies dēlī, Eva. Toties pēc tam mēs atkal iesim vakariņās. Varu apsolīt

tev vienu: kad būsi sākusi pelnīt naudu, tu aizrausies. Ja man kaut ko vajag, es tikai iebāžu roku burkā un pagrābju sauju naudas. Nauda man ir visur — atvilktnēs un skapjos, vannas istabā, virtuvē, zābakos un kurpēs, jau bezmaz pati vairs nezinu."

"Nevar būt, ka tev dzīvoklī mētājas divi miljoni!"

Eva bija nobālējusi.

"Nē, tikai nepieciešamā kabatas nauda. Lielo naudu es slēpju vasaras namiņā."

"Vasaras namiņā?"

"Tajā, kurš piederēja manam tēvam. Tēvs pirms četriem gadiem nomira, un tāpēc namiņš tagad ir mans. Vai atceries, ka reiz tu tur biji, kopā ar pārējām meitenēm? Hardangervidā?"

"Tev ir nomiris tēvs?"

"Jā, pirms četriem gadiem. Vari iedomāties, kas iedzina viņu kapā."

Eva pieklājīgi atturējās no atbildes.

"Bet ja nu namiņā kāds ielaužas!"

"Nauda ir labi noslēpta. To neviens tik viegli neatradīs. Un naudaszīmes jau ir Joti mazas, tām daudz vietas nevajag. Es tak nevaru nest to naudu uz banku."

"Nauda vēl nav viss," Eva pavēstīja nodrāzto patiesību. "Varbūt tu nomirsi, nepaguvusi par to apriecāties."

"Varbūt tu nomirsi, pirms vispār būsi dzīvojusi," Maja attrauca. "Bet katram gadījumam, ja es piepeši atdotu galus, — tu tiec iecelta par manu vienīgo mantinieci. To piķi es tev novēlu."

"Cik mīļi, paldies! Man šķiet, es ieiešu dušā," Eva sacīja. "Esmu galīgi nosvīdusi aiz bailēm."

"Tad tik uz priekšu! Sameklēšu tev tos rītasvārkus. Vai tev kādreiz ir teikts, ka tev ļoti piestāv melns?"

"Paldies."

"Tas nebija kompliments. Es jautāju tāpēc, ka tu mūždien ģērbies melnā!"

"Ak," Eva apjukusi sacīja. "Nē, neko tādu es neatceros. Josteins nevarēja ciest melnas drānas."

"Tiešām nesaprotu, kas tev iebilstams pret krāsām."

"Tās… kaut kādā veidā traucē."

"Kam traucē?"

"Tam, kas ir svarīgs."

"Un tas būtu…"

"Viss pārējais."

Maja nopūtās un novāca glāzes un šķīvjus.

"Saprast jūs, māksliniekus, nudien nav viegli."

"Jā." Eva pavīpsnāja. "Bet kādam taču ir jāuzņemas tās pūles un jāatsedz eksistences dziļumi. Lai jūs, pārējie, varētu slīdēt pa virspusi."

*

Eva iegāja istabā, kurai bija jākļūst par viņas istabu, un izģērbās. I)zirdēja, kā tepat aiz sienas dungo Maja, dzirdēja noklikšķam drēbju pakaramos. Majas istaba bija zaļa, ar lielu piedevu zelta, un Eva atcerējās savu melnbalto dzīvokli; abus mitekļus šķīra vesels okeāns.

Dušas kabīne bija mazītiņa, pretējo sienu klāja liels spogulis. Eva ieraudzīja savu garo augumu, un tas viņai šķita svešs. It kā viņa jau būtu atteikusies no īpašnieces tiesībām. Spogulis aizsvīda. Mirkli viņa izskatījās jauna, ar gludu ādu, puķainais aizkars ietērpa viņu rožainā gaismā, un tad viņa pazuda pilnīgi.

"Es nedrīkstu domāt," viņa sev teica. "Man vienkārši jādara tā, kā likusi Maja."

Viņa nomazgājās, noslaucījās un atkal iegāja istabā, kura pēc dušas šķita vēsa. Ienāca Maja, pār roku pārlikusi kaut ko sarkanu — rītasvārkus. Eva tos uzvilka.

"Super! Taisni tas, kas tev vajadzīgs. Iegādājies sarkanas drēbes, tad tu izskatīsies pēc sievietes, nevis pēc apiņu maikstes. Vai tu vari kaut ko izdarīt ar saviem matiem?"

"Nē."

"Nu, labi. Tad es tev parādīšu tikai vēl vienu sīkumiņu. Apgulies gultā, Eva."

"Ko? Kāpēc?"

"Vienkārši dari, ko es saku, apgulies gultā."

Eva vilcinājās, tad piegāja pie gultas un apgūlās tai pašā vidu.

"Nē, vairāk malā, pa labi, citādi tu gulēsi salaiduma vietā."

Eva pavirzījās pie malas.

"Tagad ar labo roku pieskaries grīdai."

"Ko?"

"Nokar roku pār malu. Patausti gar paklāju, pie pašas gultas, — vai jūti kaut ko cietu?"

«t»

Ja.

"Pabāz roku zem paklāja un atplēs malu, tā ir pielīmēta."

Eva ar labo roku taustījās pa paklāja bārkstīm, līdz sajuta kaut ko garu, gludu, kas bija piestiprināts līdzās gultai. Viņa to paraustīja. Tas bija nazis.

"Vai redzi šo nazi, Eva? Tas ir Brusletto medību duncis. Ja tev šķiet, ka tas izskatās briesmīgs, tad mērķis ir sasniegts. Tas noder atbaidīšanai un brīdinājumam. Ja nu kāds sāk muļķoties. Ja pasniegsies lejup un tad tev rokā parādīsies nazis, un viņš te tupēs ar pliku pakaļu un neaizsargātu mantību, tad vienā mirklī atkal kļūs rātns, kā likts."

"Bet — tu taču teici, ka nekas tāds negadās?" Eva izstomīja. Nu viņa sajutās gaužām neomulīgi.

"Nē," Maja izvairīgi noteica. "Ir bijis tikai pāris nožēlojamu mēģinājumu." Viņa pieliecās un nostiprināja dunci vietā. Viņas seju Eva neredzēja. "Bet gadās, ka reizēm kāds sāk drusku ālēties. Ne jau visus es pazīstu vienlīdz labi. Turklāt vīrieši ir daudz stiprāki par mums."

Viņa darbojās ap līmlenti. "Patiesībā es vispār aizmirstu, ka tas duncis tur ir. Bet, ja rodas nepieciešamība, es to tūdaļ atceros, to nu es tev varu pateikt."

Maja izslējās. Sejā vīdēja vecais smaids. "Varbūt es esmu vieglprātīga, bet nesagatavojusies nu gan nē. Nāc šurp, tev mazliet jāuzkrāso lūpas."

Mirkli vilcinājusies, Eva basām kājām sekoja viņai pa biezo paklāju. Šī ir cita pasaule, viņa domāja, ar saviem noteikumiem. Vēlāk, kad es atkal būšu mājās, viss būs tāpat kā agrāk. Divas sienas, un pa vidu mūris.

*

Viņa nekustīgi sēdēja uz soliņa pie durvīm. Istabā bija tumšs, no ārpuses neviens nevarēja viņu saskatīt. Pa durvju spraugu viņa redzēja Majas gultu, redzēja naktsgaldiņu un lampu ar lielo abažūru, rotātu ar sārtu flamingu. Ja neņēma vērā to, arī Majas istabā bija tumšs. Eva gaidīja divus īsos zvanus — norunāto signālu. Bija bez piecām astoņi. Māja atradās klusā ielā, ārpusē nedzirdēja ne troksnīša, klusināti skanēja tikai mūzika, Maja klausījās Džo Kokeru. Tas nu ar katru gadu aizsmok arvien vairāk, Eva nodomāja. Viņa izdzirda, ka aiz loga apstājas automašīna. Vēlreiz ieskatījās pulkstenī, bija bez trijām astoņi, un sirds viņai iepukstējās skaļāk. Aizcirtās auto durtiņas. Tad viņa dzirdēja, kā lejā ar dobju būkšķi aizveras ārdurvis. Ļaudamas pēkšņam impulsam, viņa piecēlās un piegāja pie loga. Un lejā ieraudzīja baltu automašīnu. Sporta modelis, viņa nodomāja, skatīdamās pa aizkaru spraugu. Trenētā acs ievēroja detaļas. Tas bija opelis, labi kopts, bet ne vairs gluži jauns. Nez kāpēc šķita pazīstams. Tāds bija piederējis Josteinam, sen, kad abi tikko bija iepazinušies.

Eva aizzagās atpakaļ pie soliņa, apsēdās un salika rokas klēpī. Divreiz, kā norunāts, īsi iešķindējās durvju zvans. Maja pielēca kājās un devās pie durvīm, tad piepeši pagriezās un pacēla gaisā īkšķi. Pēc tam atvēra durvis. Eva centās elpot mierīgi. Istabā bija tik daudz audumu, viņa jutās tā, it kā tie smacētu elpu. Dzīvoklī ienāca vīrietis. Eva neredzēja viņu skaidri, tomēr šķita, ka viņam ir gadi trīsdesmit pieci; neliela auguma vīrietis ar plāniem, gaišiem matiem. Pakausī mati bija gari, tos viņš ar gumiju bija sasējis nožēlojamā zirgastē, kājās viņam bija džinsi. Tie nepiegūla diez cik labi, jo vīrietim bija alusvēders. Evai tas likās pilnīgi neizturami — vīrieši, kuri resnā vēdera dēļ nevar kārtīgi uzvilkt bikses. Tāds pats bija arī Josteins, bet Josteins bija Josteins, kaut kas pavisam cits. Vīrietis novilka jaku un nometa to uz gultas — bez kādām ceremonijām, kā mājās. Evai tas nepatika, izskatījās rupji. Tad viņš iebāza roku bikšu kabatā, izvilka naudaszīmi un nosvieda to uz gultas. Eva dzirdēja Majas balsi, taču vārdus nespēja izšķirt. Viņa piesardzīgi paliecās uz priekšu un pielika ausi pie durvju spraugas tik tuvu, cik vien uzdrīkstējās.

"Es tevi gaidīju," Maja teica. "Nāc!"

Balss bija salda kā medus. Tā es gluži vienkārši nemāku runāt, Eva izmisusi nodomāja. Vīrietis pēkšņi piegāja Majai cieši klāt, un viņa izskatījās pavisam maza, kaut gan vīrietis jau arī nebija nekāds milzis. Istabā nebija sevišķi daudz gaismas, tomēr Eva redzēja, kā viņš atver Majas zaļos rītasvārkus un novelk tos viņai pār pleciem. Rītasvārki nokrita zemē. Eva neatņemdamās skatījās uz Majas apaļīgo, balto augumu un uz vīrieti, taču sejas izteiksmi neredzēja. Fonā patīkami zumēja mūzika, un tagad Maja devās uz gultu, lēnām atslīga uz muguras un sāniski izpleta rokas. Vīrietis sekoja. Viņš bija ģērbies rūtainā kreklā, kuru tagad spēji izrāva no bikšu jozmeņa. Nu viņš bija samaksājis, nu viņš varēja izmantot šo preci ar pašsaprotamām īpašnieka tiesībām, un to viņš arī darīja. Nometies ceļos pie gultas, viņš sprādzēja vaļā savu siksnu. Eva saredzēja Majas melnās biksītes un apaļās ciskas. Abi nesarunājās, abi kustējās lēni un ierasti, to viņi bija darījuši jau bieži. Vīrietis uzreiz ķērās pie lietas, atsprādzēja siksnu, un Eva dzirdēja, kā viņš atvelk rāvējslēdzēju. Maja nekustējās, arī F.va nekustējās, pa durvju spraugu viņa redzēja, kā vīrietis ļauj savām biksēm nošļukt pār stilbiem, tad viņš sagrāba Majas biksītes un norāva tās. Maja viņam palīdzēja, laiski paceldama pēcpusi. Tad viņa iepleta kājas. Un šai mirklī ar vīrieti kaut kas notika. Skaļi elsdams, viņš notupās pār Māju un izpleta viņas kājas vēl platāk. Un tad metās viņai virsū. Maja bija pavērsusi seju sāņus. Eva redzēja tikai vīrieša šķipsnainos matus un balto dibenu, kurš arvien ātrāk kustējās augšup lejup. Drīz pēc tam viņš atbalstījās uz rokām un atgāza galvu. Atskanēja garš, aizsmacis vaids, tad viņš saļima. Viss bija ildzis varbūt kādu minūti. Vīrietis atdūrās ar zodu pret matraci, un viņa roka

noslīdēja pār gultas malu. Viņš mēģināja atrast stingru atbalsta punktu uz grīdas, un tad atskanēja kāds kluss troksnis. Pēc tam viņš pārliecās pār gultas malu. Eva redzēja, ka viņš taustās pa paklāju. Maja pagrieza galvu, viņas melnās uzacis pacēlās, kad vīrietis piepeši izslēja galvu. Rokā viņam bija nazis. Tas spīgoja flaminga lampas gaismā. Vīrietis izbrīnījies to pētīja, tad pievērsa skatienu Majai, kura lūkoja piecelties sēdus. Eva piespieda pie mutes plaukstu, lai apvaldītu skaļu elsienu. Mirkli blakusistabā valdīja pilnīgs klusums. Džo Kokers nupat bija beidzis dziedāt Up where we belong un ieturēja pauzi pirms nākamās dziesmas. Aina, ko Eva redzēja pa durvju spraugu, lika asinīm stingt dzīslās, un viņa gandrīz nespēja elpot. Maja, vēl arvien kaila, uz muguras gultā, ar modru skatienu, vīrietis, vēl arvien sēdus, vēl arvien ar biksēm uz ceļgaliem un ar aso nazi rokā.

"Velns parāvis, kas tas ir?"

Viņa balsī skanēja aizdomas. Viņš raudzījās uz Maju, bet viņa bija tikpat laipna un maiga kā tai brīdī, kad ieradās klients. Viņa bija profesionāle.

"Tikai mazs drošības līdzeklis vientuļai sievietei. Šeit ierodas gaužām savādi ļaudis."

Ā, paskat vien, nodomāja Eva.

"Ā, paskat vien!" noteica vīrietis. "Ak tad tā tu mūs uzlūko? Vai tu ar šito gribēji mani sadurt?"

"Drīzāk jau tu pats nule esi mani sadūris — ar kaut ko citu," Maja teica un aizsmakusi iesmējās.

Vīrietis joprojām sēdēja nekustīgi, ar nazi rokā.

"Esmu dzirdējis par padauzām, kuras šādā veidā izvelk cilvēkiem no kabatas naudu."

Viņš aplūkoja nazi, grozīja to rokā, aplūkoja Majas augumu ar krītbalto ādu; likās, tas viss sagādā viņam tīksmi.

"Paldies," Maja sacīja. "Naudu es jau esmu saņēmusi. Un, zini, tagad labāk liec to nazi nost. Man nepatīk, ka tu esi pavērsis pret mani naža smaili."

"Un man nepatīk, ka es atrodu gultā nazi, ja esmu atnācis godīgos nolūkos. Uz jums, meičām, nudien nevar paļauties!"

Šķita, viņš sāk satraukties. Eva iekoda lūpā un vairs gandrīz neelpoja. Maja mēģināja piecelties sēdus, bet vīrietis nogrūda viņu atpakaļ.

"Tagad nomierinies," viņa skaļi teica. "Neesi nu tik jūtelīgs!"

"Es neesmu jūtelīgs," viņš noņurdēja. ")ūs esat jūtelīgas, jūs mūžīgi domājat par mums to sliktāko. Nolādēts, nazis, un vispār! Vai tev ir arī kāds šaujamais?"

"Protams."

"Tev tak ir vajāšanas mānija, tā man jau uzreiz likās."

"Tev pašam ir vajāšanas mānija. Man nebija nekāda iemesla

mesties tev virsū ar nazi. Vismaz sākumā ne. Bet tagad pietiek. Taisies, ka tiec, citādi būs jāmaksā dubultīgi!"

"11a! Es aiziešu tad, kad būšu ticis galā!" viņš atcirta, uzvilka bikses un ķēpājās ar rāvējslēdzēju.

"Tu jau sen esi ticis galā, un gaida vēl citi."

"Lai pagaida vien. Jūs, padauzas, esat briesmīgi alkatīgas, par piecu minūšu darbiņu esmu sableķojis veselu virsaiti. Vai tu vispār zini, cik ilgi man jāraujas alus darītavā, lai nopelnītu virsaiti?"

"Nē," Maja gurdi atbildēja. Tagad viņa skatījās griestos. Eva gaidīja, kodīdama trīs pirkstus.

"Nolādēta cūcība!" viņš nomurmināja, raustīdams siksnas sprādzi. "Nolādētais bābietis!"

"Tagad pietiek! Vari vairs nenākt. Turpmāk tu šeit netiksi ielaists. Un to man būtu vajadzējis pateikt tev jau sen."

"Ak tā!"

Vīrietis sastinga un pamāja ar galvu, it kā viņam pēkšņi būtu ataususi gaisma. "Ak tad šitā gan! Jūs sagaidāt mūs atplestām rokām, un mēs izberam visu naudu no maka, bet patiesībā jūs nevarat mūs visus ciest! Tā taču ir, vai ne? Cūcība! Neviens cilvēks nav tik cinisks kā jūs, padauzas!"

Ar milzīgu piepūli Majai izdevās uzslieties uz elkoņiem. Viņa lūkoja pievilkt klāt kājas, bet vīrietis joprojām turēja viņu ciet. Maja iesita viņam ar elkoni, atbrīvojās no viņa augšstilbu spīlēm, pasniedzās pēc naža, satvēra to un rāva no visa spēka. Pēkšņi tas bija viņai rokā. Pacēlusi nazi, viņa nometās uz ceļiem. Naža smaile drebēja.

Tagad Maja cieši skatījās uz vīrieti, viņš vēl arvien sēdēja gultā kā gatavs lēcienam, plānā zirgaste saslējusies gaisā, gluži kā maza puišeļa erekcija, nodomāja Eva, tagad viņa bija iebāzusi sev mutē vai visu roku un stipri iecirta tajā zobus, lai nesāktu kliegt. Ja vīrietis būtu atskatījies pa kreisi, tad ieraudzītu Evas aci, spīdošu, sīku punktiņu melnajā durvju spraugā. Taču viņš neatskatījās, viņš pakampa spilvenu un aizsargādamies piespieda to sev pie pavēderes. Viņš stingi lūkojās uz Maju, kura trīcēdama stāvēja viņa priekšā ceļos, pacēlusi nazi. Spilvens un nazis. Valdīja nāves klusums.

Eva paslēpa seju plaukstās. Vajadzēja kaut ko darīt, lai šī draudošā aina izgaist, viņai bija uzbrukušas nāvīgas bailes, vīrietis varēja pamanīt arī viņu, mesties pār istabu, atraut vaļā durvis un tad pārskaisties vēl vairāk. Viņa nepakustēdamās sēdēja uz ķeblīša, pūlēdamās elpot mierīgi, dzirdēja, ka Džo Kokers sāk jaunu dziesmu — When a woman cries. Savā izmisumā viņa negaidot sajuta milzu atvieglojumu. Nē, nekad mūžā viņa neielaidīs šai istabā svešu vīrieti un neļaus viņam izģērbties! Viņas karjera beigsies, vēl nesākusies, turklāt viņa pierunās arī Maju, lai met tam mieru. Patiesībā Maja taču ir godīgs cilvēks, Eva domāja; viņa taču rūpējas par citiem, un ar

gandrīz diviem miljoniem taču vajadzētu pietikt. Lai viņa labāk aprobežojas ar mazu viesnīciņu. Eva atkal paskatījās pa durvju spraugu, vīrietis beidzot bija piecēlies no gultas, tagad viņš vilka mugurā jaku. Viņa redzēja vīrieša pakausi, redzēja, ka viņš pārlaiž acis istabai, it kā pārliecinādamies, vai neko nav aizmirsis. Eva aizturēja elpu, kad viņa skatiens pārslīdēja pievērtajām durvīm. Dažas sekundes raudzījies Evas virzienā, viņš pagriezās un devās uz durvīm. Kaut kas nebija kārtībā. Netika bilsts neviens vārds, pēkšņi valdīja pilnīgs klusums. Eva redzēja Majas kājas, tās gulēja nekustīgi, pavērstas sāņus uz zeltainā gultas pārsega. Un vīrietis tagad vairs nevilcinājās, viņš atrāva vaļā durvis un izslīdēja no dzīvokļa.

Eva nekustējās.

Kāpēc Maja neko nesaka? Eva juta, kā viņā mostas dusmas. Un šīs dusmas vērsās pret Maju, kura bija ievilinājusi viņu šai apšaubāmajā dzīvoklī un apgalvojusi, ka te nekas nedraudot. Taču no gultas nenāca ne skaņa. Pēdīgi Eva piecēlās, atvēra durvis un 11u redzēja visu. Majas balto augumu šķērsām pār gultu. Viņa gulēja nekustīgi, ar spilvenu uz sejas.

Eva nekliedza. Tas bija viens no Majas jokiem, pat diezgan raksturīgs. Viņa nevairījās ne no kā, lai tikai varētu kārtīgi izsmieties. Eva sakrustoja rokas uz krūtīm un nogrozīja galvu.

"Ja tu vēlreiz ielaidīsi te šo tipu, tad es tevi vienkārši nicināšu," viņa salti noteica.

Arā tika iedarbināta automašīna, Eva apcirtās, pieskrēja pie loga. <)/>e/ Manta, viņa nodomāja, tāds pats, kāds toreiz bijis Josteinam. Pamanīja pat daļu numura — BL 74…

Nikni iekaucās riepas. Vīrietis strauji apgrieza mašīnu, gandrīz noI l iekdams ceļazīmi ielas malā. Tad aizjoņoja uz kroga pusi. Eva noskalijās viņam pakaļ, tad pagriezās un piegāja pie gultas. Noliecās pār to u 11 piesardzīgi pacēla lielā spilvena stūrīti. Un tad viņa iekliedzās.

Tā bija spalga skaņa, no pašiem rīkles dziļumiem. Maja plati atvērtām acīm raudzījās griestos, uz segas gulēja rokas ar ieplestiem pirkstiem. Eva šausmās atlēca nost un ar muguru uzgrūdās naktsgaldiņam, lielā flaminga lampa draudīgi sašūpojās, Eva automātiski izstiepa abas rokas, lai to glābtu. Tad pagriezās un atkal pieskrēja pie loga, stingi skatījās tukšajā ielā, kura tagad bija pilnīgi tuksnesīga, nevienas mašīnas, neviena cilvēka, tikai tālumā skanēja klusināts satiksmes troksnis. Viņa metās atpakaļ pie gultas, noliecās pār to, sagrāba Maju aiz pleciem, stipri sapurināja un redzēja, kā atkaras apakšžoklis. Tagad Maja gulēja ar vaļēju muti. Eva izmisusi skatījās apkārt, meklēdama telefonu, taču nevarēja to ieraudzīt; ieskrēja otrā istabā, meklēja uz naktsgaldiņa, uz palodzes, steidzās atpakaļ, neiedomājās ieslēgt vēl kādu lampu, joprojām neredzēja

telefonu, kādā plauktā pamanīja tikai spīdīgi sarkanu sporta auto modeli. Tas tad arī bija telefons. Viņa metās pie tā, satvēra karosēriju un gribēja aicināt palīgā, bet nespēja atcerēties glābšanas dienesta numuru, tas nesen bija nomainīts, to viņa bija dzirdējusi televīzijas ziņās, — tātad bija vajadzīga telefonu grāmata. Bet to viņa nevarēja atrast. Nolikusi klausuli, Eva atkrita krēslā. Stingi blenza uz saviem sarkanajiem rītasvārkiem un piepeši iztēlojās, kā istabu pārpilda mundieroti policisti un fotogrāfi ar zibspuldzēm un kā viņa te sēd krēslā, zem sarkanajiem rītasvārkiem puskaila, kā kaut kāda prostitūta.

KĀ PROSTITŪTA.

Ko lai viņa vispār teiktu? Ka lūrējusi pa durvju spraugu? Kāpēc es neiejaucos, viņa pārsteigta domāja. Tāpēc, ka viss bija noticis tik ātri. Viņa bija baidījusies, ka vīrietis var viņu pamanīt, vērst savas dusmas pret viņu. Jutusies pārliecināta, ka ar šo situāciju Maja spēj tikt galā pati. Maja, kura kā nekā bija profesionāle. Eva pēkšņi pielēca kājās un metās blakusistabā. Paķēra savas drēbes un steigšus pārģērbās. Visu laiku saspringti klausījās; ja nu piepeši atskan durvju zvans un ārā stāv vēl viens klients? Iedomājusies to, Eva izskrēja caur dzīvokli un aizslēdza ārdurvis. Pirksti neklausīja, bija grūti sapogāt pogas. Ar acs maliņu viņa joprojām redzēja Majas baltās pēdas. Neviens nezina, ka es te biju, Eva sev teica, neviens, tikai Maja. Ja kāds to uzzinās — Josteins vai policija, vai bērnu uzraudzības nodaļa, — tad man atņems Emmu. Es iešu mājās un izlikšos, ka tas viss nekad nav noticis. Tam nav nekāda sakara ne ar mani, ne ar manu dzīvi, mana vieta nav šeit, šajā dzīvoklī, kas pilns ar plīšu un samtu. Viņa grīļīgiem soļiem skraidīja pa dzīvokli, sameklēja savu rokassomiņu, garo mēteli, piepeši iedomājās, ka visur ir viņas pirkstu nospiedumi. Un spēji apstājās. Bet, tā kā viņas pirkstu nospiedumi nekad nekur nebija reģistrēti, tad tas nevarēja kļūt bīstami. Tā viņa domāja. Un vēlreiz nostājās pie gultas. Piegāja pie galvgaļa un noliecās pār Maju. Majai mutes kaktiņā tupēja muša. Tā uzrāpoja augšup pa vaigu, apstājās acs kaktiņā un sāka knibināties ap savām garajām kājām. Eva izmisusi noraudzījās uz mušu, lūkoja aizdzīt to prom. Taču muša rāpoja tālāk, uzlīda augšup pa vaigu, cauri apakšējām skropstām un tad, ta ka vilcinādamās, uzrāpoja uz acs ābola. Tur tā apstājās. Un šķita mazliet iegrimstam.

Eva aizspieda muti ar plaukstu un ieskrēja vannas istabā. Viņa stipri vēma, zemu noliekusies pār tualetes podu, lai neapšļakstītu grīdu. Pēc tam ilgi stāvēja rīstīdamās un kampdama elpu. Kaklā bija rūgta žults garša, viņa labprāt būtu aizskalojusi to prom; viņa jau gribēja iet un kaut ko iedzert, kad paslīdēja pati savos vēmekļos, krita uz priekšu un ar zodu atsitās pret porcelāna malu. Apakšlūpa bija pušu. Zobi ietriecās mēlē, sāka tecēt asinis. Acīs saskrēja asaras. Nu Eva vairs nedrīkstēja skatīties uz Maju, citādi vispār nespētu aiziet no

šī dzīvokļa. Norāvusi vairākas tualetes papīra strēmeles, viņa ņēmās uzslaucīt grīdu. Nošļakstītas bija arī sienas un tualetes poda pamatne. Viņa slaucīja un slaucīja, meta papīrus podā un ik pa brīdim norāva ūdeni, jo papīri nedrīkstēja aizsprostot kanalizācijas cauruli. Tomēr tas notika, pods aizsprūda, un tajā peldēja slapjie papīri, notraipīti ar viņas vēmekļiem. Eva mitējās, piegāja pie izlietnes, padzērās aukstu ūdeni, centās brīdi paturēt to mutē, lai apturētu asiņošanu. Pēdīgi viņa atkal iegāja blakusistabā, uzgrieza Majai muguru un jautāja sev, cik gan ilgi Maja te tā gulēs, līdz viņu kāds atradīs. Tad Eva apsēdās. Namā valdīja klusums, bija agrs vakars, tagad nedrīkstēja pārsteigties. Ja kāds zvanītu pie durvīm, Evai būtu vienkārši jāpaliek sēžam. Viņa prātoja, vai var tikt apsūdzēta par līdzdalību slepkavā, ja patiesībā ir tikai noskatījusies. Ja luciaļ piezvanītu un izstāstītu visu, kā bijis, vai tad viņai kāds noticētu? Eva pārlaida skatienu visām mantām, ko šeit sakrājusi Maja. Majai patika greznība un krāsas. Eva pamanīja milzīgu zupas terīni zemenes formā, vāku veidoja zaļas lapas. Terīne stāvēja uz galdiņa pie loga. Eva gausi piecēlās, īsti neaptverdama, kur radusies tāda doma, tomēr piegāja pie loga un piesardzīgi pacēla terīnes vāku. Trauks bija pilns ar naudu. Strauji apcirtusies, Eva paskatījās uz Maju. Taču Maja jau to vairs neredzēja. Terīnē bija daudz naudaszīmju, droši vien vairāki tūkstoši kronu. Eva pameklēja citas paslēptuves, atrada zili baltu vāzi ar zīda rozēm iekšā, izvilka puķes laukā un atrada banknotes. Ar tām bija piestūķēts rokdarbu šķirstiņš, un tad Evai prātā iešāvās zābaki garderobes skapī; izgājusi mazajā priekšnamā, viņa atvēra skapi. Apgrieza otrādi trīs zābaku pārus, un laukā izbira nauda. Eva drausmīgi svīda; sabāzusi naudu rokassomiņā, viņa turpināja meklēt. Naudu viņa atrada arī abos naktsgaldiņos un medikamentu skapītī vannas istabā. Jo vairāk naudas viņa salika savā rokassomiņā, jo lielāks niknums viņu pārņēma. Viņa vairs neskatījās uz Majas līķi. Draudzene bija kaut ko izpostījusi viņas dzīvē. Bija atklājusi tādu Evas rakstura pusi, par kuras eksistenci viņa nebija nojautusi un no kuras mīļuprāt atteiktos. Tā bija Majas vaina, un Majai nauda vairs nebija vajadzīga. Evas somiņa tagad bija līdz malām pilna ar piecdesmitniekiem, simtniekiem un tūkstošniekiem. Viņa pārvilka ar plaukstu pār pieri, slaucīdama sviedrus. Iešķindējās durvju zvans. Eva iespiedās stūrī; viņu pārņēma šausmīgas bailes, iedomājoties, ka pa atslēgas caurumu kāds varētu ieskatīties iekšā. Divi īsi zvani. Ārpusē stāv tas, kuram bija jākļūst par manu pirmo klientu, viņa nodomāja, aizturēja elpu un pieplaka pie sienas. Zvans atskanēja vēlreiz. Nu Evai bija kādu brīdi jānogaida, pirms varēs atstāt dzīvokli; neviens nedrīkstēja viņu ieraudzīt. Ar notikušo viņai nebija nekāda sakara, tā bija tikai nelaimīga sagadīšanās. Pēdīgi viņa izdzirda soļus, kas attālinājās lejup pa kāpnēm. Dzirdēja, kā lejā aizveras durvis, un ieskatījās pulkstenī. Bez ceturkšņa deviņi. Tad Eva

pēdējo reizi paraudzījās uz Maju. Viņa vairs neizskatījās īpaši skaista — ar plati atvērtu muti un ieplestām, neko neredzošām acīm. "Pati esi vainīga," Eva nočukstēja. Tad nekustīgi nogaidīja precīzi piecas minūtes, pagrieza līķim muguru un sāka skaitīt sekundes. Beidzot piesardzīgi atvēra durvis un izlavījās ārā.

Kāpnēs viņa nevienu nesastapa. Laukā bija tumšs un auksts, kad viņa izslīdēja pa namdurvīm un nogriezās pa kreisi. Nevis pa labi, kur ceļš vestu gar Karalisko ģerboni. Pie metodistu baznīcas viņa vēlreiz nogriezās pa kreisi, pagāja garām Esso benzīna uzpildes stacijai, pie apdrošināšanas biroja atkal nogriezās pa kreisi un tad pa upmalu aizgāja liii/ satiksmes lokam. Mēle bija nejūtīga un rūgta, tomēr asinis vairs netecēja. Eva piekļāva sev klāt somiņu. Gluži parastā solī uzkāpa augšup pa nogāzi, noliekusi galvu, cenzdamās ne uz vienu neskatīties, iet nedrīkstēja par ātru, neviens nedrīkstēja pamanīt sievieti, kura steidzas pa ielām šai vakarā, šai laikā, tāpēc Eva gāja lēni. Sieviete, kura paslaigajas pa pilsētu, nekādā ziņā nav aizdomīga, Eva nosprieda. Tikai, nonākusi uz tilta, viņa metās skriet.

Stundu vēlāk viņa stāvēja pati savā dzīvojamā istabā, vēl arvien piespiedusi pie krūtīm rokassomiņu. Ilgā iešana bija viņu nogurdinājusi, tomēr Eva nebija uzdrīkstējusies apturēt taksometru. Elpa sēca, sānos dūra, Evai gribējās apsēsties, tomēr vispirms vajadzēja paslēpt somiņu; pēc Evas domām, tā nevarēja, kā parasts, palikt uz galda, jo bija piestūķēta pilna ar naudu. Tai bija jāpazūd. Kāds varētu atnākt. Eva ar skatienu meklēja piemērotu skapi vai atvilktni, atteicās no šī nodoma un iegāja mazgājamā telpā. Ieskatījās veļasmašīnā, tā bija tukša. Eva iebāza tajā somiņu un aizvēra durtiņas. Tad atgriezās dzīvojamā istabā, grasījās apsēsties, tomēr atkal pagriezās un atnesa no virtuves sarkanvīnu. Pudele bija atkorķēta, Eva pielēja pilnu ūdensglāzi, iegāja dzīvojamā istabā, pa logiem noraudzījās tumsā un klusumā. Iedzēra divus lielus malkus un tad nolēma aizvilkt aizkarus. Lai gan ārpusē neviena nebija. Aizvilkusi ciet aizkarus pie visiem logiem, Eva paņēma glāzi un gribēja apsēsties, taču tad atcerējās, ka cigaretes palikušas rokassomiņā, veļasmašīnā. Iegājusi mazgājamā telpā, viņa paņēma somiņu. Atgriezās dzīvojamā istabā, atcerējās, ka vajadzīga arī uguns, un atkal gāja atpakaļ. Pulss sitās arvien straujāk, tomēr Eva sameklēja šķiltavas, apsēdās un tad atminējās pelnutrauku. Vēlreiz piecēlās un ievēroja, kā trīc pirksti. Pa ielu lēni brauca automašīna, viņa pieskrēja pie loga un pa aizkaru spraugu paskatījās ārā; tas bija taksometrs. Droši vien tikai meklē kādu māju, viņa nodomāja, devās uz virtuvi, izlietnē atrada pelnutrauku un aizsmēķēja cigareti. Telefons nedarbojas, viņa nodomāja, šī doma sniedza atvieglojumu, tagad viņu neviens nevarēs sazvanīt. Durvis viņa bija aizslēgusi. Ievilkusi vēl vienu dūmu, viņa ielika cigareti pelnutraukā. Ja izdzēstu visas lampas, tad izskatītos, ka

viņas nemaz nav mājās. Eva izgāja caur istabām, slēgdama ārā lampas. Kļuva arvien tumšāks, istabu stūros sabiezēja melna tumsa.

Tad viņa beidzot apsēdās. Uz pašas atzveltņa maliņas, gatava kuru katru brīdi pielēkt kājās. Uzmācās neomulīga sajūta, ka viņa ir kaut ko piemirsusi, tāpēc Eva dzēra sarkanvīnu un smēķēja, elpodama strauji un drudžaini, un pēc brīža viņai sāka reibt galva. Viņa mēģināja ietvert domas teikumos, taču šos teikumus nebija iespējams pabeigt, jo atausa aizvien jaunas un jaunas domas, kuras bija jāizdomā. Tas jauca viņai prātu. Viņa iedzēra vēl vīnu un izsmēķēja vēl dažas cigaretes. Pulkstenis bija jau gandrīz vienpadsmit. Varbūt Maja ir atrasta, varbūt kāds no viņas klientiem nospiedis durvju rokturi un atklājis, ka durvis ir vaļā. Ja tas bijis vīrietis, kuram ir sieva un bērni, tad viņš varbūt ir meties projām tāpat kā Eva. Ja nomirst prostitūta, nevienam tas nerūp, Eva sašutusi nodomāja. Varbūt Maja tur gulēs ilgi, pirms kāds kaut ko pasāks; varbūt dienām vai nedēļām ilgi. Līdz kāpņu telpā sāks ost pēc trūdiem un kaimiņi sāks brīnīties. Eva iegāja virtuvē un ielēja glāzē vīnu. Drīz mājās atgriezīsies Emma, viņa nodomāja, tad viss atkal būs tāpat kā agrāk. Stāvēdama pie izlietnes, viņa izdzēra glāzi tukšu, tad iegāja vannas istabā. Labāk atgulties un ļaut, lai rit laiks. Jo ātrāk laiks paies, jo labāk. Eva iztīrīja zobus un palīda zem segas. Varbūt policija viņu tomēr atradīs, tāpēc labāk jau tagad jāapdomā, ko sacīt.

Viņa aizvēra acis un centās iemigt, tomēr traucēja aizvien jaunas domas. Vai kāds bija redzējis, kā Eva ieiet namā? Diezin vai. Toties viņa bija redzēta Hannas restorānā un lielveikala kafejnīcā. Viņa nevarētu noliegt, ka satikusi Maju; tas būtu pārāk riskanti. Pirmo dienu vajadzēs aprakstīt tā, kā tā tiešām noritējusi, proti — ka viņas kopā ieturējušas maltīti un pēc tam devušās uz Majas dzīvokli. Evai pēkšņi ienāca prātā glezna. Tā stāvēja, atbalstīta pret dzīvojamās istabas sienu. Taču to viņa bija varējusi atvest jau pirmajā vakarā. Un tas, ka Maja bijusi prostitūta, — vai Evai atzīt, ka viņa to zinājusi? Varbūt būs labāk teikt tik daudz patiesības, cik vien iespējams? Nu, protams, Eva ir to zinājusi, Maja pateikusi viņai pati. Pilnīgi brīvprātīgi. Viņām nekad nav bijis noslēpumu vienai no otras. Eva atkal aizvēra acis un pūlējās atvairīt visas domas. Taksometrs, viņa piepeši atcerējās, — tas, ko viņas izsaukušas. Tas pats, ar kuru viņa vedusi ietīto gleznu uz Tordenskjolda ielu, — vai policija spēs to sameklēt? Taču Eva jau varēja vienkārši aizbraukt turp, lai aizvestu gleznu, tad mazliet papļāpāt ar Maju un atgriezties mājās, jo Maja gaidīja klientu. Protams, tieši tā arī notika. Viņas sastapās trešdien un kopā iedzēra kafiju. Nebija redzējušās divdesmit piecus gadus. Pēc tam aizgāja vakariņās. Maja samaksāja rēķinu. Viņa gribēja nopirkt gleznu un nākamajā dienā atsūtīja pēc tās taksometru. Vai Eva ir redzējusi to klientu? Varbūt dzirdējusi viņa vārdu? Nē, nē, viņa aizgāja, pirms

klientam bija jāierodas. Par šo vīrieti viņa neko nezina, neko negrib zināt, tas viss viņai liekas šausmīgi. Briesmīgi, tā tas ir. Es nezinu, kā viņa gājusi bojā, Eva piepeši nodomāja, zinu tikai to, kas rakstīts avīzēs. Man jāizlasa avīze. Jādzird, ko ziņo pa radio. Es nedrīkstu pieļaut kļūdas. Viņa stingi skatījās griestos, zem segas sažņaugusi pirkstus. Pirmās ziņas, kad tās tiek raidītas? Sešos? Viņa ieskatījās modinātājā, tuvojās pusnakts. Gaišzaļie rādītāji bija izpletušies kā Majas kājas uz tumšā gultas pārsega. Eva strauji atvēra acis. Murgi viņas apziņā stāvēja rindā. Viņa piecēlās, iegāja vannas istabā, uzvilka peldmēteli un apsēdās dzīvojamā istabā. Atkal piecēlās un ieslēdza radio, patlaban pārraidīja mūziku. Viņa nodomāja: es

labāk palikšu nomodā. Kamēr būšu nomodā, es zināšu, kas notiek.

*

Noslepkavota pati savā gultā.

Vēl sēdēdama automašīnā, Eva ieraudzīja šo virsrakstu Omāra veikala preses stendā. Nedaudzo nakts stundu laikā šis notikums bija kļuvis zināms visai pilsētai, visai valstij. Eva ieskrēja veikalā, nolika uz letes desmitnieku, iedama atvēra avīzi, izklāja to uz stūresrata un lasīja. Rokas viņai drebēja.

Vakar vēlu vakarā trīsdesmit deviņus gadus veca sieviete tika atrasta savā gultā mirusi. Pēc visa spriežot, sieviete ir nožņaugta, tomēr policija līdz šim neizpauž sīkākas detaļas, lai netraucētu izmeklēšanas gaitai. Dzīvoklī nekas neliecina par cīņu, un, šķiet, nekas nav arī nozagts. Šo sievieti, kura, būdama prostitūta, jau bija nonākusi policijas uzmanības lokā, ap pulksten desmitiem vakarā atrada kāds paziņa. Mūsu avīzei viņš apstiprināja, ka tur ieradies kā klients un nejauši atklājis, ka durvis nav aizslēgtas. Gultā ieraudzījis mirušo sievieti, viņš nekavējoties ziņoja policijai. Jādomā, sievieti nogalinājis kāds klients, slepkavības motīvs nav zināms. Vairāk lasiet 6. un 7. lpp.

Eva šķīra tālāk. Sestajā un septītajā lappusē nebija necik daudz teksta, toties tur bija lieli fotoattēli. Vienā redzams dzīvojamais nams, Mājas logs atzīmēts ar krustiņu. Fotogrāfija laikam veca, kokiem pie mājas bija kupla lapotne. Vīrietis, kurš atradis Maju, attēlā bija redzams neskaidri, no aizmugures, lai netiktu pazīts. Un tad vēl bija policista fotogrāfija. Izmeklētājs. Iesirms, nopietns vīrs zilā kreklā. Policijas priekšnieks Konrāds Sejers, Eva nodomāja, kas par vārdu! Visi, kas ceturtdienas vakarā uzturējušies nama tuvumā, tika lūgti sazināties ar policiju.

Eva salocīja avīzi. Ja policija vispār noskaidros, ka viņa bijusi kopā ar Maju, tad ieradīsies |oti drīz, varbūt jau šodien, katrā ziņā vēl pirms nedēļas nogales. Pēc nedēļas Eva, iespējams, varētu justies drošāk. Bet vispirms policisti izdibinās, ko Maja darījusi pēdējās dienās un ar ko tikusies. Eva atkal iedarbināja mašīnu un lēnām brauca uz mājām. Iegājusi iekšā, viņa nolēma mazliet pastrādāt,

uzkopt dzīvokli, ieviest tajā kārtību un vēlreiz apdomāt, ko sacīs. Mazgājamā telpā bija sakrājušās netīras veļas kaudzes, viņa visu sabāza mašīnā, tad pēkšņi atcerējās, ka tur palikusi somiņa ar naudu, un izvilka to ārā. Pēc tam salika mašīnā veļu. Mēs ar Maju bijām bērnības draudzenes, viņa sev teica, bet kopš sešdesmit devītā gada vairs nebijām tikušās. Tāpēc, ka pārcēlāmies uz citu dzīvesvietu. Toreiz mums abām bija piecpadsmit gadu.

Viņa iebēra veļasmašīnā pulveri un nospieda pogu.

Pēc tam mēs vairs neredzējāmies divdesmit piecus gadus. Es sastapu viņu iepērkoties, biju kaut ko apmainījusi krāsu veikalā, — mēs devāmies uz otrā stāva kafejnīcu un dzērām kafiju.

Viņa iegāja virtuvē un atgrieza ūdens krānu.

Un tad mēs tērzējām par veciem laikiem, kā jau sievietes mēdz tērzēt. Vai es zināju, ka viņa ir prostitūta? Jā, to viņa man pateica pati. Un nemaz nekautrējās. Viņa ielūdza mani vakariņās, mēs aizgājām uz Hannas Kjokken.

Eva ielēja izlietnē trauku mazgājamo šķīdumu, salika karstajā ūdenī glāzes un galda piederumus. Veļasmašīna mazgājamā telpā pamazām uzņēma apgriezienus.

Bet pēc vakariņām es vēl iegriezos viņas mājās. Jā, pareizi, mēs braucām ar taksometru. Bet ilgi es pie viņas nepaliku. Jā, viņa stāstīja par saviem klientiem, bet neizpauda ne vārdus, ne ko tamlīdzīgu. Glezna?

Eva paņēma vīna glāzi, pacēla to pret gaismu un tad sāka mazgāt.

Jā, tā ir mana glezna. Pareizāk sakot, to no manis nopirka Maja. Par desmit tūkstošiem kronu. Bet tikai tāpēc, ka viņai bija manis žēl; neticu, ka glezna viņai patika. Taču viņa jau ari necik daudz nesaprata no mākslas. Nākamajā vakarā es aizbraucu pie viņas ar taksometru, lai aizvestu gleznu. Izdzēru tasi kafijas un diezgan drīz devos prom. Jo viņa gaidīja klientu. Vai es to vīrieti redzēju? Nē, nē, es neredzēju nevienu, es aizgāju laikus, negribēju būt tur klāt.

Noskalojusi zem krāna glāzi, Eva paņēma nākamo. Bija sakrājies šausmīgi daudz vīna glāžu. Veļasmašīnā sāka šļakstēt ūdens. Patiesībā viss ir diezgan vienkārši, Eva prātoja; mani taču neapsūdzēs šajā slepkavībā. Draudzenes jau nemēdz viena otru nogalināt. Un tāpēc nav itin nekāda iemesla turēt aizdomās Evu. Neviens nevar pierādīt, ka viņa kaut ko redzējusi.

Bet nauda, ko viņa paņēmusi…

Eva atvilka elpu un lūkoja nomierināties. Pēkšņi viņu pārņēma sašutums par to, ka viņa paņēmusi Majas naudu; Dieva dēļ, kāpēc viņa ta rīkojusies? Tikai tāpēc, ka viņai vajag naudu? Eva pacēla nākamo glāzi, kad atskanēja durvju zvans. Sparīgi un enerģiski.

Nē! Tas taču nevar būt! Eva tik stipri salēcās, ka glāze saplīsa. Roka sāka asiņot, ūdens iekrāsojās sarkans. Viņa pieliecās pie loga, lai

paskatītos ārā, bet nevienu neredzēja, manīja tikai, ka pie durvīm kāds stāv. Apžēliņ, kurš tagad varētu…

Izvilkusi roku no ūdens, viņa ietina to trauku dvielī, lai asinis nepilētu uz grīdas. Izgāja priekšnamā. Nožēloja, ka durvīm izraudzījusies grubuļainu stiklu un caur to nekas nav saredzams. Ārpusē stāvēja vīrietis, ļoti gara auguma, slaids, sirms, likās gaužām pazīstams. Līdzīgs tam vīrietim avīzē, galvenajam izmeklētājam, bet vēl jau, protams, bija par agru, par spīti visam bija tikai piektdienas rīts, pastāvēja taču zināmas robežas tam, ko viņi spēj izdibināt vienā vienīgā naktī, kaut arī viņi noteikti…

"Konrāds Sejers," vīrietis teica. "Policija."

Sirds Evai sarāvās un nogrima kaut kur kuņģa apvidū. Rīkle ar klusu klikšķi aizžņaudzās, viņa vairs nejaudāja izdvest ne vārda. Vīrietis nekustīgi stāvēja, jautājoši raudzījās Evā un, kad viņa vēl aizvien klusēja, pamāja uz trauku dvieli. "Vai kaut kas noticis?"

"Nē, es patlaban mazgāju traukus." Viņa nespēja pat pakustināt kāju.

"Eva Marija Magnusa?"

"Jā, tā esmu es."

Vīrietis joprojām vērīgi raudzījās viņā. "Vai drīkstu ienākt?"

KA VIŅŠ MANI ATRADIS? JAU PĒC PARIS STUNDĀM! VELNS PARĀVIS, KĀ…

"Jā, protams, vispirms man tikai jāapkopj roka, jāsameklē plāksteris. Glāze bija lēta, tātad nekas briesmīgs, bet stipri tek asinis, ir tik nepatīkami, ja ar tām notriepjas mēbeles un paklāji. Tādus traipus ir pilnīgi neiespējami iztīrīt… Policija?"

Eva soli atkāpās, mēģināja atcerēties, ko nolēmusi teikt, šobrīd viss bija aizmirsies, bet viņam jau vispirms ir jāuzdod jautājums, un tikai tad viņa varēs atbildēt, vislabāk teikt pēc iespējas maz, atbildēt tikai u/ jautājumiem, nekladzināt kā vistai, jo tad viņš nodomās, ka viņa nervozē, un viņa tiešām nervozē, tikai šis vīrietis nedrīkst to manīt.

Abi stāvēja dzīvojamā istabā.

"Vispirms aprūpējiet roku," izmeklētājs īsi noteica. "Es pagaidīšu." Viņš pētigi paraudzījās Evā, pamanīja pārsisto lūpu, kura nu jau bija pietūkuši.

Eva iegāja vannas istabā, neuzdrīkstējās skatīties spogulī, baidīdamās no šoka. Izņēma no medikamentu skapīša plāksteri, nogrieza gabaliņu, uzlipināja uz brūces un trīsreiz dziļi ieelpoja un izelpoja. "Mēs ar Maju bijām bērnības draudzenes," viņa nočukstēja. Tad devās uz dzīvojamo istabu.

Vīrietis vēl arvien stāvēja turpat, un Eva pamāja viņam ar galvu, mudinādama apsēsties. Līdzko viņš pavēra muti, Eva jutās kā zibens ķerta, viņa bija kaut ko piemirsusi, kaut ko svarīgu un izšķirošu, to

vajadzēja aši nokārtot, bet bija par vēlu, jo nu viņš sāka runāt un Eva vairs nespēja padomāt.

"Vai jūs pazīstat Maju Durbanu?"

"Jā? Jā, es viņu pazīstu."

"Vai jau sen neesat viņu redzējusi?"

"Nē. Es viņu — satiku vakar. Vakar vakarā."

Policists lēni palocīja galvu.

"Vakar cikos?"

"Tā ap sešiem, septiņiem."

"Vai jūs zināt, ka pulksten divdesmit divos Durbana kundze atrasta savā gultā mirusi?"

Eva apsēdās, aplaizīja lūpas un norija siekalas. Vai es to zinu, viņa sev jautāja, vai esmu par to dzirdējusi jau tik agri rītā…

Piepeši viņa paskatījās uz avīzi, virsraksts rēgojās tieši viņai acu priekšā.

"Jā. No avīzes."

Viņš paņēma avīzi, apgrieza to otrādi un appētīja otro pusi.

"Jā? Cik redzu, avīzi jūs neesat abonējusi. Nav uzlīmes ar adresi. Tātad jūs jau tik agrā rītā ejat pirkt avīzi?"

Savā ziņā viņš šķita sīksts, tāds, kurš spētu piespiest runāt pat akmeni. Evai nebija ne mazāko izredžu. "Jā, varbūt ne katru dienu. Bet diezgan bieži…"

"Kā jūs zinājāt, ka avīzē ir rakstīts par Durbana kundzi?"

"Kā jūs to domājat?"

"Viņas vārds," klusu sacīja policists, "rakstā nav minēts."

Eva gandrīz paģība.

"Nē, bet es taču pazinu viņas māju. Un logs ir atzīmēts ar krustiņu. Pēc raksta es sapratu, ka runa ir par Maju. Viņa bija īpašs gadījums. Te ir minēts," Eva pieliecās un norādīja uz attiecīgo rindkopu, "kaut kas par "policijas uzmanības loku" un "prostitūtu". Un "trīsdesmit deviņi gadi". Tāpēc es sapratu, ka tā ir viņa, aptvēru to uzreiz."

"Ak tā? Un ko jūs tad nodomājāt? Kad uzzinājāt, ka Durbana kundze noslepkavota?"

Eva drudžaini meklēja īstos vārdus.

"Es nodomāju, ka viņai vajadzēja mani klausīt. Es centos viņu brīdināt."

Sejers klusēja. Eva gaidīja, ka viņš uzdos vēl citus jautājumus, taču viņš neko nejautāja, pārlaida skatienu istabai, ne bez zināmas intereses nopētīja viņas lielās gleznas, tad atkal vēroja Evu, vēl arvien klusēdams; Eva juta, ka sāk svīst, brūce rokā sāpēja.

"Pieņemu, ka jūs tātad būtu pieteikusies policijā arī tad, ja es pie jums nebūtu ieradies pirmais?"

"Kā jūs to domājat?"

"Jūs apciemojat draudzeni un nākamajā dienā izlasāt avīzē, ka šī draudzene noslepkavota. Un es pieņemu, ka jūs būtu pieteikusies policijā, lai dotu liecību, lai palīdzētu mums?"

"Jā, jā, protams, vēl tikai neesmu paguvusi."

"Vai netīrie trauki bija svarīgāki?"

Eva lēni atraisījās no viņa skatiena.

"Mēs ar Maju bijām bērnības draudzenes," viņa vāri izdvesa.

"Tālāk."

Izmisums draudēja gūt virsroku, Eva pūlējās saņemties, taču vairs nespēja atcerēties, ko gribējusi stāstīt.

"Mēs sastapāmies iepērkoties, nebijām redzējušās divdesmit piecus gadus, tad kopā aizgājām iedzert kafiju. Un viņa stāstīja man par savu nodarbošanos."

"Jā. Ar to viņa nodarbojās jau krietnu laiciņu."

Viņš atkal apklusa, un Eva nevarēja palikt pie savas apņemšanās -»— atbildēt tikai uz jautājumiem.

"Mēs kopā bijām vakariņās, trešdien. Un pēc tam vēl iedzērām kafiju pie viņas mājās."

"Tātad jūs bijāt viņas dzīvoklī?"

"Jā, bet tikai neilgi. Vakarā ar taksometru aizbraucu mājās, un Maja velējās, lai aizvedu viņai kādu gleznu. To viņa gribēja pirkt. Es esmu gleznotāja, un Majai tas šķita visai bezcerīgi, galvenokārt tāpēc, ka es gandrīz nemaz nepārdodu gleznas, un, kad izstāstīju viņai, ka man atvienots telefons, viņa nolēma man palīdzēt un nopirkt gleznu. Viņai bija ļoti daudz naudas."

Eva atcerējās naudu vasaras namiņā, taču nepieminēja to.

"Cik viņa samaksāja par gleznu?"

"Desmit tūkstošus. Tieši tik daudz, cik sastāda mani nenomaksātie rēķini."

"Tas viņai bijis veiksmīgs darījums," Sejers negaidot noteica.

Eva pārsteigumā iepleta acis.

"Un jums bija vēlreiz jāierodas pie Majas, un to jūs arī izdarījāt?"

"Jā. Bet tikai tādēļ, lai aizvestu viņai gleznu," Eva steigšus atbildēja. "Es braucu ar taksometru. Gleznu biju ietinusi segā…"

"To mēs zinām. Jūs braucāt ar taksometru, kura numurs ir F 16. Viss droši vien noritēja ātri." Viņš pasmaidīja. "Cik ilgi jūs pie viņas palikāt?"

Eva izmisīgi pūlējās nezaudēt savaldību.

"Varbūt kādu stundu. Apēdu sviestmaizi, un mēs vēl drusku parunājām." Viņa piecēlās, lai paņemtu cigareti, atvēra somiņu, kas gulēja uz ēdamgalda, un stingi skatījās uz daudzajām naudaszīmēm. Tad ar klusu knikšķi aizvēra somiņu ciet.

"Vai jūs smēķējat?" Sejers pēkšņi noprasīja un pavicināja gaisā Prince paciņu.

"Jā, paldies."

Eva paņēma cigareti un sniedzās pēc šķiltavām, ko viņš piebīdīja pār galdu.

"Taksometrs atbrauca pēc jums uz šejieni pulksten astoņpadsmitos, un es pieņemu, ka apmēram astoņpadsmitos divdesmit jūs ieradāties pie Durbana kundzes?"

"Jā, tā varētu būt. Bet pulkstenī es neskatījos."

Eva lēnām sūca cigareti un izpūta dūmus, mēģinādama atbrīvoties no spiediena, kurš viņā bija sakrājies. Tas neizdevās.

"Un jūs bijāt tur vienu stundu, tas nozīmē, ka ap deviņpadsmitiem divdesmit devāties prom?"

"Kā jau teicu, pulkstenī es neskatījos. Bet viņa gaidīja klientu, un es negribēju būt tur klāt, tāpēc devos projām laikus."

"Kad tad viņam bija jāatnāk?"

"Astoņos. Viņa man uzreiz pateica, ka astoņos gaidot klientu. Klienti vienmēr zvanīja divas reizes. Tas bija norunātais signāls." Sejers pamāja.

"Un vai jūs zināt, kas bija šis klients?"

"Nē. Un arī negribēju zināt. Tas, ko viņa darīja, man šķita slikti, drausmīgi, es neaptveru, kā viņa to spēja, kā to vispār kāda var darīt."

"Iespējams, jūs esat pēdējā, kas redzējusi Durbana kundzi dzīvu. Vīrietis, kuram bija jāatnāk astoņos, var būt slepkava." "Jā?" Eva izdvesa, it kā šī doma iedvestu viņai šausmas. "Vai uz ielas jūs kādu sastapāt?" "Nē."

"Pa kādu ceļu jūs gājāt?"

Jāsaka patiesība, ciktāl tas iespējams, viņa nodomāja. "Pa kreisi. Gar benzīna uzpildes staciju un apdrošināšanas biroju. Gar upi, pār tiltu."

"Vai tas nav apkārtceļš?"

"Es negribēju iet garām krogam."

"Kāpēc?"

"Vakaros tur apkārt vienmēr slaistās daudz piedzērušo." Tā tiešām bija skaidra patiesība. Evai gluži vienkārši nepatika iet garām lieliem piedzērušu vīriešu bariem. "Nu, labi."

Sejers nopētīja plāksteri uz viņas plaukstas. "Vai Durbana kundze pavadīja jūs līdz durvīm?" "Nē."

"Vai viņa aizslēdza durvis, kad bijāt pa tām izgājusi?" "Šķiet, nē. Bet es nepievērsu tam uzmanību." "Un kāpnēs vai uz ielas jūs nevienu nesastapāt?" "Nē. Nevienu."

"Vai atceraties, varbūt uz ielas stāvēja automašīnas?" "Vairs neatminos."

"Nu, labi. Tad jūs šķērsojāt tiltu — un pēc tam?" "Kā jūs to domājat?" "Kurp jūs gājāt pēc tam?" "Es gāju mājās."

"Jūs gājāt mājās? No Tordenskjolda ielas līdz Engelstadai?" "Jā."

"Krietni tāls ceļš, vai ne?"

"Jā gan. Tā ir, taču man gribējās iet kājām. Bija tik daudz kas jāpārdomā."

"Un par ko jums bija tik ļoti jādomā, ka bija nepieciešama tik gara pastaiga?"

"Nu jā, par Maju un tamlīdzīgi," Eva nomurmināja. "Par to, kāda viņa kļuvusi. Pirms daudziem gadiem mēs bijām tik tuvas draudzenes, un es nespēju to aptvert. Biju domājusi, ka pazīstu viņu," Eva izbrīnījusies teica, it kā sarunādamās pati ar sevi.

Viņa nodzēsa cigareti un atglauda matus.

"Tātad trešdienas pēcpusdienā jūs satikāt Maju Durbanu pirmo reizi kopš divdesmit pieciem gadiem?"

"Jā."

"Un vakar starp sešiem un septiņiem jūs pie viņas ciemojāties?"

"Jā."

"Un tas ir viss?"

"Jā. Tieši tā, tas ir viss."

"Un jūs neko neesat piemirsusi?"

"Nē, nedomāju vis."

Sejers piecēlās no dīvāna, vēlreiz pamāja ar galvu, paņēma savas šķiltavas, uz kurām tagad bija Evas pirkstu nospiedumi, un ieslidināja tās krūšu kabatā.

"Vai jums radās iespaids, ka Durbana kundze kaut kāda iemesla dēļ nervozē?"

"Nē, it nemaz. Maja bija ļoti mundra, kā allaž. Valdīja pār situāciju."

"Un jūsu sarunas laikā neizskanēja neviens vārds, kurš varētu norādīt uz to, ka viņu kāds apdraud? Vai ka viņai ar kādu ir konflikts?"

"Nē. Nekādā ziņā."

"Vai kāds zvanīja pa telefonu, kamēr bijāt pie viņas?"

"Nē."

"Tad es jūs ilgāk netraucēšu. Lūdzu, piezvaniet, ja jums ienāks prātā kaut kas tāds, kas varētu būt svarīgs. Jebkas."

"Jā!"

"Es gādāšu, lai jūsu telefons nekavējoties tiktu pieslēgts."

"Ko?"

"Es mēģināju jums piezvanīt. Un sakaru dienestā man paziņoja, ka jūs neesot samaksājusi rēķinu."

"Ak jā. Liels paldies."

"Gadījumam, ja mums nāktos sarunāties vēlreiz."

Eva apjukusi iekoda lūpā.

"Paklausieties," viņa pēkšņi ierunājās. "Kā jūs uzzinājāt, ka es esmu bijusi pie Majas?"

Sejers iebāza roku jakas kabatā un izvilka grāmatiņu sarkanos ādas vākos.

"Majas kalendārs. Trīsdesmitajā septembrī te ierakstīts: iepērkoties satiku Evu. Paēdām Hannas restorānā. Un apakšā — jūsu vārds un adrese."

Cik vienkārši, Eva nodomāja.

"Sēdiet vien," Sejers sacīja. "Es pats tikšu ārā." Eva atkrita atzveltnī. Pilnigi pārguruši, viņa tik stipri sažņaudza klēpī saliktās rokas, ka brūce atkal sāka asiņot. Iedams pār istabu, Sejers piepeši apstājās pie vienas no viņas gleznām. Pielieca galvu sāņus, tad pagriezās.

"Kas te attēlots?"

Eva saspringa.

"Patiesībā es nekad nemēdzu izskaidrot savu gleznu saturu."

"Nē, to es saprotu. Bet šis," viņš norādīja uz torni, kas pacēlās no tumsas, "atgādina man baznīcu. Un tas mazais, pelēkais fonā, — tas varētu būt kapakmens. Augšmalā mazliet noapaļots. Tālu nomaļus no baznīcas, tomēr ir redzams, ka abi sader kopā. Kapsēta," viņš vienkārši noteica. "Ar vienu vienīgu kapakmeni. Kas tur apglabāts?"

Eva pārsteigta raudzījās viņā. "Manuprāt, es pati."

Sejers devās tālāk. "Tā ir pati iespaidīgākā glezna, ko es jebkad esmu redzējis," viņš noteica.

Kad aizvērās durvis, Eva nosprieda, ka dažas asaras būtu nākušas par labu, taču nu jau bija par vēlu. Viņa sēdēja, salikusi rokas klēpī, un klausījās vcļasmašīnas troksnī, tā patlaban izgrieza veļu un, draudīgi rūkdama, virpuļoja arvien ātrāk.

Eva atbrīvojās no panikas, un viņu sagrāba mežonīgas dusmas. Tās bija svešas jūtas, viņa vēl nekad nebija tā dusmojusies, bija vienīgi kritusi izmisumā. Viņa bija paņēmusi no galda somiņu, atvērusi to, apgriezusi otrādi un izpurinājusi laukā banknotes. Lielākoties tur bija simtnieki, tomēr arī daži piecdesmitnieki un kaudze tūkstoš kronu naudaszīmju. Eva skaitīja un skaitīja, gandrīz neticēdama savām acīm. Vairāk par sešdesmit tūkstošiem. Kabatas nauda, bija teikusi Maja. Sašķirojusi naudu akurātās kaudzītēs, Eva nogrozīja galvu. Ar sešdesmit tūkstošiem viņa varētu iztikt veselu mūžību — vai vismaz veselu pusgadu. Un neviens nenojaustu, ka šī nauda paņemta Majas dzīvoklī. Galu galā neviens par to nezināja. Kur gan citur tā būtu nonākusi, Eva prātoja, valsts kasē? Viņai bija savāda sajūta, ka šo naudu viņa ir nopelnījusi. Ka tā pieder viņai. Salikusi kaudzītes citu uz citas, viņa aptina tās ar gumijas cilpu. Evu vairs nemocīja sirdsapziņas pārmetumi par to, ka viņa paņēmusi šo naudu. Patiesībā sirdsapziņai vajadzētu ierunāties, viņa īsti nepatvēra, kāpēc tas nenotiek, vēl nekad savā mūžā viņa nebija neko nozagusi, ja neņem vērā Skollenberga kundzes plūmes. Bet kāpēc lai nauda mētātos Majas dzīvokļa bļodās

un vāzēs, ja Evai tā tik steidzami nepieciešama? īsi apdomājusies, viņa nokāpa pagrabā. Brīdi meklējusi, beidzot atrada tukšu krāsu spaini ar sausu iekšpusi. Maigi zaļu, pa pusei matētu. Naudu viņa ielika spainī, uzspieda tam virsū vāku un pastūma zem sola. Ja man vajadzēs naudu, es varēšu vienkārši iebāzt roku spainī un izvilkt pāris naudaszīmju — tieši tāpat, kā darījusi Maja, viņa izbrīnījusies nodomāja. Tad atkal uzkāpa augšā. Tas tāpēc, ka neviens nevar to uzzināt, viņa prātoja. Varbūt mēs visi kļūstam par zagļiem, ja rodas izdevība. Un šī bija laba izdevība. Nauda, kas vairs nevienam nepieder, taču pienākas tādai, kurai tā patiešām nepieciešama. Tādai kā man — vai kā Emmai.

Un vasaras namiņā Majai paslēpti pat gandrīz divi miljoni. Eva nogrozīja galvu. Par tik lielu naudu viņa tikpat kā neuzdrīkstējās domāt. Bet ja nu tā ir noglabāta tik labi, ka netiks atrasta nekad? Vai tad lai tā tur guļ, līdz sabirst putekļos? To piķi es tev novēlu, Maja bija teikusi. Varbūt tas bija domāts kā joks, tomēr Eva, to atcerēdamās, klusu iestenējās. Varbūt Maja tiešām bija domājusi tieši tā. Šķita, ka paveras kāda iespēja, Eva centās to neapcerēt. Nauda, par kuru neviens neko nezina. Viņa vispār nejaudāja iztēloties, ko varētu iesākt ar tik lielu naudu. Protams, tas būtu vienkārši neiespējami. Tādu bagātību nav iespējams noslēpt, pat Emma uzdotu jautājumus, ja viņām pēkšņi uzrastos tik daudz naudas, viņa izstāstītu par to Josteinam, kurš tieši tāpat uzdotu jautājumus, vai Evas tēvam, vai draudzenēm un viņu vecākiem. Tāpēc jau zagļiem ir tik grūti, Eva prātoja, vienmēr kādam rodas šaubas — kādam, kurš zina, cik nabadzīgi viņi dzīvojuši agrāk, un valodas izplatās tik ātri. Ja Maja zinātu, ko Eva te fantazē! Varbūt Maja tagad guļ saldētavas atvilktnē, pie kājas pirksta — zīmīte ar vārdu. Durbana, Marija, dzimusi 1954. gada 4. augustā.

Eva nodrebēja. Bet tas vīrs ar zirgasti necik ilgi nepaliks uz brīvām kājām, tādi kā viņš vienmēr tiek notverti. Evai vajag tikai nogaidīt, līdz viņu ielenks policija, viņam nav nekādu izredžu, jo sevišķi tagad, kad policijai ir DNS metode un varbūt vēl kas ļaunāks, un viņš galu galā ir pārgulējis ar Maju. Varena vizītkarte, ko viņš tur atstājis kopā ar pirkstu nospiedumiem un matiem, un apģērba šķiedrām, un sazin ar ko vēl, F.va galu galā bija lasījusi kriminālromānus. Pēkšņi viņa izbijusies jautāja sev, kādas pēdas tur atstājusi pati. Policists ieradīsies vēlreiz, par to viņa bija droša. Un viņai nāksies stāstīt visu to pašu, ko pirmajā reizē, varbūt ar katru nākamo reizi tas padosies vieglāk. Sparīgiem soļiem F.va iegāja darbnīcā. Pārvilka pār galvu gleznošanas kreklu un īgni paraudzījās uz molbertu ar melno audeklu. Sešdesmit reiz deviņdesmit, labs formāts, ne par lielu, ne par mazu. Atvilktnē atradās smilšpapīrs un koka klucītis. Noplēsusi gabalu smilšpapīra, viņa aptina to ap klucīti,

saspieda to rokā un pāris reižu piesardzīgi pavēzēja gaisā. Tad ķērās pie audekla. Viņa sāka ar augšējo labo stūri un četras piecas reizes spēcīgi noskrāpēja krāsu. Audekls kļuva tumšpelēks, apmēram svina tonī, mazliet gaišāks tur, kur audums sastāvēja no rupjiem pavedieniem. Eva soli atkāpās. Un ja nu viņi šo vīrieti neatrod! Ja viņš gluži vienkārši izsprūk sveikā! Opel Manta, BL 74, ja viņa pareizi saredzējusi? Ne jau visus noķer, viņa prātoja, un, ja šī vīrieša nav policijas kartotēkā, tad kā lai policija viņu atrod? Viss bija noticis tik ātri, bez mazākā troksnīša. Dažu sekunžu laikā viņš bija izlavījies no dzīvokļa un nozudis. Ja viņa automašīnu bija redzējusi vienīgi Eva, tad policija nekad neuzzinās, ka viņš brauc ar Opel Manta— ar visai reti sastopamu mašīnu, pēc kuras būtu viegli viņu atrast.

Atkal piegājusi pie audekla, viņa sparīgi berzēja to kādā vietā mazliet tālāk pa kreisi, ar mazāk drudžainām, toties spēcīgākām kustībām. Ko viņš tur bija teicis par savu darbu, cik ilgi viņam esot jāstrādā, lai nopelnītu — cik? Virsaiti. Virsaitis — tās ir tūkstoš kronas, Eva prātoja. Acu priekšā viņa redzēja gaišo pakausi ar astīti. Vai viņš nebija pieminējis alus darītavu?

Viņa mitējās berzēt. Nu viņa bija tikusi līdz baltajam audeklam, un no tā staroja stipra gaisma. Klucītis nokrita zemē. Eva ieskatījās pulkstenī, īsi padomāja un sparīgi papurināja galvu. Turpināja berzēt audeklu. Vēlreiz paraudzījās pulkstenī. Tad novilka kreklu un izgāja no darbnīcas.

Vajadzēja pilnīgi aizvērt karburatora gaisa ventili, lai vispār varētu iedarbināt motoru. Tas nikni ierēcās, un no izpūtējiem plūda melni dūmi, kad Eva pārslēdza ātrumus un izbrauca uz ielas. Varbūt tas vīrietis jau ir Zviedrijā. Varbūt viņam ir vasaras namiņš, kurā paslēpties, varbūt viņš ir izdarījis pašnāvību. Vai, tieši tāpat kā citi cilvēki, ir darbā, it kā nekas nebūtu noticis. Alus darītavā, pie kuras stāv baltais ()pcl Manta.

Eva nolīka pār stūresratu un piedeva gāzi. Viņa gribēja tikai pārliecināties, vai viņai ir taisnība, vai automašīna tur tiešām stāv. Vai šis vīrietis tiešām eksistē vai varbūt ir radies tikai viņas fantāzijā. Labaj.i pusē palika elektrības pārvaldes ēka, un Eva pēkšņi atcerējās neapmaksātos rēķinus, tos nedrīkstēja aizmirst. Tagad jau viņai pietiek naudas, tagad varēs pat ierāmēt dažas gleznas. Ļaudis nepērk tādas gleznas, kurām gar malām spurojas audekla pavedieni. Eva nudien nespēja to aptvert. Tagad viņa tuvojās nobrauktuvei ar deviņiem ātruma ierobežojuma vaļņiem. Ieslēdza otrajā ātrumā. Viņš nav mani redzējis, viņa domāja. Es bez bažām varu staigāt gar alus darītavu, viņam nav ne jausmas, kas es tāda esmu un ko esmu novērojusi. Taču viņš baidās un ir piesardzīgs. Man jāuzmanās. Automašīna pārlīgoja pār pirmo valni. Ja viņš ir slīpēts, tad dzīvos tālāk tā, it kā nekas nebūtu noticis. Ies uz darbu. Plēsīs jokus ēdnīcā. Varbūt viņam ir sieva

un bērns, Eva pēkšņi iedomājās. Viņa piesardzīgi šķērsoja otro valni, cenzdamās saudzēt savu veco mašīnu. Domās viņa nokristīja to vīrieti par Elmeru. Šis vārds šķita piemērots — mazliet bāls un izplūdis. Viņa nespēja iztēloties, ka vīrietim varētu būt kāds normāls vārds, tāds kā citiem cilvēkiem — Trigve vai Kore, vai varbūt Jenss. Nemūžam nē, tiklīdz viņa atcerējās, kā šis vīrietis sēdējis uz gultas ar pusnolaistām biksēm un aso, spīdīgo nazi rokā. Viņā nekas nebija normāls. Vii viņš pats sev tagad liekas citāds? Vai ir satricināts un izbijies, vai varbūt tikai skaišas, jo ir pārkāpis kādu robežu, par ko, iespējams, nāksies dārgi samaksāt? Kas tā īsti ir par sajūtu?

Piedevusi gāzi, Eva izbrauca satiksmes loku. Pabrauca garām spuldžu fabrikai un ieraudzīja preses stendu pie maiznīcas. "Atrasta nosmacēta," — šis virsraksts vīdēja gan tur, gan pie benzīna uzpildes stacijas, Maja bija visā pilsētā, un to noteikti bija lasījis ari Elmers, ja vien viņš lasa avīzes, bet to jau galu galā dara visi. Eva brauca lēnāk, sasniedza Oskara ielu, aizslīdēja garām alus darītavai, nonāca pie segtā peldbaseina un apstājās aiz tā. Vēl bridi palika sēžam mašīnā. Stāvvieta bija plaša, un daudzas mašīnas tur bija baltas. Aizslēgusi savējo, viņa gausi pagāja garām peldbaseinam, saoda hlora smārdu, devās uz priekšniecības autostāvvietu tieši blakus galvenajai ieejai. Elmers nu noteikti nebija nekāds priekšnieks, par to bija liecinājis viņa apģērbs, turklāt viņš bija sūdzējies par algu. Eva nesteidzīgi gāja tālāk, stāvvieta tagad palika pa kreisi, ieeju aizšķērsoja barjera. Stāvvietas automātā mirkšķināja sarkana spuldzīte, un milzīgs uzraksts pa labi vēstīja, ka laukums tiekot apsargāts, taču neizpauda, kādā veidā. Videokameru nekur neredzēja. Paspraukusies gar barjeru, Eva nogriezās pa kreisi, meklēt vajadzēja pēc kārtas, te bija daudz mašīnu. Sirds iepukstējās straujāk, viņa sabāza rokas mēteļa kabatās un pūlējās staigāt gluži bezrūpīgi, lāgiem pavērsa seju pret sauli un izmocīja mazu smaidiņu, cerēdama, ka tas izskatās pārliecinošs. Lūk, Honda Civic, balts un gandrīz nedabiski spožs, kā tikko no tirgotavas. Eva gāja tālāk, vajadzēja aplūkot visas automašīnas, arī to numurus, bet neviens nedrīkstēja nojaust, ko viņa te dara. Vai cilvēks var vakarā kādu noslepkavot un no rīta iet uz darbu? Vai tas ir iespējams? BMW, drusku nolietots un noputējis, iekšā uz palodzes mētājās daudz visādu drazu. VW vabolīte, arī ne sevišķi balta, drīzāk netīri dzeltena. Viņa devās pie nākamās rindas, juta, ka saule mazliet silda, kaut gan klāt jau oktobris, — tāds žēls, vārs siltums uz vaiga. Maja pēkšņi bija neatsaucami mirusi. Tas bija neticami. Eva īsti nezināja, vai ir to aptvērusi. Maja negaidot iznira no nekurienes un tikpat negaidot nozuda atkal. Šķita strauji aizlidojusi garām kā savāds sapnis. Balts Mercedes, vecs Audi, Eva gāja tālāk, garām kājām, vaļējā mētelī, un piepeši viņas priekšā nostājās kāds vīrietis un aizšķērsoja ceļu. Mugurā viņam bija tumšs kombinezons ar vairākām reflektoru svītrām.

Autostāvvietas sargs.

"Vai jums ir caurlaide?"

Eva sarauca pieri. Galīgs zaļknābis, tiesa, diezgan liels.

"Ko?"

"Šī ir privāta stāvvieta. Vai jūs te kaut ko meklējat?"

"Jā, kādu mašīnu. Es neko neaiztieku."

"Jums jāiet prom, šī stāvvieta paredzēta tikai darbiniekiem."

Viņam bija dzelteni, ezītī apcirpti mati un vesels lērums pašapziņas.

"Man tikai kaut kas jāapskata. Jāapiet viens līkums pa stāvvietu. Tas man ir svarīgi," viņa piemetināja.

"Nekā nebija! Nu, ejam, es aizvedīšu jūs līdz izejai."

Pavēloši izstiepis roku, viņš tuvojās.

"Varat staigāt man nopakaļ, ja gribat; es taču tikai apskatu mašīnas. Meklēju kādu cilvēku, ar kuru man jārunā, tas ir svarīgi. Lūdzu! Man pašai ir automašīna ar stereoiekārtu."

Puisis sastomījās. "Nu, labi, bet tikai žigli! Es te esmu tādēļ, lai dzītu prom ļaudis bez caurlaidēm, tas arī viss."

Eva devās tālāk starp automašīnu rindām, aizmugurē dzirdēdama viņa soļus.

"Kas tad tā ir par mašīnu?" viņš nelikās mierā.

Eva neatbildēja. Elmers nedrīkstēja uzzināt, ka viņu kāds meklē. Šis zaļknābis zilajā kombinezonā noteikti izpļāpātos.

"Es pazīstu daudzus, kas te strādā," viņš piebilda.

Toyota Tercel, vecs Volvo, Nissan Sunny. Sargs ieklepojās.

"Vai tas cilvēks strādā lejā? Pildītavā?"

"Es viņu nepazīstu," Eva īsi atteica. "Zinu tikai, kā izskatās viņa mašīna."

"Dikti noslēpumaini, ko?"

"Tieši tā."

Viņa apstājās un pamāja ar galvu. Puisis bija sakrustojis rokas uz krūtīm un jutās kā muļķis. Sazin kāda sieviete neatļauti uzturas privātā stāvvietā, un viņš skraidelē nopakaļ kā šunelis! Tas tik ir sargs! Viņa pašapziņa mazliet noplaka.

"Un ko jūs gribat no vīrieša, kuru nemaz nepazīstat?"

Pagājis Evai garām, puisis atspiedās pret kādu motora pārsegu. Kājas viņam bija garas, tās aizsprostoja Evai ceļu.

"Es gribu viņu nožņaugt, ko gan citu." Viņa saldi pasmaidīja.

"Ak jā, protams."

Viņš iezviedzas tā, it kā pēkšņi būtu visu sapratis. Kombinezons bija no neilona un labi piestāvēja trenētajam augumam; starp viņa ieplestajām kājām Eva ieraudzīja mašīnas numura zīmi. BL 744. Viņa aši pagriezās uz pretējo pusi, kur stāvēja sudrabains Golf, piegāja tam cieši klāt un ieskatījās pa logu. Vīrietis viņai sekoja.

"Šitais ir no ēdnīcas, neatceros, kā viņu sauc. Tāds mazs, ar čirkainiem matiem. Vai tas ir īstais?"

Eva pacietīgi pasmaidīja, izslējās un uzmeta žiglu skatienu baltajam opelim aiz vīrieša muguras, nu viņa saredzēja visu numuru. BL 74470. Modelis Manta. Viņai bijusi taisnība, mašīna tāda pati kā Josteina vecā, tikai skaistāka, jaunāka un labākā stāvoklī. Salons sarkans. Eva sāka iet uz barjeras pusi, viņa bija redzējusi pietiekami daudz. Bija atradusi viņu pavisam viegli. Gluži normālu alus darītavas strādnieku, kam uz sirdsapziņas slepkavība. Un viņa, Eva, zina pietiekami, lai varētu iesēdināt viņu uz piecpadsmit, divdesmit gadiem. Mazā kamerā. Neticami, viņa nodomāja. Vakar viņš nogalināja Maju. Šodien viņš iet uz darbu, it kā nekas nebūtu noticis. Tātad viņš ir slīpēts. Un aukstasinīgs. Varbūt pašlaik sēd ēdnīcā, gremo sviestmaizi un apspriež šo slepkavību. Eva viņu iztēlojās, viņš šmakstināja un košļāja, augšlūpa notriepta ar majonēzi. "Baiga lieta, droši vien gadījies nikns klients." Tad viņš iedzēra malku kolas, noņēma no maizes citronšķēlīti un pētersīli un koda vēlreiz. "Tas tagad noteikti jau ir Zviedrijā."

Varbūt arī citi viņa darbabiedri ir pazinuši Maju, Eva pēkšņi nodomāja. Un varbūt viņš jūtas tāpat kā viņa, varbūt nespēj īsti aptvert notikušo un mēģina tikt no tā vaļā kā no šausmīga murga.

"Es atcerējos, kā viņu sauc!" viņai aiz muguras iesaucās sargs. "To, ar to golfu. Viņu sauc par Bendiksenu. Viņš ir no Finmarkas."

Eva nepagriezusies pamāja viņam un gāja tālāk. Tad apstājās.

"Vai viņi strādā maiņās?"

"No septiņiem līdz trijiem, no trijiem līdz vienpadsmitiem un no vienpadsmitiem līdz septiņiem."

Eva atkal palocīja galvu, ieskatījās pulkstenī un atstāja stāvvietu, pagāja garām peldbaseinam un iesēdās savā mašīnā. Sirds tagad sitās diezgan strauji, kā lai viņa rīkojas ar savu jauno noslēpumu? Taču viņa iedarbināja mašīnu un brauca uz mājām. Līdz trijiem vēl bija daudz laika. Viņa sagaidīs Elmeru un sekos viņam. Noskaidros, kur viņš dzīvo. Vai viņam ir sieva un bērni. Viņai ļoti gribējās likt Elmeram saprast, ka ir kāds, kurš visu zina. Tikai to. Eva nespēja paciest domu, ka viņš jūtas drošs, ka ir piecēlies un, kā allaž, devies uz darbu, pēc tam kad bez kāda iemesla nogalinājis Maju. Eva neaptvēra, kāpēc viņš to izdarījis, kur radies tāds niknums. It kā nazis pie gultas būtu pats lielākais apvainojums, kāds, viņaprāt, vispār iespējams. Bet slepkavas jau nav tādi kā visi pārējie, Eva nodomāja, izvairīdamās no kāda pamatīgi nestabila riteņbraucēja. Viņiem noteikti kaut kas kaiš. Vai varbūt, ieraugot nazi, viņu bija sagrābušas šausmīgas bailes. Vai viņš tiešām nodomāja, ka Maja grib viņu nodurt? Eva mirkli prātoja, vai kādam veiklam advokātam izdotos glābt šo vīrieti, apgalvojot, ka runa ir par pieļaujamu aizsargāšanos. Tad man būtu jāiejaucas, Eva

nodomāja, tomēr tūdaļ atteicās no šī lēmuma. Liecināt tiesā kā prostitūtas draudzenei, nē, to viņa nevarēja. Es neesmu gļēvule, viņa prātoja, patiesībā nē. Bet man taču jādomā par Emmu. To viņa sev atkārtoja vēl un vēlreiz. Taču patlaban viņa gluži vienkārši jutās nemierīga, asinsvados kņudēja tūkstoš sīku skudriņu. Tāpēc, ka neviens neko nezināja. Tāpēc, ka šāds notikums bija tikai maza avīžrakstiņa vērts, turklāt runa taču bija par viņas draudzeni, par Maju, viņas labāko draudzeni.

Kad Eva slēdza vaļā savas mājas ārdurvis, iezvanījās telefons.

Viņa satrūkās. Tātad līnija atkal pieslēgta, varbūt tur zvana no policijas. īsi vilcinājusies, viņa tomēr izšķīrās un pacēla klausuli.

"Bet Eva! Dieva dēļ, kur tu visu laiku klaiņo! Es jau dienām ilgi pūlos tevi sazvanīt!"

"Telefons bija atvienots. Bet tagad darbojas atkal, biju drusku novēlojusies ar rēķina apmaksu."

"Es taču teicu, lai tu pasaki man, ja kaut kas vajadzīgs," viņas tēvs norūca.

"Pāris dienu jau es varu izdzīvot bez telefona," Eva bezrūpīgi noteica. "Un tu jau arī gluži nepeldies naudā."

"Bet es drīzāk esmu ar mieru badoties pats, nekā pieļaut, lai badojies tu. Pasauc Emmu, gribu dzirdēt viņas nesamaitāto balstiņu."

"Viņa uz pāris dienām ir pie Josteina, tādās kā rudens brīvdienās. Paklau, vai tu gribi sacīt, ka es izklausos samaitāta?"

"Tavai balsij dažreiz ir raupja pieskaņa, man vienmēr ir tāda sajūta, it kā tu stāstītu man tikai sīku daļiņu no tā, kas notiek."

"Jā, tas ir tiesa. To sauc par iejūtību. Tu galu galā vairs neesi nekāds jaunais."

"Man liekas, tev derētu drīz atbraukt ciemos, lai mēs varam pavilkt viens otru uz zoba, kā nākas, pie sarkanvīna glāzes. Tā, pa telefonu, pietrūkst īstā asuma."

Tēvs klusu nošņaukājās, it kā būtu saaukstējies.

"Es drīz aizbraukšu. Ja gribi runāt ar Emmu, vari piezvanīt Josteinam. Starp citu, arī Emma vairs nav gluži nesamaitāta; es teiktu, ka viņa ir ļoti līdzīga tev."

"To es uztveru kā komplimentu. Vai Josteinam nebūs nepatīkami, ja piezvanīšu?"

"Nē, vai tev prāts! Tu viņam ļoti patīc. Viņš baidās, ka tu varbūt dusmojies uz viņu, jo viņš ir pametis mani, un, ja tu piezvanīsi, viņš noteikti priecāsies."

"Es drausmīgi dusmojos! Neko citu jau tu nebūsi gaidījusi?"

"Tikai nesaki to viņam."

"Nekad neesmu sapratis, kāpēc tu tik sasodīti lojāli izturies pret vīrieti, kurš aizlaidies šādā veidā."

"Reiz es tev to paskaidrošu — pie sarkanvīna glāzes."

"Tēvam par savu vienīgo bērnu būtu jāzina viss," viņš aizskarts noteica. "Dieva vārds, tava dzīve ir viens vienīgs liels noslēpums!"

"Jā," Eva klusu sacīja. "Tas ir tiesa, tēt. Bet, zini, patiesi svarīgās patiesības reiz nāk gaismā. Kad laiks ir klāt."

"Laiks drīz būs galā," tēvs teica. "Es esmu vecs."

"Tā tu runā tad, kad tev kļuvis žēl pašam sevis. Nopērc sarkanvīnu, es drīz atbraukšu. Vēl piezvanīšu tev. Jācer, tu vienmēr apauj čības?"

"Es daru, kā ienāk prātā. Kad tu reiz sāksi ģērbties kā sieviete, es sākšu ģērbties kā vecs vīrs."

"Norunāts, tēt."

Abi brīdi nebilda ne vārda, bet Eva saklausīja tēva elpu. Viņi klusēja, un Evai šķita, ka tēva siltā dvaša, atplūdusi pa vadiem, skar viņas vaigu. Tēvs bija sīksts, un visu savu spēku Eva smēlās no viņa. Ar kādu prāta stūrīti viņa aptvēra, ka tēvs drīz mirs un tad viņai būs laupīts galvenais pieturas punkts šai dzīvē, aizrauts projām tā, it kā viņai kāds būtu noplēsis ādu un matus.

To iedomājoties, viņa kļuva salti.

"Tagad tu domā drūmas domas, Eva."

"Es drīz atbraukšu. Būtībā dzīve man nemaz neliekas tik brīnišķīga."

"Tad mums laikam derētu mierināt vienam otru."

Viņš nolika klausuli. Pēc tam iestājās dziļš klusums, Eva piegāja pie loga, un viņas domas gāja pašas savus ceļus, lai gan viņa tam pretojās. Kā mēs toreiz īsti braucām, viņa prātoja, lai nokļūtu uz to vasaras namiņu, vai mēs vispirms nebijām Kongsbergā? Tas bija tik sen. Pirms divdesmit pieciem gadiem. Majas tēvs bija vedis viņas ar savu kravas auto. Un viņas bija piedzērušās, viršos pie vasaras namiņa visur mētājās sautējuma un augļu salātu krikumi, un viņas bija arī apvēmušas gultasdrēbes. Uz Kongsbergu, viņa domāja, un pēc tam pār tiltu. Tālāk uz Sigdālu, vai ne tā? Sarkana mājiņa ar zaļiem logu rāmjiem. Maza mazītiņa, gandrīz vientulīgā vietā. Bet tas bija tālu. Divsimt, varbūt trīssimt kilometru. Gandrīz divi miljoni. Cik vietas vajag tādam naudas daudzumam, viņa sev jautāja; ja tas ir mazākās naudaszīmēs, tad ar kurpju kārbu noteikti nepietiek. Un kur mazā namiņā var paslēpt tādu bagātību? Pagrabā? Skurstenī? Vai varbūt atejā, kurā pēc lietošanas vienmēr bija jāieber zemes un tāsis no maisa. Varbūt nauda atrodas virtuves skapī starp vecajiem zivju konserviem? Maja vienmēr bija attapīga. Nebūs viegli tam, kurš meklēs naudu, Eva nodomāja. Bet kas gan to meklēs? Par šo naudu taču neviens nezina, tātad tā tur gulēs mūžīgi un sabirs putekļos; vai varbūt Maja ir izstāstījusi vēl kādam? Tad varbūt šai mirkli vēl citi prāto par to pašu, par ko

I va, domā par diviem miljoniem un sapņo par bagātību. Eva

atgriezās darbnīcā un sāka skrāpēt melno audeklu. Oktobris nekādā ziņā nav tā labākā sezona, kad apmeklēt vasaras namiņus kalnos, varbūt lur, augšā, nav nevienas dzīvas dvēseles, neviens viņu nepamanītu. Ja viņa atstātu automašīnu patālāk un pēdējo gabalu noietu kājām — ja vispār atcerēsies ceļu. Pie dzeltena veikala jānogriežas pa kreisi, to viņa vēl atminējās, un tad tik uz augšu, gandrīz līdz tai vietai, kur izbeidzas koki. Aitas puduriem vien. Tūristu mītne un lielais ezers, tur lejā, pie ūdens, varētu atstāt mašīnu. Eva skrāpēja un skrāpēja audeklu. Divi miljoni. Pašai sava galerija. Gleznot un gleznot, vairs nekādu naudas grūtību, vismaz ilgus gadus ne. Labi gādāt par tēvu un Emmu. Vajadzības gadījumā paņemt naudu no bļodas. Vai no bankas seifa. Ak Kungs, kāpēc Maja nebija nolikusi naudu seifā? Varbūt tad to nāktos reģistrēt. Un tā bija nelegāli pelnīta nauda. Eva skrāpēja stiprāk. Ja viņa grib tikt pie šīs naudas, tad būs jāielaužas vasaras namiņā, bet viņa nespēja iztēloties, ka varētu uzdrošināties. Ar lauzni atspiest vaļā durvis vai izsist logu, troksnis taču būs tālu dzirdams. Bet ja tur, augšā, neviena nav… Vakarā viņa varētu doties ceļā un naktī nonākt tur. Lai gan tumsā būs grūti meklēt. Varbūt kabatas lukturītis? Eva nometa smilšpapīru zemē un lēnām nokāpa lejā pa pagraba kāpnēm. Tur kādā atvilktnē bija lukturītis, kuru te aizmirsis Josteins. Lukturītis rādīja gaužām nespodru gaismu. Eva iebāza roku krāsas spainī, kur bija paslēpusi Majas kabatas naudu, izņēma žūksnīti naudaszīmju, uzkāpa augšā un uzvilka mēteli. Apspieda sīkos dzēlienus, ko radīja sliktā sirdsapziņa, un vāru, tikko sadzirdamu saprāta brīdinājumu. Vispirms viņa samaksās visus rēķinus un nokārtos dažus sīkumus. Patlaban pulkstenis bija divpadsmit. Pēc trim stundām Elmers beigs savu maiņu un dosies uz automašīnu. Eva uzlika saulesbrilles. Paskatījusies spogulī uz saviem melnajiem matiem, brillēm un mēteli, viņa nepazina pati sevi.

Laukuma malā atradās dzelzslietu veikals. Viņa neuzdrošinājās lūgt lauzni, tikai klīda gar plauktiem, meklēdama kaut ko tādu, ko varētu iebāzt durvju spraugā. Viņa atrada stipru kaltu, ļoti lielu, ar asu šķautni, un smagu āmuru. Rokturis tam bija no rievotas gumijas. Kabatas lukturīti tomēr nācās lūgt.

"Kam jūs to izmantosiet?" dzelzslietu tirgotājs jautāja.

"Apgaismošanai," Eva izbrīnījusies atbildēja. Viņa skatījās uz vīrieša vēderu, kas izspiedās zem uzsvārča. Likās, pogas teju izsprāgs no auduma.

"Jā, protams, tas tak ir skaidrs. Bet ir dažādi lukturu veidi. Es gribēju zināt — vai jūs gribat strādāt šī luktura gaismā vai doties naksnīgās pastaigās pa mežu, vai rādīt signālus…"

"Strādāt," Eva steigšus atbildēja.

Pārdevējs parādīja viņai ūdensnecaurlaidīgu un trieciendrošu lukturi ar garu, tievu kātu; gaismu pēc vajadzības varēja izkliedēt vai

koncentrēt.

"Tas ir apmēram labākais, ko vispār var atrast. Mūža garantija. ASV tādus izmanto policisti. Četrsimt piecdesmit kronu."

"Ak Dievs! Jā, es to ņemšu," viņa ātri noteica.

"Ar to jūs varat arī iegāzt kādam pa galvu," pārdevējs nopietni sacīja. "Laupītājiem un tamlīdzīgi."

Eva sarauca pieri. Viņa īsti nesaprata, vai tas domāts nopietni.

Darbarīki maksāja veselu bagātību — pāri par septiņsimt kronām. Eva samaksāja un iznesa pelēko papīra maisiņu no veikala. Viņa jutās kā vecmodīga kramplauze, trūka tikai galošu un kapuces. Tad viņa apjēdza, ka šodien vēl nav ēdusi. Viņa devās uz Jensena veikalu, kur otrajā stāvā bija kafejnīca. Tur viņa nopirka divas sviestmaizes — vienu ar lasi un olu, otru ar sieru, — kā arī pienu un kafiju. Nevienu paziņu nemanīja. Eva jau gan nevienu nepazina, visur redzēja tikai bezvārda sejas, kuras neprasīja no viņas neko, un tas viņai bija pa prtam. Tagad, kad vajadzēja apdomāt tik daudz ko. Paēdusi viņa aizgāja uz grāmatnīcu un nopirka autoceļu atlantu. Gājēju ielā apsēdās uz kādām kāpnēm, ko pa pusei aizsedza saldējuma reklāma, un sāka meklēt. Diezgan drīz viņa jau bija atradusi vajadzīgo ceļu; ar pirkstiem provizoriski izmērīja attālumu un secināja, ka runa ir par vismaz divsimt kilometriem. Katrā gadījumā braucienā paies divarpus stundas. Ja viņa izbrauks deviņos, tad ap pusnakti būs tur. Viena pati Hardangervidas vasaras namiņā, ar āmuru un kaltu, vai viņai būs tāda drosme?

Eva atkal ieskatījās pulkstenī. Viņa gaidīja Elmeru, kurš tagad strādāja jau sešas stundas un drīz būs aizvadījis savu pirmo darba dienu kā slepkava. Turpmāk viņš skaitīs dienas, pēc kalendāra sekos tam, ka laiks paiet. Laimīgi uzelpos katrā vakarā, kad liksies gulēt kā brīvs cilvēks. Kādu dienu, kaut kādā veidā, Eva gādās, lai viņš sajūt mazu dzēlienu. Lai zaudē drošības apziņu un naktīs nevar iemigt, lai tikai gaida. Pamazām viņš sabruks, varbūt sāks dzert, pēc tam kavēt darbu. Urr tad viņš aizies pie velna. Eva rūgti pasmaidīja. Viņa piecēlās un iegāja sporta preču veikalā. Tur viņa nopirka tumši zaļu, labi impregnētu vējjaku ar kapuci, Nike krosenes un mazu mugursomu. Tādas lietas viņai savu mūžu nebija piederējušas. Bet, ja jau nakts vidū jākāpelē pa kalnu takām, tad viņai vismaz jāizskatās pēc vasaras namiņa īpašnieces. Gadījumam, ja kāds viņu ieraudzītu. Maksādama par to visu gandrīz tūkstoš četrsimt kronu, Eva nobolīja acis, taču makā šis tēriņš tikpat kā nebija manāms. Cik viss ir viegli, ja nav jādomā par naudu! Ja to var vienkārši izvilkt no kabatas un nomest uz letes. Eva jutās viegli un savādi, gandrīz kā cits cilvēks, tomēr tā bija viņa, Eva, kas šeit stāvēja un mētājās ar naudu. Viņa jau negribēja nekādu luksusu, tas viņu neinteresēja. Viņa gribēja tikai bezrūpību, kas ļautu mierīgi gleznot. Vairāk neko viņa nevēlējās.

Pēdīgi viņa aizgāja uz banku un nomaksāja savus rēķinus. Elektrību, telefonu, auto nodokļus, apdrošināšanas, maksājumus municipālajiem dienestiem. Ielikusi visas kvītis rokassomiņā, Eva augsti paceltu galvu devās ārā. Pār laukumu aizgāja pie upmalas soliņiem un noraudzījās melnajā ūdeni, kas putoja garām. Straume bija spēcīga. Garām gluži kā mazītiņa ātrlaiva aiztraucās papes bļodiņa, kurā varbūt mājojusi desa un kartupeļu biezenis. Elmers tagad noteikti skatās pulkstenī, varbūt biežāk nekā parasti. Bet neviens nav pēc viņa jautājis, neviens nav nācis pār lielo telpu, lai vestu viņu uz automašīnu, kas gaida ārā. Neviens neko nav redzējis. Viņš domā, ka tiks cauri sveikā. Varbūt, varbūt viņš tiks cauri sveikā. Eva piecēlās un devās pie savas mašīnas. Viņa aizbrauca līdz peldbaseinam un apstājās pie ieejas, no kurienes varēja saredzēt barjeru. Stāvvietas uzraugs vēl arvien klaiņoja gar mašīnu rindām. Eva nolieca galvu un sāka šķirstīt autoceļu atlantu. Bija bez ceturkšņa trīs.

Beidzot viņi nāca — trīs vīrieši cits citam blakus. Viņš apstājās pie baltās automašīnas un izbrauca ar plaukstu caur matiem. Tie tagad nokarājās nesasieti, tomēr Eva pazina viņa profilu un alusvēderu. Viņš runāja un žestikulēja, un draudzīgi iedunkāja ar dūri abus pārējos.

Il kā nekas nebūtu noticis!

Viņi apsprieda mašīnu. To Eva noprata pēc žestiem, viņi aplūkoja riepas, viens noliecās un rādīja uz dzesinātāju. Elmers purināja galvu, acīmredzot nebūdams vienisprātis. Viņš uzlika roku uz mašīnas jumta, varbūt lai apliecinātu, ka mašīna pieder viņam. Pašpārliecināts tips ar vīrišķīgām manierēm. Eva lēni brauca prom no stāvlaukuma. Varbūt viņš ir traks braucējs un tūdaļ viņu apdzīs. Tomēr šai laikā, blīvajā satiksmē, tas viņam tomēr neizdotos. Viņa mašīna laikam bija ļoti labā stāvoklī, toties Evas braucamais draudēja izjukt kuru katru mirkli. Iedarbinot balto mašīnu, motors nikni ierēcās, it kā zem pārsega itin nemaz nebūtu standarta modelis. Abi pārējie pakāpās sānis. Elmers pamāja ar roku, nu viņš gausi brauca uz paceltās barjeras pusi. Evai paveicās. Viņš nogriezās pa labi un grasījās viņu apdzīt; ja Eva brauktu pietiekami ātri, tad spētu viņam sekot. Tagad viņš bija uzlicis saulesbrilles. Eva sāka braukt, un viņš ieskatījās spogulī. Viņa jutās neomulīgi, mēģināja palikt pieklājīgā attālumā un diezgan lēni sekoja viņam blīvajā satiksmes straumē pa galveno ielu, kura veda ārā no pilsētas. Viņš pabrauca garām slimnīcai un apbedīšanas birojam, pēc brīža pārvietojās uz labo joslu, mēreni ātri un visnotaļ korekti pabrauca garām videonomai un datoru veikalam. Viņi tagad tuvojās Rozenkranca ielai, viņš vēlreiz ieskatījās spogulī un piepeši parādīja labo pagriezienu. Evai nācās braukt tālāk, tomēr atpakaļskata spogulī viņa redzēja, ka Elmers apstājas pie zaļas mājas, pie pirmajām parādes durvīm. Pie viņa pieskrēja mazs zēns. Varbūt dēls. Abi nozuda mājā.

Tātad viņš dzīvo zaļajā mājā Rozenkranca ielā. Iespējams, viņam

ir piecus vai sešus gadus vecs dēls. Kā Emma, Eva nodomāja.

Vai tiešām pēc visa notikušā viņš joprojām spēj tēlot papucīti? Vakaros ņemt mazo klēpī un dziedāt viņam dziesmiņas? Palīdzēt puisēnam tīrīt zobus? Ar tām pašām rokām, kuras padarījušas viņu par slepkavu? Tikai pie hipodroma Eva varēja nogriezties pa kreisi, viņa pārgalvīgi un strauji apgrieza mašīnu un brauca atpakaļ. Tagad zaļā māja atradās pa kreisi. Pie mājas stāvēja sieviete ar veļas grozu rokā. Balināti, augstu uzkasīti mati. Mākslotā govs, taisni tāda viņam piestāv, Eva nodomāja. Nu Elmers bija viņai rokā. Un drīz, diezgan drīz rokā būs arī divi miljoni.

Bija deviņi vakarā, kad viņa atkal iesēdās mašīnā. Pēc divarpus stundām viņa bija izsmēķējusi desmit cigarešu, bet dzeltenais veikals vēl arvien nebija redzams. Kājas kļuva stīvas, mugura sāpēja. Šis plāns pēkšņi šķita pilnīgi vājprātīgs pasākums. Arā bija tumšs kā peklē, un Evai aiz muguras jau bija palikusi Vegli un kafejnīca ar lielo trolli, un daži ciemati, kuru nosaukumus viņa bija atpazinusi. Veikalam bija jāatrodas kreisajā pusē, apgaismotam, kā jau mēdz apgaismot veikalus, gaiši apgaismotam visu nakti. Taču viss bija tumšs, nekur nevienas mājas, nekādas satiksmes. Abās ceļā pusēs kā melns mūris slējās mežs, Eva jutās tā, it kā brauktu pa dziļu aizu. Radio raidīja mūziku, un tā viņai patlaban krita uz nerviem. Nolādētais veikals!

Nobraukusi ceļa malā, viņa apstājās. Aizsmēķēja vēl vienu cigareti un apdomājās. Bija jau gandrīz pusnakts, un viņa jutās nogurusi. Varbūt viņa nemaz neatradīs māju, varbūt ir maldījusies. Pagājis tik daudz laika, divdesmit pieci gadi, toreiz viņas bija galīgās zaļknābes. Barvede tolaik bija Maja, pārējās bija tipinājušas viņai nopakaļ kā aitas. Eva, Hanne, Ina un Elze Gro. Veci, zaļi guļammaisi un konservu kārbas. Tabaka paštītiem smēķiem un alus. Varbūt dzeltenais veikals ir nojaukts, varbūt tā vietā tagad paceļas milzīgs tirdzniecības centrs, Eva prātoja, bet varbūt tik dziļi mežā nemēdz būvēt tirdzniecības centrus. Vajadzēja vienkārši braukt tālāk, viņa deva sev vēl divdesmit minūtes, ja tad neko neatradīs, griezīsies atpakaļ. Vai pārnakšņos mašīnā un turpinās meklējumus dienas gaismā. Tomēr doma par gulēšanu pakaļējā sēdeklī īpaši nevilināja, Eva pat nezināja, vai pietiks drosmes nakšņot šeit, šajā vientuļajā apvidū. Viņa atkal sāka braukt un nodzēsa cigareti pelnutraukā, kurš nu jau bija pilns līdz malām. Viņa vēlreiz ieskatījās pulkstenī un piedeva gāzi. Ceļam, pēc viņas domām, bija jāved pār tiltu, tur bija ganījušās aitas un kazas, viņi bija līkumojuši pa ceļu ar krasiem U veida pagriezieniem. Ziemā sniegs tika novākts tikai līdz tūristu mītnei, atlikušo gabalu Majai vajadzēja mērot ar slēpēm. Labi, ka vēl nav snidzis, bet varbūt tur augšā tomēr jau ir sniegs, varbūt pēdējo posmu Evai nāksies brist pa sniegu, tas viņai nemaz nebija ienācis prātā. Viņa nudien nebija īpaši sportiska un patlaban jutās kā muļķe. Paņēma vēl vienu cigareti, nu tās tiešām jau

bija apriebušās. Ar skatienu neatlaidīgi meklēdama kādu gaismu tumšajā mežā, viņa ieslēdza apsildi uz lielāku jaudu. Te, augšā, gaiss bija citāds, asāks. Cik sasodīti tālu! Elmers tagad noteikti guļ gultā, varbūt murgi apsēduši arī viņu, varbūt viņš dzīvojamā istabā vienatnē sēd pie trešā viskija, kamēr sieva jau sen guļ nevainīga cilvēka miegā. Noteikti nav viegli iet pie miera, acu priekšā redzot Maju, jūtot, kā zem viņa smaguma spārdās Majas kājas; kad viņš ar spilvenu bija piespiedis Maju pie matrača, viņa neapšaubāmi bija pretojusies, cik spēka. Maja bija stipra, bet vīrieši ir tik neaptverami stiprāki, Evai allaž no jauna bija par to jābrīnās. Viņiem pat nevajag būt sevišķi liela auguma, viņi acīmredzot ir darināti no citas vielas. Pēkšņi viņa nobremzēja. Tālāk priekšā, kreisajā pusē, dega gaisma. Un drīz viņa ieraudzīja pazīstamo oranžo izkārtni, četrstūrainu, ar lielu S.

Lielveikals. Un nu viņa saskatīja arī ceļu un tiltu. Pagrieziena rādītāju viņa nepapūlējās ieslēgt, vienkārši brauca turp, tad piesardzīgi, otrajā ātrumā, augšup pa nogāzi. Pulss atkal kļuva straujāks, un iztēlē viņa redzēja vasaras namiņu, mazu, tumšu klucīti, vienkāršu un neuzkrītošu, ar tiešām neiedomājamu bagātību iekšā; īsta pasaku pils, atslēga uz bezrūpīgu dzīvi. Majai tagad vajadzētu viņu redzēt, Majai tas patiktu, viņai taču patika cilvēki, kuri tver dzīves priekus. Katrā gadījumā viņa nebūtu gribējusi, lai viņas naudu iegūst valsts. Divi miljoni — nez kādi tur iznāktu procenti, seši, septiņi? Nē, uz banku to naudu nevarēs nest. F.va iekoda lūpā, naudu droši vien nāksies glabāt pagrabā. Neviens nedrīkstēs par to uzzināt, ne Emma, neviens. Un viņa nedrīkstēs šķiesties ar naudu, nedrīkstēs runāt pa miegam, nedrīkstēs piedzerties. Patiesībā dzīve pamatīgi sarežģīsies, viņa nodomāja. Opel Ascona virzījās augšup pa nogāzi, viņa nesastapa nevienu vienīgu automašīnu, jutās kā nonākusi uz citas planētas, kur nav neviena cilvēka, pat aitas bija pazudušas. Laikam jau par aukstu, taču par to Evai nebija nekādas saprašanas. Pēc piecpadsmit minūtēm pa labi palika tūristu mītne. Viņa brauca tālāk, nu pa labi parādījās ezers, viņa meklēja atzaru, kas vestu uz krastmalu. Snidzis nebija, tomēr te, augšā, bija gaišāks, un debesis tik plašas. Pa kreisi atradās liela vasaras māja, vienā logā dega gaisma. Eva satrūkās, ja te vēl ir cilvēki, tad jāuzmanās. Ļaudis šeit noteikti uztur cits ar citu sakarus. Ļaudis no Oslo, tiem paaudžu paaudzēs te ir vasaras namiņi. Jā, vakar mēs te redzējām aizbraucot mašīnu, tā ap pusnakti. Motora troksnis nebija pazīstams, Amundsens tak brauc ar volvo, un Bertrandsenam ir mersedesa dīzelis. Tātad tie ir bijuši svešinieki, par to mēs esam droši.

Eva iebrauca pagriezienā, visu laiku paturēdama acīs ezeru. Tas bija pilnīgi rāms un vizuļoja metāliski kā aizsalis. Ūdens malā viņa pamanīja mazu šķūnīti un nosprieda, ka turp ved ceļš. Tas bija bedrains, viņa pūlējās nobraukt lejā, nemitīgi skatījās apkārt, bet

nekur nemanīja gaismu. Tikai pie paša ūdens viņa apturēja mašīnu. To varētu atstāt otrpus šķūnim. Tā viņa ari izdarīja. Izslēdza motoru un starmešus un dažas sekundes nekustīgi sēdēja bezdibenīgajā tumsā.

Viņa jau gribēja aizcirst durtiņas, bet tad pārdomāja. Mašīnas durtiņu aizciršanās šai klusumā izklausītos kā ieroča šāviens. Viņa uzmanīgi aizspieda durvis ciet, atstāja neaizslēgtas un atslēgu iebāza kabatā. Tad uzmeta plecos mugursomu, kurā bija āmurs, kalts un lukturītis, aizvilka jņkas rāvējslēdzēju un aizšņorēja kapuci. Viņa īsti nezināja, cik tālu no šejienes ejams, taču rēķinājās ar piecpadsmit līdz divdesmit minūtēm. Tagad bija ellīgi auksts, gaiss dzēla vaigos, viņa noliektu galvu un gariem soļiem gāja augšup pa bedraino ceļu. Cerēja, ka izdosies pazīt mājiņu. Aiz tās tecēja strauts, to viņa vēl atcerējās, viņas bija tur tīrījušas zobus un smēlušas ūdeni kafijai. Visās pusēs pacēlās kalni, melni un lepni. Lielākajā, Johovdā, viņas bija uzkāpušas, Lva bija raudzījušies pār Hardangervidu un jutusies dīvaini maza, taču just, ka gandrīz viss pasaulē ir lielāks par viņu, bija labi. Tas bija viņai paticis. Vienatnē iedama pa tumsu, viņa piepeši iedomājās: jocīgi, mēs zinām, ka visi mirsim, tomēr baudām dzīvi. Šī doma viņu nedaudz aizkustināja.

Tikusi aiz pagrieziena, viņa tālumā ieraudzīja dažas vasaras mājiņas. Vairākas, četras vai piecas, bet nevienā nedega gaisma. Viņa paātrināja soli. Vai tas jau varētu būt galamērķis? Vai mājiņa nebija atradusies pie strauta, vai varbūt viņa neatceras pareizi? Nē, šīs mājas droši vien uzceltas vēlāk, taču tam nebija nozīmes, ja vien tajās nedega gaisma un blakus nebija redzamas automašīnas. Mājas bija izvietotas savādi, pavirši izkaisītas gluži kā armijai domāti pārtikas sainīši, kas nomesti no lidmašīnas. No tālienes visas izskatījās melnas, bet, piegājusi tuvāk pirmajai, Eva redzēja, ka tā drīzāk ir brūna, logu rāmji bija balti. Zem ģēveles rēgojās brieža ragi. Eva pagriezās pa kreisi, uz to mājiņu, kas atradās pašā strauta malā, taču tā nebija sarkana. Tas vēl neko neliecināja, varbūt mājiņa bija pārkrāsota. Eva lēnām gāja tālāk, pie sienas karājās koka plāksne, tā izskatījās jauna, un, lai gan viņa vairs neatcerējās, kāds toreiz bijis mājas nosaukums, tagad viņa jutās pārliecināta. Šī bija Majas vasaras mājiņa. Tās nosaukums bija Hillona.

Eva aizgāja mājiņai otrā pusē. Strauts lauza sev ceļu caur viršiem, gultne bija dziļāka, nekā viņai palicis atmiņā, taču Eva pazina akmeņus, uz kuriem viņas bija sēdējušas, un mazo taku, kas gluži kā palsa čūska vijās augšup līdz namdurvīm. Viņa bija pie mērķa. Viņa bija viena. Neviens neko nezināja, un nakts bija gara. Es atradīšu to naudu, viņa nodomāja, kaut vai man būtu ar nagiem jārokas cauri dēļu grīdai.

Viņa neuzdrošinājās ieslēgt lukturīti. Tumsā nopētīja logus, tie izskatījās visai neizturīgi. Sevišķi virtuves logs. Taču tas bija diezgan

augstu, vajadzēja kaut ko, uz kā varētu pakāpties. Eva vēlreiz apgāja ap māju, atrada mazu malkas nojumi un skaldāmo bluķi. Tas bija smags, gandrīz neizkustināms, toties tieši kā radīts viņas nodomam, stingrs un plats. Eva to satvēra un lūkoja vilkt prom. Izdevās. Nometusi mugursomu zemē, viņa vilkšus stumšus aizstīveja milzīgo bluķi ap stūri un līdz virtuves logam. Tad atnesa mugursomu un izņēma āmuru un kaltu. Ar kaltu rokā, ar naudaskārē pukstošu sirdi, viņa stāvēja tumsā un pēkšņi vairs tikpat kā nespēja paelpot. Viņa vairs nepazina pati sevi. Šī nebija viņas māja un viņas nauda. Eva nolēca no bluķa. Mirkli piespieda plaukstas pie krūtīm un ievilka plaušās ledainu gaisu. Johovda pēkšņi slējās pret debesīm tik draudīgi, it kā gribētu viņu brīdināt. Viņa varēja braukt atpakaļ uz mājām un tikpat kā pilnīgi saglābt savu godu, paliktu tikai tie sešdesmit tūkstoši, kas viņai jau ir, bet tos viņa bija paķērusi kā neprātā, gandrīz nevaldīdama pār sevi, tāpēc tas būtu piedodams. Tas bija kas cits. Bet šī bija rupja zādzība, viņa izmantoja Majas nāvi. Sirds pamazām nomierinājās. Eva atkal uzkāpa uz bluķa. īsi vilcinājusies, viņa iestūma kaltu spraugā starp logu un sienu. Koks bija drupans, kalts viegli ieurbās iekšā. Palaists vaļā, tas palika iestrēdzis. Eva nolēca no bluķa, paņēma āmuru un piesardzīgi iedzina kaltu vēl dziļāk koksnē. Tad nometa āmuru un spieda kaltu sānis. Viss padevās. Viņa dzirdēja lūstam dēļus un iekšējos loga āķus, kuri, klusu grabēdami, izkrita no rāmja. Logs atsprāga vaļā un palika karājamies augšējā āķī. Eva paskatījās apkārt, pacēla mugursomu un atvēra logu līdz galam. Tajā karājās melns aizkars. Viņa iebīdīja iekšā mugursomu un iesvieda tai pakaļ darbarīkus. Tad iebāza iekšā galvu, izstiepa rokas un mēģināja ierausties mājā. Bluķis mierīgi varētu būt arī augstāks, tagad vēl bija jālec. Un sprauga bija tik šaura. Viegli ieliekusies ceļos, viņa sparīgi lēca un palika karājamies ar elkoņiem uz palodzes un ar galvu mājā, kājas bija ārpusē. Loga rāmis skrāpēja muguru. Virtuvē valdīja melna tumsa; pastiepusi roku, Eva sataustīja zemo virtuves skapīti, uzmanīgi pārvilkās pār palodzi, taču aizķērās aiz tās ar pēdu un nogāzās uz grīdas. Sev līdzi viņa norāva tases un podus, visapkārt dārdēja un šķindēja, un viņa ar zodu atsitās pret grīdu. Mirkli viņa ķepurojās, nokritusi garšļaukus, un sapinās lupatiņu grīdsegā. Tad pieslējās sēdus un aizgūtnēm kampa gaisu. Darīts.

Visiem logiem priekšā bija biezi, melni aizkari. Gaisma nekādā gadījumā nevarēja izlauzties tiem cauri. Viņa ieslēdza lukturīti.

Tā baltais, spilgtais stars trāpīja tieši kamīnā. Eva izgāja istabas vidū un mēģināja orientēties. Dīvāns bija pārklāts ar rūtainu segu, uz tās Maja bija sēdējusi un stāstījusi savas daudzās dēkas. Toreiz viņām bija tikai trīspadsmit gadu. Pārējās bija raudzījušās Majā ar skatieniem, kuros sajaucās šausmas un bijība. Dažas bija nodūrušas acis. Ina bija saviebusies un atteikusies klausīties tālāk, viņa jau arī

bija gauži dievbijīga.

Kamīnā stāvēja trollis ar kārpām uz deguna un ar eglīti rokā. Pie griestiem karājās ragana un blenza Evā ar melnām pogu acīm. Viņa ieraudzīja ēdamgaldu, augstu pie sienas mazu stūra skapīti, bufeti ar tasēm un podiem. Kumode, droši vien paredzēta cimdiem un cepurēm. Divas mazas guļamistabas ar vaļējām durvīm. Virtuves niša ar skapjiem un atvilktnēm. Mazais dzelzs riņķis uz grīdas un lūka, kuru vajadzēja atvērt, lai tiktu pieliekamajā pagrabā. Starp citu, lieliska slēptuve, tumša un auksta. Vai arī darbarīku šķūnis un pie mājas piebūvētā tualete, viņām toreiz vajadzēja tikai iziet caur gaiteni, viņas vienmēr bija gājušas divatā, histēriskas un izbijušās līdz nāvei, jo Maja bija lasījusi priekšā kriminālstāstu, kurā upuris tika sadalīts gabalos. Eva savilka augšup plecus un paņēma līdzi petrolejas lampu. Un arī gāzes plīts būtu laba slēptuve. "Tikai neuzsperiet man gaisā to māju!" — tie toreiz bija tēva pēdējie vārdi, pirms viņš devās uz automašīnu. Pie sienas virs dīvāna karājās divi milzīgi plaukti ar grāmatām mīkstos vākos un daudzām komiksu burtnīcām. Eva piepeši atcerējās, ka Maja bija paņēmusi līdzi arī dažus pornožurnālus, viņas bija lasījušas cita citai priekšā, tiesa, tikai tad, kad Ina jau bija gultā.

Hvai sala. Nedrīkstēja tūļāties, vajadzēja izšķirties, kā jārīkojas. Jāmēģina iejusties Majas ādā, jāuzmin, ko viņa domājusi, kad stāvējusi šeit ar savu bagātību rokās un gribējusi būt droša, ka to neviens neatradīs. Majai bija lieliska iztēle, viņa noteikti varēja izdomāt kaut ko pilnīgi neparastu. Evai prātā tūdaļ ienāca tualete. Varbūt nauda ir aprakta mēslos. Vai, nedod Dievs — ierušināta kaut kur ārā, zem viršiem? Eva piecēlās, pūlējās apvaldīt paniku. Laiks bija ierobežots, viņai bija jātiek galā, pirms uzaust gaisma. Izslēgšanas metode, viņa pēkšņi atcerējās; jāizslēdz tās vietas, kur nauda nekādā ziņā nevar atrasties. Vistuvākās vietas. Piemēram, bufete, stūra skapītis un kumode. Jāmeklē sistemātiski un mierīgi; viņa iztēlojās, ka nauda varbūt ir ielikta plastikāta maisiņos vai aploksnēs, kas apsietas ar gumiju, un pasargāta no mitruma. Pirmajā guļamistabā stāvēja kumode. Arī to Eva atmeta, viņa koncentrējās uz neparastākām iespējām. Vispirms pagrabs, ar to visādā ziņā būs visgrūtāk. Pabāzusi pirkstus zem dzelzs gredzena, viņa pacēla lūku. Pretim rēgojās melns caurums, no lejas uzdvesa ledains gaiss. Varbūt tur, lejā, ir žurkas. Atvērto lūku varēja nostiprināt ar ķēdi, un Eva, paņēmusi lukturīti, kāpa lejā. Te nebija iespējams stāvēt visā augumā, viņa pietupās un apgaismoja sienas: ievārījumu burkas un marinēti gurķīši, sarkanvīns, baltvīns, šerijs, portvīns un atkal ievārījumu burkas. Cepumu kārba, uz kuras attēlota Sniegbaltīte un Pelnrušķīte. Papurinājusi kārbu, Eva dzirdēja, kā cepumi izbīlī lēkā un dejo. Apsaluši kartupeļi ar gariem asniem; visas konservu kārbas, ko viņa izņēma no plaukta, bija smagas un cieši aizvērtas. Dažas alus pudeles, atkal vīns. Maja vairs nebija

paguvusi iztukšot mājiņu pirms ziemas. Gaismas stars slīdēja pār nelīdzeno akmens klonu, oda pēc pelējuma un trūdiem, citādi telpa bija tukša. Pēdīgi Eva apsēdās uz apakšējā pakāpiena un vēlreiz apgaismoja visu mazo pagrabu, lēni un rūpīgi. Nekādu papes kārbu, kastu vai nišu akmens mūrī. Vai būtu iespējams saritināt naudaszīmes un iebāzt tās tukšās vīna pudelēs? Nē, ak debess, viņa piecēlās un uzkāpa augšup pa kāpnēm. Uzmanīgi aizvēra lūku un ķērās pie virtuves skapjiem. Ja tajos bija tases un glāzes, viņa tūdaļ aizvēra durtiņas, toties kastroļu skapi pārmeklēja cītīgāk, nocēla vāku katram traukam un ar lukturīša palīdzību apskatīja visu skapja iekšpusi. Viņa ielūkojās gāzes plītī, tad iegāja dzīvojamā istabā un paraudzījās zem dīvāna. Varbūt plauktā, grāmatās; vajadzēs negantas pūles, lai atvērtu katru grāmatu, bet tur naudas, protams, nebija, toties tā varēja būt paslēpta kamīnā, varbūt mazliet augstāk, skurstenī. Ar vienu kāju iekāpusi kamīnā, Eva ar lukturīti spīdināja augšup. Nekā. Tad viņai prātā ienāca sols pie ēdamgalda. Tādi soli taču lielākoties bija attaisāmi, tieši tāpat arī šis. Solā atradās čības un veci slēpju zābaki, ziemas puloveri, veca vējjaka un divas lupatiņu grīdsegas. Un tad Eva pamanīja vecu radioaparātu un iedomājās, ka Maja varbūt ir to atvērusi, izņēmusi lampas un paslēpusi naudu tur, tomēr — diezin vai Majai pietiktu tehnisku zināšanu, lai veiktu tādu operāciju.

Maizes kaste, Eva pēkšņi atcerējās, maizes kaste virtuvē. Vai zupas bļoda uz stūra skapīša. Varbūt sienas pulkstenī? Un tā vecā mugursoma, pakarināta uz naglas pie sienas, — tur tā būs, Eva nosprieda un norāva somu no sienas. Tukša. Eva apgaismoja savu rokaspulksteni, bija jau gandrīz viens. Tad viņa iegāja guļamistabā, izcilāja gultasdrēbes un matračus, pārmeklēja tomēr arī kumodes un divus skapīšus, pilnus ar vējjakām un dūnu jakām. Vecs sāls toveris bija piestūķēts ar šallēm un biezām kapzeķēm. Atkal uz virtuvi; tur viņa atvēra daudzos nelielos porcelāna trauciņus, kuros bija tieši tas, kas rakstīts virsū: sāls, milti, auzu pārslas un kafija. Tad priekštelpā; viņa ieskatījās aiz aizkariņa zem izlietnes, bet tur atrada tikai mazgājamo bļodu, suku un lipīgu pudeli ar kādu mazgājamo līdzekli. Nu atlika vairs tikai piebūve. Darbnīca, rīku šķūnītis, tualete. Durvis veroties draudīgi iečīkstējās, un telpā nebija logu. Grīda mazliet ieliecās zem viņas svara. Eva dzirdēja, kā šai klusumā čaukst viņas impregnētā vējjaka. Šķērsām pār istabu stiepās milzīgs darbgalds. Pie sienas karājās plātne ar darbarīkiem, un katra rīka atrašanās vietu kāds bija apvilcis ar zīmuli, tā ka bija viegli pēc lietošanas visu atkal pakarināt vajadzīgajā vietā. Vēl viens malkas bluķis. Vecas dārza mebeles, peļu apgrauzts porainās gumijas matracis, slēpes un slēpju nūjas. Sniega lāpsta. Eva nezināja, ar ko lai sāk. Ja vien tūdaļ nevērt vaļā tualetes durvis un nemeklēt tur. Tualete bija maza mazītiņa, toties ar diviem sēdekļiem, no tiem lidz grīdai bija tālu. Abi caurumi

bija pārklāti ar izopora plāksnēm, un arī īpaši nesmakoja, tomēr tualete droši vien sen nebija lietota, un valdīja ziemas sals. Pie sienas karājās attēls — kroņprincis Hākons zilā pulloverā ar V veida izgriezumu. Tumsā viņa zobi mirdzēja sniegbalti. Diez, vai viņš zina, ka karājas atejā? Uz grīdas bija mazs paklājiņš. Pastūmusi vienu plāksni sānis, Eva noliecās pār caurumu. Mēģināja aizturēt elpu — gadījumam, ja tur iekšā būtu pielipināta nauda. Viņa nevarēja neko saredzēt. Pastūma malā arī otro plāksni un iespīdināja iekšā, tumšā masa dziļi lejā nebija saskatāma, bet Eva redzēja atsevišķas baltas papīra skrandas. Iztēlojās, ka miljoni guļ tur lejā, šajā purvā, piemēram, metāla kastītē. Nē, nudien, kas par ideju! Viņa izslējās un atvilka elpu. Varbūt drošības labad vajadzētu pabakstīt caurumā ar slēpju nūju, pie darbgalda bija pieslietas vairākas. Dažas diezgan vecas, ar salauztiem aplīšiem, citas — no stikla šķiedras, ar maziem, baltiem plastmasas vairodziņiem. Un tad Eva piepeši sajutās kā galīgā muļķe un nosprieda, ka nauda, bez šaubām, nav aprakta tur lejā, mēslos, galu galā visam ir robežas. Mirkli viņa apjukusi blenza tukšumā. Zem darbgalda stāvēja vecs, traipains plastmasas spainis, divas terpentīna pudeles — un krāsas spainis. Spainis bija liels, tajā varbūt ietilpa litri desmit. Viņa piegāja pie galda, notupās un izlasīja: ārsienu krāsa. Brūnais tonis Alpu namiņš. Viņa sakratīja spaini. Dzirdēja, ka tajā kaut kas sakustas. Pabāza nagus zem vāka malas un mēģināja atspiest to vaļā, taču tas nekustējās. Tad viņa noņēma skrūvgriezi, kas karājās pie plātnes virs galda, un iedzina to zem vāka malas. Spainī bija plakanas paciņas. Ietītas alumīnija folijā, paciņas atgādināja sviestmaižu sainīšus. Eva iesēcās, iespieda lukturīti zem zoda, izņēma no spaiņa vienu paciņu un noplēsa foliju. Naudaszīmes. Viņa bija atradusi naudu!

Un Eva nokrita uz dibena, cieši sakampusi rokās naudas paciņu. Maja ir domājusi uz mata tāpat kā viņa, paslēpusi naudu tukšā krāsas spainī! Mirkli Eva aizsedza seju ar plaukstām, viņu bija satricinājis šis viss, šī nauda, par kuru neviens nezināja, kura nevienam nepiederēja, galvu reibinoša summa, kas tagad gulēja viņai klēpī. Gigantisks dzīvības apdrošinājums. Viņa izņēma no spaiņa arī pārējās paciņas, to bija vienpadsmit. Tās bija biezas, gandrīz tikpat biezas kā četras vai piecas maizes rikas kopā, viņa prātoja; salika tās uz grīdas citu uz citas un visbeidzot bija uzslējusi pamatīgu torni. Nu Evai vairs nebija auksti. Asinis dzīslās putoja, un viņa elsa kā pēc gara skrējiena. Taustījās pēc jakas rāvējslēdzējiem, lai sabāztu kabatās naudu, kabatu galu galā bija daudz. Divas paciņas katrā, pārējās — bikšu kabatās, gan jau saies. Taču rāvējslēdzējus pēc tam vajadzēja rūpīgi aizvilkt, nedrīkstēja riskēt, ka nauda pa ceļam pazūd. Tagad Evai gribējās skriet atpakaļ uz automašīnu, kaut kādā veidā bija jāatbrīvojas no milzīgās, nepierastās enerģijas, kura izplatījās visā ķermenī. Skrējiens,

mežonīgs skrējiens pa viršiem, tieši tas ir tas, ko tagad vajag! Un viņa piecēlās. Viņa piecēlās, lai labāk varētu aizsniegt kabatas, un šai mirklī izdzirda troksni. Tas bija pazīstams troksnis, dzirdēts katru dienu, tāpēc viņa arī pazina to uzreiz, tāpēc viņas sirds mirkli apstājās, apstājās ar sāpīgu dūrienu. Viņa dzirdēja tuvojamies automašīnu.

Mašīna, skaļi rūkdama, tuvojās mājiņai, Eva dzirdēja, kā tiek pārslēgts ātrums, dzirdēja, kā sasaluši virši skrāpējas gar dubļusargu. Starmešu spilgtā gaisma atrada ceļu caur sienas spraugām, Eva stāvēja ar naudas paciņu rokā, sastingusi kā sālsstabs, galvā vairs nebija nevienas vienīgas domas, visas bija pagaisušas, kā vēja aizpūstas, Eva juta vairs tikai aklu paniku, un vadību pārņēma viņas ķermenis, tas rīkojās, domas vilkās nopakaļ un tikai nobrīnījās, kad viņa iemeta naudu atpakaļ spainī, aizvēra vāku, pacēla spaini un zagās pa klusi knikšķošo grīdu, kamēr ārā joprojām rūca motors. Viņa atvēra tualetes durvis, pastūma sānis izopora plāksni un iemeta spaini caurumā. Tad izslēdza lukturīti.

Aizcirtās auto durtiņas. Eva izdzirda steidzīgus soļus, un drīz pēc tam slēdzenē pagriezās atslēga. Bija nakts vidus, un kāds slēdza vaļā Majas namdurvis! Viņam nevar būt godīgi nolūki, Eva nodomāja un dzirdēja, kā iekaucas sarūsējušās eņģes, kad kāds smagiem soļiem ienāk mazajā priekštelpā. Pēc dažām sekundēm tas cilvēks ieraudzīs vaļējo logu. Un pārmeklēs visu māju. Eva vairs nedomāja, viņa stāvēja kā uz degoša kuģa klāja un šai mirklī labprātāk bija ar mieru izraudzīties ledaino, putojošo jūru. Viņa apņēmīgi iecēla kāju atejas caurumā. Atbalstījās uz malas, konstatēja, ka otrai kājai nepietiek vietas, izvilkās ārā, saspieda kājas kopā un iebāza caurumā abas reizē, slīdēja lejup tumsā un izmisīgi kustināja pēdas, meklēdama pamatu, un beidzot to sajuta, mīkstu masu, kurā mazliet iegrima. Soļi vēl arvien skanēja pa māju, kad Eva satvēra lukturīti un nometa to sev pie kājām. Tad notupās, sagriezās slīpi, lai izdabūtu plecus laukā pa caurumu, tumsā taustījās pēc plāksnes, lai aizsegtu caurumu, satvēra plāksni ar pirkstu galiem un piesardzīgi uzbīdīja sev virs galvas. Un tad viņa stāvēja dziļā tumsā, nekur nebija manāms ne sīkākais gaismas atspulgs, viņa iegrima vēl drusku dziļāk, bet vairs negribēja tupēt un tāpēc apsēdās uz dibena. Arī dibens iegrima. Viņa atbalstīja pieri pret ceļiem. Iepriekš, kad viņa bija iespīdinājusi atejā pirmo reizi, nebija tik stipri smirdējis, bet tagad viņu apņēma smaka, jo pašas ķermenis sasildīja atejas saturu. Tā nu viņa tur sēdēja un elpoja tik piesardzīgi, cik vien spēdama, piespieda degunu pie ceļiem, lukturītis bija pavēlies sāņus un vairs nebija sasniedzams. Spainis ar diviem miljoniem stāvēja viņai starp stilbiem. Mājā noblīkšķēja kādas durvis, un viņa izdzirda negantu lamāšanos. Tas bija vīrietis, un šis vīrietis bija pārskaities.

Viņai bija jāelpo caur muti. Ne mirkli nedrīkstēja ievilkt gaisu pa degunu. Eva baidījās, ka paģībs. Viņa mēģināja saklausīt, ko tur,

augšā, dara vīrietis, bija skaidrs, ka viņš kaut ko meklē. Viņš arī nepūlējās izturēties klusu; varbūt pat ir iededzis gaismu, Eva nodomāja un tad pēkšņi atcerējās savu mugursomu, kas vēl arvien stāvēja dzīvojamā istabā uz grīdas. Kad prātā iešāvās šī doma, viņa bezmaz apvēmās. Vai vīrietis var būt pamanījis viņas lukturīša gaismu? Diezin vai. Bet mugursoma — vai tā viņam izpaudīs, ka Eva joprojām ir šeit? Vai viņš apgriezīs visu māju ar kājām gaisā? Varbūt tieši to viņš patlaban dara un tad kuru katru mirkli var ienākt piebūvē un atraut vaļā tualetes durvis. Bet vai viņš noņems vākus un iespīdinās gaismu caurumos? Eva piespieda degunu pie ceļgala un piesardzīgi elpoja caur muti. Lāgiem mājā iestājās klusums, tad atkal sākās trokšņi. Pēc dažām minūtēm viņa izdzirda tuvojamies soļus, vīrietis tagad šķērsoja priekštelpu, viņa dzirdēja, kā kaut kas apgāžas un nokrīt uz grīdas, tad vīrietis atkal izlamājās. Pēc tam viņš iegāja rīku šķūnītī. Atkal iestājās klusums. Eva iztēlojās, ka šobrīd viņš skatās uz tualetes durvīm un domā to pašu, ko domātu katrs, proti, ka tur varbūt kāds slēpjas. Viņš pagāja vēl pāris soļu, Eva sakņupa un gaidīja, dzirdēja, kā atveroties iečīkstas durvis. Pasaule uz dažām sekundēm apstājās, Eva bija viena vienīga dreboša masa, ko veidoja bailes un karstas asinis, kuras tika sūknētas caur viņas ķermeni, un tad pēkšņi viss apstājās — viņas elpa, sirds, asinis, kas sastinga biezā putrā. Varbūt viņš stāv tikai metra attālumā, varbūt dzird viņas elpu, tāpēc viņa vairs neelpoja un juta, kā draud pārplīst plaušas. Katra sekunde kļuva par mūžību. Tad viņa atkal izdzirdēja soļus, vīrietis gāja atpakaļ un uzgrūdās galdam. Evai pēkšņi ienāca prātā, ka viņam varbūt vajag uz tualeti; ja viņš meklēs ilgi, tad varbūt sagribēs arī uz tualeti un atgriezīsies, pastums malā izopora plāksni un iečurās caurumā. Un tad vai nu trāpīs viņai uz kājām, ja izraudzīsies caurumu blakus sienai, vai viņai uz galvas, ja izvēlēsies otro. Un, ja viņš iedegs gaismu, tad ieraudzīs, ka lejā, tumsā, kāds sēd ar krāsu spaini starp kājām. Eva nekādi nespēja aptvert, kas viņš tāds varētu būt. Maja nebija pateikusi visu patiesību, kaut ko viņa bija noklusējusi, Maja bija iegrūdusi Evu šai ārprātīgajā situācijā tāpat kā jau tūkstoš reižu iepriekš, Maja bija parādījusi viņai šo iespēju tikt pie naudas, pie milzīgas naudas, lai gan Eva nekad nebija vēlējusies tik daudz, viņa būtu mierā ar tādu summu, ar ko pietiktu pārtikai un rēķiniem, vairāk viņai nevajag. Viņa labprāt atdos šim vīrietim visu, varbūt abi varēs dalīties, viņa prātoja, kādēļ lai viņam būtu lielākas tiesības nekā Evai, viņas ar Māju taču bija bērnības draudzenes, dalījušās it visā. Maja bija iecēlusi Evu par savu mantinieci. Tagad vīrietis vandījās pa darbarīku un vecu krāmu atvilktnēm, viņš izklausījās varmācīgs un nikns, māja noteikti izskatīsies kā kaujaslauks, pirms viņš būs beidzis meklēt. Eva sev jautāja, vai viņš šeit pārnakšņos, varbūt apgulsies kādā no gultām ar biezajām ziemas segām, kamēr viņa notirpušām kājām tupēs šai sūdu

čupā, viņai var iekaist āda, ja līdz rītam būs jāsēd te, aukstums, izmisums un smirdoņa viņu nobeigs, bet varbūt viņš ir zemisks zaglis, tāpat kā zagle ir viņa, un tāpēc viņam jātiek prom, pirms uzaust gaisma. Uz to viņa tagad cerēja. Viņa cerēja un cerēja, bet vīrietis skraidīja pa māju un meklēja, un meklēja. Eva manīja, ka kļūst miegaina, zināja, ka nedrīkst iemigt, taču ik pa brīdim aizsnaudās, tad smaka vairs nebija tik briesmīga, vai varbūt viņa jau bija pilnīgi apdullusi. Būtu jauki mazliet pagulēt; viņai ienāca prātā, ka varbūt nebūs viegli atkal izrāpties ārā, no šī mīkstā, dūksnainā pamata nevarēs atgrūsties, varbūt viņai būs jāpaliek te tupam likteņa varā un jāaiziet bojā ar diviem miljoniem klēpī. Varbūt vajadzētu gluži vienkārši saukt palīgā, lai beidzot tiktu ārā no atejas un novilktu drēbes, labāk dalīties visā šajā bagātībā ar to nabadziņu, kurš tur, augšā, rakņājas pa skapjiem un nezina, kur meklēt. Eva apdomāja to visu, reizē neskaidri apjauzdama, ka augšā ir iestājies klusums, varbūt viņš tiešām bija licies gultā, varbūt bija apgūlies uz dīvāna zem rūtainās segas. Varbūt bija nokāpis pagrabā un atnesis pudeli sarkanvīna, ko patlaban silda uz);.v/cs plīts, varbūt ieber iekšā cukuru, salds karstvīns, pūkaina vilnas sega un uguntiņa kamīnā. Eva izpleta pirkstus un juta, ka arī tic kļuvuši stīvi. Likās, viņa lēnām veras ciet, atstājot aukstumu un smaku ārpusē, aizver acis un smadzenes, bija vairs tikai viena mazītiņa atvere — gadījumam, ja viņš sagribētu čurāt vai meklēt vēl tālāk, taču šī atvere saruka arvien mazāka, grima arvien dziļāk tumsā, un viņai galvā pazibēja pēdējā doma: Dieva dēļ, kā viņa ir šeit nonākusi?

Viņa izdzirda skaļu blīkšķi.

Eva sarāvās. Instinktīvi izpleta rokas un ar elkoni atsitās pret pussatrunējušo koksni. Varbūt viņš bija to sadzirdējis. Sienas bija plānas, un valdīja klusums. Viņa apjēdza, ka ir dzirdējusi aizkrītam durvis, viņš tagad stāvēja pie mājas, pie pašas tualetes sienas, paspēra trīs, četrus soļus, tad apstājās. Eva gaidīja un ieklausījās, centās uzminēt, ko viņš tur dara, tagad viņa bija pilnīgi stīva, nespēja vairs pakustināt ne rokas, ne kājas. Tad viņš ieklepojās, un pēc tam sekoja pazīstama skaņa — spēcīga strūkla, kas atsitas pret sasalušo zemi. Cik raksturīgi vīriešiem, viņa nodomāja. Vīrieši ir tik slinki, ka negrib pat iet uz tualeti, bet vienkārši izbāž savu daiktu pa durvīm, un tieši tas, iespējams, bija paglābis Evu no atmaskošanas. Aiz atvieglojuma viņa bezmaz skaļi iesmējās. Ārpusē tecēja un tecēja, laikam vajadzība tiešām bijusi spiedīga, varbūt viņš mājā bija dzēris alu, varbūt bija ticis galā un taisījās braukt prom. Savādi, ka viņš nav paskatījies tualetē, bet varbūt viņam trūkst fantāzijas, Eva prātoja, turpretī viņa pati būtu bikstījusi mēslus ar slēpju nūju, ja nebūtu atradusi spaini. Viņā modās cerība, ka varbūt drīz viss būs beidzies, un līdz ar cerību atgriezās arī sals, stīvums un smirdoņa, jau kļuvusi neciešama. Vīrietis

iegāja atpakaļ mājā. Cik varētu būt pulkstenis, cik sen es neesmu gulējusi, Eva sev jautāja un visiem spēkiem pūlējās elpot mierīgi. Viņa atkal izdzirdēja dažādus trokšņus, durvju un atvilktņu blīkšķus, daudzus soļus šurpu turpu. Varbūt ir jau rīts, varbūt ārā ir gaišs, viņš var arī atvilkt aizkarus un sākt meklēt no sākuma. Un tad viņš atkal ienāks piebūvē un ieskatīsies arī atejā, šī doma viņam atausis pēkšņi kā zibens spēriens, tāpat kā bija ataususi Evai. Viņa mēģināja iztēloties, ko vīrietis teiks, ieraudzījis viņas galvu un aptvēris, ka viņa te tupējusi visu laiku, viņš nespēs tam noticēt un pārskaitīsies vai arī satrūksies un nobīsies, ja vien viņš ir tikai kāds nevainīgs cilvēks, kurš pilntiesīgi iegājis šai mājā. Taču tam Eva neticēja. Viņa atkal dzirdēja aizcērtamies durvis, dzirdēja, kā slēdzenē apgriežas atslēga. Nespēja noticēt, ka viņš varbūt pošas braukt prom. Viņa tupēja pilnīgi nekustīgi, taču soļi tiešām attālinājās pa viršiem, un pēdīgi Eva izdzirda to, uz ko bija cerējusi visvairāk, tas bija gandrīz pārāk skaisti, lai būtu patiesība. Izdzirda aizcērtamies auto durtiņas. Evu sagrāba spēcīgi drebuļi. Ierēcās motors, un Eva atvieglojumā iešņukstējās. Viņa vēl arvien nekustējās, vienkārši gaidīja, kamēr mašīna ārā manevrēja, varbūt viņš to stūrēja atpakaļgaitā, lai apgrieztos un brauktu uz ceļa pusi. Eva dzirdēja, kā pret metālu sitas zari, motora troksnis mirkli atslāba. Tagad viņš droši vien bija ticis līdz ceļam, tagad pārslēdza ātrumus un sāka braukt, un motora troksnis kļuva aizvien vājāks, līdz beidzot, beidzot vairs nebija sadzirdams.

Evu piepildīja dziļš miers.

Viņa uzlika plaukstas uz spaiņa un uzelpoja, nošņaukājās, lūkoja izstiept kājas. Tās bija izlikušas kā vecas priežu saknes, un pēdas viņa vairs nejuta vispār. Ar vienu roku viņa notrieca no cauruma izopora plāksni. Vēl arvien bija tumšs, likās, joprojām ir nakts vidus. Lukturītis, Eva pēkšņi iedomājās, kur palicis lukturītis? Riebumā sažņaudzās dūres, tomēr viņa negribīgi taustījās pa mēsliem, sev starp stilbiem, stūros, daudz vietas te, lejā, nebija, lukturīti vajadzēja atrast. Viņa pasniedzās aiz muguras un satvēra ledusauksto metāla kātu. Varbūt lukturītis vairs nedeg. Viņa sameklēja slēdzi. Lukturītis dega. Atviegloti nopūtusies, viņa ieskatījās rokaspulkstenī. Pusčetri. Vēl ilgi būs tumšs, laika viņai pietika. Izbāzusi lukturīti ārā, viņa nolika to līdzās caurumam, tad satvēra malu un mēģināja uzvilkties augšā. Mugura sāpēja, un kājas gandrīz negribēja viņu nest, tomēr viņai izdevās izbāzt ārā galvu, izstīvēt laukā plecus, un piepeši viņa jutās tā, it kā smaktu nost un nespētu pietiekami ātri tikt augšup. Viņa spārdījās un sēca, un locījās, un ar visu spēku atgrūdās no mīkstās masas zem kājām, izspraucās ārā pa caurumu, palika guļam šķērsām pār tualetes sēdekli, izvilka laukā stilbus un ar tiem trāpīja pa lukturīti, kas nokrita uz grīdas. Viņa stingi skatījās uz svītraino gridceliņu, ko tagad apspīdēja lukturis, un izvilka no atejas cauruma

arī pēdas. Nolika pēdas uz grīdas. Tās bija kā paralizētas. Tomēr nu viņa stāvēja kājās, pieliecās, pēdējo reizi iespīdināja ar lukturīti caurumā un sniedzās pēc spaiņa. Par to viņa bija cīnījusies. Tagad nauda piederēja viņai. Izgājusi no piebūves, viņa devās iekšā mājā. Tā bija pilnīgi izārdīta. Visi skapji iztukšoti, to saturs nikni izmētāts apkārt pa grīdu. Eva ar lukturīti izgaismoja visus stūrus, aizkarus viņš nebija norāvis. Valdīja tumsa, tomēr gaiss bija savādi dzestrs un svaigs, Evai gandrīz bija piemirsies, cik patīkami ir ieelpot pilnīgi normālu gaisu — tā, it kā pa degunu dzertu minerālūdeni. Nedrošām kājām viņa aizgrīļojās līdz atzveltnim un atkrita tajā. Drēbes bija sakaltušas pie miesas. Viņa aizsviedīs prom visu, katru šķiedriņu, kura sedz ādu. Varbūt vajadzētu arī nogriezt matus, varbūt no šīs smakas vairs nebūs iespējams tikt vaļā. Priekšā vēl bija garš brauciens, un Eva no galvas līdz kājām bija nopērusies ar mēsliem, bet varbūt te, mājā, atradīsies kādas drēbes, kurās pārģērbties. Viņa atkal uzrausās kājās un iegāja vienā guļamistabā. Lukturīša gaismā ņēma no kumodes apģērba gabalus, citu pēc cita, atrada apakšveļu, kapzeķes, vecu apakškreklu un puloveru, vēl atlika sameklēt tikai bikses. Viņa atkal devās ārā, atcerējās mazo priekšnamu, kur karājās jakas, un tur atrada vajadzīgo. Pie sienas karājās vecs dūnu kombinezons, mīksts un ērts, tikai varbūt nedaudz par mazu. Būs tāda sajūta kā spraucoties iekšā desas ādā. Toties kombinezons bija tīrs. Salīdzinājumā ar to, kas Evai mugurā patlaban, tas bija tīrs. Tas oda pēc slēpju ziedes un malkas. Eva nolika drēbes uz grīdas un sāka izģērbties. Pats trakākais bija rokas, viņa visiem spēkiem pūlējās nepieskarties ar tām sejai, šo smaku viņa vairs nespēja izturēt. Varbūt varētu apliet rokas ar kādu mazgājamo līdzekli un noslaucīt dvielī. Eva atkal trīcēja no aukstuma, tomēr vienlaikus bija labā omā. Vēl un vēlreiz viņa paskatījās uz spaini, uz šo traipaino krāsas spaini, tas izskatījās tik nevainīgs, kurš gan — atskaitot, protams, Evu pašu, — spētu noticēt, ka tajā ir vesela bagātība? Viņa galu galā bija cilvēks, kas apveltīts ar iztēli. Māksliniece.

Atvāžamā solā viņa pēdīgi atrada pāri slēpju zābaku, to auklas radīja zināmus sarežģījumus. Pirksti gan pamazām atkusa, tomēr vēl arvien negribēja klausīt. Savas netīrās drēbes Eva sabāza mugursomā, kuru vīrietis bija iesviedis kaktā. Viņa uzmeta somu plecos, paņēma vienā rokā lukturi un otrā spaini. Nekādas jēgas spraukties ārā pa mazo virtuves lodziņu — pēc visa, kas noticis. Durvis bija aizslēgtas no ārpuses. Eva iegāja guļamistabā, norāva žalūzijas un plaši atvēra logu.

Ieelpoja kalnu gaisu un uzrāpās uz palodzes. Un tad viņa izlēca ārā.

*

Vīrietis brauca ar zilu saabu. Seja viņam bija nikna, acīs zalgoja

dusmas un aizkaitinājums. Nauda bija pazudusi. Kāds bija viņu apsteidzis, un viņš nudien nespēja iedomāties, kurš. Automašīna lēkāja un līgojās pa grantēto ceļu, un vīrietis izlamājās vēlreiz. Ezers tagad atradās pa kreisi, ūdens gluds kā spogulis, vairums vasaras mājiņu bija tumšas. Vīrietis jutās apkrāpts. Bija noticis kaut kas neaptverams, un viņš atcerējās pagājušos mēnešus, meklēdams kaut ko tādu, kas izskaidrotu šo katastrofu, šo apdullinošo faktu, ka kāds ir ielauzies mājiņā un nozadzis naudu. Viņa naudu. Skaidrs, ka viss noticis tieši tā. Citādi nebija pazudis nekas, savā vietā bija tālskatis un fotoaparāts, televizors un radio. Pat vīna krājums pagrabā nebija aiztikts. Vīrietis trieca ar dūri pa stūresratu un pagriezienos mazliet palēnināja gaitu. Ļaudamies pēkšņai iedvesmai, viņš nogriezās pa kreisi, atrada šauru, bedrainu celiņu, kas veda lejup uz ezeru, uz mazu šķūnīti vai būdu. Būda likās tukša, sen nelietota. Aizbraucis līdz ūdens malai, viņš ļāva motoram darboties tukšgaitā. Vajadzēja drusku nomierināties. Izvilcis no jakas kabatas cigaretes, viņš aizsmēķēja, domīgi raudzīdamies uz spoguļgludo ūdens virsmu. Seja viņam bija šaura, acis izvietotas tuvu viena otrai, mati un uzacis tumšas. Viņš bija diezgan glīts vīrietis, taču izskatu bojāja sejas izteiksme, viņš šķita sasprindzis un aizvainots, un, ja retu reizi pasmaidīja, tad šis smaids nepārliecināja. Patlaban viņš nesmaidīja. Nikni sūca cigareti, dusmojās par klusumā rūcošo motoru un izslēdza to, atvēra durvis un piegāja pie ūdens, lai labāk redzētu lielisko skatu. Kad viņš izslēdza starmešus, kļuva ļoti tumšs, tomēr tumsā pamazām iezīmējās kalni. Tie vīdēja kā milzīgi, aizvēsturiski briesmoņi, kas snauž pie savas dzeramvietas. Vīrietis labprāt būtu nikni ieņurdējies tumsā, tad tie varbūt pamostos un atbildētu ar tādu pašu ņurdienu. Un tad viņa skatiens atdūrās pret automašīnu. Pret vecu askonu. Tā stāvēja aiz būdas, diezgan nolietota mašīna, diezgan pamesta. Savādi. Vai būdā kāds tomēr uzturas? Vīrietis lavījās turp, piepeši vairs nejutās drošs, vai tiešām ir vienatnē, un pa sānu logu mēģināja ieskatīties mašīnā. Durvis nebija aizslēgtas, tāpēc viss šķita vēl dīvaināk. Citādi mašīna bija tukša, nekādu priekšmetu ne uz sēdekļiem, ne uz palodzes. Viņš izslējās un paraudzījās apkārt. Prātā ienāca savāda doma, un viņš atgriezās pie savas mašīnas un iekāpa tajā. Tur viņš sēdēja un domīgi smēķēja cigareti. Kad tā bija nodegusi līdz filtram, viņš nodzēsa to pelnutraukā un paņēma nākamo.

Eva pēkšņi sajuta, cik pārguruši ir. Kājas tikpat kā vairs nevarēja pavilkt, viņa nemitīgi klupa pār viršiem un zāles skupsnām. Spainis nogurušajā rokā svēra vai veselu tonnu, bet dūnu kombinezonam nebija kabatu, un viņa negribēja likt naudu mugursomā pie notašķītajām drēbēm. Nevarēja jau zināt, ja nu nauda piesūcas ar smaku? Tagad bija sasniegts ceļš, un iet kļuva vieglāk. Eva gāja, cik vien ātri spēdama, tomēr jutās tā, it kā vilktu kājas sev nopakaļ. Manīja vienīgi to, kā atsperas uz papēža, bet vairāk neko, pēdas

priekšdaļa bija nejūtīga. Priekšā pletās tukšais līdzenums, viņa ar skatienu meklēja māju, kurā bija degusi gaisma, bet tur viss tagad bija tumšs. Iedomājoties gaidāmo garo braucienu, Eva bezmaz zaudēja dūšu, bet, ja jau bija tikusi tik tālu, tad gan jau tiks arī līdz mājām, un pa ceļam varbūt gadīsies kāda benzīna uzpildes stacija, kas vēl būs atvērta. Tāda, kur pārdod desiņas un hamburgerus, kolu un šokolādi vai varbūt Kopenhāgenas kūkas, pa divām kopā, plastikāta folijā. Un karstu kafiju. Evu mocīja drausmīgs izsalkums. Un, līdzko sākusi domāt par ēdienu, viņa vairs nespēja mitēties. Bet vai tad viņa vispār var kaut kur doties, viņa taču droši vien smird vēl trakāk, nekā pati apzinās. Un ko nodomās cilvēki, ja viņa ienāks siltā, gaišā kafejnīcā, smirdēdama pēc sūdiem? Nu Eva jau saskatīja mazo celiņu, kas veda uz ezeru, viņa paņēma spaini kreisajā rokā un lukturīti labajā. Viss šķita vientulīgs un pamests, tomēr lukturīti viņa bija nolēmusi iedegt tikai tad, kad stāvēs pie savas mašīnas un varēs braukt prom. Jo mazāk viņa saredzama, jo labāk. Vēl nekad viņa nebija tā ilgojusies pēc savas automašīnas un pēc cigaretes. Visu laiku viņa nebija smēķējusi, negribēdama nekur atstāt izsmēķus. Eva īsi nošņaukājās, aiz tīrā saviļņojuma, jo noticis bija tik daudz, un sāka iet ātrāk. Atlika vairs tikai daži metri, kad notika kaut kas tāds, kas lika viņai sastingt. Klusumu pāršķēla drausmīga rēkoņa, un viņa stāvēja starmešu gaismā. Mirkli viņa stāvēja nekustīgi, kā zemē ieaugusi, ar spaini un lukturīti rokā. Tad apjēdza, ka gaismu un troksni radījis auto, kas sācis braukt dažus soļus priekšā, un metās ārā no gaismas, joņoja pa viršiem un zāles skupsnām, skrēja, lai glābtu savu dzīvību, piespiedusi pie krūtīm spaini. Vēl arvien viņa dzirdēja motoru; kamēr tas bija dzirdams, varēja skriet tālāk, bet, kad mašīna apstāsies, būs jākrīt pie zemes. Tomēr tik tālu nenonāca. Piepeši Eva paklupa un nogāzās uz vēdera, viņa bija izmežģījusi kāju, sejā ietriecās zari un zāles stiebri. Viņa palika guļam kā beigta. Arī motors apklusa, un atvērās auto durtiņas. Nu viņa visu saprata. Vīrietis bija atradis viņas mašīnu un gaidījis viņu tur. Patiesībā viss ir cauri, viņa nodomāja. Varbūt viņam ir šaujamais. Varbūt lode pakausī būs pēdējais, ko Eva sajutīs šai pasaulē. Nauda nemaz tik daudz nenozīmēja, pēkšņi viņa brīnījās par mocībām, kuras uzņēmusies tikai šīs naudas dēļ. Būtībā tas bija neticami. Vienīgais, kam ir kāda nozīme, taču ir Emma un tēvs. Tas, ka pietiek naudas maizei, elektrībai un apkurei. Par to visu viņa prātoja, dzirdēdama viršos vīrieša soļus, nezinādama, vai viņš tuvojas vai iet aplamā virzienā. Viņa nolika roku uz delma un gribēja vairs tikai gulēt, nauda tomēr nav lemta viņai, un tāpēc viss ir izgājis greizi, un viņai tas nudien ir pilnīgi vienalga. Tad viņa saņēmās, atcerējās Emmu, vajadzēja bēgt no šī vīrieša, kurš spēra soļus pa viršiem, Eva uz vēdera šļūca prom, savā gludajā dūnu kombinezonā piesardzīgi slīdēja uz priekšu. Viņa vēl arvien dzirdēja soļus, un, kamēr vīrietis gāja, viņš

nevarēja Evu sadzirdēt. Viņa palīda gabaliņu uz priekšu un apstājās, palīda gabaliņu uz priekšu un apstājās, atkal un atkal. Viņš vēl bija patālu, līdzenums bija plašs, un viņam nebija pat lukturīša. Gaužām slikti sagatavojies, Eva nodomāja, pūlēdamās bez pārāk liela trokšņa bīdīt sev pa priekšu spaini. Tad viņa izdzirda, ka atkal tiek iedarbināta mašīna, un ieraudzīja gaismas staru, kas šķēla gaisu. Viņa nokrita pie zemes un piespiedās tai tik cieši, cik vien spēdama. Laime, ka mati viņai melni, kombinezons bija tumši zils, tikai spainis gandrīz balts. Vajadzēja uz tā uzgulties, citādi vīrietis pamanīs baltu plankumu. Kāds stulbums, stiept līdzi šo lielo spaini, viņš noteikti ir to ieraudzījis. Tūdaļ auto dārdinās šurp pa viršiem un vīrietis starmešu gaismā saskatīs Evu. Varbūt pārbrauks viņai pāri, ar visiem četriem riteņiem, un neviens pēc tam nesapratīs, kas te noticis. Kāpēc viņa sabraukta guļ kalnos, ģērbusies pārāk mazā dūnu kombinezonā. Un smird pēc sūdiem. Ne Emma, ne Josteins, ne viņas tēvs. Un varbūt, Eva nodomāja, Majas slepkava tiks cauri bez soda.

Vīrietis nogrozīja galvu un piedeva gāzi. Viņš bija juties tik pārliecināts, ka tumsā ir kaut ko ieraudzījis, kaut ko baltu, kas likās lidojam pa gaisu. Viņš cieši skatījās pa logu, lēnām braukdams prom pa ceļu, tomēr starmeši šķēla tikai pilnīgu tumsu. To visu viņš noteikti ir tikai iztēlojies. Varbūt tā bija aita. Bet tās taču tagad vairs negānās ārā? Tomēr te, augšā, bija arī putni vai varbūt lapsas un zaķi. Iespēju bija daudz. Viņš tobrīd bija pieliecies, lai nodzēstu cigareti, tāpēc redzētais bija pārsteidzis viņu nesagatavotu. Tomēr tas, ka pie ezera stāv automašīna, bija savādi. Jo mazā būdiņa taču nebija apdzīvota. Viņam bija daudz kas jānoskaidro. Naudu viņš gribēja dabūt, lai tur lūst vai plīst. Tā tagad bija viņa nauda, un lai neviens neiedomājas kaut ko gitu! Viņš piedeva gāzi un izbrauca uz šosejas. Tur ieslēdza trešajā ātrumā un drīz pēc tam pabrauca garām tūristu mītnei. Tad starmeši nozuda aiz nākamā līkuma.

Līgojošās putas atgādināja Hardangervidas kalnus, un ūdens bija svilinoši karsts. Eva piesardzīgi iemērca tajā kāju, gandrīz applaucējās, tomēr ūdens nemaz nevarētu būt par siltu. Vannas ūdeni viņa vislabprātāk būtu iesūkusi savā ķermenī, savās dzīslās. Uz vannas malas stāvēja liela glāze ar sarkanvīnu. Viņa bija iesviedusi atkritumu kastē mugursomu un atvienojusi telefonu. Tagad viņa iegremdējās ūdenī, ko vannas putas bija iekrāsojušas viegli tirkīzzilu. Paradīzē nevarētu būt jaukāk. Eva kustināja roku un kāju pirkstus, kuri pamazām atkusa. Viņa iedzēra malciņu vīna un manīja, ka potīte vairs tik ļoti nesāp. Braukt ar izmežģītu kāju — tas bija gatavais murgs; tagad potīte bija krietni pietūkuši. Aizspiedusi degunu, Eva ienira ūdenī pavisam. Iznira atkal, ar lielu putu piku uz galvas. Tad tāda izskatās miljonāre, viņa nobrīnījās, redzēdama sevi spogulī virs vannas. Mīkstā putu pika paslīdēja sānis, nošļūca lejup un palika

karājamies Evai zem auss. Eva atkal iegremdējās ūdenī un mēģināja veikt aplēses. Prātoja, cik ilgi pietiks ar šo naudu, ja ik gadu viņa izlietos divsimt tūkstošus. Gadus desmit. Ja vien runa tiešām ir par diviem miljoniem, viņa jau vēl nebija saskaitījusi naudu, bet to viņa grasījās izdarīt, līdzko būs nomazgājusies un saposusies, un kaut ko iekodusi. Mājupceļā viņa bija atradusi tikai kādu gandrīz tukšu saldumu automātu, kurā bija atlikušas vairs tikai aveņu ledenes un lakricas pastilas. Eva aizvēra acis un dzirdēja, kā pie auss sprakst putas, no kurām lēni izplūst gaiss. Āda pierada pie šīs temperatūras, pēc vannas karstā ziepjūdens viņa būs krunkaina un gaiši sārta, kā zīdainis. Eva jau sen nebija gājusi vannā. Parasti viņa aprobežojās ar ātru dušu un bija aizmirsusi, kādu baudu sniedz vanna. Allaž vannoties gribēja tikai Emma.

Eva izstiepa roku pēc vīna glāzes un iedzēra vairākus malkus. Vēlāk, nomazgājusies un saskaitījusi naudu, viņa ies gulēt un gulēs varbūt pat līdz vakaram. Nogurums slēpās aiz pieres gluži kā svina svaru bumba. Tagad šī svina bumba lieca viņas galvu uz priekšu, zods atdūrās krūtīs. Pēdējais, ko Eva juta, bija ziepju garša mutē.

*

Bija 4. oktobris, pulksten deviņi rītā. Eva gulēja vannas aukstajā ūdenī. Viņa patlaban atradās trokšņainā sapnī, kurš plosīja viņai nervus. Pagriezusies ūdenī, lai izvairītos no sapņa, viņa paslīdēja vannā uz priekšu. Seja pakļuva zem ūdens. Viņa iesēcās un aizrijās ar ziepjūdeni, gārdza un klepoja, mēģināja piecelties, bet fajansa vannas sienas bija gludas, viņa atkal nogrima, spļaudījās un rīstījās, līdz sāka tecēt asaras, tad pēdīgi pamanījās uzslieties sēdus. Viņai atkal sala, un tad viņa izdzirda durvju zvanu.

Izbijusies viņa pielēca kājās un grasījās izkāpt no vannas. Viņa bija aizmirsusi samežģīto kāju. Iekliedzās, sagrīļojās, jo bija piecēlusies par strauju, un tvēra pēc rītakleitas. Uz plauktiņa zem spoguļa gulēja rokaspulkstenis, viņa īsi ieskatījās tajā un nobrīnījās, kurš gan tādā rīta agrumā jau varētu stāvēt pie durvīm. Tirgotājiem un ubagiem vēl nebija gana vēls, tēvs taču vairs nespēja atstāt māju, un Emma vēl nebija paziņojusi, ka atgriezīsies mājās. Policija, Eva nodomāja un sasēja rītakleitas jostu. Viņa nebija sagatavojusies, gluži vienkārši nebija atlicis laiks, lai apdomātu, ko teikt, ja viņš tiešām uzrastos vēlreiz, un nu viņš bija klāt, par to Eva bija pilnīgi droša. Šis policijas priekšnieks ar aso skatienu. Skaidrs, ka durvis nevajag vērt vaļā. Galu galā viņa ir saimniece savā mājā, turklāt sēd vannā, un turklāt šis ir gluži nepiemērots laiks pratināšanai. Viņa vienkārši var palikt stāvam vannā, līdz viņš aizies. Viņš noteikti nodomās, ka Eva vēl nav piecēlusies vai varbūt pat nav mājās. Ja neņem vērā to, ka pie mājas stāv viņas mašīna, bet viņa taču var būt aizbraukusi ar autobusu, tā viņa lāgiem darīja, kad nebija naudas benzīnam. Diez, ko

viņš grib šoreiz? Par Majas naudu viņš neko nezina, ja vien Maja nav atstājusi testamentu, un varbūt viņa ir to atstājusi, un nu viņš ir to atradis, varbūt viņa ir novēlējusi visu savu naudu krīzes centram. To iedomājoties, Evai acu priekšā viss sagriezās. Skaidrs, ka tas ir iespējams! Seifā Majai neglabājās nauda, tur glabājās testaments, sarkana grāmatiņa, pilna ar patiesībām par viņas dzīvi. Atkal atskanēja zvans. Eva aši izšķīrās. Nebija nekādas jēgas slēpties vannā, galu galā viņš neatlaidīsies. Ap galvu ka turbānu aptinusi dvieli, Eva basām kājām piegāja pie ārdurvīm, katrā solī klibodama un vaidēdama.

"Magnusa kundze," viņš smaidīdams teica, "es iztraucēju jūs brīdī, kad jūs veicat savu tualeti, tas ir nepiedodami. Es, protams, varu atnākt vēlāk."

"Es jau tik un tā esmu galā," viņa īsi attrauca un palika stāvam durvīs. Viņš bija ģērbies ādas jakā un džinsos un izskatījās kā jebkurš normāls vīrietis, itin nemaz ne kā ienaidnieks, Eva nodomāja. Ienaidnieks ir tas vīrietis vasaras namiņā, lai kas viņš tāds būtu. Varbūt viņš ir atzīmējis Evas auto numuru. To iedomājoties, viņa gandrīz saļima.

)o tādā gadījumā pie šīm durvīm drīz nostāsies arī viņš. Tas Evai vēl nebija ienācis prātā. Viņa stipri sarauca pieri.

"Vai drīkstu uz brītiņu ienākt?"

Viņa neatbildēja, tikai piespiedās pie sienas un pamāja ar galvu. Dzīvojamā istabā viņa pamāja vēlreiz, norādīdama uz dīvānu, bet pati palika stāvam istabas vidū, viņa tur stāv kā tāda aukstuma fronte, Sejers nodomāja, apzināti gausi apsēzdamies viņas melnajā atzveltni. Ievingrinātais skatiens gandrīz nemanāmi pārslīdēja pār melnbalto istabu, uz galda viņš pamanīja turzu ar aveņu ledenēm, automašīnas atslēgas, Evas atvērto rokassomiņu, cigarešu paciņu.

"Savainojāt kāju?" viņš īsi jautāja.

"Mazliet sastiepu. Vai kaut kas noticis?"

Eva negribīgi apsēdās atzveltnī viņam iepretim.

"Nekas īpašs. Es tikai labprāt vēlētos vēlreiz pārbaudīt jūsu neseno liecību, no sākuma līdz galam. Dažos sīkumos man vajadzīgi izsmeļošāki paskaidrojumi."

Eva sāka nervozēt. Viņa tūdaļ izstiepa roku pēc cigaretes un jautāja sev, vai var liegties atbildēt. Viņa taču netiek turēta aizdomās. Vai varbūt tiek?

"Sakiet," viņa uzstājīgi noprasīja, "vai liecināt šajā lietā tiešām ir mans pienākums?"

Sejers paraudzījās viņā.

"Nē," viņš mulsi atbildēja, "pats par sevi saprotams, ka nē." Viņa acis, īstenībā pelēkas, ieguva nevainīgi zilu toni. "Bet vai tad jums ir kas iebilstams? Viņa taču bija jūsu draudzene, un es nodomāju, ka jūs

noteikti gribēsiet mums palīdzēt. Lai mēs atrodam vainīgo. Bet, ja tas jums nav pa prātam…"

"Nē, nē, tā tas nebija domāts."

Eva uzreiz padevās un nožēloja, ka jautājusi.

"Pirmais oktobris," Sejers sacīja, "otrdiena. Sāksim no paša sākuma. Jūs ar taksometru aizbraucāt uz Tordenskjolda ielu. Mašīna šeit piebrauca pulksten astoņpadsmitos?"

"Jā, to es taču jau teicu."

"Saskaņā ar jūsu liecību, Majas dzīvoklī jūs pavadījāt apmēram stundu?"

"Jā, tā laikam būs. Vismaz daudz ilgāk noteikti ne."

Cik ilgi gan es tur biju īstenībā, Eva prātoja, divas stundas?

Viņš bija atvēris piezīmju grāmatiņu un lasīja. Šausmīgi. Viņš bija pierakstījis visu, ko Eva sacījusi, un tagad varēja izmantot to pret viņu.

"Vai varat man pateikt, ko šīs stundas laikā darījāt? Cik vien sīki iespējams."

"Ko tieši?"

Eva nervozi palūkojās uz viņu.

"Sākot ar ieiešanu dzīvoklī un līdz tam brīdim, kad gājāt prom. Absolūti visu, kas tai laikā notika. Vienkārši sāciet no paša sākuma."

"Jā, nē… es izdzēru tasi kafijas."

"Vai tasi pēc tam nomazgājāt?"

"Nē?" Eva jutās tā, it kā krēsls zem viņas šūpotos.

"To es gribu zināt tāpēc, ka virtuvē nebija atrodama lietota kafijas tase. Toties tur bija glāze, kurā acīmredzot bijusi kola."

"Ak jā. Protams! Kola! Es vienkārši visu jaucu. Vai tas tiešām ir tik svarīgi?"

Sejers veltīja viņai asu skatienu. Un tad atkal apklusa, tāpat kā pagājušo reizi. Tikai sēdēja un gaidīja, Evai šķita, ka viņa pilnīgi zaudē pamatu zem kājām, bija tik daudz sīkumu, par kuriem viņa nebija padomājusi, pārāk daudz.

"Tātad — es apēdu sviestmaizi un izdzēru glāzi kolas. Maja uzsmērēja man sviestmaizi."

"Jā. Ar tunci?"

Eva pārsteigta nogrozīja galvu. Viņa vairs vispār neko nesaprata, varbūt Sejers ir bijis tur klāt, viņa prātoja, varbūt ir sēdējis pieliekamajā un visu novērojis.

"Vai varat man pateikt," viņš pēkšņi noprasīja, apsēzdamies citā pozā, izskatīdamies domīgs un ziņkārīgs, "vai varat man pateikt, kāpēc to sviestmaizi jūs pēc tam izvēmāt?"

Tagad Eva nosprieda, ka tik tiešām noģībs.

"Nu jā, man vienkārši kļuva nelabi," viņa izstomija, "es biju izdzērusi divus alus, un zivis es necik labi nepanesu. Iepriekšējā

vakarā biju ļoti vēlu aizgājusi gulēt. Un es biju tik maz ēdusi, es nepievēršu īpašu uzmanību ēdienreižu laikiem, tāpēc nebiju neko ēdusi, un Maja par visu vari gribēja, lai es apēdu to sviestmaizi, viņai šķita, ka es esmu par tievu."

Viņa apklusa un strauji ierāva elpu. Teikt taču vajag pēc iespējas mazāk, kāpēc viņa nespēj to ielāgot!

"Un vai tāpēc jūs pie Majas gājāt arī dušā? Tāpēc, ka jums kļuva . nelabi?"

"Jā!" Eva īsi atbildēja. Un atkal apklusa. Sejers redzēja, kā viņas acīs mostas spīts. Drīz viņa pilnīgi ierausies sevī.

"Būdama pie Majas, jūs patiesi paspējāt diezgan daudz. Vienā vienīgā stundā. Varbūt jūs ari mazliet nosnaudāties — otrajā guļamistabā?"

"Nosnaudos?" viņa vārgi pārvaicāja.

"Kāds tur ir gulējis gultā. Vai varbūt vienkārši bija tā, Magnusa kundze, ka jūs bijāt Durbana kundzes partnere un ka dzīvokli jūs izmantojāt abas? Un vai jūs, tāpat kā Maja, strādājāt par prostitūtu, lai uzlabotu savu finansiālo stāvokli?"

"NĒ!"

Eva pietrūkās kājās. Krēsls atmuguriski nogāzās uz grīdas.

"Nē, nekā tamlīdzīga! Man ar to nebija nekāda sakara! Maja mēģināja mani pierunāt, bet es negribēju!" Viņa drebēja kā apses lapa un bija nobālējusi kā krīts. "Maja vienmēr gribēja mani uz kaut ko pie runāt, viņai prātā nāca visdīvainākās idejas. Reiz, kad mums bija trīspadsmit gadu…"

Eva iešņukstējās.

Sejers, nedaudz apmulsis, vēroja galda virsmu un gaidīja. Tādi jūtu uzplūdi lika viņam justies neveikli. Eva piepeši izskatījās tik nožēlojama. Turbāns bija atrisis un karājās uz pleciem, mati bija slapji.

"Lāgiem es sev jautāju," viņa čukstēja, "vai tik jūs nedomājat, ka vainīga esmu es."

"Šo iespēju mēs, protams, esam ņēmuši vērā," Sejers klusu sacīja, "un es pašlaik nedomāju par to, vai jums bija motīvs un vai jūs esat spējīga uz slepkavību. Tādiem jautājumiem mēs pievērsīsimies vēlāk. Pirmām kārtām mēs gribam zināt, kas bija cietušās tuvumā, kam tīri praktiski bija iespēja pastrādāt šo slepkavību. Pēc tam mēs domāsim par alibi. Un pašās beigās," to teikdams, viņš pamāja ar galvu, "mēs meklēsim motīvu. Tātad pagaidām runa ir par faktu, ka jūs bijāt pie Majas tai vakarā, īsi pirms viņas nāves. Tomēr vienu es vēlētos pateikt pilnīgi skaidri — mēs esam pārliecināti, ka Maju noslepkavojis vīrietis."

"Jā," Eva teica.

"Jā?"

"Es domāiu — tas taču bija viens no viņas klientiem?"

"Vai jūs tā uzskatāt?"

"Jā, es… vai tad tā nav? Tā taču bija rakstīts avīzēs!"

Sejers pamāja ar galvu un paliecās uz priekšu. Viņš labi smaržo, Eva nodomāja, viņš ir līdzīgs tētim, kad tētis bija jaunāks.

"Pastāstiet man, kas notika."

Viņa atkal apsēdās, sasprindzināja visus spēkus un sīkiem solīšiem tuvojās patiesībai. Tagad vajadzētu izstāstīt visu, tā, kā tas bija, tovakar, kad viņa bija sēdējusi uz ķebļa. Un viņš tad jautās, kāpēc gan viņa to nav pateikusi uzreiz. Un tas, Eva domāja, ir tāpēc, ka es esmu nenoteikts cilvēks bez disciplīnas un rakstura, neuzticama, gļēva, ar apšaubāmu morāli, tāda, kura neiestājas par vecu draudzeni, kas taču nozīmējusi viņai tik daudz; cilvēks, kurš pievāc šīs draudzenes bagātību sev, Eva gandrīz nespēja tam noticēt, tas bija nepanesami.

"Mums ar Emmu tiešām ir maz naudas," viņa murmināja. "Tā ir bijis vienmēr, kopš aizgāja Josteins. Es izstāstīju par to Majai. Viņa uzskatīja, ka šo problēmu es spēšot atrisināt ar viņas paņēmienu. Es varot ņemt otro istabu. Mēs bijām Hannas krogā, diezgan stipri piedzērušās. Es tiešām apdomāju viņas priekšlikumu, man viss bija līdz kaklam, un es vairs nespēju izturēt bezmiega naktis, draudus pastkastītē un atvienoto telefonu. Tā nu mēs norunājām, ka es aizbraukšu pie viņas ciemos — un izmēģināšu. Maja gribēja man palīdzēt. Parādīt, kā tas notiek."

"Jā?"

"Kad ierados pie Majas, es jau biju iedzērusi un negribēju palikt skaidrā, jo tad pilnīgi apzinātos stāvokļa nopietnību, tātad es, kā norunāts, aizbraucu pie Majas, un es tiešām gribēju…"

Eva apklusa, jo šobrīd viņai visā pilnībā atausa kāds šausmīgs fakts. Viņa bija potenciāla prostitūta. Un tagad to zināja arī viņš.

"Bet tad es tomēr to nespēju. Lai izietu skurbulis, Maja iedeva man kolu, un tad drosme pazuda. Es apdomāju, ka man taču var atņemt Emmu, ja tas nāktu zināms. Man tiešām kļuva nelabi, un tad es aizskrēju prom. Bet iepriekš Maja man vēl šo to paskaidroja."

"Ko nozīmē "paskaidroja"?"

"Nu, viņa izskaidroja darbu, kā tas notiek."

"Vai viņa parādīja jums nazi?"

Eva mirkli vilcinājās.

"Jā, viņa parādīja man nazi. Teica, ka tas domāts tikai brīdinājumam un atbaidīšanai. Es gulēju gultā. Un tad man kļuva bail," Eva steigšus sacīja. "Tad es nolēmu to nedarīt. Nesaprotu, kā jūs to visu zināt, es vispār vairs neko nesaprotu."

"Nazis gan nav viņai īpaši palīdzējis?" Sejcrs jautāja.

, "Nē,;viņa…"

Eva aprāvās.

"Ko jūs gribējāt sacīt?"

"Viņai droši vien pietrūka dūšas."

"Mēs visā dzīvoklī atradām jūsu pirkstu nospiedumus," Sejers teica. "Pat," viņš gausi piemetināja, "uz telefona. Kam jūs zvanījāt?"

"Manus pirkstu nospiedumus?"

To iedomājoties, viņas pirksti saliecās. Varbūt policisti ir pārmeklējuši viņas māju, kamēr viņa braukusi uz Majas vasaras namiņu, varbūt viņi atmūķējuši durvis un visur pastrādājuši ar savām mazajām otiņām.

"Kam jūs zvanījāt, Eva?"

"Nevienam! Bet es gribēju… es gribēju piezvanīt Josteinam," viņa meloja.

"Josteinam?"

"Manam bijušajam vīram. Emmas tēvam."

"Un kāpēc jūs nepiezvanījāt?"

"Es vienkārši pārdomāju. Viņš ir mani pametis, negribēju viņu lūgties. Es apģērbos un aizgāju. Ieteicu Majai, ka tas, ko viņa dara, var būt bīstami, bet viņa tikai smaidīja. Maja nekad nav nevienu klausījusi."

"Kāpēc jūs to man nepateicāt mūsu pirmajā sarunā?"

"Tas man bija nepatīkami. Es taču tiešām biju spēlējusies ar domu, ka kļūšu par prostitūtu, un negribēju, lai kāds to uzzina."

"Visā savā mūžā es vēl nekad neesmu izturējies pret prostitūtām ar nicinājumu," Sejers vienkārši sacīja.

Viņš piecēlās un izskatījās gandarīts. Eva neticēja savām acīm.

Uz kāpnēm viņš mirkli apstājās, aplūkoja pagalmu, automašīnu un Emmas divriteni, kas bija piesliets pie mūra. Tad ļāva skatienam slīdēt tālāk, pie pārējām mājām šai ielā, it kā gribētu iegūt priekšstatu par to, kādā apvidū Eva dzīvo, kas viņa ir par cilvēku, ja dzīvo šeit, šai apkaimē, šai mājā.

"Vai jums radās iespaids, ka Majai ir daudz naudas?"

Šis jautājums nāca negaidīts.

"Jā, protams. Viņai taču bija tikai dārgas lietas. Un maltītes viņa ieturēja restorānā."

"Mēs gribam noskaidrot, vai viņai kaut kur ir paslēpta liela summa," Sejers sacīja. "Un vai kāds ir par to zinājis."

Viņa skatiens kā lāzera stars ieurbās Evai starp acīm, un viņa izbijusies vairākkārt samirkšķināja plakstus.

"Vakar no Francijas atlidoja viņas vīrs, mēs ceram, ka pratināšanā viņš varēs mums kaut ko pastāstīt."

"Ko?"

Evai bija jāatspiežas pret stenderi.

"Majas vīrs," Sejers atkārtoja. "Jūs izskatāties tik izbijusies?"

"Es nezināju, ka viņai ir vīrs," Eva vārgi izdvesa.

"Nē? Vai tad viņa jums to nepateica?"

Viņš sarauca pieri.

"Savādi, vai ne, ka viņa jums to noklusējusi, ja jau jūs bijāt senas draudzenes?"

Ja, Eva domāja. Gadījumā, ja. Gadījumā, ja mēs tiešām bijām senas draudzenes. Ja es pateikšu patiesību. Viņa varētu runāt līdz pašai naktij, Sejers, protams, neticētu nevienam viņas vārdam.

"Magnusa kundze, vai jums ir vēl kas piebilstams?"

Eva papurināja galvu. Viņu bija sagrābušas drausmīgas bailes. Tas

vīrietis, kurš bija ieradies vasaras namiņā, varēja būt Majas vīrs. Un meklējis savu mantojumu. Varbūt, varbūt viņš vienā jaukā dienā stāvēs pie Evas durvīm. Varbūt naktī, kad viņa gulēs. Maja varbūt ir viņam izstāstījusi, ka abas ir satikušās. Ja vien viņai ir atlicis laiks. Viņa varēja piezvanīt. Tālsaruna ar Franciju. Sejers nokāpa pa četriem dzelzs kāpņu pakāpieniem un apstājās uz grantētā celiņa.

"Tādu potīti jūs nedrīkstat mērcēt karstā ūdenī. Jums vajag pārsēju."

Tad viņš devās prom.

*

Naudu vajadzēja aizgādāt prom no mājas. Beidzot lielais Peugeot bija nozudis, Eva skaļi aizcirta durvis un noskrēja pagrabā. Kāja jau atkal bija nejūtīga. Ar nazi atlauzusi spaiņa vāku, viņa izbēra naudas paciņas uz cementa grīdas, tad apsēdās un plēsa nost foliju. Nauda bija apsieta ar gumijas cilpām. Diezgan ātri Eva secināja, ka tā ir kārtīgi sašķirota. Tūkstošnieki atsevišķi, simtnieki atsevišķi, tā bija viegli skaitīt. Grīda bija ledaini auksta, sēžamvieta drīz kļuva nejūtīga. Viņa skaitīja un skaitīja, un rēķināja galvā, lika sānis un ņēma jaunu kaudzīti. Sirds sitās aizvien straujāk. Kur lai paslēpj tik daudz naudas? Bankas seifs — tas būtu pārāk riskanti, viņai radās sajūta, ka citi tagad vairs neizlaidīs viņu no acīm. Sejers un viņa ļaudis. Un Majas vīrs.

• ' Maja ir bijusi precējusies. Kāpēc viņa nebija to stāstījusi? Vai bija uzskatījusi par sakāvi to, ka viņai ir vīrs, dzīvesbiedrs? Vai varbūt viņš drīzāk bija darījuma partneris iecerētajai viesnīcai? Vai gluži vienkārši tāds tips, ka Maja nemaz negribēja atzīties viņu pazīstam? Tas šķita visticamāk.

Krāsas spainis patiesībā bija izcila slēptuve, taču Eva nedrīkstēja glabāt to mājā, to vajadzēja nogādāt kādā citā vietā, kur neviens nemeklētu, bet kur viņa vajadzības gadījumā vienmēr varētu paņemt naudu. Pie tēva, protams, pagrabā, zem daudzajiem krāmiem, kas tur sakrājušies gadu gaitā. Zem Evas bērnu dienu gultiņas. Zem āboliem, kuri pamazām trūd vecajā kartupeļu apcirknī. Zem sabojātās veļasmašīnas. Evai sajuka skaits un bija jāsāk no sākuma. Plaukstas svīda, tāpēc gludās naudaszīmes bija viegli atdalīt, drīz viņas priekšā augstā kaudzē gulēja pusmiljons, un pāri vēl palika ļoti daudz. Majas vīrs. Varbūt tāds pamatīgi apšaubāms tips, — ja jau Maja bija prostitūta, tad ko var gaidīt no vīra? Narkotiku haizivs vai kas tamlīdzīgs. Varbūt morāles trūka abiem. Bet vai tad man ir morāle, Eva sev pēkšņi jautāja, viņa tuvojās miljonam, un nesaskaitītās naudas kaudze lēnām ruka. Šī, viņa nodomāja, varbūt ir daļa no saimniecības naudas, kas piederējusi simtiem mājsaimnieču šai pilsētā, nauda, kas paredzēta autiņiem un konservu kārbām; tā bija savāda doma. Nu viņa bija nonākusi pie simtniekiem, un veicās gausāk. Visskaistākie viņai likās piecsimtnieki, gan krāsa, gan raksts, skaistas, zilas naudaszīmes.

Viens, komats, seši, pirksti viņai bija auksti kā ledus, viņa skaitīja piecdesmitniekus. Ja viņam ir Evas automašīnas numurs, tad viņš dažu minūšu laikā var uzzināt viņas adresi, vajag tikai piezvanīt uz auto reģistrāciju, ja viņš vispār pamanījis mašīnu, ja viņam ir fantāzija, tad viņš noteikti ir apskatījis mašīnu un ņēmis vērā tādu iespēju, brīnījies, kāpēc mašīna nav aizslēgta. Kalnos, netālu no vasaras namiņa. Tomēr viņam bija pietrūcis fantāzijas, lai meklētu tualetē. Viens, komats, septiņi miljoni. Un daži piecdesmitnieki. Maja gandrīz bija sasniegusi mērķi. Viens, komats, septiņi miljoni kronu. Griestu spuldzes gaismā folijas skrandas laistījās kā sudrabs. Eva salika naudu atpakaļ spainī un kāpa augšup pa kāpnēm, potītes tūkums šķita mazliet noplacis, varbūt pateicoties pagraba aukstumam. Evas melnie mati, sasaluši stīvi, karājās viņai pār muguru. Nolikusi spaini mazgājamā telpā, viņa atkal iegāja vannas istabā, aši noskalojās karstā dušā un apģērbās. Miljonāre spogulī tagad šķita saspringtāka, viņai vajadzēja sagādāt brezenta pārsegu automašīnai, var taču gadīties, ka viņš blandās apkārt. Vai varbūt viņa varētu nopirkt jaunu auto. Varbūt Audi? Ne jau lielu, varbūt pat lietotu. Bet tad Eva atskārta, ka tas nav iespējams. Viņa drīkst pirkt tikai maizi un pienu, tāpat kā līdz šim. Pat Omārs brīnītos, ja viņas iepirkumu grozs piepeši būtu pilns. F.va izkliboja no vannas istabas un atnesa spaini. Tam ir jāizdodas. Un viņas taču var pārcelties uz citurieni. Kādā virtuves atvilktnē bija alumīnija folija, Eva rūpīgi ietina tajā naudaszīmes un salika visu spainī, atstādama tikai vienu paciņu. Uz pēdējās paciņas viņa uzlīmēja etiķeti, mazliet padomāja un pēdīgi uzrakstīja uz tās Speķis. Tad ielika paciņu saldētavā. Viņa taču negribēja tūdaļ atkal palikt galīgi bez naudas. Sešdesmit tūkstoši mazajā spainī jau bija krietni sarukuši. Paņēmusi mēteli, Eva izgāja no mājas. Vispirms ieskatījās pastkastē, tā viņai bija galīgi piemirsusies. Tur viņa ieraudzīja zaļu aploksni — no Valsts Mākslas padomes. Un pārsteigta pasmaidīja. Stipendija bija klāt.

*

"Pēdējā laikā tu klīsti apkārt pa naktīm," viņas tēvs smaidot noteica. "Tā ir laba zīme."

"Kā tā?"

"Vakar līdz vienpadsmitiem es nez cik reižu centos tevi sazvanīt."

"Ak, jā, manis nebija mājās."

"Vai beidzot esi atradusi kādu, pie kura vari sasildīties?" viņš cerīgi jautāja.

Es bezmaz nosalu, Eva nodomāja, pusi nakts notupēju, līdz vidum iegrimusi mēslos.

"Nu jā, zināmā mērā. Lūdzu, vairāk netaujā."

Viņa lūkoja tēlot noslēpumaino, aplika roku tēvam ap pleciem un iegāja mājā. Bagāžniekā atradās spainis, vēlāk to varēs paņemt un pa kluso ienest pagrabā.

"Vai tev bija kas īpašs uz sirds?"

"Mana ugunsgrēka signalizācija kauca kā negudra, un es nemācēju to izslēgt."

"Ak tā," viņa noteica. "Un ko tu darīji?"

"Piezvanīju ugunsdzēsējiem, un tie tūdaļ atbrauca. Jauki ļaudis. Tagad sēdies, cik ilgi tu vari palikt, vai mazliet pakavēsies? Un cik ilgi Emma vēl būs pie Josteina, tu taču netaisies atdot viņu pavisam?"

"Nerunā muļķības, tāda doma man nemūžam nenāktu prātā! Un šodien man ir laiks, varu pagatavot mums kaut ko garšīgu."

"Liekas, man mājā nekā nav."

"Tad es aizbraukšu iepirkties."

"Nē, tev nepietiek naudas, lai mani barotu, es labprāt izēdīšu šķīvi putras."

"Ko tu teiktu par fileja steiku?" Viņa smaidīja.

"Nelieto tik nepieklājīgus vārdus," tēvs ērcīgi attrauca.

"Es šodien saņēmu stipendiju, un ar ko citu lai es to nosvinu, ja ne ar tevi?"

Tēvs padevās. Eva rosījās pa māju, un viņa sirds pamazām nomierinājās. Visvairāk viņam trūka to trokšņu, ko rada otrs cilvēks, kurš elpo un staigā apkārt; radio un televizors nesniedza nekādu lielo mierinājumu.

"Vai esi lasījusi avīzes?" viņš mazliet vēlāk norūca. "Viena nabaga meiča nogalināta pati savā gultā. Tam tipam nudien vajadzētu iedzīt skaustā mietu! Nabaga, nabaga radījums! Tā izturēties pret sievieti, ja viņa nodod vīrieša ziņā savu gultu un visu pārējo, — tas ir kas nedzirdēts! Viņas vārds man šķiet pazīstams, bet īsti es netieku gudrs, vai esi par to lasījusi, Eva? Vai tā ir tā, kuru mēs pazinām?"

"Nē!" no virtuves atkliedza Eva.

Tēvs sarauca pieri.

"Nē, nē. Cik labi! Ja tā būtu kāda paziņa, tad es sameklētu to zelli un iedzītu viņam skaustā mietu. Vienīgais sods, ko tāds saņems, taču būs televizors istabā un trīs ēdienreizes dienā. Es domāju — vai tad kāds vispār prasa tādiem, vai viņi nožēlo?"

"Katrā ziņā."

Eva aizsēja atkritumu maisu un devās uz durvju pusi. Tagad vajadzēja būt piesardzīgai.

"Nosakot spriedumu, ir svarīgi, vai cilvēks nožēlo vai nē."

"Ha! Tad jau tādi var nožēlot kā traki un viegli tikt cauri!"

"Tik vienkārši tas noteikti nav. Ar to taču nodarbojas lietpratēji. Tie redz, vai cilvēks melo."

Pašas vārdi lika viņai nodrebēt.

Tad viņa izgāja no mājas, un tēvs dzirdēja, kā viņa paceļ atkritumu tvertnes vāku. Viņš nogaidīja vēl brīdi, bet Eva neatgriezās mājā. Mazajai kaut kas aiz ādas, viņš prātoja, tur notiek kaut kas tāds,

kas man nav jāzina, es viņu pazīstu pietiekami labi, lai zinātu, ka viņa no manis kaut ko slēpj, tāpat kā toreiz, kad nomira Skollenborga kundze, tad viņa bija galīgā histērijā, pilnīgi nenormāla, večai tak bija jau gandrīz deviņdesmit gadu, un neviens bērns nevareja viņu ciest, bet viņa jau ari bija viena neganta zoss. Arī toreiz kaut kas īsti nebija kārtībā. Un tagad viņa, piemēram, blandās pa pagrabu, kas, diez, viņai tur meklējams?

Tā viņš prātoja, noņemdamies ar vienreizējās lietošanas šķiltavām, kuras negribēja degt, ar savām sausajām plaukstām viņš berzēja tās tikmēr, līdz gāze bija pietiekami izplētusies un viņš beidzot uzšķīla uguni. Viņam līdz pat desmit reizēm izdevās izvilināt uguni no šķiltavām, kuras būtībā bija tukšas. Pensijas gados cilvēks tiešām iemācās taupīt, viņš nodomāja.

"Ko tu vēlies pie filejas?" jautāja Eva, beidzot atgriezusies no pagraba ar ugunsizturīgu cepamo veidni rokā.

"Ko tu darīsi ar to?"

"Atradu pagrabā," viņa žigli atbildēja. "Cepšu tajā dārzeņus."

"Vai tad dārzeņus parasti nevāra?"

"Jā — un tieši šādā veidnē. Vai tev garšo brokoļi? Kraukšķīgi, ar sāli un sviestu?"

"Paskaties, vai man vēl ir pietiekami daudz sarkanvīna."

"Tev ir vesels lērums. Nemaz nezināju, ka pagrabā tev ir papildu krājums."

"Tas ir gadījumam, ja es zaudētu savu izpalīdzi. Nekad jau nevar zināt. Valde visādā ziņā grib taupīt naudu, šai gadā pat veselus divdesmit miljonus." Tēvs spēcīgi ievilka cigaretes dūmu, lai dotu zīmi, ka negrib dzirdēt nekādus komentārus.

"Kopš kura laika tev interesē ēdienu gatavošana?" viņš piepeši noprasīja. "Parasti tu taču ēd tikai maizi."

"Varbūt pamazām kļūstu pieaugusi. Nē, es nezinu, man vienkārši gribas pagatavot maltīti. Putra un sarkanvīns jau diez kā nesader kopā."

"Pilnīgas blēņas! Kārtīga, sāļa rudzu putra ar taukšķētu speķi un klāt sarkanvīns — tas ir brīnišķīgi!"

"Es aizbraukšu pie Lorencena, uz delikatešu veikalu. Vai tu vēlies vēl kaut ko?"

"Mūžīgo jaunību," viņš noņurdēja.

Eva sarauca pieri. Tādas runas viņai nepatika.

Nepamirkšķinājusi ne aci, viņa palūdza mārciņu steika filejas. Druknajai sievai aiz letes rokās bija vienreizējās lietošanas cimdi, viņa apņēmīgi satvēra gaļas gabalu apmēram tādā pašā krāsā kā aknas. Vai steika fileja tiešām izskatās tā?

. "Gabalā vai šķēlēs?"

Viņa jau cēla gaisā nazi.

"Kā būtu labāk?"

"Plānās šķēlēs. Jūs sabrūninināt sviestu, tad pārvelkat šķēlītes pa pannu. Apmēram tā, it kā basām kājām gribētu pārskriet pa svaigi uzlietu asfaltu. Un tikai, Dieva dēļ, necepiet!"

"Diez vai manam tēvam garšo jēla gaļa."

"Nejautājiet, kas viņam garšo, vienkārši dariet tā, kā es jums saku."

Viņa piepeši pasmaidīja, un Evu aizgrāba šī resnā sieva baltā neilona uzsvārcī, ar koķetu mežģīņu aubīti. Tas laikam ir kaut kāds higiēnas simbols, bet drīzāk atgādina mazu ķēniņienes kroni, Eva prātoja, un tie nedzīvās gaļas kalni aiz letes ir viņas valstība, tur viņa valda.

Sieviete nosvēra šķēles un uzlipināja virsu cenu, tik saudzīgi kā likdama pārsēju uz brūces. Simt trīsdesmit kronu, neticami. Eva brīdi klīda starp plauktiem, paņēma pa kādam sīkumam un visu salika grozā; viņa novietos produktus ledusskapī, neko neteikdama tēvam, citādi viņš tos nepieņems. Siers, aknu desa, divas paciņas labākās kafijas, sviests, krējums. Pildītas kūciņas. Un pavisam spontāni viņa izraudzījās trīs kungu apakšbikses no La Mote stenda. Tās viņa varēs tikai slepus iebāzt tēva kumodē un cerēt, ka viņš tās arī izmantos. Pie kases viņa paņēma vēl kārbiņu ar Mocarta šokolādes lodītēm, divus ilustrētus žurnālus un bloku cigarešu. Beigu summa bija satricinoša. Tomēr Evai šķita, ka visiem veciem cilvēkiem — vismaz katru piektdienu — jādod iespēja atļauties tādu iepirkumu grozu, lai dzīves nogalē viņi vēl iemantotu mazliet omulības. Putru var ēst jauni ļaudis, viņa domāja. Tad samaksāja, iecēla plastikāta maisiņus mašīnā un brauca atpakaļ.

"Diez, kāpēc viņš ir to izdarījis?" tēvs jautāja, mielodamies ar maigās gaļas šķēli.

"Ko tad?"

"Nogalinājis viņu. Gultā, un vispār."

"Kāpēc tu gribi to zināt?"

"Vai tad tevi tas neinteresē?"

Sākumā Eva košļāja gausi, lielākoties skata pēc, jo patiesībā būtu varējusi aprīt gaļu vienā kampienā.

"Pamatā jā. Bet kāpēc tu jautā?"

"Man interesē cilvēku tumšās puses. Tu taču esi māksliniece, vai tevi tās neinteresē? Es runāju par cilvēcisko drāmu."

"Bet viņa taču apgrozījās visai savdabīgās aprindās. Par tām es tiešām neko nezinu."

"Liekas, viņa ir bijusi tavos gados."

"Jā, un acīmredzot arī diezgan dumja. Nodarboties ar kaut ko tādu — tas nu nav sevišķi gudri. Droši vien būs gribējusi tikai vienu: pēc iespējas daudz naudas iespējami īsā laikā. Bez nodokļiem. Abi,

jādomā, sastrīdējušies vai tamlīdzīgi."

Viņa piepildīja tēva glāzi un uzlēja mērci uz gaļas viņa šķīvī.

"Ir kāds slieksnis, kurš viņiem jāpārkāpj," tēvs domīgi sacīja. "Es labprāt uzzinātu, kā tas izpaužas, kas tam vajadzīgs. Kāpēc daži to pārkāpj, bet citiem tas nenāk ne prātā."

"Tas var atgadīties visiem," Eva teica. "To izšķir nejaušība. Un viņi noteikti nemaz nepārkāpj slieksni — tikai pārslīd tam pāri. Pamana to tikai tad, kad ir jau otrā pusē, un tad ir par vēlu."

Ir par vēlu, viņa pārsteigta nodomāja. Es esmu nozagusi veselu bagātību. Es tiešām esmu to izdarījusi.

"Reiz darbā es ievilku vienam puisim pa ausi," tēvs negaidot ieminējās. "Tāpēc, ka viņš bija tik nekrietns. īsts nejaucenis. Pēc tam viņam tiešām radās pret mani respekts, likās, viņš ir pieņēmis notikušo. To es nekad neesmu aizmirsis. Tikai reizi mūžā esmu iesitis cilvēkam, un tas vienkārši bija vajadzīgs. Nekas pasaulē nebūtu spējis remdēt manas dusmas, man likās, es sajukšu prātā, ja neiegāzīšu viņam, smadzenes gluži vai vārījās."

Viņš iedzēra vairākus vīna malkus un domīgi paklakšķināja mēli.

"Agresivitāte ir bailes," Eva pēkšņi noteica. "Agresivitāte patiesībā ir nepieciešamā aizsardzība, vienmēr, lai kādā veidā. Tā ir īpaša veida pašaizsardzība, savas miesas, sava saprāta, sava goda sargāšana."

"Ir arī ļaudis, kuri slepkavo alkatības dēļ."

"Protams, bet tas atkal ir kas cits. Tā sieviete — no avīzes — noteikti nav nogalināta naudas dēļ."

"Lai nu kā, drīz viņš būs policijai rokā. Kāds kaimiņš ir redzējis automašīnu. Tas man šķiet tik jocīgi, kā mašīnas nodod noziedzniekus. Tie tipi pat ir par stulbiem, lai staigātu kājām."

"Ko tu tur teici?"

"Vai tu vēl neesi dzirdējusi? Kaimiņš sākumā nesapratis, ka tas ir svarīgi. Aizceļojis un atgriezies tikai šorīt. Bet viņš tai pievakarē redzējis lielā ātrumā aizbraucam kādu mašīnu. Baltu mašīnu, ne vairs gluži jaunu. Liekas, reno."

"Ko?"

Evas nazis iekrita šķīvī, gaisā pašķīda mērce.

, • "Reno. īpašu modeli, tādu nav daudz, tāpēc policija domā, ka drīz dabūs viņu rokā. Zini, labi gan, ka visas automašīnas ir reģistrētas, tad policijai tikai jāsameklē visi, kuriem pieder tāda mašīna, un visi pēc kārtas jāapciemo. Un tiem |audīm tad jāapliecina savs alibi, un lai Dievs žēlīgs tam, kuram alibi nebūs! Ļoti veiksmīgi."

"Reno?"

Eva mitējās košļāt.

"Jā. Viņš ir vecs taksists, mašīnas pazīst. Labi, ka negadījās kāda veča, tās tak nejēdz atšķirt pat porši no vaboles."

Eva bakstīja ar dakšiņu brokoļus, juzdama, kā trīc rokas.

Nolādēts, viņa domāja, kas par stulbām, aplamām pēdām!

"Bet varbūt viņš tomēr ir maldījies. Un iedomājies, cik laika viņi tad zaudēs."

"Taču viņiem jau nav citu pieturas punktu?" tēvs apmulsis jautāja. "Un kāpēc lai viņš maldītos? Viņš pazīst mašīnas, tā teica pa radio."

Eva strauji izdzēra sarkanvīnu un pūlējās slēpt izmisumu. Vai reno tiešām ir iespējams sajaukt ar opeli? Franču automašīnas taču izskatās pavisam citādas. Varbūt tas vienkārši ir kāds idiots, kurš grib tēlot svarīgu personu. Viņa atcerējās Elmeru, iztēlojās, cik vareni viņš droši vien priecājas par tik muļķīgu novērojumu, noteikti taču ir dzirdējis ziņas, kvernējis pie radio un tagad atvieglojumā berzē plaukstas, taisni vai jākauc.

"Vai saldajā gribi pudiņu?" viņa īsi noprasīja.

"Jā, ja klāt dabūšu kafiju."

"To tak tu dabū vienmēr!"

"Jā, jā," viņš izbrīnījies atteica. "Vai tad tu nesaproti jokus?"

Eva piecēlās un novāca galdu, šķīvji, naži un dakšiņas šķindēja un šļūkāja šurpu turpu, viņai bija kaut kas jādara. Tā bija viņas vaina, ka slepkava vēl ir uz brīvām kājām, ja viņa būtu teikusi patiesību, tad tagad viņš jau būtu apcietināts. Bet nu varbūt tiks saņemts ciet kāds cits. Viņa nolika tēva glāzei līdzās cigāru un nomazgāja šķīvjus. Pēc tam viņi ēda pudiņu, tas kā baltas putas pielipa tēvam pie augšlūpas. Tēvs gardi aplaizīja lūpas. Lāgiem viņš zagšus paskatījās uz Evu, tagad bija kļuvis mazliet atturīgs. Varbūt vainīga kaut kāda sieviešu būšana, viņš domāja. Palīdzējusi tēvam apsēsties uz dīvāna, Eva pabeidza mazgāt traukus. Vispirms viņa ielika virtuves skapītī, burkā ar saimniecības naudu, četrus simtniekus un cerēja, ka tēvam nav pilnīga pārskata par savu finansiālo stāvokli. Pēc tam abi sēdēja viens otram blakus uz dīvāna, miegaini no maltītes un vīna. Eva bija nomierinājusies.

"Gan jau viņu atradīs," viņa lēnām noteica. "Kāds vienmēr ir kaut ko redzējis, tikai rīkojas pagausi, bet pēdīgi tomēr sniedz liecību. Pastrādājis tādu noziegumu, neviens netiek cauri sveikā. Tik netaisnīga šī pasaule nav. Un klusēt arī ir grūti, varbūt viņš kādam izpļāpāsies dzērumā vai tamlīdzīgi. Zini, tāds, kurš spēj šādi nogalināt cilvēku, piemēram, dzērumā, tāds, kurš ir tik labils, nespēs valdīties visu atlikušo mūžu, viņš noteikti nodos sevi. Un kaut kad viņam būs jāatvieglo sirdsapziņa un kādam tas jāizstāsta. Un tas otrs visu pateiks policijai. Vai varbūt tiks izsludināta atlīdzība un kāds metīsies turp, lai viņu denuncētu, kāds naudaskārs puisis."

Vārdi iestrēga viņai kaklā.

"Es tikai domāju — kaut kur ir kāds cilvēks, kurš jūtas atbildīgs par to, lai taisnīgums uzvar. Cilvēki tikai rīkojas gausi. Vai arī baidās."

"Nē, viņi ir gļēvi," tēvs gurdi nomurmināja. "Tā tas ir. Cilvēki ir

gļēvi, domā tikai par savu ādu, negrib tikt nekur iejaukti. Jauki, bērniņ, ka tu tik ļoti tici taisnīgumam, bet tas neko daudz nedod. Proti, tai sievietei. Viņai vairs nevar palīdzēt neviens."

Eva klusēja, zinādama, ka nevalda pār savu balsi. Viņa ievilka cigaretes dūmu.

"Kāpēc tu iegāzi tam tipam?" viņa piepeši noprasīja.

"Kam?"

"Darbabiedram, par kuru tu stāstīji."

"Es tak teicu. Tāpēc, ka viņš bija nekrietns."

"Tā nav nekāda atbilde."

"Kāpēc tu kriti tādā histērijā, kad nomira Skollenborga kundze?" tēvs jautāja.

"To es tev izstāstīšu citreiz."

"Kad gulēšu uz nāvesgultas?"

"Tad tu varēsi par to apvaicāties, un mēs redzēsim, kā tur būs."

Tuvojās nakts. Eva atcerējās Elmeru un jautāja sev, ko gan viņš patlaban dara. Varbūt blenž uz sienu, uz tapešu rakstu, uz savām rokām un brīnās par to, ka tās dzīvo pašas savu dzīvi un var rīkoties ārpus viņa gribas. Kamēr Maja guļ saldētavas atvilktnē, bez apziņas, bez vienas vienīgas domas savā saltajā galvā. Arī Eva vairs nespēja domāt, viņa ielēja glāzē vīnu un juta, ka domas pārvēršas dūmakā, kurai viņa vairs nejaudā redzēt cauri.

*

Rīts atnesa miglu un vēju, tomēr brokastlaikā debesis noskaidrojās. Radio murmulēja savā nodabā. Eva klausījās pa ausu galam un tad pēkšņi izslējās. Sākās ziņas. Saistībā ar slepkavību bija arestēts kāds vīrietis. Piecdesmit septiņus gadus vecs autobusa šoferis ar baltu reno. Viņi abi klausījās, nolikuši sviestmaizes šķīvī.

"Ha!" sacīja tēvs. "Tam nav alibi!"

Eva juta, kā noplok sirds. Arestētais atzinās, ka vairākkārt bijis cietušās klients. Skaidrs, ka tāds viņš nebija vienīgais, jau divus gadus viņi ir nākuši pie Majas bariem vien. F.va iztēlojās, kā tagad sabrūk viņa nākotne, kaut kāds nevainīgs nabadziņš, varbūt viņam ir ģimene. Viņa nodomāja: tā ir mana vaina.

"Vai es neteicu?" triumfējoši sacīja tēvs. "Viņš jau ir rokā!"

"Manuprāt, izklausās pārāk vienkārši. Tikai tāpēc, ka viņam ir tāda mašīna un nav alibi. Un pirkt seksu nav aizliegts. Agrāk," viņa skaļi piebilda, "kārtīgs vīrietis bija tikai tas, kurš piestaigāja uz bordeli."

"Ak debess!" tēvs izdvesa un pacēla acis.

Eva svīda.

"Tu mūždien visu noliedz! Vai noziedzniekus vienmēr neatrod gana ātri? Mēs taču dzīvojam mazā pilsētiņā."

"Dažreiz policija arī kļūdās," Eva strupi noteica. Mocīdamās ar

cieto maizes garozu, viņa juta, kā uzmācas izšķirošais lēmums. Viņai bija jārīkojas.

"Noteikti ir neskaitāmi vīrieši, kuri bijuši pie šīs — šīs dāmas un kuriem ir balts auto, bet nav alibi."

Beigusi ēst, viņa piecēlās. Novāca galdu, iebāza savu naudasmaku starp divām avīzēm dzīvojamā istabā un sameklēja mēteli. Tad steigšus apskāva tēvu.

"Mēs drīz redzēsimies," viņa pamāja ar roku, "es drīz atbraukšu atkal."

"Tā es tiešām ceru."

Tēvs sakārtoja savu zobu protēzi, jo tā viegli izkustējās no vietas, kad viņš plati smaidīja, un māja Evai nopakaļ. Tad noskatījās, kā opelis aizlīgo pa ielu, un sajuta, ka dreb stiprāk, tā ar viņu notika vienmēr, kad pēc ciemiņa ierašanās viņš pēkšņi atkal palika viens. Drīz Eva vienmērīgā ātrumā brauca uz Hovas tuneļa pusi. Es aizbraukšu uz Rozenkranca ielu, viņa nodomāja, uz zaļo māju. Un noskaidrošu, kas viņš tāds ir. Mašīnā viņai bija plecu soma, un ar saviem garajiem svārkiem viņa varēja būt kādas sektas pārstāve vai misionāre. Varbūt izdotos pat īsi sastapt sievu vai pārmīt kādu vārdu ar dēlu, ja tas tiešām ir viņa dēls, kā Eva nospriedusi. Vai Jehovas liecinieku sievietes vienmēr nav ģērbušās svārkos? Un vai viņām vienmēr nav gari mati? Vismaz Evas jaunībā tā bija. Vai varbūt tie ir mormoņi, vai arī tas ir viens un tas pats? Nu viņa brauca caur tuneli. Atpakaļskata spogulī mirkli nopētīja savu nekrāsoto seju, tomēr redzēja to tikai īsos, oranžos zibšņos, ko meta lampas pie tuneļa griestiem un kas spoguļojās viņas acīs. Viņa nepazina pati sevi, sažņaudza sturesratu un juta, ka zem melnā mēteļa kaut kas gruzd. Šī sajūta viņai nebija radusies kopš bērnības, pavadītas kopā ar Maju, gadu gaitā viņas kaisle bija pagaisusi — smagajā laulībā, neapmaksātu rēķinu kaudzēs, raizēs par Emmas lieko svaru, frustrācijā par panākumu trūkumu mākslā. Gruzdēšana sākās kaut kur krūtīs, tad slīdēja zemāk un nolaidās vēderā. Šī sajūta iesvēla viņā dzīvīgumu, Eva bija pārliecināta, ka šobrīd var ieiet darbnīcā un radīt spēcīgu gleznu, spēcīgāku par visām citām, taisnu dusmu iedvesmotu. Un tas viņu uzmundrināja. Pulss sāka sisties ātrāk, tuneļa liesmainā, oranžā gaisma uzturēja uguni dzīvu, līdz Eva bija sasniegusi iekšpilsētu. Tur viņa pārvietojās uz labo braukšanas joslu un iebrauca Rozenkranca ielā.

Krāsaino māju tuvumā nebija redzams neviens cilvēks, un bija vēl agrs. Eva pabrauca garām zaļajai mājai un apstājās aiz velosipēdu šķūnīša pašā kvartāla malā. Uzmetusi plecā somu, viņa žiglā solī izgāja starp mājām; centās izskatīties mērķtiecīga un apmierināta, it kā apjomīgajā plecu somā nestu kādu priecīgu vēsti. Vienlaikus viņa ielāgoja detaļas: divriteņu novietne, mazs rotaļlaukums ar šūpolēm un

smilšu kasti, stabi ar veļas auklām un dzīvžogi ar dzeltenu ziedu paliekām. Šur tur mazītiņajos zālienos mētājās pa izbalējušai rotaļlietai. Eva devās uz zaļo māju un tuvojās pirmajai ieejai. Viņa spēs pazīt to blondīni — slaiko būtni ar ķēmīgo ķermeņa valodu. Nopētījusi īrnieku sarakstu pie zvanu pogām, Eva izšķīrās par pašu augšējo, pie kuras bija rakstīts Hellands, tomēr vispirms vajadzēja sadūšoties. Viņa mēģināja caur durvīm ieskatīties mājā, taču durvju lodziņš bija no stiegrota stikla, kam redzēt cauri nebija iespējams. Viņa neko nevarēja arī sadzirdēt, tāpēc pamatīgi salēcās, kad durvis pēkšņi atvērās un viņai tieši sejā raudzījās kāds vīrietis. Tas nebija Elmers. Katrās kāpnēs bija tikai divi dzīvokļi, tāpēc viņa īsi pamāja ar galvu un palaida vīrieti garām. Viņa sejā vīdēja aizdomas. Eva aši ieskatījās īrnieku sarakstā.

"Hellands?" viņa jautāja.

"Jā, tas esmu es."

, "Ā, tad es būšu sajaukusi, man jātiek pie Einarssoniem."

Vīrietis vēlreiz atskatījās uz viņu, tad nozuda garāžā, un Eva kā tāda zagle iešmauca pa durvīm mājā.

Uzvārda plāksnīte bija no porcelāna, diezgan amatieriski apgleznota — māte, tēvs un bērns —, un zem katra cilvēciņa bija vārds: Joruna, Egils un Jans Henrijs. Eva lēni palocīja galvu un izlavījās laukā no mājas. Egils Einarssons, Rozenkranca ielā 16, viņa domāja, — es zinu,

kas tu esi un ko tu esi izdarījis. Un drīz es tev to pastāstīšu.

*

Viņa atkal bija mājās, un viņa cītīgi domāja.

Visi pārējie uzdevumi tika atbīdīti malā, visi sirdsapziņas pārmetumi, sasnieguši viņas apziņas virspusi, pārsprāga kā mazi burbulīši, viss izmisums bija pārtapis enerģijā. Gara acīm viņa redzēja nelaimīgo autobusa šoferi, varbūt mazliet paresnu, ar plāniem matiem, tā Eva viņu tagad iztēlojās, patlaban viņš sēdēja kādā pratināšanas istabā, dzēra šķīstošo kafiju un izsmēķēja tik daudz cigarešu, cik vajadzīgs, un tas noteikti bija daudz. Dūms viņam jau vairs negaršoja, tomēr tā vismaz bija nodarbināti pirksti, kur lai citādi tos liek, ja visapkārt stāv mundieroti policisti un blenž uz viņa rokām, it kā tieši ar tām viņš būtu noslepkavojis Maju. Skaidrs, ka viņam veiks DNS analīzi, bet tas prasīs kādu laiku, varbūt vairākas nedēļas, un policisti domās: pat ja viņš tai vakarā nav gulējis ar Maju, tomēr var būt viņu nogalinājis. Viņi, bez šaubām, paliek cilvēcīgi, kaut gan runa ir par slepkavību — par zemiskāko, cietsirdīgāko no visiem noziegumiem. Un tomēr Eva bez pūlēm spēja iztēloties kādu rupekli ar urbīgu skatienu, tāds laupītu autobusa šoferim jebkuru drošību un cieņu. Varbūt Sejers, lai cik mēmi pacietīgs, spēj pārvērsties par tādu murgu. Neiespējami tas nav. Un kaut kur varbūt sēd vaimanājoša

sieva, no bailēm gandrīz zaudējusi prātu. Pamatā mēs neviens nevaram justies drošs, Eva nodomāja.

Kādā skapī, kuru parasti nelietoja, viņa sameklēja dažus apģērba gabalus. Vecas bikses ar kabatām uz augšstilbiem, pirktas nocenotu armijas apģērbu bodītē. Bikses bija biezas, stīvas un neērtas un Evai nepiestāvēja, tāpēc šobrīd bija tieši tas, kas vajadzīgs. Viņai bija jāizlien no savas ādas, tad viss padosies vieglāk. Šobrīd īsti vietā bija arī melns pulovers ar augstu apkakli un balti gumijas zābaki. Pēc tam viņa paņēma bloknotu un zīmuli un apsēdās pie ēdamgalda. Viņa kodīja zīmuli, ar patiku juzdama šūnainas koksnes un mīksta grafīta garšu, viņa labprāt mēdza arī piesardzīgi nolaizīt savas otas, izskalojusi tās terpentīnā. To viņa nekad nevienam nebija stāstījusi, tas bija slepens netikums. Pēc trim mēģinājumiem Eva bija mierā ar uzrakstīto tekstu. Tas bija īss un vienkāršs, bez izpušķojumiem; viņai šķita, ka to pilnīgi var būt rakstījis vīrietis, un viņa nopriecājās par savu sparu. Tas bija kaut kas jauns, jauns spēks, kas dzina viņu uz priekšu, un to Eva jau sen nebija piedzīvojusi, bija tikai vilkusies uz priekšu, šļūkādama kājas, nekas nebija viņu mudinājis vai vilcis. Tagad bija uzņemts labs temps. Majai tas būtu paticis.

"PIEDĀVĀJU LABU CENU PAR MAŠĪNU, JA GRIBAT PĀRDOT."

Vairāk nekā. Un tad — paraksts. Te viņa īsi sastomījās, pašas vārdu nedrīkstēja pieminēt, taču cits nenāca prātā. Lai ko viņa izmēģinātu, visi vārdi izskatījās muļķīgi. Galu galā viss atrisinājās pats no sevis. Eva uzrakstīja īstu vārdu, kuru viņš noteikti nepazina, un īstu telefona numuru, kurš noteikti nebija Evas numurs. Pēc pulksten deviņpadsmitiem. Tā, tas nu būtu padarīts. Viņa neņēma rokassomiņu un mēteli, uzvilka vecu dūnu jaku un iebāza zīmīti kabatā. Tad sameklēja gumiju un sasēja matus astītē. Palūkojusies priekšnama spogulī, viņa ieraudzīja svešu cilvēku ar atļukušām ausīm. Viņa izskatījās pēc izstīdzējuša skuķa. Bet tas nekas, viņa jau necieta no liekas ārišķības. Pats svarīgākais — viņu nevar pazīt. Pēdīgi Eva nokāpa pagrabā, brīdi meklēja pa ēvelsolu un visbeidzot vecā, Josteina pamestā makšķer somā atrada vajadzīgo — nazi. Nazis labi ietilpa vienā no bikšu stilbu kabatām, tas bija garš un šaurs. Tikai tāds mazs drošības pasākums, ko izmanto vientuļa sieviete. Atbaidīšanai un brīdinājumam, ja Egils Einarssons sāktu ālēties.

Mašīnu viņa atstāja labu gabalu no peldbaseina. Stāvlaukuma sargs nebija redzams, varbūt viņam jāuzrauga vēl citas vietas, Eva nodomāja. Varbūt viņš slapstās pa personāla garderobēm un tualetēm, varbūt patur acīs alus un minerālūdens noliktavu. Tur noteikti tiek čiepts, tāpat kā visās darbavietās. Šķērsojusi ielu, Eva paspraucās garām barjerai. Atkal nobrīnījusies par to, cik te daudz baltu mašīnu, viņa automātiski meklēja Einarssona mašīnu turpat, kur pirmajā reizē, taču tur tās nebija. Apdraudēdamas viņas bezrūpību, modās

satraucošas pārdomas par to, ka šodien viņš varbūt nav ieradies darbā, ka beidzot ir salūzis vai paslēpies. Tomēr Eva turpināja izlūkot automašīnu rindas. Varbūt viņš jau zina par taksistu un jūtas drošāks nekā jebkad. Rēno, kā tāds stulbums vispār iespējams! Brīžiem Eva steigšus paskatījās apkārt, tomēr nemanīja nevienu. Aši kā zirneklis viņa šaudījās pa stāvvietu un beidzot atrada opeli. Šodien tas stāvēja šķērsām pār iezīmēto laukumiņu, Einarssons laikam bija steidzies. Un būs vēl trakāk, viņa pie sevis nomurmināja. Izzvejojusi no kabatas zīmīti, viņa to atlocīja un pabāza zem logu tīrītāja. Pāris sekunžu pastāvēja un apbrīnoja mašīnu — gadījumam, ja kāds vērotu viņu pa nama logu. Tad viņa atgriezās pie savas mašīnas un brauca pa pilsētas galveno ielu. Viņa jutās tā, it kā bez iepriekšēja treniņa būtu sākusi maratonskrējienu, tomēr reizē arī moža, atpūtusies un cieši apņēmusies īstenot savu nodomu. Šo dienu viņa neaizmirsīs nekad. Debesis bija viegli apmākušās, pūta dzestrs vējš, bija pirmdiena, 5. oktobris.

*

Apmēram katru ceturtdaļstundu viņa ieskatījās pulkstenī.

Kad pamazām tuvojās seši, viņa iesēdās automašīnā un aizbrauca tos divdesmit piecus kilometrus līdz tēva mājai. Jau pa gabalu pamanījis mašīnu, tēvs gaidīja Evu uz lieveņa. Viņš sarauca pieri. Eva tiešām bija savādi ģērbusies — tā, it kā postos pārgājienā pa mežu vai kādā vēl trakākā pasākumā. Viņš nogrozīja galvu.

"Vai tu taisies kaut kur ielauzties?"

"Jā, vispār jā. Varbūt tu proti stūrēt?"

"Tu esi aizmirsusi savu maku," tēvs paziņoja.

"To es zinu, tāpēc jau atbraucu."

Eva noglāstīja viņam vaigu, iegāja mājā un uzmeta ašu skatienu darbistabas durvīm, tajā atradās telefons. Durvis bija pusvirus. Telefons nezvanīja gandrīz nekad. Eva atkal paraudzījās pulkstenī, nodomāja, ka viņš varbūt nezvanīs nemaz vai piezvanīs tikai vēlu vakarā. Taču viņa pazina vīriešus un viņu automašīnas. Lielīties ar savām mašīnām, diskutēt par to jaudu un konstrukciju, par zirgspēkiem, bremžu darbību un vācu pamatīgumu un reizē siekaloties kā maziem puišeļiem un lietpratīgi māt ar galvu, — lielāka prieka jau vīriešiem nav. Viņas pirmais iespaids noteikti apstiprināsies. Mašīna viņam ir svarīga. Sieva un bērns ir tikai otrajā vietā. Nebūt nav teikts, ka viņš gribēs mašīnu pārdot, bet tas jau arī ir vienalga. Izdzirdis, ka darīšana ir ar sievieti, viņš kļūs vēl ziņkārīgāks. Viņš, prostitūtu klients un krāpnieks, kurš tērē savu algu, lai pirktu apmierinājumu no citas, bet pats ir precējies un turklāt tēvs. Slikts raksturs. Draņķīgs tips. Varbūt mazliet alkoholizēts un visādā ziņā psihiski labils. Gatavais pakaļa, šitāds…

"Kāpēc tu esi tik piesarkusi?"

Eva iztrūkās un sarāvās.

"Man pašlaik tik daudz par ko jādomā."

"Ko tu neteiksi! Vai no Emmas ir kādas ziņas?"

"Viņa noteikti drīz atbrauks. Vai tu domā, ka es esmu bezatbildīga māte?"

Tēvs noklepojās.

"Tu tiec galā diezgan labi. Centies, cik vari. Patiesībā jau neviens nav labs diezgan — vismaz ne Emmai."

Viņš kliboja Evai nopakaļ uz virtuvi.

"Par manu meitu tu nudien rūpējies vairāk, nekā agrāk rūpējies par mani."

"Dabīgi. Pagaidi vien, līdz pati kļūsi par vecmāmiņu! Tā savā ziņā ir otra izdevība, saproti, un tajā tu vari paveikt labāku darbu nekā pirmajā reizē."

"Man tu biji gana labs."

"Par spīti tam, ka mēs pārcēlāmies dzīvot citur?"

Turēdama rokā kafijas kārbu, Eva pagriezās pret viņu.

"Nu, protams."

"Man likās, tu vēl aizvien neesi to piedevusi."

"Nē, varbūt arī ne. Bet tev, tāpat kā visiem citiem, noteikti ir sava kļūdu norma."

"Nē, es patlaban domāju par tavu draudzeni, tu taču esi zaudējusi savu labāko draudzeni — tas, jādomā, bija smagi. Kā viņu īsti sauca?"

Tēva balss skanēja gluži nevainīgi.

" Ēē… Meja Brita."

"Meja Brita? Vai viņu tiešām sauca par Meju Britu?"

Eva iebēra kafiju filtrā un aizturēja elpu. Par laimi, tēvs tagad jau bija vecs vīrs, kam atmiņa ne sevišķi laba. Tomēr viņa jutās riebīgi. Meli bija izlidojuši no mutes viegli kā knišļi.

"Un tev pietrūkst arī Emmas, tāpēc tu pēkšņi ierodies pie manis. Ja viņa pārāk bieži ir pie Josteina, tad tev jāsniedz viņam finansiāls atbalsts, vai tas tev ir skaidrs?"

"To tak viņš nemūžam nepieprasītu! Neesi netaisns!"

"Es tikai domāju, ka tev jāuzmanās. Viņa jaunā sieva — cik labi tu viņu pazīsti?"

"Es viņu nepazīstu nemaz. Viņa mani neinteresē. Bet, zini, viņa ir blondīne ar lielām krūtīm."

. "Piesargies, ja nu viņai prātā ienāk muļķīgas idejas!"

"Tēt!"

Eva apcirtās un ievaidējās.

"Nesagādā man vēl vairāk rūpju, man jau tāpat pietiek."

Tēvs nokaunējies nolaida acis.

"Piedošanu. Es tikai mēģinu noskaidrot, kas tev lēcies."

"Paldies, bet groži man joprojām ir rokās, tiešām. Apsēdies. Tev

vajadzētu uzcelt augstāk kājas, tu atstāj sevi novārtā, tas nu viens, kas tiesa. Vai tu izmanto sildsegu, ko es tev nopirku?"

"Es allaž aizmirstu to ieslēgt. Es esmu vecs vīrs, nespēju visu ielāgot. Un man vienmēr ir bail no īssavienojuma."

"Tad mums jānopērk taimeris."

"Vai tu esi saņēmusi mantojumu?"

Iestājās nāves klusums. Filtrā iekrita pirmās verdoša ūdens lāses, un virtuvē izplatījās kafijas smarža.

"Nē," Eva klusu teica. "Bet es vairs neļaušu, lai naudas trūkums maitā man dzīvi."

"Ā, tagad tu drukā naudu pati! Tā jau es domāju." Tēvs apmierināts atslīga krēslā. "Pie kafijas es labprāt iedzertu 77a Maria."

"Es zinu."

"Ak tad zini gan? Ka šodien ir piektais oktobris?"

"Jā. Šo datumu es neaizmirstu nekad un neaizmirsīšu arī turpmāk. Tu iedzer vienu Tia Maria par mammu, jo viņa lūdza, lai tu tā dari."

"Ielej labi dāsni."

"Es ikreiz leju dāsni, es tak tevi pazīstu."

Tēvs saņēma savu liķiera glāzīti, abi dzēra kafiju un skatījās pa logu. Viņiem nebija grūti divatā klusēt, tā notika bieži. Patlaban viņi raudzījās uz kaimiņa šķūnīti, uz kļavu ar asinssarkanām un dzeltenām lapām un atklāja, ka vienā stumbra pusē lobās miza.

"Drīz to koku cirtīs nost," tēvs klusu ierunājās. "Paskaties! Šajā pusē tam tikpat kā vairs nav zaru."

"Tomēr tas ir skaists koks. Bez tā pagalms izskatīsies tukšs."

"Bet, redz, tas ir slims. Šo koku vienkārši vairs nav iespējams glābt."

"Vai tad visi lielie koki jācērt nost tikai tāpēc, ka tie vairs nav gluži bez vainas?"

"Nē. Tāpēc, ka tie ir slimi. Kaimiņš jau ir iestādījis jaunu, aiz šī, pa kreisi."

"To mazo strupuli?"

"Tā nu tie sākas. Gan tas izaugs vēl lielāks, tikai — tam vajadzēs savus četrdesmit, piecdesmit gadus."

Eva strēba kafiju un zagšus skatījās pulkstenī. Nu viņš noteikti jau sen ir mājās, izlasījis viņas zīmīti, varbūt apspriedies ar sievu, vai pārdot mašīnu. Vai arī — nē, drīzāk ne, viņš izlems pats. Bet varbūt ir piezvanījis kādam draugam un apvaicājies, cik varētu prasīt par labi uzturētu Opel Manta. Eva cerēja, ka tas netiks pajautāts pašai. Jo viņai galu galā nebija ne jausmas. Augstākais, viņa varētu atbildēt, ka tas vēl jānoskaidro. Varbūt viņš patlaban mazgā savu mašīnu vai darbojas ar putekļsūcēju. Vai varbūt ir izlasījis viņas zīmīti, nicīgi nosprauslājies un aizmetis to prom, vai varbūt vējš ir aizpūtis papīriņu un Einarssons to nemaz nav redzējis. Tagad viņš, paņēmis aliņu, droši

vien sēd pie televizora, salicis kājas uz galda. Bet sieva rosās apkārt un piekodina mazajam izturēties klusu, vismaz tikmēr, līdz tētis būs noskatījies ziņas. Vai varbūt viņš kopā ar savu bandu ir aizbraucis uz pilsētu uzspēlēt ķegļus. Par to visu Eva prātoja, malkodama savu kafiju, bija tūkstošiem iemeslu, kāpēc viņš var nepiezvanīt. Tomēr bija arī viens iemesls piezvanīt: nauda. Tas parādīs, vai viņš ir tikpat alkatīgs kā Eva, un patiesībā viņa bija pārliecināta, ka ir gan. Turklāt viņam bija radusies iespēja atbrīvoties no kaut kā tāda, kas tomēr var tikt saistīts ar notikušo slepkavību. Eva patlaban cēla pie lūpām kafijas tasi un vēroja slimo koku pie mājas, kad pēkšņi atskanēja zvans. Kafija uzlija viņai uz zoda, kad viņa pielēca kājās.

"Kas noticis?"

Tēvs pārsteigts uzlūkoja viņu.

"Tev zvana telefons, es aiziešu."

Viņa ieskrēja darbistabā. Piesardzīgi aizvēra aiz sevis durvis un vispirms bija spiesta mazliet nomierināties, lai tad ar trīcošu roku noņemtu klausuli. Nebija jau teikts, ka tur zvana viņš. Varbūt saslimusi izpalīdze. Vai varbūt tur zvana Emma vai kāds, kurš nepareizi sastādījis numuru.

"Lilanda," viņa klusu sacīja.

Mirkli valdīja klusums. Viņa balss skanēja nedroši, likās, viņš baidās, ka tiek vazāts aiz deguna. Vai varbūt nojauta briesmas.

"Jā, runa ir par Opel Manta. Es labprāt runātu ar Lilandu."

"Jā, tā esmu es." Evu acumirklīgi satricināja tas, ka viņa dzird šī vīrieša balsi. "Tātad jūs tas interesē?"

"To jau drīzāk varētu teikt par jums. Bet es biju gaidījis, ka pircējs būs vīrietis."

"Vai tam ir kāda nozīme?"

"Nē, protams, ne. Ja vien zināt, par ko šeit ir runa."

"Ak tu debestiņ!" Viņa īsi iesmējās. "Runa šeit, jādomā, ir par naudu, vai ne? Nopirkt var gandrīz visu, ja vien piedāvā pietiekami daudz naudas."

To viņa centās pateikt valšķīgā tonī. Un tas padevās viegli.

"Tas gan, taču cenai tiešām jābūt krietnai."

"Tā būs krietna, ja mašīna ir tik labā stāvoklī, kā izskatās."

Evas sirds zem pulovera mežonīgi salēcās. Vīrietis runāja tā kā īgni, viņa juta, ka nevar šo vīrieti ciest.

"Mašīna ir pa pirmo. Tikai eļļa drusciņ tek."

"Nu, to varēs novērst. Tātad es varu to apskatīt?"

"Jā, protams, jau šovakar, ja vēlaties. Es nupat to nomazgāju un nedaudz sakopu. Bet jums tak derētu arī izmēģinājuma brauciens."

"Jā, bez tā nebūs nekādas pirkšanas."

"Vēl jau nav teikts, ka es pārdošu."

Abi apklusa, un Eva ieklausījās naidīgumā, kas sprakstēja vados,

neaptverdama, kur tas radies. Sajūta bija tāda, it kā abi ienīstu viens otru jau sen.

"Tagad ir desmit pāri septiņiem. Man vēl šis tas jānokārto, bet vai jūs varētu atbraukt uz pilsētu — teiksim, pusdesmitos? Starp citu, varbūt jūs dzīvojat pilsētā?"

"Jā," viņa īsi atbildēja.

"Teiksim — pie autobusu stacijas?"

"Manis pēc, labprāt. Pusdesmitos. Es redzēšu jūs piebraucam, stāvēšu pie kioska."

Viņš nolika klausuli, un Eva brīdi klausījās telefona signālā. No virtuves sauca tēvs. Viņa stingi skatījās uz klausuli un brīnījās, cik bezkaislīgi runājis vīrietis. It kā nekas nebūtu noticis. Viņaprāt, viss acīmredzot bija beidzies. Viņš bija ticis tam pāri. Tagad viņam bija svarīga nauda. Bet tāpat taču bija noticis ar Evu pašu. Sajutusi šermuļus, viņa atgriezās virtuvē un atslīga krēslā. Tagad viss risinājās gandrīz vai par ātru, viņai bija jāpadomā, taču sirds sāka neganti dauzīties un viņa juta, ka vaigi ir sārtāki nekā parasti.

"Jā?" tēvs saspringti jautāja.

"Kāds bija piezvanījis uz aplamu numuru."

"Ak tā? Jums gan vajadzēja daudz laika, lai to noskaidrotu!"

"Gadījās tāds runīgs tips. Simpātisks. Jautāja, vai es negribot pirkt viņa mašīnu."

"Ahā. Manuprāt, to tev labāk derētu atstāt citiem. Ja tev vajag jaunu mašīnu, tad paprasi padomu Josteinam."

"Es par to padomāšu."

Viņa ielēja sev vēl kafiju un atkal pievērsās kļavai. Plaisas mizā tiešām neizskatījās skaisti. Patiesībā tās izskatījās kā lielas, pūžņojošas brūces.

*

Viņa gaidīja tumsā. Nu vairs nevilka liega vēsmiņa, vējš neaprēķināmās brāzmās pūta pār stacijas jumtu, un zirgaste sitās Evai ap ausīm, kas tagad bija ledusaukstas, jo atšķirībā no citām reizēm tās nesildīja izlaistie mati. Domas nevaldāmi klīda apkārt, viņa domāja par bērnības laikiem. Pēkšņi viņa pilnīgi skaidri saskatīja acu priekšā Maju vasarīgā ainā, viņām toreiz bija gadu vienpadsmit. Majai mugurā bija amerikāņu peldkostīms, ar kuru viņa bija tā lepojusies. To viņai bija uzdāvinājis tēvocis, kurš mēdza doties vaļu zvejā un atgriezies vienmēr stāstīja aizraujošus notikumus. Lāgiem kaut kas atkrita arī Evai. Šokolāde un košļājamā gumija no ASV. Peldkostīms bija spilgti sarkans, audums īpatnēji sakrokots. Šķērsām caur to stiepās gumijas lentītes, savelkot to mazītiņos rombiņos. Tāda peldkostīma nebija nevienai citai. Kad Maja izkāpa no ūdens, rombiņi bija piepildījušies ar ūdeni un viņa atgādināja milzīgu aveni. Šo ainu Eva tagad redzēja acu priekšā: Maja izkāpj no ūdens, tas pil lejup un tek pa stilbiem,

mati izskatās vēl melnāki, jo ir slapji, un viņai ir visskaistākais peldkostīms visā pludmalē. Atkal un atkal Maja izkāpj no ūdens. Viņa plati smaida, atsegdama baltus zobus, jo nenieka nezina par nākotni un par to, kā viss beigsies.

Nauda tagad bija drošībā, tēva pagrabā. Eva bija iesviedusi spaini kādā kaktā, un tur tas izskatījās tikpat nevērtīgs kā Majas vasaras namiņa piebūvē. Tēvs nekad negāja pagrabā, viņam bija par grūtu pieveikt stāvās trepes. Un arī neviens cits tur negāja, ja vien kaut ko tur nemeklētu izpalīdze, bet kālab lai viņa to darītu? Pagrabs un bēniņi viņai nebija jāuzkopj, tā bija rakstīts dienesta noteikumos.

Autobusu stacija bija visneglītākā ēka, kādu Eva jebkad redzējusi, — pelēka, garena betona kaste ar tukšiem logiem. Viņas automašīna bija atstāta ēkas otrā pusē, pie dzelzceļa sliedēm, patlaban viņa stāvēja, atbalstījusies pret kioska sienu, un skatījās augšup uz tiltu, pār kuru bija jābrauc viņam. Viņš nogriezīsies pa labi, nozudīs aiz bankas un,tūdaļ pēc tam apstāsies pie kioska. Viņš neizkāps, lai sasveicinātos, nav tāds tips, viņš paliks sēžam mašīnā un piemiegtām acīm nopētīs Evu, varbūt īsi pamās ar galvu — sava veida signāls, lai viņa kāpj iekšā. Evai būs jāsēd diezgan tuvu viņam blakus, abus šķirs tikai ātruma pārslēgs. Mašīnā ir diezgan šauri, viņa domāja, tik šauri, ka es sajutīšu viņa smārdu, un viņa balss skanēs tieši man pie kreisās auss. Viņa asā, nelaipnā balss. Eva nervozi noklepojās un domās sāka formulēt ievada piezīmi. Varbūt tādu, no kuras viņam asinis sastings dzīslās? Viņa atmeta šo ideju un atkal sāka raudzīties uz mašīnām, kuras vienmērīgā gaitā brauca pār tiltu. Lai tikai drīzāk tiktu prom no vējainās pilsētas. Visiem ir kāds mērķis, neviens nebraukā apkārt tikai prieka pēc vien, ne jau šādā vakarā. Pie garāžām mīlīgi dūca autobusi, un ļaudis steidzās patverties gaismā un siltumā. Evai patika šie sarkanie autobusi. Solīdie šoferi, kuri sēd, nolīkuši pār stūresratu, un kūtri pamāj ar galvu, kad kāds maksā par biļeti, sejas aiz logiem rudenīgi bālas, acis skatās un tomēr neredz neko. Autobusā cilvēks atrodas tādā kā neitrālā joslā, pats savu domu varā, vienkārši sēd siltumā un seko autobusa kustībām. Piepeši Evai sagribējās sēdēt pie viena no šiem logiem, braukt pa pilsētu un noraudzīties, kā visi uzmeklē savas namdurvis, savu pašu omulīgo alu. Taču viņa stāvēja te un sala, berzēja aukstās rokas pārāk plānajos cimdos un gaidīja slepkavu. Kad viņš pēkšņi nogriezās ap stūri, Eva spēji izgrūda no plaušām visu gaisu. Kopš šī brīža viņa elpoja pavisam savādā ritmā, kuru vairs neietekmēja nekas, viņa jutās tā, it kā būtu iesprostota milzīgā dzelzs plaušā. Vajadzēja koncentrēties, uzmanību nedrīkstēja novirzīt nekas, viņa nedrīkstēja pārteikties, uz priekšu bija jātaustās piesardzīgi. Nu viņš brauca lēnāk, tagad motors darbojās tukšgaitā un vīrietis paliecās pret sānu logu. Viņš izskatījās dumjš un mazliet skeptisks. Eva atvēra durtiņas un iesēdās mašīnā. Viņš sakampa

ātrumu pārslēgu — tik spītīgi, it kā tā būtu rotaļlieta, kuru viņš nevienam citam negrib dot. Eva to

uztvēra kā brīdinājumu. Vīrietis īsi pamāja ar galvu, i

Viņa tvēra pēc drošības jostas.

"Izbrauciet vienu līkumu, pēc tam izmēģināšu es."

Viņš neatbildēja, tikai ieslēdza ātrumā un brauca pār autobusu stāvvietām, iezīmētām uz asfalta. Eva juta, ka viņš kaut ko gaida, varbūt vispirms vajadzētu kaut ko pateikt, galu galā viņa ir uzņēmusies iniciatīvu.

Nolādēts, es neesmu gļēvule, Eva nodomāja.

"Vai jums nav bail apstāties ielas malā un ielaist mašīnā svešus cilvēkus?" viņa saldā balsī jautāja.

Bija piektais oktobris, divdesmit viens un četrdesmit minūtes, un Evas iepriekšējo sodāmību saraksts bija tukšs un balts kā sniegs.

Viņa roka kūtri gulēja uz stūres, un viņš neatlaida ātrumu pārslēgu, šo īso, sportisko sviru, ko turēja labajā rokā. Un uz to Eva skatījās. Uz šo īso, plato plaukstu ar resnajiem pirkstiem. Tā bija gluda, bez matiņiem; kreisā roka uz stūres bija ļengana, bet šī, uzātrumu pārslēga, bija kā bāla spīle. Šīs rokas atgādināja attēlus Emmas grāmatās — aklus un bezkrāsainus zemūdens radījumus. Vīrieša augšstilbi bija īsi, tie draudēja pārplēst džinsus, īsā ādas jaka vaļēja, vēders izgāzies. Viņš varētu būt piektajā mēnesī.

"Un tagad jūs gribat Opel Manta?" viņš noprasīja un pašļūkāja sēdeklī šurpu turpu.

"Esmu mazliet sentimentāla," Eva īsi atteica. "Man reiz bija Manta, bet tā bija jāpārdod. Un es nožēloju vēl šodien."

Es sēžu viņam blakus, viņa izbrīnījusies domāja, un runāju tā, it kā nekas nebūtu noticis.

"Un ar ko jūs braucat tagad?"

"Ar vecu askonu." Viņa pasmaidīja. "Un tas nudien nav viens un tas pats."

"Nē, kur nu!"

Tagad viņi brauca pār tiltu, tad viņš nogriezās pa kreisi.

"Brauciet ūdenskrituma virzienā," Eva sacīja, "tur ir dažas labas nogāzes, kur varēsim pabraukt mazliet ātrāk."

"Ak tā? Pilnu gāzi, ko?"

Viņš iezviedzās, atkal sadīdījās sēdeklī, tas bija bērnišķīgs ieradums, kurš vērta viņu neinteliģentu, primitīvu, tieši tādu kā Evas atmiņā. Līdzās šim vīrietim viņa sev likās veca, taču varbūt tās bija muļķības, viņš bija, augstākais, divus gadus jaunāks par Evu. Alusvēders viņa kustībām nesekoja, tas šķita ciets kā akmens. Katra ielas laterna apgaismoja viņa bālo seju. Bālu seju bez rakstura un gandrīz bez mīmikas.

"Es aizbraukšu līdz lidlaukam, un jūs tad varēsiet braukt atpakaļ.

Ar to tak pietiks?"

"Protams."

Viņš izpleta labās rokas pirkstus, lai ielaistu gaisu sasvīdušajā saujā, un brauca arvien ātrāk. Viņa apaļais stāvs šaurajās drēbēs atgādināja Evai cieši piebāztu desu. Viņš noteikti bija daudz stiprāks par Evu, vismaz bija bijis stiprāks par Maju. Un viņš bija sēdējis Majai virsū. Eva lūkoja iztēloties, kas būtu noticis, ja Maja būtu rīkojusies žiglāk un nodūrusi viņu, tad abām ar Evu būtu līķis uz kakla. Tā tiešām varēja notikt, savādi gan. Jā, dzīve sastāv no vienām vienīgām nejaušībām.

"Šis ir GSI variants, ja vēl nezinājāt."

"Vai jūs domājat, ka es esmu galīga muļķe?"

"Nē, nē, gribēju tikai pieminēt," viņš nomurmināja. "Šitais vāģis vis nav nekāds lēnais, to es jums saku. Desmit sekundēs no nulles līdz simtam. Var uzspiest līdz diviem simtiem, ja tikai uzdrošināties. Bet sievietes jau brauc tādā dīvainā stilā," viņš noteica un sadīdijās, "ļauj vaļu mašīnai pašai. Tikai sēd un ļauj, lai viņas vizina."

"Man ar tādu ātrumu pietiek. Sēdekļi ir labi," Eva teica.

"Rekaro sēdekļi."

"Vai griestu lūku var atvērt, nospiežot pogu?"

"Nē, jāgriež rokturis. Bet tā ir daudz labāk, elektriskie pārāk viegli bojājas. Bagāžniekā satilpst četrsimt deviņdesmit litru, ir apgaismojums. Ja vedat līdzi bērnu ratiņus vai ko tamlīdzīgu."

"Apžēliņ, kas par komplimentu! Un vai benzīna patērē daudz?"

"Nē, nē, šitais ir normāls. Turas ap nulle, komats, sešiem. Varbūt litru, pilsētas satiksmē. Ar to jums jārēķinās."

"Šo mašīnu esmu redzējusi jau vairākkārt," viņai izspruka.

"Ak tā? Ko tu neteiksi!"

Likās, nu viņam rodas aizdomas.

"Man vispirms vajadzēja sagādāt naudu."

"Jautājums tikai, vai esat sagādājusi pietiekami daudz."

"Pietiekami."

"Par cenu jūs nemaz neesat jautājusi."

"To es arī netaisos darīt. Izteikšu jums piedāvājumu, un jūs to pieņemsiet."

"Jūs jau runājat kā tāds mafijas boss."

"Tieši tā."

"Patiesībā es nemaz negribu pārdot."

"Jā, bet pēc naudas kārojat tikpat stipri kā visi, tāpēc gan jau mēs vienosimies."

Eva viegli sakustējās. Sajuta nazi, kas spiedās pret augšstilbu.

Nolādēts ar ārā, es neesmu gļēvule, viņa nodomāja.

"Un jūsu piedāvājums," viņš noklepojās, "kāds tas būtu?"

"To jūs gan gribētu zināt. Es vispirms pabraukšu, izmēģināšu

aparatūras un šasiju un to visu, protams, izdarīšu arī dienas gaismā. Un iegriezīšos ari tehniskajā kontrolē."

"Vai jūs galu galā gribat Mantu vai ne?"

"Vai jūs neteicāt, ka negribat pārdot?"

Mašīnas salonā iestājās klusums, bija silti un mitri, logi aizsvīda. Vīrietis ieslēdza ventilatoru, lai tie noskaidrotos. Eva pagriezās un pēdējo reizi atskatījās uz pilsētu. Uz jaunā dzelzceļa tilta, kas patlaban tika būvēts, pazibsnīja pa kādai metināšanas liesmai. Te, nomalē, automašīnu bija arvien mazāk un pēdīgi izbeidzās arī ielu apgaismojums. Lokveida krustojumā viņš nogriezās pa labi un tālāk brauca pa dienvidu krastu. Upe te bija rāmāka, tomēr straume vēl arvien stipra. Pēc dažām klusumā pavadītām minūtēm viņš vēlreiz nogriezās pa labi. Lidlauks tagad bija pa kreisi, viņi lēnām slīdēja pa nelīdzenu ceļu un cauri mazam mežiņam, tad apstājās klajā vietā pašā upes krastā. Eva jutās neomulīgi. Te viņai bija pārāk vientulīgi. Motors vēl arvien darbojās, rūca klusi un nomierinoši, nekādu šaubu, ka mašīna ir labā stāvoklī.

"Prīmā vieta makšķerēšanai," vīrietis ierunājās un pavilka rokas bremzi.

"Deviņdesmit divi tūkstoši," Eva steigšus nobēra, "vai tā ir taisnība? Neesat sagrozījis skaitītāju?"

"Nē, sasodīts, arī jūsu neuzticībai tak būs kādas robežas!"

"Man vienkārši šķiet, ka tas ir tik maz. Šis ir tipisks vīriešu auto, un jūs tak labprāt braukājat daudz. Mana Askona ir ražota astoņdesmit otrajā gadā, un tai jau nobraukti simt sešdesmit."

"Tad nu jums noteikti vajag jaunu mašīnu. Vai gribat ieskatīties motorā?"

"Bet ir galīgi tumšs."

"Man ir lukturītis."

Viņš izslēdza motoru un izkāpa. Eva saņēmās un atvēra durvis, kuras no viņas tvēriena tūdaļ izrāva varens vēja brāziens.

"Draņķa laiks!"

"Rudens paliek rudens." Viņš pacēla motora pārsegu. "Motors nupat šodien mazgāts, atzīšos. Bet citādi jau jūs neko nevarētu saredzēt."

Eva nostājās viņam blakus un skatījās uz mirdzošajiem dzelžiem.

"Oho! Taisni kā tāds mantots sudrabs!"

"Jā, vai ne?"

Viņš pagriezās un pavīpsnāja. Mutē trūka viena dzerokļa.

"Opelī visam ir sava kārtība. Ellīgi ērti remontēt."

"Var jau būt, bet es neremontēšu pati."

"Nē, pats par sevi saprotams. Man ir vēl pāris rezerves daļu, tās es piemetīšu klāt, ja vienosimies."

"Un ko jūs pirksiet pēc tam?"

"īsti nezinu, bet gribētos BMW. Tad jau redzēsim. Pagaidīsim jūsu slaveno piedāvājumu."

Viņš atkal noliecās, un F.va redzēja viņa pēcpusi šaurajos džinsos, tāda atkārusies pakaļa, starp siksnu un jakas malu rēgojās plata ādas strēle. Balta un mikla kā maizes mīkla.

"Tā vieta, kur tek eļļa, laikam ir šeit. Vajag tikai nomainīt blīvi. Maksās kādas trīsdesmit vai četrdesmit kronas. Man mājās noteikti kāda ir."

Eva klusēja. Viņa vēl arvien stingi skatījās uz vīrieša pēcpusi — uz balto ādu un gaišajiem matiņiem. Pakausī viņam jau bija plikums. Viņa aizmirsa atbildēt. Klusumā dzirdēja vienmērīgi šalcam upi. Nabaga šoferis, viņa nodomāja, tas droši vien joprojām tiek pratināts. Šķīstošā kafija viņam jau līdz kaklam, un viņš raizējas par savu neesošo alibi. Ko lai dara, cilvēkam ne vienmēr ir alibi, bet varbūt viņam tomēr ir — tāds, kuru viņš negrib izmantot. Varbūt viņam ir draudzene, un, ja viņš to pieminēs, tad izjuks laulība, ja vien tas nenotiek jau tāpat. Un kaimiņi domās savu, un mazbērni nezinās, ko atbildēt puņķutapām skolas pagalmā, kad paklīdis baumas par to, ka vectēvs, iespējams, nožmiedzis vienu padauzu Tordenskjolda ielā. Varbūt viņam arī ir vāja sirds, varbūt viņš dabūs infarktu un nomirs pratināšanas laikā. Vecums piemērots — piecdesmit septiņi gadi. Vai varbūt viņam nav nekādas draudzenes, viņš tikai sapņo par tādu, ir drusku pabraukājis apkārt, lai pabūtu vienatnē, lai padomātu par ko citu. Varbūt apstājies pie kādas desiņu bodītes, pastaigājis gar upi un paelpojis svaigu gaisu. Un neviens viņam netic, jo vīrietis, kurš varētu būt vectēvs, vakaros bezmērķīgi nebraukā riņķī, citādi viņš ir vai nu seksuāls noziedznieks, vai arī viņam ir draudzene. Par to desiņu bodi vari stāstīt savai vecmāmiņai, mēs gribam dzirdēt ticamāku stāstu. Tātad, jautājam tev pēdējo reizi: kad tu pēdējo reizi biji pie Marijas Durbanas?

"Paskatieties. Še lampa."

Vīrietis bija izslējies un iespieda viņai rokā lukturīti. Eva spīdināja tā staru zālē.

"Varu paturēt lampu, kamēr visu apskatīsiet."

"Nē," viņa izstomīja, "tas nav vajadzīgs. Mašīna tiešām izskatās laba. Domāju, es paļaušos uz jums. Auto pirkšana taču ir arī uzticēšanās jautājums."

"Man gan liekas, jums derētu drusku paskatīties. Jums jāredz, cik labā stāvoklī tā ir, ne jau visi krāmējas ap savu mašīnu tik daudz kā es.

Un es esmu tikai otrais īpašnieks. Un cits neviens nav braucis, manai sievai nav autovadītājas tiesību. Tāpēc es jums saku — labāk piedāvājiet kārtīgu summu. Un, kad būsim salīguši, jums viss būs jāpārbauda vēlreiz, negribu, lai pēc tam būtu kādas sūdzības."

"Es jau arī neesmu muļķe," Eva īgni noteica. "Un, kas attiecas uz šo mašīnu, es domāju, ka varu paļauties uz jums."

"Par simt procentiem. Bet sievietēm jau ne vienmēr pietiek skaidras saprašanas, tāpēc es to pieminēju. Dažreiz, teiksim tā, viņām kabatā pietaupīts kaut kas nepatīkams."

Nazis, viņa nodomāja.

Vīrietis nošņaukājās un piebilda:

"Gribu tikai būt drošs, ka ar jums var slēgt darījumus."

Viņa drebēja. Pacēla lukturīti un iespīdināja viņam sejā.

"Varat būt drošs. Es samaksāšu un saņemšu preci, kuru esmu lūgusi. Vai nav savādi, ka visu var nopirkt par naudu?"

"Es vēl neesmu dzirdējis piedāvājumu."

"Tas izskanēs, kad būsim apmeklējuši tehnisko kontroli."

"Man likās — jūs taisāties paļauties uz mani."

"Tikai attiecībā uz šo mašīnu."

Viņš nošņācās.

"Velns parāvis, ko jūs ar to gribat sacīt?"

"Izdomājiet pats."

Upe uzšļāca putas, skaļi iešalcās un atkal atgrima pati sevī.

Vīrietis neticīgi nogrozīja galvu un atkal nolīka pār motoru.

"Nolādētā vecā govs!" viņš noņurdēja. "Uzrodas un izrauj nabaga nevainīgu cilvēku no siltas garāžas, laukā šitādā nolādētā vētrā, un tad gvelž vienas vienīgas muļķības!"

"Nevainīgu?"

Evai šķita, ka pamats zūd zem kājām. Viņa zaudēja drosmi, jutās bezspēcīga un slābana, nācās atbalstīties pret mašīnu, viņa stāvēja kreisajā pusē pie stieņa, kurš balstīja atvērto motora pārsegu.

"Es tikai domāju," viņš norūca motora dziļumos, "ka jūs tak gribējāt to mašīnu pirkt. Un es visiem spēkiem cenšos ar jums vienoties. Tāpēc tiešām nesaprotu, kāpēc jūs tik nolādēti skaišaties."

"Skaišos?" viņa nošņāca. "To jūs saucat par skaišanos? Es esmu piedzīvojusi trakākas lietas, esmu redzējusi, kā stulba sīkuma dēļ cilvēki pilnīgi zaudē apvaldu."

Vīrietis pagriezās un ar aizdomām paskatījās viņā.

"Ei, vai jūs gadījumā neesat šizofrēniķe?"

Viņš atkal noliecās pār motoru.

Eva iesēcās un juta, kā viņu sagrābj niknums, tas sniedza atvieglojumu, niknums auga mežonīgā tempā, kvēlosi karsts kā lavas straume, uzvilnīja viņai vēderā, sasniedza krūtis un delmus, un Eva saniknota žestikulēja tumsā, tad kaut kam uzgrūdās un izdzirda nočerkstam dzelzi. Stienis, kurš bija turējis motora pārsegu, izslīdēja no tā apakšas. Smagais metāla vāks dārdot aizkrita ciet. Vīrieša pēcpuse un kājas rēgojās ārā, pārējais bija nozudis.

Eva iekliedzās un atlēca nost. No dziļuma viņa dzirdēja gārgšanu

un dažus negantus lāstus. Eva izmisusi skatījās uz motora pārsegu, tas noteikti bija smags, nu tas drusciņ pacēlās, nolaidās, atkal pacēlās. Sirds Evai dauzījās tik stipri, ka to droši vien dzirdēja arī viņš. Nu viņa bija izraisījusi šī vīrieša dusmas, tieši tāpat kā Maja, viņa aklās dusmas tagad vēršas pret Evu, pēc dažām sekundēm viņš būs atbrīvojies un ar visu spēku metīsies viņai virsū, un tāpēc viņa lēca uz priekšu, sataustīja kabatu uz augšstilba, iebāza tajā roku un satvēra nazi. Un izrāva to no maksts.

"Nu, nolādēts!"

Viņš gribēja izslieties, gribēja pagriezties, bet Eva metās pie mašīnas un ar visu svaru uzgūla uz pārsega. Dobji, kā no skārda kārbas, viņš kliedza: "Velns parāvis, ko tas nozīmē!"

"Es vairs nevaru!" viņa iesaucās. Balss aizlūza.

"Jūs tak esat galīgi jukusi!"

"Pats esat jucis!"

"Ko, ellē, jūs no manis gribat?"

Eva ievilka elpu un iekliedzās:

"Es gribu zināt, kāpēc Majai bija jāmirst!"

Klusums. Viņš mēģināja pakustēties, bet tas neizdevās ne par centimetru. Eva dzirdēja viņa sēcošo elpu.

"Pie velna, kā tu zini…"

"To tu gan gribētu dzirdēt!"

F.va joprojām gulēja uz motora pārsega, vīrietis vairs nekustējās, tikai elsoja kā piekusis suns un spieda seju motorā.

"Es visu varu paskaidrot," viņš izdvesa. "Tas bija nelaimes gadījums!"

"Nebija vis!"

"Viņai bija nazis, tai nolādētajai draņķei!"

Pēkšņi viņš sakustējās tik spēcīgi, ka pārsegs mazliet pavērās, Eva nošļūca nost un nokrita zālē, bet nazis vēl arvien bija viņai rokā, viņa redzēja vīrieša dūres, ar kurām noslepkavota Maja, redzēja, kā tās sažņaudzas.

"Un man arī ir!"

Pielēkusi kājās, viņa atkal uzgula pārsegam, vīrietis sašļuka, pirmais dūriens trāpīja sānos, nazis ieslīdēja iekšā viegli kā svaigā maizē. Zem pārsega viņš bija kā lamatās. Eva izvilka nazi, kaut kas karsts notecēja viņai pār cimdiem, bet viņš nekliedza, izgrūda tikai klusu, pārsteigtu vaidu. Sparīgi sakustējās un izbrīvēja vienu roku, bet tad otrs dūriens trāpīja viņam krustos; Eva juta, ka asmens sastop pretestību, laikam trāpīts kaulā, nazi vajadzēja papurināt, lai varētu izvilkt ārā, un šai mirklī viņš sabruka ceļos. Paslīdēja gabaliņu lejup, bet vēl turējās, un Eva gluži vienkārši nevarēja mitēties, jo viņš vēl kustējās un tam vajadzēja pielikt punktu, vajadzēja panākt, lai apklust šie drausmīgie vaidi. Beidzot viņa atrada ritmu, dūra un dūra, trāpīja

mugurā un starp ribām un lāgiem arī pa automašīnu, pa dzesinātāja režģi, pa dubļusargu un pēdīgi ieraudzīja, ka viņš vairs nekustas, tikai karājas pie mašīnas, nokauts, kā cūkas rumpis uz āķa.

Likās, Evu pārplūdina kaut kas raupjš, auksts. Viņa bija sabrukusi knūpus un uz vēdera gulēja zālē. Garām vēl aizvien plūda upe, pilnīgi nesatraukta. Valdīja klusums. Izbrīnījusies viņa juta, kā pa visu ķermeni izplatās stingums, viņa nejaudāja pakustināt ne muskuli, pat ne pirkstu. Cerams, kāds viņu drīz atradīs. Zeme bija ledusauksta un slapja, un jau tagad viņai izmisīgi sala.

*

Viņa pacēla galvu un tukši skatījās uz zili baltu kroseni ar augstu kapi, tad skatiens slīdēja augšup pa viņa stilbu un Eva nobrīnījās, ka viņš nav nokritis zemē. Tas izskatījās muļķīgi. It kā viņš, pārbaudot motoru, būtu iemidzis. Un bija savādi, ka nekas nenotiek. Nebija atskrējis neviens cilvēks, nekauca sirēnas. Eva bija vienatnē ar viņu, viena pati tumsā.

Neviens nebija viņus redzējis. Neviens nezināja, kur viņi ir, pat ne to, ka abi ir kopā.

Eva ar pūlēm pieslējās kājās. Sagrīļojās, juta, ka ir izmirkuši slapja. No mašīnas līdz upei bija kādi desmit, divpadsmit metri, un sevišķi liels jau viņš nebija, svēra varbūt septiņdesmit kilogramu. Viņa pati svēra sešdesmit, tātad tam jābūt iespējamam. Ja pagaidām neviens viņu neatradis un straume aiznesīs viņu tālāk uz pilsētas pusi, un ja Eva aizdzīs viņa mašīnu, tad neviens neuzzinās, kur viņš noslepkavots, un neviens neatradīs pēdas, kuras viņa te noteikti atstājusi. Brīdi ieklausījusies, Eva nobrīnījās, ka spēj tik skaidri domāt, un piegāja pie mašīnas. Piesardzīgi atvēra motora pārsegu un nostiprināja to uz stieņa. Viņš vēl karājās turpat. Tagad vajadzēja pieskarties viņam, šai gludajai, ar asinīm nošķiestajai jakai. Eva automātiski centās nelikties zinis par smaku, satvēra vīrieti aiz pleciem un pavilka. Viņš gāzās atmuguriski un novēlās viņai pie kājām kā maiss. Eva sakampa viņu aiz potītēm. Nu viņš gulēja uz muguras. Eva noliecās pār vīrieti, un tad viņai ienāca prātā izņemt no jakas maku. Itin kā tad policijai vajadzētu vairāk laika, lai viņu identificētu. Nudien, smieklīgi! Satvērusi vīrieti aiz pleciem, Eva pagriezās, paskatījās uz ūdeni un sāka vilkt. Viņš bija smagāks, nekā gaidīts, taču zāle bija slapja, un Eva ieplestām kājām kāpās atpakaļ straujiem rāvieniem. Pavilka divreiz, atpūtās, divreiz, tad atpūta, un gausi tuvojās ūdenim. Tad apstājās, aplūkoja viņa palso pakausi un turpināja. Pēdīgi viņš gulēja ar galvu pie ūdens. Atlaidusi tvērienu, Eva piesardzīgi iemērca kāju upē. Sekls. Viņa paspēra vēl pāris soļu, gandrīz paslīdēja uz gludajiem akmeņiem, bet vēl varēja brist. Beidzot ūdens sniedzās pār zābaku stulmiem un ledains pārlija pār kājām. Tomēr Eva paspēra vēl dažus soļus, līdz stāvēja ūdenī pāri ceļiem, un

tad atgriezās krastā. Sakampa līķi un vilka uz spēcīgās straumes pusi, un jau drīz tas peldēja un vilkt kļuva vieglāk. Viņa gāja tālāk, līdz straume sāka draudīgi grūstīt viņas augšstilbus, nu viņa apgrieza vīrieti knūpus. Ūdens vēl brīdi viņu šūpoja un tad aizrāva sev līdzi. Straume piešķīra viņam labu ātrumu. Pakausis vīdēja melnajā ūdenī kā gaišs plankums. Eva gandrīz līdz gurniem stāvēja ūdenī un stingi noraudzījās viņam pakaļ, stāvēja kā iemieta, un piepeši notika kaut kas savāds. Viena vīrieša pēda pacēlās, galva iegrima zem ūdens. Viņš izskatījās kā nirējs. Caur vienmērīgo šalkoņu Eva saklausīja klusus šļakstus, tad viņš bija nozudis. Viņa skatījās vēl aizvien, rēķinājās ar to, ka viņš uznirs, taču upe plūda tālāk un pagaisa tumsā. Viņa gausi izbrida krastā, vēlreiz pagriezās un atkal palūkojās uz to pusi, kur bija nozudis līķis. Pēc tam devās pie mašīnas. Piesardzīgi aizvēra motora pārsegu. Sameklēja lukturīti un maku, attaisīja bagāžnieku. Tajā valdīja pedantiska kārtība, viņa pamanīja zaļu neilona kombinezonu. Uzģērba to mugura. Rokās joprojām bija cimdi, viņa nebija tos novilkusi, nu viņa apsēdās pie stūres. Tad atkal izlēca no mašīnas un pārmeklēja zāli. Turpat pie auto atrada naža maksti un iebāza to kabatā. Augšā pa ceļu aizbrauca divas mašīnas, tāpēc viņa vēl neieslēdza starmešus. Kad viss bija noklusis, Eva lēni izbrauca caur mežiņu. Ieslēdza sildītāju uz pilnu jaudu un sasniedza ceļu. Pēdas bija gluži kā divi nedzīvas gaļas kluči. Varbūt līķi atradīs, tiklīdz būs uzaususi gaisma. Vai varbūt, viņa prātoja, tas ir kaut kur aizķēries un nogrimis. Tā bija izskatījies. It kā viņa jaka un varbūt arī viena roka būtu aizķērusies aiz kaut kā tāda, kas rēgojas no upes dibena, piemēram, aiz koka, kurš nolūzis un iekritis upē, vai aiz kaut kā cita, vienalga, aiz kā, un varbūt viņš paliks tur guļam un šūposies straumē, līdz ūdens un zivis būs apkrimtušas viņa skeletu tīru. Šī ir laba mašīna, viņa nodomāja, braukdama pilsētas virzienā. Ikreiz, kad pretī brauca kāds auto, viņa aizturēja elpu, it kā visi spētu saredzēt, kas noticis. Aiz tilta viņa nogriezās pa ātrgaitas šoseju un devās Hovlandas virzienā, uz atkritumu izgāztuvi. Tur viņa bija nolēmusi atstāt mašīnu. To atradīs drīz, varbūt jau nākamajā dienā, nekas nav noslēpjams uz mūžiem. Taču tad viņi pārmeklēs izgāztuvi un tērēs laiku, sijādami atkritumus. Un varbūt upe aiznesīs viņu tālu prom, varbūt līdz pat jūrai, un tad izskalos krastā kādā citā pilsētā, un tad atkal tiks meklēts aplamā vietā, un laiks paies un noguls pār visu kā pelēki putekļi.

*

Sejers piecēlās un piegāja pie loga.

Bija dziļa nakts. Viņš skatījās, vai neieraudzīs zvaigznes, taču nemanīja nevienu, debesis bija pārāk gaišas. Šai gada laikā viņš nereti iztēlojās, ka tās pazudušas uz mūžu, aizgājušas apmirdzēt citu planētu. To iedomājoties, viņam kļuva skumji. Bez zvaigznēm nebija arī drošības sajūtas, likās, pasaulei ir pazudis jumts. Debesis gluži

vienkārši turpinājās bezgalīgi.

Par šīm domām viņš nogrozīja galvu.

Eva izņēma no paciņas pēdējo cigareti, viņa šķita savaldījusies, gandrīz atvieglota.

"Kad jūs sapratāt, ka vainīga esmu es?"

Viņš papurināja galvu.

"Tā nebija. Es nodomāju, ka jums varbūt ir bijis pārinieks un ka jūs saņemsiet naudu par to, ka cietīsiet klusu. Tiešām nespēju saprast, kas.jums bijis vajadzīgs no Einarssona." Viņš vēl arvien skatījās ārā pa logu.

"Bet nu es saprotu," viņš nomurmināja.

Evas seja bija vaļsirdīga un mierīga, Sejers vēl nekad nebija redzējis viņu tādu, par spīti uztūkušajai lūpai un nobrāzumiem uz vaiga viņa bija skaista.

"Jūs varbūt nospriedāt, ka es neizskatos pēc slepkavas?"

"Pēc slepkavas neizskatās neviens."

Viņš atkal apsēdās.

"Es negribēju viņu nogalināt. Nazi paņēmu līdzi tāpēc, ka man bija bail. Bet tam jau neviens neticēs."

"Varbūt mēs noticēsim."

"Tā bija pašaizsardzība," Eva teica. "Viņš būtu mani noslepkavojis. To jūs zināt."

Sejers klusēja. Viss runātais Evas apziņā pēkšņi ieguva gluži svešu skaņu.

"Kā izskatījās tas vīrietis, kurš norāva jūs lejup pa pagraba kāpnēm?"

"Tumsnējs, ārzemniecisks. Diezgan slaids, gandrīz kalsns, bet runāja norvēģiski."

"Izklausās pēc Kordobas."

Eva sarāvās. "Ko jūs teicāt?"

"Viņu sauc par Kordobu. Majas vīru. Žans Lūkass Kordoba. Manuprāt, nav slikts vārds."

Eva iesmējās un paslēpa seju plaukstās. "Jā gan," viņa izdvesa, "varētu gandrīz vai apprecēties, lai iemantotu tādu vārdu, vai ne?"

Noslaucījusi asaras, viņa ievilka cigaretes dūmu. "Maju apmeklēja daždažādi cilvēki. Arī policisti, vai jūs to zināt?"

Sejers nespēja noturēties un pret savu gribu pasmaidīja. "Nu jā, mēs jau arī neatšķiramies no citiem. Neesam ne labāki, ne sliktāki. Bet, lūdzu, nenosauciet vārdus."

"Vai caur durvīm mani var novērot?" Eva pēkšņi pajautāja.

"Jā, to mēs varam."

Viņa nošņaukājās un skatījās uz savām rokām. Ar asu nagu kasīja no pirkstiem krāsu.

Viņai vairs nekas nebija sakāms. Nu viņa gaidīja, lai rīkojas

Sejers, viņam vajadzēja ieviest visā kārtību. Lai Eva varētu atpūsties un atbrīvoties no saspringuma, lai viņai būtu jādara tikai tas, ko liek. Jo tieši to viņa tagad vēlējās.

Markuss Larsgords uz sava dīvāna izsprucās no segas apakšas. Ja tie ir kādi paziņas, tad zinās pagaidīt. Jo sapratīs, ka viņš ir vecs un gauss, ka telefons atrodas darbistabā un ka viņam ar savām ūdens pilnajām kājām jāšķērso visa dzīvojamā istaba. Ja tas ir kāds svešinieks, tad viņš nepagūs laikus tikt līdz telefonam.

Bet svešinieki Markusam Larsgordam necik bieži nemēdza zvanīt. Lāgiem tikai kāds, kurš gribēja kaut ko pārdot vai bija nepareizi sastādījis numuru. Parasti zvanīja Eva. Beidzot viņš bija piecēlies sēdus, un telefons vēl zvanīja, tātad tas bija kāds pazīstams. Larsgords pieturējās pie galda stūra, stenēdams pieslējās kājās un paņēma spieķi. Klibodams devās uz priekšu un pateicās savam liktenim, ka vispār kāds vēl papūlas piezvanīt un iztraucēt viņa priekšpusdienas snaudu. Pāršļūcis pār istabu, viņš lūkoja piesliet spieķi pie rakstāmgalda, taču tas neizdevās. Spieķis novēlās uz grīdas. Mazliet pārsteigts, Larsgords klausulē izdzirda svešu balsi. Advokāts. Runa esot par Evu Mariju, viņš teica. Vai I,arsgords varot atbraukt uz policijas iecirkni. Iepriekšējais apcietinājums.

Larsgords sataustīja krēslu, jo bija spiests apsēsties. Varbūt tas ir joks, varbūt zvana kāds telefonu terorists, kurš grib viņu pamocīt, par tādiem gadījumiem viņš jau bija lasījis avīzēs. Tomēr vīrietis neizklausījās pēc tāda, viņš runāja kā izglītots cilvēks un gandrīz laipni. Larsgords klausījās ļoti centīgi, pārjautāja vēlreiz, mēģināja saprast, ko šis vīrs grib viņam sacīt, tomēr nejaudāja to apjēgt. Tas, bez šaubām, ir pārpratums, un viss noskaidrosies. Tomēr nabaga Evai tas ir drausmīgs pārdzīvojums, briesmīgs notikums. Iepriekšējais apcietinājums? Viņš tūdaļ dosies ceļā. Izsauks taksometru.

"Nē, mēs aizsūtīsim mašīnu, pagaidām mierīgi palieciet uz vietas."

Larsgords gaidīja. Viņš aizmirsa nolikt klausuli. Vajadzētu sameklēt mēteli, pirms atbrauc mašīna, bet būtībā tam nebija nozīmes. Vai viņam salst vai ne. Viņi ir apcietinājuši un ieslodzījuši Evu. Varbūt labāk vajadzētu sameklēt kaut ko viņai, varbūt viņa sēd aukstā kamerā. Tad viņš mēģināja orientēties istabā un atcerēties, kur glabā savas mantas. Izpalldze vienmēr visu sakārtoja. Varbūt derētu paņemt līdzi pudeli sarkanvīna. Bet varbūt tas nav atļauts. Un nauda? Virtuvē, burkā, "viņam bija daudz naudas, likās, tā nekad neizbeidzas, tieši otrādi, vairojas. Viņš atteicās arī no šīs domas, tiesas namā droši vien nemaz nav kioska, viņš taču vienreiz ir tur bijis, tai rudenī, kad viņam nozaga mopēdu, bet nekādu kiosku nespēja atcerēties. Un Eva taču atrodas iepriekšējā apcietinājuma, tātad tik un tā nedrīkst staigāt apkārt. Viņš gribēja piecelties un atgriezties dzīvojamā istabā, taču kājas bija nejūtīgas un vārgas. Tā gadījās, pie tā viņš bija pieradis un

tagad piedevām vēl pārcietis pamatīgu šoku. Viņš vēl mazliet pasēdēs. Varbūt vajadzētu piezvanīt Josteinam. Larsgords mēģināja vēlreiz, taču atkal atslīga atpakaļ, un pēkšņi viņam sareiba galva. Tā gadījās bieži, tur vainīgas kaļķa nogulas kakla artērijās, tiek apgrūtināta smadzeņu apasiņošana, un tas ir normāli, jo viņš ir vecs, tas gluži vienkārši ir normāli, šajos apstākļos. Tomēr šis reibonis viņu mocīja, sevišķi šobrīd, jo neparko negribēja pāriet. Griesti tuvojās. Arī sienas sakļāvās ciešāk, viss kļuva tik šaurs un pamazām arī satumsa. Eva bija arestēta par slepkavību, un viņa bija atzinusies. Larsgords saņēmās un atgrūdās no krēsla. Pēdējais, ko viņš juta, bija tas, kā viņa smailie ceļgali ar spēku atsitas pret pieri.

*

Sejers pa logu aplūkoja automašīnu parku. Neslēdzamos vārtus, pa kuriem mūždien ielavījās ielas huligāni un sabojāja mašīnas vai nozaga kādas detaļas. Viņš noraudzījās uz sausajām zāles skupsnām pie žoga. Hreningena kundze reiz bija tur iestādījusi petūnijas, tagad cīņā par dobēm bija uzvarējušas nezāles. Protokolā bija lasāms, ka aizturētā Eva Magnusa nav gulējusi un ir atteikusies no ēdiena un dzēriena. Tas neizskatījās labi. Piedevām viņai gaužām traucēja apziņa, ka viņu var novērot pa durvju lodziņu un ka visu cauru nakti deg gaisma.

Sejeram bija jāpieceļas un jāiet ar Evu runāt, taču viņš gluži vienkārši negribēja to darīt un atviegloti uzelpoja, kad kāds klauvēja pie durvīm. Mazītiņš novilcinājums. Pa durvīm pabāza galvu Karlsens.

"Dzirdēju, ka šī tik esot bijusi naksniņa!"

Viņš apsēdās pie galda un pabīdīja sānis papīru kaudzi.

"Mums ir pieteikums par pazudušu cilvēku."

"Ahā!" Sejers noteica, jauna izmeklējama lieta tagad nāktu kā saukta, tad viņš atcerētos, ka dara tikai savu darbu, par kuru saņem algu un kuru pulksten četros var nolikt atvilktnē — vismaz tad, ja pacenšas.

"Es ņemšu jebko, ja vien runa nav par bērnu."

Karlsens nopūtās. Arī viņš pameta skatienu ārā uz dienesta automašīnām kā pārliecinādamies, vai visas vēl ir tepat. Abi izskatījās pēc veciem kovbojiem,, kuri krogā sameklējuši sev galdiņu un nemitigi uzmana, vai apkārt neblandās zirgu zagļi.

"Starp citu, vai esi jau informējis Evu Magnusu?"

Sejers papurināja galvu. "Es visiem spēkiem cenšos atrast kādu iemeslu, lai to novilcinātu."

"Bet tas tak neko nedod."

"Jā, bet man ir bail."

"Varu izdarīt to tavā vietā."

"Paldies, taču tas ir mans uzdevums. Ja es vairs nespēju darīt savu darbu, tad varu tūdaļ iet pensijā."

Viņš palūkojās uz kolēģi. "Kas tad šoreiz nav pārnācis mājās?"

Karlsens izvilka no mundiera kabatas kādu papīru un atlocīja to. Izlasīja, divreiz paplūkāja ūsas un negribīgi nokremšķinājās. "Sešus gadus veca meitenīte, Ragnhilda Albuma. Vakar pārnakšņojusi pie draudzenes turpat netālu, šorīt gaidīta mājās. Ceļš ir, augstākais, desmit līdz piecpadsmit minūšu ilgs. Viņai līdzi bijuši sārti leļļu ratiņi ar lelli, kura prot raudāt. Un kuru sauc par Elīzi."

"Par Elīzi?"

"Lelle ar knupīti. Ja to izņem, tā sāk raudāt. Tas tagad ir milzīgi modē, visām meitenēm tādas ir. Bet tev jau ir tikai mazdēls, tāpēc tādas lelles tu nemaz neesi redzējis. Toties es gan. Izklausās pēc īstiem zīdaiņiem. Kā no Hičkoka filmas. Nu, vienalga. Ratiņos viņai bijis arī naktskrekls un maza somiņa ar zobu suku un ķemmi. Viss pazudis."

"Pazudusi kopš…"

"Pulksten astoņiem."

"Kopš astoņiem?" Sejers ieskatījās pulkstenī. Bija vienpadsmit.

"Tikko piecēlusies, viņa gribējusi iet mājās, bet draudzenes māte vēl bijusi gultā. Viņa dzirdējusi, ka bērni pamodušies un ka tā ap astoņiem vērušās durvis. Ragnhilda gājusi viena, ceļš jau nav tāls, un tad pulksten desmitos Ragnhildas māte piezvanījusi draudzenes mātei, jo Ragnhildai esot jāiet mājās. Abas braukšot iepirkties. Un nu viņa ir pazudusi bez pēdām."

"Un dzīvo — kur?"

"Fagerlundsosenā, Lundebijā. Jaunajā rajonā. Ģimene nesen apmetusies tur uz dzīvi."

Sejers ar pirkstiem bungoja pa rakstāmgalda paliktni — pasaules karti. Viņa plauksta apsedza visu Dienvidameriku.

"Tad mums jābrauc turp."

"Mēs jau nosūtījām patruļmašīnu."

"Tad es vispirms parunāšu ar Magnusa kundzi. Un tas vismaz būs padarīts. Piezvani vecākiem un pasaki, ka mēs aizbrauksim, tikai nenosauc precīzu laiku."

"Varu pateikt tikai mātei. Tēvs ir aizceļojis, mēs nevaram ar viņu sazināties."

Karlsens atbīdīja krēslu un piecēlās.

"Jā, starp citu, vai sameklēji sievai tos polsterus?"

Karlsens sastomījās.

"Ieliktnīšus," Sejers piebilda.

"Nē, Konrād, es nenopirku nekādus polsterus. Ieliktnīši ir tādas lietiņas, ko sievietes karstās dienās ieliek biksītēs."

Viņš aizgāja, bet Sejers grauza nagu un juta, ka aiz nervozitātes sažņaudzas kuņģis.

Viņam it nemaz nepatika, ja sešus gadus vecas meitenītes laikus nepārnāca mājās. Lai gan viņš zināja, ka pastāv daudzas iespējas.

Visādas, sākot ar šķirtiem tēviem, kuri grib demonstrēt savas īpašnieka tiesības, līdz bezpajumtes sunīšiem, ko bērns grib ņemt līdzi uz mājām, vai neapdomīgiem vecākiem bērniem, kuri kopā ar mazajiem dodas ekskursijā, to nevienam nepateikdami. Reizēm bērni tika atrasti kādos krūmos aizmiguši, ar īkšķīti mutē. Varbūt ne sevišķi daudzi sešgadīgie, bet ar divus un trīs gadus veciem tā jau bija gadījies. Lāgiem viņi vienkārši apmaldījās un stundu pēc stundas klīda apkārt. Dažkārt viņu tūdaļ izplūda asarās, un tad kāds par viņiem parūpējās. Citi no bailēm zaudēja valodu un nevienam nekrita acīs. Katrā ziņā pulksten astoņos rītā ielās vēl ir kluss, Sejers prātoja un nomierinājās.

Aizpogājis augšējo krekla pogu, viņš piecēlās. Paņēma arī žaketi, it kā audums varētu pasargāt no tā, kas tagad gaidāms. Tad viņš devās prom pa gaiteni. Priekšpusdienas gaisma tas izskatījās zaļgans un atgādināja veco peldbaseinu, kuru Sejers bija apmeklējis zēna gados.

Iepriekšējās izmeklēšanas kameras atradās sestajā stāvā. Viņš iekāpa liftā un jutās mazliet idiotiski — kā allaž, kad stāvēja šai mazajā kārbā, kura braukā augšup lejup gar sienām. Un lifts virzījās par ātru. Visam tomēr būtu vajadzīgs savs laiks. Sejers juta, ka rīkojas pārāk ātri. Piepeši viņš stāvēja pie kameras durvīm. Mirkli lūkoja atvairīt vēlēšanos vispirms ieskatīties iekšā, taču tas neizdevās. Pa durvju lodziņu viņš redzēja, ka Eva, ietinusies segā, sēd uz gultas malas. Viņa nekustīgi skatījās pa logu, aiz kura bija saredzams mazs, pelēks debesu gabaliņš. Izdzirdusi pagriežamies atslēgu, viņa sarāvās.

"Es nevaru izturēt šo gaidīšanu!" viņa teica.

Sejers saprotoši pamāja ar galvu.

"Tagad es gaidu tēvu. Viņu atvedīs. Zvanīja advokāts, tēvu atvedīs ar taksometru. Nespēju aptvert, kāpēc tas velkas tik ilgi, to taču var izdarīt pusstundas laikā!"

Sejers palika stāvam. Nebija, kur apsēsties. Sēdēt Evai blakus uz lāvas būtu pārāk intīmi.

"Pie gaidīšanas jums nāksies pierast, jāgaida jums vēl būs daudz."

"Bet es neesmu pieradusi. Esmu pieradusi visu laiku darboties, esmu pieradusi, ka dienā ir par maz stundu un ka Emma mūždien činkst un kaut ko grib no manis. Te ir tik kluss," Eva izmisusi sacīja.

"Uzklausiet labu padomu. Mēģiniet naktīs gulēt. Mēģiniet kaut ko ēst. Citādi jums ldūs par grūtu."

"Kādēļ jūs esat atnācis?"

Pēkšņi Eva paraudzījās viņā ar aizdomām.

"Man jums kaut kas jāpasaka."

Sejers piegāja viņai tuvāk klāt un dziļi ievilka elpu.

"Jūsu lietai un spriedumam tas varbūt nav tik svarīgi. Bet no cita viedokļa tas var nākt jums par sliktu."

"Tiešām nesaprotu, par ko jūs runājat…"

"Laika gaitā mēs esam saņēmuši no tiesu mediķiem vairākus

dokumentus…"

"Jā?"

"Par Maju Durbanu un Egilu Einarssonu. Ir veiktas dažādas pārbaudes. Un atklājies kāds jums nepatīkams fakts."

"Nu, runājiet taču beidzot!"

"Maja Durbana tika nonāvēta tādējādi, ka slepkava uzspieda viņai uz sejas spilvenu."

"Jā, tā taču es teicu. Es taču visu redzēju."

"Bet vispirms viņi nodarbojās ar seksu. Un šis fakts dod mums fiziskus pieturas punktus, lai noskaidrotu vainīgā personību. Un nu ir tā," viņš atkal dziļi ievilka elpu, "ka tas vīrietis nav identisks ar Einarssonu."

Eva ieplestām acīm skatījās uz Sejeru. Viņas sejā nebija nekādas izteiksmes. Tad viņa pasmaidīja.

"Tāpēc, Eva," Sejers sacīja, "jūs neesat nogalinājusi īsto."

Viņa sparīgi papurināja galvu un izpleta rokas, viņa vēl arvien smaidīja, tomēr tad smaids lēnām sastinga.

"Atvainojiet — bet par automašīnu es esmu droša. Mums ar Josteinu bija tāda pati."

"Lūdzu, pagaidām aizmirstiet šo auto. Varbūt tur jums tiešām ir taisnība. Bet tad ar šo auto nav braucis Einarssons."

Evu piepeši sagrāba šaubas.

"Viņš taču to nekad nevienam neaizdeva," viņa izstomīja.

"Varbūt būs pieļāvis izņēmumu. Vai arī — kāds bija mašīnu aizdzinis."

"Tas nevar būt!"

"Cik daudz jūs galu galā redzējāt? Jūs skatījāties pa šauru spraudziņu durvīs. Istaba bija pustumša. Un vai jūs labu bridi nebijāt aizsegusi seju ar plaukstām?"

"Lūdzu, ejiet prom!" viņa šņukstēja.

"Man ļoti žēl," Sejers vājā balsī noteica.

"Kad jūs to uzzinājāt?"

"Jau diezgan sen."

"Pajautājiet, kur kavējas mans tēvs."

"Viņš noteikti jau ir ceļā. Mēģiniet atpūsties, spēki jums vēl noderēs."

Sejers vēl arvien stāvēja Evas priekšā un labprāt būtu skriešus meties prom, taču tad saņēmās.

"Jūsu noziegumā tas neko nemaina," viņš sacīja.

"Maina gan."

"Tiesai būs svarīga jūsu pārliecība, ka vainīgais bijis Einarssons."

"Nē! Jūs noteikti esat maldījušies!"

"Tā tiešām gadās. Tikai ne šoreiz."

Viņa ilgi sēdēja, paslēpusi seju plaukstās, tad paskatījās uz Sejeru.

"Reiz, trīspadsmit gadu vecumā…"

"Jā?"

Sejers gaidīja.

"Kā jūs domājat, vai no bailēm var nomirt?"

Viņš paraustīja plecus. "Laikam gan. Bet tikai tad, ja cilvēks ir vecs un viņam ir vāja sirds. Kāpēc jūs jautājat?"

"Ak, vienkārši tāpat."

Abi brīdi klusēja. Eva pārvilka ar plaukstu pār pieri, uzmeta skatienu rokas locītavai, tad atcerējās, ka pulkstenis viņai atņemts.

"Bet, ja tas nebija Einarssons — kurš tad?"

"To es vēl noskaidrošu. Iespējams, kāds Einarssona paziņa."

"Noskaidrojiet labāk, kur ir mans tevs!"

"Labi."

Viņš piegāja pie durvīm, atvēra tās un pagriezās pret Evu.

"Neuztveriet tik smagi to, ka mēs varam jūs novērot pa durvju lodziņu. Mēs tikai gribam būt droši, ka ar jums viss kārtībā. Neesam jau nekādi lūriķi."

"Man tomēr tā liekas."

"Pārvelciet segu pār galvu. Mēģiniet domāt par to, ka šeit esat tikai viena no daudziem. Jūs neesat nekas īpašs, kaut arī jums pašai tā šķiet. Patiesi interesants cilvēks jūs esat tikai brīvībā, vai tad ne?"

"Jums viegli runāt."

"Es atnākšu vēl."

Viņš aizvēra durvis un apgrieza slēdzenē atslēgu.

*

Māja Rozenkranca ielā 16 bija svaigi nokrāsota un zaļāka nekā jebkad.

Sejers apturēja mašīnu pie garāžas un posās izkāpt, kad aizmugurē pie šūpolēm pamanīja Janu Henriju. Zēns mirkli palika samulsis sēžam, tad pienāca klāt.

"Es jau domāju, ka jūs vairs neatbrauksiet."

"Es taču apsolīju. Kā iet?"

Jans Henrijs neveikli paraustīja šauros pleciņus un apvija vienu kāju ap otru.

"Vai tava mamma mājās?"

"Kā tad."

"Un vai tagad tu jau esi braucis īstās ekskursijās? Ar motociklu?"

"Jā. Bet jūsu mašīna man patīk labāk. Uz motocikla ir tik auksti," viņš piebilda.

"Pagaidi mani tepat ārā, Jan Henrij, es tev kaut ko atvedu."

Sejers devās pie namdurvīm, un zēns atkal apsēdās vienā šūpoļu galā. Joruna Einarssone atvēra durvis, viņa bija ģērbusies vienīgi platā pulloverā un zeķbiksēs, bet varbūt arī zeķbiksēm tagad ir kāds jauns, modīgs vārds, Sejers prātoja. Mati viņai bija tik gaiši kā vēl nekad.

"Ā, tas esat jūs?"

Viņš pieklājīgi palocīja galvu. Joruna atkāpās un ielaida viņu mājā. Viņš apstājās dzīvojamā istabā, ievilka elpu un nopietni uzlūkoja sievieti.

"Pašlaik man ir tikai viens vienīgs jautājums. Es uzdošu jums šo jautājumu un tūdaļ iešu prom. Atbildi apdomājiet labi, tā ir svarīga."

Sieviete pamāja.

"Es zinu, ka mašīna jūsu vīram bija ļoti svarīga. Viņš daudz ap to darbojās un uzturēja to lieliskā kārtībā. Un gaužām nelabprāt kādam aizdeva. Vai tas ir tiesa?"

"To es varu jums pačukstēt. Ar to mašīnu viņš briesmīgi skopojās. Tāpēc viņu arī darbā reizēm vilka uz zoba."

"Un tomēr — vai izņēmuma kārtā ir gadījies, ka viņš to aizdeva? Vai varat atcerēties tādu gadījumu? Kaut vai tikai vienu vienīgu reizi?"

Viņa vilcinājās. "Nu, šad tad jau gadījās gan. Bet ļoti reti. Viņš iedeva to vienam savam draugam, ar kuru bieži bija kopā, vienam no alus darītavas. Tam nebija savas mašīnas."

"Vai uzvārdu zināt?"

"Ēē… man gandrīz bail te nosaukt uzvārdus," Joruna teica kā nojauzdama briesmas, kuras īsti neizprata, "bet lāgiem viņš aizdeva mašīnu Padikam. Pēteram Fredrikam."

"Aronam?"

"Jā."

Sejers lēni palocīja galvu. Atkal aplūkoja Einarssonu kāzu fotogrāfiju un ievēroja blondos matus. "Es atbraukšu vēl," viņš klusu noteica. "Atvainojiet, bet tāda izmeklēšana prasa daudz laika, un mums jāpārbauda viss iespējamais."

Einarssona kundze pamāja un pavadīja viņu līdz durvīm. Jans Henrijs pielēca kājās un skrēja viņam pretī; likās, nu zēnam vairs nesalst.

"Tas gan bija ātri!"

"Jā," Sejers domīgi piekrita. "Tagad man labi žigli jāsameklē viens vīrs. Nāc līdzi uz mašīnu!"

Atvēris bagāžnieku, viņš izņēma no tā plastikāta maisiņu ar uzrakstu Fina.

"Melnā darba drēbes. Zinu, tas ir par lielu, bet galu galā tu jau vēl augsi."

"Ai!" Jana Henrija acis kļuva valgas. "Tik daudz kabatu! Tas tak jau gandrīz der, un staras es varu atrotīt!"

"Vari gan."

"Bet kad jūs atbrauksiet atkal?"

"Jau drīz."

"Ak tā. Jums noteikti daudz darba."

"Jā, pietiek. Bet dažreiz ir arī brīvs laiks. Varbūt tad mēs atkal

varēsim izbraukt kādu līkumu, ja vēlēsies?"

Jans Henrijs neatbildēja. Viņš skatījās uz ielu, kur klusumu pārcirta liela motocikla rēkoņa. Tas bija BMW.

" Tur brauc Padiks."

Jans Henrijs vārgi pamāja ar roku. Sejers pagriezās. Pie divriteņu statņa apstājās vīrietis melnās ādas drēbes un noņēma ķiveri. Blonds vīrietis ar pusgariem matiem un mazu zirgastīti pakausī. Viņš atvilka jakas rāvējslēdzēju, un parādījās mērens alusvēderiņš. Būtībā viņam bija diezgan liela līdzība ar Kinarssonu. Vājā apgaismojumā atšķirība varbūt pat nebūtu saskatāma.

Sejers cieši vēroja vīrieti, līdz tas nošļūca lejā no motocikla sēdekļa. Tad pasmaidīja, īsi pamāja ar galvu un sāka braukt.

*

"Kur tu biji iekritis?"

Karlsens gaidīja vestibilā; viņš jau labu brīdi bija skatījies, vai nenāk Sejers, pulkstenis tikšķēja, neviens nezvanīja, lai pavēstītu priecīgo ziņu, ka mazā Ragnhilda sveika un vesela atgriezusies mājās. Viņa vēl arvien bija pazudusi. Karlsenu mocīja stress.

"Biju pie jorunas Einarssones."

Sejers šķita satraukts, kas negadījās bieži. "Nāc līdzi, man ar tevi jārunā!"

Abi pamāja Breningena kundzei un soļoja prom pa gaiteni.

"Mums jāizsauc uz nopratināšanu viens lips," Sejers teica. "Turklāt nekavējoties. Pēters Fredriks Arons. Vienīgais no Einarssona paziņām, kuram lāgiem uzticēts Opel Manta. Tiesa, ļoti reti. Viņš strādā alus darītavā un tagad plijas virsū Jorunai. Mēs jau vienreiz runājām ar viņu — pēc Einarssona pazušanas. Es viņu satiku nupat, pie mājas Rozenkranca ielā. Un, vai zini ko? Abi izskatās diezgan līdzīgi. Slikta apgaismojumā nemaz nevarētu redzēt atšķirību. Saproti?"

"Kur viņš ir tagad?"

"Ceru, joprojām pie Jorunas. Albumiem jāpagaida, un mēs jau arī aizsūtījām uz turieni cilvēkus. Ņem līdzi Skani un ved viņu šurp, es gaidu!"

Karlsens pamāja un pagriezās, tomēr palika stāvam.

"Paklau, man jānodod tev viena ziņa — no Evas advokāta."

"Jā?"

"Larsgords ir miris."

"Ko tu teici?"

"Viņu atrada taksometra šoferis."

"Vai viņa jau zina?"

"Palūdzu, lai pie viņas aiziet viena kolēģe."

Sejers aizvēra acis un pašūpoja galvu. Viņš vienatnē soļoja pa gaiteni, pūlēdamies sagremot šo ziņu, patlaban viņam tik tiešām nebija laika precīzāk apsvērt, ko tā nozīmēs arestētajai sestajā stāvā.

Atslēdzis pratināšanas telpas durvis, viņš atvēra logu un ielaida iekšā svaigu gaisu. Mazliet sakārtoja rakstāmgaldu. Steigšus piegāja pie izlietnes un nomazgāja rokas, padzērās ūdeni no kartona kausiņa. Atvēra dokumentu skapi, izņēma kaseti, kuras ilgums bija trīssimt sešdesmit minūtes un kurā bija ierakstīta Evas Magnusas liecība. Viņš ielika to magnetofonā uz rakstāmgalda, pilnīgi parastā, veikalā pirktā kasešu magnetofonā, un attina lenti atpakaļ. Brīžam apturēja to, tad tina tālāk un pēdīgi atrada meklēto epizodi; apturēja lenti un noregulēja skaļumu. Tad apsēdās un gaidīja. Viņš ļoti ērti sēdēja savā dārgajā rakstāmgalda krēslā, un domas klīda. Varbūt Arons ir aizlaidies, viņš prātoja, un tādā gadījumā viņš ar savu jaudīgo motociklu jau var būt tālumā. Tomēr tā nebija. Arons ar avīzi rokā un ar tabakas paciņu blakus sēdēja uz Jorunas dīvāna. Viņa pati stāvēja istabas vidū pie gludināmā dēļa, līdzās veļas kaudzei. Viņa nedroši nopētīja abus mundierotos policistus un vīrieti uz dīvāna, un vīrietis tika pacēla uzaci, kā likdams saprast, ka šim apmeklējumam nav izraudzīts īstais laiks. Viņš rezignēti piecēlās no dīvāna un kopā ar policistiem izgāja no mājas. Jans Henrijs noskatījās viņiem pakaļ, kad viņi gāja uz automašīnu. Patiesībā viņam

bija pilnīgi vienalga, kas notiks ar Padiku.

*

"Jūsu vārds ir Pēters Fredriks Arons?"

"Jā."

Arons uztina cigareti, nepalūdzis atļauju smēķēt.

"Dzimis 1956. gada 7. martā?"

"Kāpēc jus jautājat, ja jau zināt?"

Sejers pacēla acis. "Jūsu vietā es pārāk neizrunātos."

"Jūs man draudat?"

Tagad Sejers nomierinoši pasmaidīja. "Kur nu, mēs šeit neizmantojam draudus. Mēs tikai brīdinām. Adrese?"

"Tollbu iela četri. Dzimis un audzis Tromsē, jaunākais no četriem bērniem ģimenē, dienējis armijā. Man nav iebildumu runāt ar policiju, taču es tiešām esmu pateicis visu, kas man sakāms."

"Tad pateiksiet visu to pašu vēlreiz."

Sejers nesatricināmi turpināja rakstīt. Ārons nikni smēķēja, tomēr vēl arvien jutās tā, it kā viņam būtu virsroka. Pagaidām viņam tiešām bija virsroka. Viņš pārlika pār rakstāmgaldu un rezignēti sacīja: "Nu, nosauciet man vienu vienīgu pamatotu iemeslu, kādēļ man vajadzētu nogalināt savu labāko draugu!"

Sejers nolaida lodīšu pildspalvu un izbrīnījies paraudzījās Āronā.

"Bet, mīļo Āron, neviens jau nedomā, ka viņu nogalinājāt jūs! Ne tāpēc jūs esat šeit. Vai jūs nospriedāt, ka mēs esam atveduši jūs tāpēc?"

Viņš cieši skatījās Āronā un gaišzilajās acu zīlītēs pamanīja, ka šai

vīrietī lēnām mostas aizdomas.

"Tas nu nav nekāds brīnums," Ārons gausi noteica. "Arī viņreiz runa bija par Egilu."

"Tur jūs tiešām maldāties," Sejers sacīja. "Te ir runa pavisam par ko citu."

Klusums. Ārona cigaretes dūmi biezās, baltās spirālēs cēlās pret griestiem. Sejers gaidīja.

"Nu? Kā tad jums iet?"

"Labi. Kāpēc jūs jautājat?"

Sejers sakrustoja rokas uz galda un neatņemdamies lūkojās Āronam acīs. "Vai jūs negribat uzzināt, par ko tad ir runa? Ja jau mēs nerunājam par Einarssonu."

"Man nav ne mazākās jausmas, par ko ir runa."

"Nav vis. Un tāpēc es gaidīju, ka jūs jautāsiet. Vismaz es būtu jautājis," Sejers godīgi paskaidroja, "ja būtu aizvests uz pratināšanu brīdī, kad lasu sporta lappuses avīzē. Bet varbūt jūs neesat ziņkārīgs. Tāpēc es jūs nedaudz informēšu. Vismaz pakāpeniski. Taču vispirms mazs jautājums: kādas ir jūsu attiecības ar sievietēm, Āron?"

"To labāk pavaicājiet sievietēm pašām," Ārons īgni attrauca.

"Jā, tur jums laikam taisnība. Un, kā jums šķiet, kam lai es vaicāju? Vai tad jums bijušas tik daudzas?"

Ārons neatbildēja. Viņam vajadzēja visus spēkus, lai nezaudētu savaldīšanos.

"Varbūt pavaicāt Marijai Durbanai? Vai tā būtu laba doma?"

"Jums ir derdzīga humora izjūta."

"Varbūt. Necik daudz jau viņa nepateica, kad atradām viņu gultā. Tomēr mēs kaut ko uzgājām. Viņas slepkava bija atstājis savu vizītkarti. Vai saprotat?"

Ārons sāka drebēt. Viņš aplaizīja lūpas.

"Un es tagad nerunāju par tāda veida vizītkarti, kādas pasutiu.i tipogrāfijā. Es runāju par pilnigi personisku ģenētisku kodu. Katram no četriem miljardiem pasaules iedzīvotāju ir savs, atšķirīgs kods. Ap domājiet šo skaitli, Āron. Ja mēs palielinām kodu, tas būtībā izskatas pēc modernas grafikas. Melns un balts. Bet to jūs, protams, zināt, jūs taču lasāt avīzes."

"Tās ir tikai tukšas runas. Jums vajadzīga oficiāla atļauja, lai mani pārbaudītu, ja tāds ir jūsu nodoms. Un atļauju jūs nedabūsiet. Es jau neesmu idiots. Turklāt es pieprasu advokātu. Bez advokāta es vairs neteikšu ne vārda!"

"Manis pēc." Sejers atkal atzvila krēslā. "Varu runāt arī viens pats. Bet pārbaudes atļauja ir vissīkākā problēma, lai tas jums ir skaidrs."

Arons saviebās un ievilka dūmu.

"Pirmais oktobris. Vai jūs bijāt Karaliskajā ģerboni kopā ar dažiem kolēģiem, to skaitā ar Arvesenu un Einarssonu?"

"To es nekad neesmu noliedzis."

"Kad jūs atstājāt krogu?"

"Domājams, jūs to jau zināt, galu galā jūsējie toreiz atveda mani šurp."

"Es domāju — pirms tam. Kad aizbraucāt ar Einarssona mašīnu. Varbūt tā ap pusastoņiem?"

"Ar Einarssona mašīnu? Jūs jokojat? Einarssons nemūžam neaizdeva savu mašīnu. Kas par muļķībām! Turklāt es biju dzēris."

"Tas jums vēl nekad nav bijis šķērslis. Par braukšanu dzērumā jūs esat sodīts jau agrāk. Un Joruna teica, ka aizņemties mašīnu esot drīkstējis jūs vienīgais. Jūs bijāt izņēmums. Labs draugs bez sava auto."

Arons spēcīgi ievilka dūmus un izpūta tos gaisā.

"Es nekur neesmu braucis, es visu vakaru sēdēju krogā un dzēru."

"Bez šaubām. Jūs bijāt piedzēries līdz bezsamaņai, to apstiprināja pavārs. Neaizmirstiet, ka viņam darbā jābūt skaidrā un ka viņš patur ļaudis acīs. Redz, kas nāk un iet. Un kad kurš nāk un iet."

Arons klusēja.

"Tātad jūs devāties izbraukumā, varbūt apskatījāt, kas labs notiek pilsētā, un savu mazo loku pabeidzāt pie Durbanas, atstājāt Einarssona mašīnu pie mājas un precīzi astoņos piezvanījāt pie durvīm. Divi īsi zvani, vai ne?"

Klusums.

"Jūs samaksājāt un pieprasījāt preci, par kuru bijāt samaksājis. Un pēc tam," Sejers īsi pamāja ar galvu, cieši lūkodamies Āronā, "jūs ar viņu sastrīdējāties."

Sejers bija pieklusinājis balsi, Ārons — noliecis galvu. It kā viņam uz ceļiem atrastos kaut kas ļoti interesants.

"Jums ir bīstams temperaments, Āron. Pats nepaguvāt ne aci pamirkšķināt, kad jau bijāt viņu nogalinājis. Tad joņojāt atpakaļ uz krogu un cerējāt, ka tādējādi iegūsiet alibi, jo varbūt neviens nebūs pamanījis, ka bridi esat bijis prom. Un tad jūs sākāt dzert."

Ārons izmisis purināja galvu.

"Skurbulī, kas, bez šaubām, bija pamatīgs, jums atausa, ko esat izdarījis. Jūs izkratījāt sirdi Einarssonam. Domājāt, ka viņš varbūt palīdzēs sagādāt alibi. Viņš taču bija jūsu draugs. Jūs, zēni, tak turējāties kopā. Un tā taču bija tīrā pārskatīšanās, vai ne? Patiesībā jūs bijāt tikai tāds nabaga kukainītis līdz kaklam tintē, un to jau nu Egils saprastu, un tāpēc jūs viņam visu izstāstījāt. Un viņš bija skaidrā, varbūt vienīgais no visiem, tāpēc viņam ticētu."

Ārons aizmeta pelnus garām pelnutraukam, tomēr varbūt tīšām.

"Bet tad jūs laikam pārdzērāt jēgu. Ļoti muļķīgi, jūs tiešām piesaistījāt uzmanību. Vēlāk naktī krodzinieks piezvanīja mums un lūdza, lai savācam jūs un ievietojam atskurbtuves kamerā. Einarssons

ar savu mašīnu atbrauca līdzi. Varbūt baidījās, ka pa ceļam vai kamerā jūs izpļāpāsiet par daudz. Viņš gribēja ne tikai paglābt jūs no atskurbtuves, bet arī no soda par slepkavību. Un tas viņam pat izdevās! Tas, cik viss ir šausmīgi, jums atausa tikai nākamajā dienā, un, manuprāt, jums uzmetās zosāda, iedomājoties, cik viegli viss varēja noiet greizi."

Ārons uztina jaunu cigareti.

"Jums noteikti likās savādi, ka Einarssons pazudis. Vai jūs esat sev jautājis, kāpēc viņš nomira? Tas ir — vai esat par to padomājis, kā nākas? Jums ir pilnīga taisnība, tas bija pamatīgs pārpratums."

Ārons sakopoja spēkus un atzvila krēslā.

"Un tad jūs kaut ko uzsākāt ar Jorunu. Jūs zinājāt, ka esam viņu apmeklējuši. Vai baidījāties, ka Egils vēl būs paguvis visu izstāstīt viņai?"

"Jūs laikam esat ilgi vingrinājies, lai tik veikli izklāstītu man visu šo stāstu."

"Labāk klausieties. Jo man tiešām ir ko jums pastāstīt. Jūs redzēja. Jūs redzēja aculieciniece — un ne jau tajā brīdī, kad ar Einarssona opeli atstājāt nozieguma vietu. Lieciniece redzēja, kā jūs noslepkavojāt Mariju Durbanu."

Šis apgalvojums šķita tik neticams, ka Ārons nenovaldīja smaidu.

"Dažreiz liecinieki baidās un tāpēc nepiesakās tūdaļ. Dažreiz viņiem ir savi iemesli tā rīkoties, un tāpēc viss vilkās tik ilgi. Tomēr beigās viņa ieradās. Viņa toreiz sēdēja blakusistabā uz ķeblīša un vē roja jūs pa durvju spraugu. Un nupat pieteicās pie mums."

Padika acis sāka šaudīties, tad viņš atkal pasmaidīja.

"Diezgan neticams apgalvojums, vai ne?" Sejers noprasīja. "Tur es jums piekrītu. Bet, ziniet, šoreiz tā ir taisnība. Jūs esat izdarījis slepkavību un tās brīdī novērots. Tā bija brutāla un pilnīgi lieka slepkavība. Nekrietna. Upuris ir sieviete." Sejers piecēlās un šķērsoja istabu. "Pat miniatūra sieviete, kurai ir daudzkārt mazāka muskuļu masa nekā jums. Saskaņā ar tiesu medicīnas ziņojumu, viņas augums ir bijis metrs piecdesmit pieci un svars — piecdesmit četri kilogrami. Viņa bija kaila. Viņa gulēja apakšā. Jūs bijāt augšā. Citiem vārdiem sakot," viņš atkal atslīga atzveltnī, "viņa bija pilnīgi neaizsargāta."

"Viņa nebija neaizsargāta, nolādēts, viņai bija nazis!"

Ārona kliedziens atbalsojās istabā, un pēc tam viņš ieelsās.

Viņš aizsedza seju ar plaukstām un centās sēdēt mierīgi, taču tagad stipri trīcēja viss viņa augums.

"F.s tūlīt pieprasu advokātu."

"Gan viņš atnāks."

"Tūlīt, nolādēts!"

Sejers noliecās pie magnetofona un ieslēdza kaseti. Evas Magnusas balss bija skaidra, gandrīz mazliet vienmuļa. Ieraksta laikā

viņa jau bija nogurusi, tomēr nekas no teiktā nebija pārprotams.

"Jūs, padauzas, esat briesmīgi alkatīgas, par piecu minūšu darbiņu esmu sableķojis veselu virsaiti, vai tu vispār zini, cik ilgi man jāraujas alus darītavā, lai nopelnītu virsaiti?"

"Tagad jūs varbūt saprotat, kāpēc Egilam bija jāmirst? Jūs abi izskatāties visai līdzīgi. Sliktā apgaismojuma dēļ bija viegli kļūdīties."

"Advokātu!" Ārons aizsmacis teica.

*

Jans Henrijs bija paslēpies garāžā. Viņš lūkoja uzrotīt kombinezona bikses un, kad tas bija izdevies, gribēja paspoguļoties vecā, ieplaisājušā loga rūtī, kas bija atslieta pret sienu.

Emma Magnusa stāvēja sava tēva viesistabā, kur atradās viņas gulta, un apjukusi skatījās apkārt. "Es labāk gulēšu pie jums," viņa diedelēja.

"Tur nav vietas tavai gultiņai," tēvs izmisis atteica.

"Bet tad es varu gulēt jūsu gultā," Emma šņukstēja. "Jūs taču varat palaist mani pa vidiņu."

Larsgordu ar ātrās palīdzības mašīnu aizveda uz slimnīcu. Sanitāri pārlaida acis dzīvoklim, lai nejauši neieslēgtu tur kaķi vai suni. Tika pārmeklētas visas istabas, arī pagrabs, bet tur bija tikai veci krāmi, bojāta veļasmašīna, sapuvuši āboli un visādi veci krāsu spaiņi.

Eva Magnusa bija uzvilkusi segu pār galvu. Zem segas bija tumšs un diezgan drīz kļuva arī silti. Viņas galvā valdīja pilnīgs tukšums.

Karlsens un Sejers klusēdami soļoja pa gaiteni. Viņi izgāja pagalmā, kur stāvēja automašīnas. Karlsens devās pie Ford Mondeo.

"Kā tu domā, ko dabūs Magnusa?"

Viņš paskatījās uz Sejeru.

"Baidos, ka divsimt trīsdesmit devīto, par iepriekšēju nodomu."

Sejers dziļi nopūtās. Diafragma sarāvās kā krampjos. Bērniem prātā nāk tik savādas idejas, bērni aizmirst laiku, viņiem nav atbildības izjūtas, iespējams ir viss; noteikti nav noticis nekas ļauns, varbūt tikai kāds sīkums. Tā viņš cerēja, kad abi devās uz mašīnu. Tomēr instinktīvi, kā saklausījuši kādu signālu, abi pielika soli.

Karina Fosuma Evas acs

Apgāds "ATENA" reģistrācijas apliecība № 000330181 PVN reģistrācijās aplieciba № 40003301814 Iespiests un iesiets tipogrāfijā a/s Preses nams, poligrāfijas grupa ļiņa sēta

Karina Fosuma Evas acs

Apgāds "ATĒNA" reģistrācijas apliecība № 000330181 PVN reģistrācijas apliecība № 40003301814 Iespiests un iesiets tipogrāfijā a/s Preses nams, poligrāfijas grupa Jāņa sēta